

کتاب‌شناسی حافظ

کرد آوزند:

مهدوی نیکنام

شرکت اشارات علمی فرهنگی

کتابشناسی حافظ که برای نخستین بار همزمان با سال بزرگداشت مقام خواجہ شمس الدین محمد حافظ شیرازی غزلسرای بزرگ ایران منتشر می شود منبع مفیدی است برای آگاهی حافظشناسان و حافظدوستان از چاپهای مختلف دیوان و ترجمه‌های آن به زبانهای خارجی و آثاری که پرباره آن نوشته شده است.

کتاب حاوی دو بخش است. بخش اول آثار به زبان فارسی، عربی، ترکی قدیم، سندی و پنجابی را دربر دارد و بخش دوم شامل ترجمه‌های دیوان، برگزیده دیوان، کتابهای منفرد و مقالات به بیست و شش زبان دیگر به خط لاتین است.

۴: ملیتیت دینی ملی پیروزی انقلاب اسلامی در ایران

گتابشناسی حافظ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَبَشِّرُ عِبَادِ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ
أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْأُلْيَابُ.

پس بشارت ده بندگان مرا، آنان که سخن را می‌شنوند
و بهترینش را پیروی می‌کنند، آنان کسانی هستند که
خدای هدایتشان کرده و خردمندان هم آنانند.

كتابشناسي حافظ

گردآورنده

مهرداد نیکنام

شرکت انتشارات علمی فرهنگی

چاپ اول: ۱۳۶۷

شرکت انتشارات علمی و فرهنگی

دایسته
وزارت فرهنگ و امور اعلیٰ

سه هزار نسخه از این کتاب در چاپخانه شرکت انتشارات علمی و فرهنگی چاپ شد.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

نامه	پیشگفتار
۱	دیوانهای چاپی به ترتیب تاریخ انتشار
۲۸	دیوانهای چاپی بدون تاریخ انتشار
۳۱	دیوان . برگزیده . برتری تاریخ انتشار
۳۷	دیوان . برگزیده . بدون تاریخ انتشار
۳۹	نسخه‌های خطی تا پایان قرن دهم هجری قمری
۵۸	شرح دیوان یا بخشی از دیوان
۶۵	کتاب درباره حافظ
۷۶	بخشی از کتاب درباره حافظ
۸۵	مقالات فارسی
۱۲۹	پایان نامه دکتری ادبیات در ایران درباره حافظ
۱۳۱	تنظيم اشعار حافظ برای آواز
۱۳۸	حافظ در ادبیات کودکان
	دیوان یا دیوان برگزیده با ترجمه به زبانهای دیگر چاپ شده در ایران
۱۳۹	ایران برتری تاریخ انتشار
	دیوان یا دیوان برگزیده با ترجمه به زبانهای دیگر چاپ شده در ایران
۱۴۲	بدون تاریخ انتشار
۱۴۳	آذری (کتاب درباره حافظ به زبان آذری)
	ترجمه‌های دیوان یا بخشی از دیوان به زبانهای اردو ، پنجابی ، سندی . . .
۱۴۴	برتری تاریخ انتشار

۱۴۷	ترجمه دیوان حافظ یا بخشی از دیوان به اردو، سندی... بدون تاریخ انتشار
۱۴۸	عربی: دیوان یا بخشی از دیوان یا مطلبی درباره حافظ به ترتیب تاریخ انتشار
۱۴۹	عربی: مقالات انگلیسی: ترجمه‌های دیوان یا بخشی از دیوان چاپ شده در هند و پاکستان
۱۵۰	به ترتیب تاریخ انتشار
۱۵۲	ترجمه بخشی از دیوان یا دیوان به انگلیسی چاپ هند و پاکستان بدون تاریخ انتشار

Contents

English

Divān and selections	155
Books	166
Part of a book	168
Articles	171
Ph. D. Dissertation	178
Poems arranged for music	179

French

Divān and selections	180
Divān. Selection. date of pub. unknown	182
Ph. D. Dissertation	182
Book and part of a book	183
Articles	185

German

Divān and selections	187
Divān. Selection. date of pub. unknown	192
Ph. D. Dissertation	192
Book	193
Part of a book	195
Article	197
Poems arranged for music	199

Russian

Divān and selections	200
Book	206
Article	206
Part of a book	207

Ph. D. Dissertation	207
Armenian Divān. Selection	208
Bulgarian Divān. Selection	208
Czech	
Divān. selection	209
Book	209
Chinese Divān. Selection	210
Danish	
Divān. selection	210
Book (Dissertation)	211
Part of a book	211
Dutch Divān. Selection	212
Finish	
Divān. Selection	212
Part of a book and articles	213
Greek Divān and Selections	214
Hungarian Divān. Selection	216
Italian	
Divān. Selection	217
Book	217
Part of a book and article	218
Latin	
Divān and selection	220
Book	221
Japanese Divān. Selection	221
Lithuanian	
Divān. Selection	222
Article	222

کتابشناسی حافظ	هشت
Norwegian Divān. Selection	223
Polish	
Divān and selections	224
Article	225
Portuguese Divān. Selection	226
Rumanian Divān. Selection	226
Serbro-Croatian	
Divān. Selection	227
Article	228
Swedish Divān. Selection	228
Spanish Divan. Selection	229
Turkish	
Divan and selections	230
Book	231

۲۲۳

منابع فارسی

۲۲۸

منابع لاتین (Bibliography)

۲۴۱

فهرست اعلام فارسی

۲۵۸ (Index)

فهرست اعلام لاتین (258)

پیشگفتار نه

زبان کلک تو حافظظ چه شکر آن گوید
که گفته سخنست می برند دست به دست

پیشگفتار

در عصر حاضر حجم انتشارات به صورتهای گوناگون اعم از کتاب یا مقاله و یا دیگر اشکال انتشاراتی چون صفحه و نوار بدی است که برای پژوهشگران و نیازمندان به این اطلاعات دستیابی به این منابع بدون بهره‌گرفتن از منابع و مراجع نظام یافته نامحتمل و حتی گاهی ناممکن می‌باشد. از جمله این مراجع می‌توان از انواع کتابشناسیها یاد کرد. کاربردهای عمدۀ کتابشناسیها را شاید بتوان بشرح زیر خلاصه کرد:

- کتابشناسی وسیله‌ای است برای انتخاب کتاب و دیگر منابع در زمینه مورد نظر؛

- کتابشناسی وسیله‌گردآوری اطلاعات کتابشناختی نوشته‌های مربوط به یک موضوع است؛

- کتابشناسی وسیله‌ای است برای بهره‌گیری بهتر از دانش موجود و از تجربه‌های دیگر جوامع؛

- کتابشناسی وسیله‌ای است برای اعتلای سطح کیفی پژوهشها.

افراد بر جسته‌ادبی، تاریخی، سیاسی، علمی، مذهبی و هنری وغیره از هر نژاد و ملیتی موضوع کتابشناسیها قرار می‌گیرند که اینگونه آثار را "کتابشناسی مشاهیر" یا "کتابشناسی پدید آورنده" می‌نامند. در این نوع کتابشناسیها آثار یک فرد و نوشته‌های دیگران درباره او گردآوری می‌شود.

* * *

حافظ، شمس الدین محمد، - ۷۹۱ یا ۷۹۲ ق ملقب به لسان الغیب و ترجمان الاسرار شاعر و غزلسرای بزرگ ایران. از مدت عمر و تاریخ تولد وی در منابع موثق قدیمی ذکری نیست. "حاخ مصلی" مدفن و مزار کنونی حافظ در شهر از است. حافظ با آنکه قصیده‌های عالی و مثنویهای کوتاه محکم و نیز رباعیات و قطعات دارد بیشتر شهرتش بخاطر غزلیات ناب و عرفانی اوست بطوریکه غزل اورا از همه حیث اوج غزل فارسی می‌شمارند.

دیوان حافظ، بنابر مشهور، اول دفعه توسط یکی از باران و یا شاگردانش بنام محمد گلندام تدوین یافته است. تاکنون برای شناساندن مقام والای حافظ نویسنده‌گان و حافظ پژوهان بسیاری در ایران و اقصی نقاط جهان قلم بدست گرفته و درباره حافظ و اشعار نفر و ملکوتی وی بسیار نوشته و منتشر کرده‌اند. چه بسیار دیوان‌های حافظ با هیئت‌های گوناگون و با تصحیح حافظ پژوهان مختلف که به چاپ رسیده است. ناشران بسیاری دست به انتشار دیوان حافظ به صور گوناگون زده‌اند و چه ترجمه‌های فراوانی که به زبان‌های مختلف در سراسر دنیا به چاپ رسیده است. شاید از هیچ دیوان فارسی دیگری به اندازه دیوان حافظ نسخه‌های خطی ساده یا تذهیب شده و یا چاپ سنگی و مصور وغیره در کتابخانه‌های دنیا پراکنده نباشد. در زمستان ۱۳۶۲ که به پیشنهاد همکار و دوست گرانقدر آقای کامران فانی کار گردآوری و تنظیم کتابشناسی حافظ را آغاز کردم با توجه به اهمیت کار این خدمت را وظیفه‌ای واجب دانستم تا به پاس عظمت روح حافظ و بلندی پایگاه هنرو ادب پارسی فهرستی از دیوان‌های خطی و چاپی و کتب و مقالاتی که به فارسی یا دیگر زبانها درباره حافظ به رشتہ تحریر در آمده است و همچنین ترجمه اشعار حافظ به دیگر زبانها فراهم آورم تا مگر حافظ شناسان، حافظ پژوهان و حافظ دوستان و پژوهندگان در ادب فارسی را بکار آید.

وجود ما معماهیست حافظ   که تحقیقش فسونست و فсанه سپاس بیکران بر خداوند یکتا باد که مرا در انجام این خدمت ناچیز موفق گرداند. از حسن اتفاق چند ماهی از عقد فرارداد چاپ این اثر با شرکت انتشارات علمی و فرهنگی نگذشته بود که سازمان جهانی یونسکو سال ۱۹۸۸ را سال بزرگداشت ششصدمین سال وفات حافظ اعلام کرد و چاپ این اثر همزمان با این مراسم و همراه با دیگر آثار گرانقدری که به همین مناسبت در دست انتشار می‌باشند نشانه‌ای از نفوذ عالمگیر اشعار حافظ می‌باشد.

حدود و دامنه کار

هدف گردآوری فهرستی از تمامی دیوانها، برگزیده اشعار اعم از چاپی و خطی؛ کتابهای مستقل درباره حافظ و اشعارش؛ بخشی از یک کتاب درباره حافظ و مقالات به تمامی زبانها بود ولی در عمل تغییراتی در این هدف پدید آمد؛ نخست آنکه به سبب وجود شمار فراوان نسخ خطی دیوان و برگزیده اشعار حافظ در کتابخانه‌ها ضمن مشورت با افراد صاحب نظر نسخه‌های خطی به پایان قرن دهم هجری محدود گردید و در عوض رساله‌های دکتری به این مجموعه افزوده شد. مبحث دیگری که به طرح اولیه افزوده شد فهرستی از بخشی از نوارهای موسیقی بود که اشعار حافظ در آنها بصورت آواز اجرا شده بود. بدون شک علیرغم تمام کوششی که به عمل آمده است این مجموعه حاوی تمامی آثاری نیست که به صورتهای گوناگون از اشعار حافظ یا درباره حافظ منتشر شده است بلکه تمامی آن اطلاعاتی است که من یافته‌ام و به قول خواجه:

با هیچ کس نشانی زان دلستان ندیدم   یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد
امید است که بعدها فرصتی دست دهد و توفیق حاصل آید تا بتوانم با
بهره‌گیری از مساعدت حافظ پژوهان کاستهای این کتابشناسی را بیابم و آن را
تکمیل نمایم.

روش کار و مشکلات

تهیه چنین فهرستی "به قول خواجه شیراز" آسان [می] نمود اول؛ ولی افتاد مشکلها. نخست آنکه برای انجام کار می‌بایست تمامی کتابشناسیهای کشورهای مختلف و همچنین کتابشناسیهای موضوعی و مقاله‌نامه‌ها دقیقاً مطالعه شود؛ متأسفانه کتابخانه‌ای که تمامی کتابشناسی‌ها یا لاقل بخش عمدهً منابع در آنها جمع-آوری شده باشد در ایران وجود ندارد. خوشبختانه بخش مرجع کتابخانه ملی ایران در قسمت کانون کتابشناسی خود مجموعه نسبتاً خوبی از کتابشناسیهای ملی چندین کشور و کتابشناسیهای موضوعی وغیره را به زبانهای مختلف نگهداری می‌کند که اغلب روزآمد هستند. علاوه بر آن وجود مجموعه فهرست برگهای قریب ۸۰ کتابخانه ایرانی تحت عنوان فهرستگان ایران در کتابخانه ملی کمک بسیار خوبی بود. در سال ۱۳۶۳ فرصتی دست داد تا از کتابخانه دانشگاه شیکاگو بازدید کنم. این کتابخانه معظم با داشتن مجموعه‌ای قریب نیم میلیون جلد در زمینهٔ مطالعات خاورمیانه یکی از کتابخانه‌های مهم آمریکا است. کتابدار بخش فارسی کتابخانه به خواهش من زیراکسی از فهرست برگهای مربوط به دیوان‌ها و کتابهای

مربوط به حافظ برایم ارسال نمود که بسیار مفید بود. نسخه‌ای زیراکسی از کتابشناسی حافظ که هنری برامس فنلاندی گردآوری کرده بود و شامل بخشی از کتب و مقالات لاتینی و ترجمه‌های دیوان و اشعار حافظ به زبانهای لاتینی می‌شد از طریق یکی از کتابخانه‌های کانادائی تهیه کرد. دسترسی به برگردان مؤلف کتابخانه ملی ایران به جهت استفاده از اطلاعات کتابشناسختی چاپهای اخیر آثار مربوط به حافظ برایم بسیار مغتنم بود. از تمامی این منابع استفاده شد ولی در بسیاری موارد نیاز به رجوع به اصل کتاب یا مجله بود که در صورت امکان این کار انجام پذیرفت مگر در مواردی که دسترسی به اصل نسخه امکان پذیر نگشت. به جهت استفاده از منابع گوناگون گاهی چندین برگه حاوی اطلاعات کتابشناسختی برای یک اثر فراهم آمد که بهترین برگه انتخاب و اطلاعات آن به کمک بقیه برگه‌ها تکمیل گردید.

تکمیل کردن اطلاعات مربوط به هر مدخل با اشکالاتی چند مواجه بود. نخست اینکه اغلب کتابشناسیهای موجود فارسی فاقد روش خاص برای تنظیم اطلاعات کتابشناسختی می‌باشند. دیگر اینکه برگه‌های فهرستنویسی کتابخانه‌ها نیز یکدست نیست و اغلب فاقد اطلاعات کافی. بسیاری از کتابخانه‌ها برای سازمان دادن مجموعه خود از روش‌های موضوعی یا رده‌ای استفاده نمی‌کنند ولذا کتابهای مربوط به یک موضوع در این قبیل کتابخانه‌ها در یک قفسه و تحت یک شماره خاص یافت نمی‌شود. از سوی دیگر اغلب فهرستبرگه‌های یک کتابخانه در برگزیده تمامی مجموعه نیست و به این ترتیب دستیابی به کتابهای جدید بسیار مشکل است. در این مورد نیز در بسیاری موارد همکاری صمیمانه کتابداران کتابخانه‌ها موجب گردید بتوانیم به کتابهای فهرست نشده دسترسی پیدا کنم و اطلاعات خود را تکمیل نمایم. در مورد گردآوری اطلاعات کتابشناسختی آثار خارجی مشکلات فراوانتر بود. اغلب کتابخانه‌ها فاقد منابع لاتین کافی هستند و مجموعه کتابهای ایرانشناسی نیز بسیار محدودند و کتابشناسیهای لاتین اغلب روزآمد نمی‌باشند. در این مرحله نیز منابع موجود در کتابخانه‌ها مکمل یکدیگر گشتند. بهر حال تا حد امکان با مراجعه به کتابخانه‌ها و منابع مختلف اطلاعات لازم گردآوری و تنظیم گشت.

شیوه تنظیم

۱- تنظیم کلی: این کتابشناسی در دو بخش اصلی تنظیم شده است؛ بخش اول اختصاص دارد به آثار فارسی، عربی و ترکی قدیم و بخش دوم مربوط است به ترجمه‌های دیوان حافظ و دیگر آثار مربوط به وی به زبانهای مختلف.

۲- تنظیم دیوان‌ها و برگزیده‌های دیوان: در بخش نخست چاپ‌های مختلف دیوان حافظ و برگزیده‌های اشعارش بترتیب سنوی و براساس تاریخ هجری شمسی تنظیم گردیده است و در بخش دوم تاریخ میلادی ملاک تنظیم قرار گرفته. در بخش نخست در مواردی که تاریخ شمسی مشخص نبود با استفاده از جداول تطبیقی متراffد شمسی پیداشد. در اطلاعات کتابشناختی تاریخ شمسی در این قبیل مورد با علامت ”=“ در مقابل تاریخ قمری یا میلادی آمده است. چنانچه در يك سال چاپ‌های متنوعی وجود داشت آثار مربوط به آن سال به ترتیب الفبای عنوان ذیل همان سال تنظیم گردیده است. در این قسمت چاپ‌های مختلف یک اثر به جهت حفظ نظم کار در سالهای مربوط تکرار گردیده است. در مورد دیوانها و برگزیده‌های دیوانی که تاریخ نشر آنها مشخص نگردید، تنظیم الفبائی عنوان رعایت گردیده است.

۳- تنظیم شرح‌ها، کتابهای مستقل درباره حافظ و بخشی از يك کتاب درباره حافظ: شرح‌های بر دیوان یا بخشی از دیوان در فصلی جداگانه و به ترتیب الفبای نام شارحان آمده است. کتابهای مستقل درباره حافظ به ترتیب سرشناسه (اغلب نام مولف) تنظیم شده‌اند. در فصل بخشی از يك کتاب درباره حافظ آثاری گردآوری شده است که بخشی از آن درباره حافظ می‌باشد که تنظیم این آثار به ترتیب الفبای سرشناسه می‌باشد. مقالات آمده در يك مجموعه که به صورت کتاب منتشر شده در بخش مقالات آمده است. رساله‌های دکتری نیز در يك فصل جداگانه و به ترتیب الفبای نام نگارنده رساله تنظیم گردیده است.

۴- نسخ خطی: اطلاعات مربوط به نسخ خطی محدود است به نام شهر یا کشور، نام کتابخانه‌ای که اثر در آنجا نگهداری می‌شود، شماره بازیابی نسخه، تاریخ کتابت، کاتب (در صورت مشخص بودن)، نوع خط، نوع تزئینات، تعداد صفحات و اطلاعات از این قبیل. تنظیم این بخش نیز سنوی است.

۵- تنظیم نوارهای موسیقی: اشعار و غزلیات حافظ به جهت دارا بودن حالت غنائی از ایام گذشته به شکل آواز خوانده شده و حتی بانوای موسیقی نیز همراه گشته است. اینگونه کاربرد اشعار حافظ تنها به ایران محدود نمی‌گردد بلکه در برخی کشورهای دیگر نیز ترجمهٔ غزلیات حافظ همراه با موسیقی به صورت اپرا و غیره اجرا گشته است. امید است که با فهرست شدن نوارها و صفحات موجود در آرشیوهای موسیقی اطلاعات مفیدتری در اختیار علاقمندان قرار گیرد. در بخش اطلاعات مربوط به نوارهای موسیقی، این اطلاعات به ترتیب نام برنامه تنظیم گردیده است

(مثل گلهای تازه، گلهای رنگارنگ و نعمه فاخته). اطلاعات آمده در این فصل مربوط است به نوارهای فهرست شده در مرکز خدمات کتابداری در سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ به باضافه آنچه که من بعداً یافته و به آن افزوده‌ام. در بخش لاتین آنچه به صورت مکتوب یافته‌ام به ترتیب الفبای سرشناسه مرتب گردیده است. معهذا ذیلاً به نام تنی چند از موسیقیدانان خارجی که از شعر حافظ سود جسته‌اند اشاره می‌شود:

Bantock, (Sir) Granville, 1868, 1949.	سرگرانویل بنتاک (انگلیسی)
Brahms, Johannes, 1833-1897.	یوهان برامس (آلمانی)
Ehlert, Ludwig, 1825-1884.	لودویگ اهلرت (آلمانی)
Einem, Gottfried von, 1918-	گاتفرید فن آینم (اتریشی)
Fairchild, Blair, 1877-1933.	بلرفرچایلد (آمریکائی)
Franz, Robert, 1815-1892.	روبرت فرانتس (آلمانی)
Gernsheim, Friderich, 1839-1916.	فریدریش گرنشایم (آلمانی)
Henschel, (Sir) George, 1850-1934.	سر جورج هنسل (انگلیسی)
Sekles, Bernhard, 1872-1934.	برنارد سکلز (آلمانی)
Strauss, Richard, 1864-1949.	ریچارد اشتراوس (آلمانی)
Streicher, Theodor, 1874-1940.	تئودور اشتريچر (اتریشی)
Szymanowski, Karol (Maciej), 1882-1937.	کارول زیمانوسکی (لهستانی)
Weber, Carl Maria (Friedrich Ernst) von, 1786-1826.	کارل ماریاون وبر (آلمانی)

۶- فهرست: در پایان کتاب دو فهرست یکی برای بخش فارسی و عربی و ترکی قدیم و دیگری برای بخش مربوط به آثار خارجی تهیه شده است. در این دو فهرست نام اشخاص و نام کتابها به ترتیب الفبا آمده است و ارجاع به صفحات دارد. در مورد کتابهای روسی و رژاپنی که خط و الفبای لاتینی ندارند از روش آوانویسی استفاده شده است. در مورد تنها ترجمه چینی از غزلیات حافظ اطلاعات کتابشناختی به انگلیسی ترجمه و در داخل قلاب (کروشه) قرار گرفته است.

یاد و سپاس

در خاتمه وظیفه خود می‌دانم که از آقای کامران فانی دوست و همکار دانشمند که انجام اینکار به پیشنهاد ایشان بود و نه تنها در تمامی مراحل کار از

راهنمائی و ارشاد من دریغ نور زیدند بلکه با بزرگ منشی تمام گردآوردهای خود را در این زمینه در اختیار گذاشتند و در عقد قرارداد انتشار این اثر توسط شرکت انتشارات علمی و فرهنگی نیز از بذل محبت دریغ نور زیدند تشکر نمایم.

در مراحل انجام کار همواره تشویقها و کمکهای معنوی و اطلاعاتی حافظه-شناس و حافظ پژوه گرانقدر آقای بهاء الدین خرمشاھی دوست و همکار حافظ پژوه و داشتمندم که از مصاحبت ایشان بسیار آموخته‌ام، مرا در انجام این کار مدد می‌رساند. استاد گرانقدر آقای ایرج افشار نیز در این کار مرا یاری کردند و با در اختیار گذاشتن زیراکس از برگه‌های مربوط به مقالات فارسی درباره حافظ (مربوط به سالهای ۱۳۵۰ - ۱۳۶۰) قبل از چاپ و همچنین تشویق اینجانب بر من بسی حق معنوی دارند. خانم شهره چلیپا نیز که مشغول گرآوری و تنظیم کتابشناسی حافظ (بخش فارسی) بودند یافته‌های خود را به من دادند و مرا مديون لطف خود ساختند. از خانم ناهید صدرالحافظی و خانم مریم حاجی سلیمان نیز که در تنظیم بخشی از این اثر مرا یاری کردند سپاسگزارم.

در پایان ضمن سپاس و قدردانی از همه این بزرگواران و دیگر کسانی که به طریقی در این راه بر من حق دارند و در اینجا از ایشان یادی نشده است و آرزوی توفیق روزافزون برای همگی آنان از درگاه خداوند یکتا، لازم می‌دانم از همسر و فرزندم که حوصله و صبرشان یکی از عوامل مهم بشمر رسیدن این خدمت بود صمیمانه سپاسگزاری کنم.

و من الله التوفيق

مهرداد نیکنام، مهرماه ۱۳۶۷

دیوانهای چاپی به ترتیب تاریخ انتشار

۱۱۶۹ ش = ۱۲۰۶ ق = ۱۷۹۱ م

دیوان حافظ / بدستور مستر جانس انگلیسی و تصحیح ابوطالب تبریزی از روی دوازده نسخه خطی. - کلکته: [بی‌نا]، ۱۲۰۰ ق - ۱۲۰۶ ق. - ۱۵۷ ورق. - رحلی؛ سنگی. - [از سنه ۱۲۰۰ شروع بطبع شده و در سنه ۱۲۰۶ ق. در یکهزار و دویست نسخه از طبع خارج گردیده است].

۱۲۰۰

دیوان حافظ. - بمبنی: [بی‌نا]، ۱۸۲۱ م = ۱۲۰۰ م - ۶۴۸ ص. - وزیری؛ سنگی.

۱۲۰۴

دیوان حافظ. - کلکته: چاپخانه سنگی آسیا، ۱۲۴۱ ق = ۱۸۲۶ م = ۱۲۰۴ م - ۲۱۰ ص.

۱۲۰۶

دیوان حافظ / بااهتمام محمدعلی پاشا. - بولاق، مصر: [بی‌نا]، ۱۲۴۳ ق = ۱۲۰۶ م - [بدون صفحه شمار]. - سنگی

۱۲۰۶

دیوان حافظ / متن دیوان و مقدمه محمد گلندام، به تصحیح بدر علی عظیم آبادی. -
کلکته: بی‌نا، ۱۲۴۳ ق. = ۱۸۲۷ م = ۱۲۰۶. - ۳۲۰ ص.

۱۲۰۷

دیوان حافظ. - بمبنی: انتشارات گ.ر. جرویس و دیگران، ۱۲۴۴ ق. = ۱۲۰۷. -
۶۴۸ ص.

۱۲۱۰

دیوان حافظ. - بمبنی: چاپ حکیم پسر وصال، ۱۲۴۷ ق. = ۱۲۱۰.
دیوان غزل و قصائد. - کانپور: [انتشارات جرویس و دیگران]، ۱۸۳۱ م = ۱۲۱۰.
۳۱۰ ص. - وزیری؛ سنگی.

۱۲۱۱

دیوان حافظ. - بمبنی: اولیاء سمیع، ۱۲۴۸ ق. = ۱۲۱۱.

۱۲۱۲

دیوان حافظ. - بولاق، مصر: [بی‌نا]، ۱۲۵۰ ق = ۱۲۱۲. - ۳ ج. - رحلی؛ سربی.

۱۲۱۷

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۲۵۴ ق = ۱۲۱۷. - [بدون صفحه شمار]. - جیبی؛
سنگی

۱۲۱۸

دیوان غزل و قصائد خواجه شمس الدین محمد حافظ. - استانبول: مطبعة باب
حضرت سر عسکریه، ۱۸۳۹ م = ۱۲۱۸. - ۲۵۹ ص. - سربی.

۱۲۱۹

دیوان غزل و قصائد خواجه شمس الدین محمد حافظ / باهتمام حسین راتب و
شریف احمد و محمد کامل. - بولاق، مصر: حسین افندی، ۱۸۴۰ م = ۱۲۱۹.
۲۸۴ ص. - چاپ سربی با حروف نستعلیق

۱۲۲۱

دیوان حافظ. - تبریز: [بی‌نا]، ۱۲۵۸ ق = ۱۲۲۱. - [بدون صفحه شمار].

۱۲۲۲

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۲۵۹ ق = ۱۲۲۲. - ۲۲۰ ص. - وزیری؛ سنگی.

۱۲۲۲

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۲۵۹ ق = ۱۲۲۲. - ۴۸۸ ص.

دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی. - تهران: [بی‌نا]، ۱۲۵۹ ق = ۱۲۲۲. - [بدون صفحه شمار]. - سنگی

۱۲۲۳

دیوان حافظ. - بمبنی: [بی‌نا]، ۱۸۴۴ م = ۱۲۲۳. ۵۳۴، ۲۲. - ۱۲۲۳ ص. - رحلی؛ سنگی.

۱۲۲۴

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۲۶۲ ق = ۱۲۲۵. ۲۲. - ۲۲۲ ص. - وزیری؛ سنگی

۱۲۲۵

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، [۱۴ محرم] ۱۲۶۵ ق = ۱۲۲۸. - [بدون صفحه شمار].

- جیبی؛ سنگی

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۲۶۵ ق = ۱۲۲۸. - [بدون صفحه شمار].

۱۲۲۶

دیوان حافظ. - هند: [بی‌نا]، ۱۸۵۰ م = ۱۲۲۹. ۲۲۸. - ۲۲۹ ص. - وزیری؛ سنگی

۱۲۲۷

دیوان حافظ. - مشهد: [بی‌نا]، ۱۲۶۷ ق = ۱۲۳۰. - [بدون صفحه شمار]. - سنگی

دیوان حافظ / به خواست محمد باقر صاحب تاجر شیرازی و به سعی و اهتمام

محمدحسین لاری و خط محمود حکیم بن میرزا وصال شیرازی. - بمبنی:

محمدباقر تاجر شیرازی، ۱۲۶۷ ق = ۱۲۳۰. ۲۴. - ۴۳۹ ص. - وزیری؛ سنگی:

نستعلیق

۱۲۲۸

دیوان حافظ. - مشهد: [بی‌نا]، ۱۲۶۸ ق = ۱۲۳۱. - [بدون صفحه شمار]. - سنگی.

دیوان حافظ / [چاپ و خط اولیاء سمیع]. - بمبنی: اولیاء سمیع، ۱۲۶۸ ق = ۱۲۳۱. -

[بدون صفحه شمار]. - رقعی؛ سنگی

غزلیات حافظ. - تبریز: [بی‌نا]، ۱۲۶۸ ق = ۱۲۳۱. ۱۲۲۱. - ۳۸۲ ص.

۱۲۲۹

دیوان حافظ. - دهلی: بی‌نا، ۱۲۶۹ ق. = ۱۲۳۲

دیوان حافظ. - دهلی: مطبع اردو اخبار، ۱۸۵۳ م = ۱۲۳۲. ۲۳۸. - ۳۳۸ ص

۱۲۳۴

دیوان حافظ / بااهتمام عبدالکریم بن عبدالرحیم تبریزی. - تبریز: [بی‌نامه]، ۱۲۷۱ ق = ۱۲۳۴. - ۳۹۱ ص.

۱۲۳۵

دیوان حافظ. تبریز: [بی‌نامه]، ۱۲۷۲ ق = ۱۲۳۵. - ۳۱۶ ص. - سنگی.

۱۲۳۶

دیوان حافظ / به خط عسکر بن حسین اردو بادی تبریزی. - تبریز: عباسعلی، ۱۲۷۲ ق = ۱۲۳۵. - ۱۲۳۶. - [بدون صفحه شمار]. - سنگی.

۱۲۳۷

دیوان حافظ. تبریز: [بی‌نامه]، ۱۲۷۴ ق = ۱۲۳۷. - ۱۸۴ ص. - سنگی.

۱۲۳۸

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نامه]، ۱۲۷۵ ق = ۱۲۳۸. - ۳۲۱ ص. - مصور.

۱۲۳۹

دیوان حافظ / به خط محمدابراهیم بن محمدعلی مشهور به میرزا جان شیرازی. - بمعنی: میرزا ابوطالب شیرازی، ۱۲۷۶ ق = ۱۲۳۹. - [بدون صفحه شمار]. - سنگی.

۱۲۴۰

دیوان حافظ. - بمعنی: [بی‌نامه]، ۱۲۷۷ ق = ۱۲۴۰. - ۳۴۴ ص. - وزیری: سنگی

۱۲۴۱

دیوان حافظ. - بمعنی: [بی‌نامه]، ۱۲۷۸ ق = ۱۲۴۱. - ۳۹۰ ص. - سنگی

دیوان خواجه حافظ شیرازی. - بمعنی: حیدرعلی، ۱۲۷۸ ق = ۱۲۴۱. - ۴۱۰ ص. - وزیری: سنگی؛ نستعلیق. - [این کتاب به خواهش حیدرعلی و خط محمدباقر الشهیر به میرزا آقا خلف میرزا موسی انجوی شیرازی در کارخانه دادومیان دهایلی به چاپ رسیده است]

۱۲۴۲

دیوان حافظ. - کانپور: [بی‌نامه]، ۱۲۷۹ = ۱۲۴۲. - ۲۱۴ ص.

۱۲۴۳

دیوان حافظ. - بولاق: [بی‌نامه]، ۱۲۸۱ ق = ۱۲۴۴. - ۲۸۴ ص. - ۲۴ س. م؛ سنگی

۱۲۴۴

دیوان حافظ. - لکھنو: [بی‌نا]، ۱۲۸۲ ق = ۱۲۴۴. - ۴۰۴ ص. - وزیری؛ سنگی
۱۲۴۷ - ۱۲۴۵

دیوان حافظ. - کانپور: چاپخانه نولکشور، ۱۲۸۳ - ۱۲۸۵ ق = ۱۲۴۵ - ۱۲۴۷
۱۲۴۸

دیوان حافظ. - دہلی: چاپخانه محمدی، ۱۲۸۶ ق. = ۱۲۴۸. - (با مقدمه گل اندام). -
۲۹۶ ص. - سنگی

دیوان حافظ / به تصحیح شریف احمد علی و محمد کامل افندی. - القاهره: بولاق،
۱۲۸۵ ق = ۱۲۴۸. - ۲۸۴ ص.

۱۲۴۹

دیوان حافظ / با مقدمه گل اندام و تصحیحات جلال الدین و علام الدین. - بمبنی:
چاپ حیدری، ۱۲۸۷ ق. = ۱۲۴۹. - ۲۸، ۳۳۲ ص.

۱۲۵۰

دیوان حافظ. - حیدرآباد: [بی‌نا]، ۱۲۸۹ ق = ۱۲۵۱. - ۳۹۲ ص.

دیوان حافظ. - قسطنطینیه: [بی‌نا]، ۱۲۸۹ ق = ۱۲۵۱. - ۲ ج. - رحلی؛ سربی

دیوان حافظ. - لکھنو: [بی‌نا]، ۱۸۷۲ م = ۱۲۵۱. - ۴۰۴ ص. - وزیری؛ سنگی

۱۲۵۲

دیوان حافظ / به اهتمام هرمان بروکهاوز. - لاپزیگ: هرمان بروکهاوز، ۱۸۷۳ م =
۱۲۵۲. - [بدون صفحه شمار]

دیوان حافظ. - قسطنطینیه: [بی‌نا]، ۱۲۹۰ ق = ۱۲۵۲. - ۲۵۹ ص. - وزیری؛ سربی
۱۲۵۳

دیوان حافظ / به سعی و اهتمام علی خوانساری و بخط محمد باقر اصفهانی.
[تهران: بی‌نا، ۱۲۹۱ ق = ۱۲۵۳]. - [بدون صفحه شمار]. - خشتی؛ سنگی؛
نستعلیق [این کتاب در مطبوعه مشهدی نقی بجای رسیده است]

۱۲۵۶

دیوان حافظ. - [بی‌جا]: [بی‌نا]، ۱۲۹۴ ق = ۱۲۵۶. - ۲۸۲ ص. - سنگی

دیوان حافظ / باهتمام قاضی ابراهیم و ملانورالدین بن جیواخان. - بمبنی: مطبع
حیدری، ۱۲۹۴ ق = ۱۸۷۷ م = ۱۲۵۶. - ۴۱۲ ص. - وزیری؛ سنگی

۱۲۶۰

دیوان حافظ. - کلکته: چاپخانه اردوکائید، ۱۸۸۱ م = ۱۲۶۰ . ۱۴ . ۲۲۳، ۱۴ ص.

دیوان حافظ. - [بی جا]: [بی نا]، ۱۲۹۸ ق = ۱۲۶۰ . ۴۰۱ ص. - سنگی

دیوان شمس‌العرفا خواجه شمس‌الدین محمد‌شیرازی. - بمعنی: [بی نا]، ۱۲۹۸ ق = ۱۲۶۰ . ۴۱۱ ص. - سنگی.

۱۲۶۲

دیوان حافظ. - تبریز: [بی نا]، ۱۳۰۰ ق = ۱۲۶۲ . ۴۴۰ ص. - وزیری؛ سنگی.

۱۲۶۳

دیوان حافظ / بخط محمد‌شمس‌الدین اعجاز رقم. - لکهنو: مطبع منشی نولکشور، ۱۳۰۱ ق. = ۱۲۶۳ . ۴۵۴ ص.

۱۲۶۴

دیوان حافظ. - تبریز: [بی نا]، ۱۳۰۴ ق = ۱۲۶۶ . ۱۴۰ . ۱۲۶۶ ورق. - رحلی؛ سنگی

دیوان حافظ / از روی چاپ میرزا علینقی. - تهران: [بی نا]، ۱۳۰۴ ق = ۱۲۶۶ . ۳۰۵

ص. - رقعي؛ سنگی

دیوان حافظ. - [بی جا، بی نا]، ۱۳۰۴ ق = ۱۲۶۶ . ۲۷۷ ص. - ۲۱/۵ س. م؛ سنگی

۱۲۶۷

دیوان حافظ. - [بی جا]: [بی نا]، ۱۳۰۵ ق = ۱۲۶۷ . ۱۲۶۷ . ۴۴۰ ص.

۱۲۶۸

دیوان حافظ. - [خط عبدالغفار همدانی]. - [تهران]: [بی نا]، ۱۳۰۶ ق = ۱۲۶۸ . ۱۲۶۸

[بدون صفحه شمار]. - جیبی، سنگی.

۱۲۷۰

دیوان حافظ. - بمعنی: [بی نا]، ۱۳۰۸ ق = ۱۲۷۰ . ۱۲۷۰ . ۴۲۸ ص.

دیوان حافظ. - لاہور: [بی نا]، ۱۳۰۸ ق = ۱۲۷۰ . ۳۹۵ ص. - وزیری؛ سنگی.

دیوان حافظ. - لکهنو: [بی نا]، ۱۸۹۱ م = ۱۲۷۰ . ۱۲۷۰ . ۲۲ . ۳۷۶ ص. - وزیری؛ سنگی.

(با فرهنگ لغات و تعبیرات و نیز حواشی در کنار صفحات از محمد‌اشرف علی)

۱۲۷۱

دیوان حافظ / به خط میرزا مهدی شیرازی. - بمعنی: محمد‌علی بن فیاض شیرازی،

۱۳۰۹ ق = ۱۲۷۱ . ۳۰۵ ص. - ۵/۲۴ س. م؛ سنگی

۱۲۷۴

دیوان حافظ / به خط محمود حکیم فرزند وصال شیرازی. - بمبنی: [بی‌نا]، ۱۳۱۲ ق = ۱۲۷۴. - ۴۰ ص. - رقیعی؛ سنگی

۱۲۷۶

دیوان حافظ. - بمبنی: چاپ سید محمدقدسی، ۱۳۱۴ ق = ۱۲۷۶. - ۴۹۶ ص. - رقیعی؛ سنگی.

۱۲۷۷

دیوان حافظ / به اهتمام علی اکبر خوانساری. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۱۵ ق = ۱۲۷۷. - ۲۲۹ شماره گذاری شده. - رقیعی؛ سنگی.

۱۲۷۸

دیوان حافظ و فرهنگ دیوان حافظ / از خواجه محمدasherf علی؛ به اهتمام قطب الدین احمد. - لکھنو: مطبع نامی، ۱۳۱۷ ق = ۱۸۹۹ م = ۱۲۷۸. - ۳۷۶ ص. - ۲۷ س. م؛ سنگی.

۱۲۷۹

دیوان حافظ. - لکھنو: [بی‌نا]، ۱۹۰۰ م = ۱۲۷۹. - ۶۲۰ ص. - وزیری؛ سنگی

۱۲۸۰

دیوان حافظ / به خط محمد شمس الدین اعجاز رقم. - چاپ دوم. - لکھنو: مطبع منشی نولکشون، ۱۹۰۱ م = ۱۲۸۰. - ۴۵۴ ص.

۱۲۸۱

دیوان حافظ / با مقدمه و اهتمام محمد رحمت الله رعد، به خط نستعلیق. - کانپور: مطبع نامی، ۱۳۲۰ ق. = ۱۲۸۱. - ۱۲، ۸، ۱۲، ۴۵۳ ص.

دیوان خواجه حافظ. - اسلامبول: [بی‌نا]، ۱۳۲۰ ق = ۱۲۸۱. - ۳۱۹ ص.

۱۲۸۲

دیوان حافظ / به خط میرزا مهدی شیرازی. بمبنی: [بی‌نا]، ۱۳۲۱ ق = ۱۲۸۲. - [بدون صفحه شمار].

دیوان حافظ. - لکھنو: [بی‌نا]، ۱۹۰۳ م = ۱۲۸۲. - ۳۰۴ ص.

۱۲۸۳

دیوان حافظ. - بمبنی: مطبعه خورشید، ۱۳۲۲ ق = ۱۲۸۳. - ۴۹۶ ص.

دیوان حافظ. - حیدرآباد دکن: دارالطبع سرکار عالی، ۱۳۲۲ ق = ۱۲۸۳

۱۲۸۳

دیوان حافظ. - دهلی: [بی‌نامه]، ۱۹۰۴ م = ۱۲۸۳. . ۶۱۲ - ۶۱۲ ص. - وزیری؛ سنگی
 دیوان حافظ. - لکهنو: [بی‌نامه]، ۱۲۲۲ ق = ۱۲۸۳. . - [بدون صفحه شمار].
 دیوان حافظ: با اصطلاحات الصوفیه. - لکهنو: [بی‌نامه]، ۱۹۰۴ م = ۱۲۸۳. . ۴۰۴ - ۴۰۴ ص. - سنگی

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به خط محمد قدسی. - بمعنی:
 مطبع ناصری، ۱۳۲۲ ق = ۱۲۸۳. . ۴۹۹ - ۴۹۹ ص. - سنگی. - [چاپ سید
 محمد قدسی].

۱۲۸۴

دیوان حافظ. - بمعنی: چاپ سید محمد قدسی، ۱۳۲۳ ق = ۱۲۸۴. . ۴۹۹ - ۴۹۹ ص. -
 خستی.

۱۲۸۵

دیوان حافظ / به خط علیرضا ضیاءالادب ابن ابوالحسن شیرازی. - بمعنی: علینقی
 شیرازی رئیس مطبعة مظفری، ۱۲۲۵ ق = ۱۲۸۶. . ۴۰۹ - ۴۰۹ ص. - ۲۱ س. م:
 سنگی.

دیوان حافظ. - دهلی: [بی‌نامه]، ۱۹۰۷ م = ۱۲۸۶. . ۷۵۴ - ۷۵۴ ص. - وزیری؛ سنگی.

۱۲۸۶

غزلیات حافظ شیرازی / [چاپ عکسی خط علیرضا بن ابوالحسن شیرازی
 ضیاءالادب]. - بمعنی: [بی‌نامه]، ۱۳۲۶ ق = ۱۲۸۷. . ۴۰۹ - ۴۰۹ ص. - رقعی؛ سنگی.

۱۲۸۷

دیوان حافظ. - تهران: کتابفروشی محمدرضا، ۱۳۲۷ ق = ۱۲۸۸. . ۲۴۴ - ۲۴۴ ص.
 وزیری؛ سنگی

۱۲۹۰

دیوان حافظ. - [بمعنی]: مطبع محمد، ۱۳۲۹ ق = ۱۲۹۰. . ۲۷۳ - ۲۷۳ ص.

دیوان حافظ: لسان الفیب. - بمعنی: مطبع کریمی، ۱۳۲۹ ق = ۱۲۹۰. . ۲۹۴ - ۲۹۴ ص. -
 ۲۴ س. م.

۱۲۹۲

دیوان حافظ. - لکهنو: مطبعة نولکشور، ۱۲۲۱ ق = ۱۲۹۲. . ۴۵۶ - ۴۵۶ ص.

- ۱۲۹۴ دیوان حافظ. - تاشکند: [بی‌نا]، ۱۳۳۳ ق = ۱۲۹۴. - ۱۲۰ ص. - سنگی.
- ۱۲۹۵ دیوان حافظ. - بمبنی: [بی‌نا]، ۱۳۳۴ ق = ۱۲۹۵. - ۳۱۶ ص. - رقعي؛ سنگی.
- ۱۲۹۶ دیوان حافظ. - چاپ ۱۳. - لکهنو: [مطبع نولکشور]، ۱۹۱۷ م = ۱۲۹۶. - ۴۵۶ ص.
- ۱۳۰۰ حافظ تشریح / تألیف عبدالحسین هژیر. - تهران: بی‌نا، ۱۳۰۰. - ۲۳۷ ص.
- دیوان حافظ شیرازی. - [استانبول؟ : بی‌نا]، ۱۳۰۰. - ۲۵۹ ص.
- دیوان حافظ شیرازی / به سعی و اهتمام محمد رحمة الله رد. - مطبع نامی، ۱۳۳۹ ق = ۱۳۰۰. - ۴۸۸ ص.
- ۱۳۰۱ دیوان لسان الغیب خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. - بمبنی: [بی‌نا]، ۱۳۴۰ ق = ۱۳۰۱. - ۳۲۰ ص. - مصور؛ رقعي؛ سنگی.
- ۱۳۰۵ دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۰۵. - [بدون صفحه شمار]. - سنگی.
- دیوان عارف رباني و غواص بحر معانی لسان الغیب خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی علیه الرحمه / حسب الامر میرزا عبدالله تهرانی. - بمبنی: نادری، ۱۳۴۴ ق = ۱۳۰۵. - ۳۲۰. - رقعي؛ سنگی.
- ۱۳۰۶ دیوان خواجه حافظ شیرازی / از روی نسخه خطی که در تاریخ ۸۲۷ هجری قمری ۳۵ سال بعد از وفات خواجه) تحریر شده است / باهتمام سید عبدالرحیم خلخالی. - تهران: کتابخانه کاوه، ۱۹۲۷ م = ۱۳۰۶. - له (۳۵)، ۲۷۵، ۸۰، ۷. - ص.
- ۱۳۰۷ حافظ تشریح / تألیف عبدالحسین هژیر. - [تهران]: سهیلی، [۱۳۰۷]. - ۲۳۷ ص.
- ۱۳۰۹ دیوان حافظ [از روی چاپ میرزا علینقی]. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۰۹. - ۳۱۶ ص. - رقعي؛ سنگی.

۱۳۱۱

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۱۱. - ۲۴۲ ص.

دیوان حافظ / به خط جواد شریفی. - تهران: محمود علمی، ۱۳۵۰ ق = ۱۳۱۱. - ۳۱۶ ص. - رقی: سنگی.

۱۳۱۵

دیوان حافظ. - تهران: کتابفروشی محمد مهدی خوانساری، ۱۳۵۴ ق = ۱۳۱۵. - [بدون صفحه شمار]. - رقی: سنگی.

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۱۵. - ۴۲۷ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با شرح احوال خواجه از: محمد نصیر فرصت شیرازی؛ به خط محمدحسین نوربخش اصفهانی. - تهران: علمی، ۱۳۵۴ ق = ۱۳۱۵. - [بدون صفحه شمار]. - رقی: سنگی؛ نستعلیق

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با نضمam کشف الفزل، شرح حال، فرهنگ، ترجمه و تفسیر اشعار و تصحیح دیوان بااهتمام حسین پژمان. - تهران: بروخیم، ۱۳۱۵. - ۳۶۶ ص. - ۲۳ س. م.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با نضمam کشف الفزل، شرح حال، فرهنگ، ترجمه و تفسیر اشعار و تصحیح دیوان بااهتمام حسین پژمان. - تهران: بروخیم، ۱۳۱۵. - صد و شصت و هشت، ۴۲۰ ص.

۱۳۱۶

دیوان حافظ. - اصفهان: کتابفروشی گلبهار، ۱۳۱۶. - ۲۷۲، ۲۴ ص. - رقی: سربی.

۱۳۱۸

دیوان حافظ. - تهران: [عبدالرحیم علمی].، ۱۳۵۸ ق = ۱۳۱۸. - ۴۹۵ ص. - رقی، سنگی.

دیوان حافظ شیرازی / بکوشش حسین پژمان. - تهران: شرکت تضامنی علمی و کتابفروشی ایران، ۱۳۱۸، ۱۳۱۵. - هشتاد و دو، ۴۸۸ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به تصحیح حسین پژمان. - [تهران]: بروخیم، ۱۳۱۸. - صد و دوازدهم، ۴۲۸ ص. - واژه‌نامه.

غزلیات خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به اهتمام: حسین کوهی کرمانی. - چاپ ۲. - [تهران]: [بی‌نا]، ۱۳۱۸. - ز، ۳۹۰ ص. - جیبی؛ سنگی؛ نستعلیق.

غزلیات خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / از روی نسخه موجود در

کتابخانه سید نصرالله تقی (رئیس دیوان کشور) به انتخاب حکیم قاآنی
شیرازی و یغمای جندقی؛ بخط ابراهیم ابوذری. - تهران: اقبال، ۱۳۱۸. - ۲۹۰ ص.

۱۳۱۹

حافظ جیبی. - تهران: [بی‌نا]. ۱۳۱۹. - ۲۲۵ ص.

دیوان حافظ / [به خط جواد شریفی]. - تهران: [بی‌نا]. ۱۳۱۹. - ۲۲۵ ص. - سنگی.

دیوان حافظ / با تصحیح و مقابله از روی خط حکیم. - شیراز: کتابفروشی جهان‌نما، ۱۳۵۹ ق = ۱۳۱۹. - ۲۹۲ ص. - رقعی؛ سربی.

دیوان حافظ شیرازی / به تصحیح محمد معین. - تهران: شرکت طبع کتاب، ۱۳۱۹. - ۳۸۷ ص. - وزیری؛ سنگی.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به اهتمام عباس نهضت. - تهران:
محمدحسن علمی، [تاریخ مقدمه، ۱۳۱۹]. - ت. ۴۱۵ ص. - مصور؛ جیبی.

۱۳۲۰

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]. ۱۳۲۰. - ۵۳۳ ص.

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]. ۱۳۲۰. - ۳۹۹ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. - تهران: کانون کتاب، ۱۳۲۰. - ۲۹۵ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به اهتمام محمد قزوینی و قاسم
غنى. - تهران: چاپخانه مجلس، ۱۳۲۰. - ۱۲۲، ۴۰۰ ص. - وزیری؛ سنگی
گراوری.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به اهتمام محمد قزوینی و قاسم
غنى. - تهران: زوار، [۱۳۲۰]. - قلب، ۴۰۰ ص. - خشتی؛ سنگی؛ نستعلیق.

۱۳۲۲

کلیات دیوان حافظ شیرازی / بتصحیح و تحشیه دوازده نفر از دانشمندان و شعرای
مشهور با ترجمه لغات مشکله، کاملترین و صحیحترین نسخه معروف به «حافظ
قدسی». - شیراز: اتحادیه مطبوعاتی فارس، [۱۳۲۲]. - ۴۹۶ ص. - مصور، ۵/۲۲.

س. م.

۱۳۲۳

دیوان حافظ شیرازی معروف به «حافظ قدسی». - شیراز: اتحادیه مطبوعاتی

فارسی، ۱۳۲۳. - ۴۹۵ ص. - رقعي.

۱۳۲۵

حافظ / متضمن ۲۴۸ غزل و سخنی چند درباره روش تصحیح دیوان او از محمود هومن. - [تهران: بی نا]. ۱۳۲۵. - سیزده، ۳۲۸ ص. - ۵/۵ س. م. ۲۱ ص. - دیوان حافظ. - تهران: خاور، ۱۳۲۵. - ۴۰۸ ص. - وزیری: سنگی.
دیوان حافظ. - تهران: شرکت طبع کتاب، ۱۳۲۵. - ۳۲۴ ص. - جیبی: سربی.
دیوان حافظ شیرازی / به سعی و اهتمام اسدالله شاهشہانی. - [بی جا: بی نا]. ۱۳۲۵. - ۳۱۶ ص. - ۲۲ س. م.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به خط جواد شریفی و محمد صانعی خوانساری. - [تهران]: محمدعلی علمی و علی اکبر علمی، ۱۳۲۵. - ل، ۳۰۵ ص. - مصور (رنگی)؛ رقعي؛ نستعلیق.

۱۳۲۷

دیوان حافظ. - لاھور؛ شیخ مبارک علی، ۱۹۴۸ م = ۱۳۲۷
دیوان حافظ / با مقدمه مجید یکتائی و بهروز رحیم زاده صفوی و پژمان بختیاری،
بانضمای رساله فلسفی حافظ در سیر و سلوك. - تهران: [بی نا]. ۱۳۲۷. - ۶۹۰ ص. وزیری: سربی.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. - تهران: کتابفروشی اسلامیه، ۱۳۲۷. - ۶۲۹ ص. - ۱۹ س. م.

۱۳۲۸

حافظ یکتائی / [به تصحیح مجید یکتائی]. - تهران: علی اکبر علمی، ۱۳۲۸. - ۲۲۰ ص. ۴۹۵ - ۲۴ س. م.

دیوان حافظ. - تهران: [بی نا]. ۱۳۲۸. - ۴۹۰ ص.

دیوان حافظ. - تهران: علی اکبر علمی، ۱۳۲۸. - ۲۷۹ ص. - مصور؛ رقعي؛ سنگی.
دیوان حافظ / به اهتمام محمد قزوینی و قاسم غنی. - تهران: [بی نا]. ۱۳۲۸. - ۴۰۰ ص. - وزیری: سنگی.

دیوان حافظ / [به خط علی شاه میری]. - تهران: کانون کتاب، ۱۳۲۸. - ۳۱۹ ص. - وزیری: سنگی.

۱۳۲۹

دیوان حافظ. - تهران: [علمی، ۱۳۲۹]. - ۳۶۲ ص. - جیبی.

۱۳۳۰

دیوان حافظ. - لاهور: [بی‌نا]، ۱۹۵۱ م = ۱۳۳۰.

دیوان حافظ شیرازی / به تصحیح محمد قزوینی و قاسم غنی. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۳۰. - ۴۴۳ ص. - وزیری: سنگی گراوری.

۱۳۳۲

دیوان حافظ. - لاهور: شیخ مبارک علی، ۱۹۵۳ م = ۱۳۳۲

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. - [تهران]: علمی، ۱۳۳۲. - ۲۰۵ ص. - مصور: ۱۲ س. م.

۱۳۳۴

دیوان حافظ. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۳۴. - ۳۷۱ ص. - مصور: رقعی؛ سنگی.

دیوان حافظ / همراه تصویر و با خط نستعلیق. - [تهران]: امیرکبیر، ۱۳۳۴. - ۳۷۹ ص. - مصور: جیبی.

۱۳۳۵

حافظ / تصحیح محمود هومن. - [تهران]: چاپخانه فردوسی، ۱۳۳۵. - ۳۲۸ ص.

دیوان حافظ شیرازی. - تهران: شرکت سهامی طبع کتاب، ۱۳۳۵. - ۳۱۶ ص.

دیوان کامل خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بااهتمام محمد رمضانی. - تهران: کلاله خاور، ۱۳۳۵. - ۴۰۸ ص. - مصور (رنگی).

۱۳۳۶

حافظ شیراز / با انتخاب، تصحیح، نقطه‌گذاری احمد شاملو. - [تهران]: نیل، ۱۳۳۶. - ۳۴۶ ص. - جیبی، سربی. - (کلاسیک‌های فارسی، ۱)

دیوان حافظ. - بمبنی: مطبع محمدی، ۱۳۷۷ ق = ۱۳۳۶. - ۳۷۳ ص.

دیوان حافظ / بفرمایش حاجی فقیر محمد ایندستر تاجران کتب، بخط محمد اسد. - پیشاور: بی‌نا، ۱۹۵۷ م = ۱۳۳۶. - ۲۸۸ ص.

دیوان حافظ / بانضمام مقاله آفای جعفری لنگرودی «شخصیت معنوی حافظ» در ۱۱۷ ص. - تهران: کانون معرفت، ۱۳۳۶. - ۱۱۷، ۱۲، ۳۱۵ ص.

۱۳۳۷

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۳۷. - ۲۱۴ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / خط از جواد شریفی؛ تابلوها و تصاویر؛ محمد تجویدی؛ تذهیب محمد باقری. - [چاپ ۲]. - [تهران]: امیر کبیر،

۱۳۳۷. - ص. ۳۷۸ - مصور (رنگی): ۱۷ س. م.

غزلهای خواجه حافظ شیرازی / از روی قدیمترین نسخه‌ای که بدست آمده؛
بکوشنش پرویز نائل خانلری؛ به خط ابراهیم زرین قلم. - [تهران: سخن، ۱۳۴۷].
- یج، ۲۴۳ ص. - رفعی.

۱۳۳۸

دیوان حافظ / بااهتمام یکتائی. - تهران: علمی، ۱۳۳۸. - ۴۹۵ ص. - وزیری.

۱۳۴۱

حافظ قدسی. - [تهران]: ابن سینا، ۱۳۴۱. - ۱۶، ۴۹۵، ۳۱ ص. - رفعی.

حافظ قدسی. - شیراز: اتحادیه مطبوعات فارس. ۱۳۴۱. - ۱۶، ۴۹۵، ۳۱ ص. -
رفعی.

دیوان حافظ، شاعر قرن هشتم، ۷۹۱ - ۷۲۶ ه. ق. برابر با ۱۳۲۰ - ۱۳۸۹ میلادی. -
تهران: جیبی، [۱۳۴۱]. - ۴۱۴ ص. - ۱۶ س. م.

دیوان حافظ؛ شامل قصیده‌ها، غزل‌ها، مثنوی‌ها، ساقی نامه، قطعه‌ها و رباعی‌ها؛ با
مقدمه‌ای جامع درباره زمان و احوال و نقد گفتار تذکره نویسان و بحثی انتقادی و
کامل درباره اشعار و سروده‌های حافظ و پیوستی از دوازده فهرست / ویراسته
هاشم رضی. - [تهران]: کاوه، ۱۳۴۱. - صد و سی و دو ۲۹۹ ص. - وزیری؛
سری.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / خط جواد شریفی؛ تابلو و
تصاویر؛ محمد تجویدی؛ تنهیب محمد باقری. - [چاپ ۴]. - [بی جا: امیرکبیر،
۱۳۴۱]. - ۳۷۸ ص. - مصور؛ ۱۷ س. م.

لسان الغیب / [مقدمه و تصحیح] پژمان بختیاری. - [تهران: ابن سینا، ۱۳۴۱]. - ۵۵.
۵۸۹ ص. - ۲۲ س. م.

۱۳۴۲

دیوان حافظ. - لاہور: شیخ غلام علی، ۱۹۶۳ م = ۱۳۴۲.

دیوان حافظ شیرازی / از روی چاپ قدسی مقدمه بقلم علی اصغر حکمت. - [تهران:
ابن سینا، تاریخ مقدمه ۱۳۴۲]. - ۱۶، ۴۹۵، ۳۱ ص. - انسست شده از روی چاپ
سنگی.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / از روی نسخه تصحیح شده محمد
قزوینی و قاسم غنی [به خط حسن زرین خط]. - [تهران: علی اکبر علمی،

۱۳۴۲]. - ۱۱، ۳۶۱ ص. - مصور.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با تابلوهای رنگین از شاهکارهای استاد محمدعلی زاویه. - تهران: جاویدان، ۱۳۴۲. - ۱۱، ۳۲۸ ص. - وزیری.

۱۳۴۳

حافظ تشریح / تألیف عبدالحسین هزیر. - چاپ ۲. - [تهران]: سهیلی، [۱۳۴۳]. - ۲۳۷ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / از روی نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و قاسم غنی. - تهران: [علی اکبر علمی]، ۱۳۴۳. - قب، ۳۶۱ ص. - جیبی.

لسان الغیب؛ خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / [بکوشش] پژمان بختیاری. - تهران: ابن سینا، ۱۳۴۳. - پنجاه و پنجم، ۵۸۸ ص. - واژه‌نامه. [این چاپ با چاپ سال ۱۳۱۵ توسط بروخیم تفاوت دارد]

۱۳۴۵

حافظ تشریح / تألیف عبدالحسین هزیر؛ بااهتمام مهدی سهیلی. - چاپ ۳. - تهران: اشرفی، ۱۳۴۵. - ۲۳۷ ص.

دیوان خواجه حافظ شیرازی / با تصحیح و سه مقدمه و حواشی و تکلمه و کشف الایات بااهتمام ابوالقاسم انجوی شیرازی. - [تهران: جاویدان، ۱۳۴۵]. - ۱۲۷، ۳۰۶، ۸۳ ص. - ۲۵ س. م.

دیوان خواجه حافظ شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به خط جواد شریفی. - تهران: [علی اکبر علمی]، ۱۳۴۵. - ۳۰۵ ص. - مصور؛ بغلی.

لسان الغیب / [مقدمه و تصحیح] پژمان بختیاری. - [چاپ پنجم]. - [تهران: ابن سینا، ۱۳۴۵]. - پنجاه و پنجم، ۵۸۸ ص.

۱۳۴۶

دیوان حافظ. - [چاپ دوم]. - تهران: جاویدان، ۱۳۴۶. - ۳۲۸ ص. - وزیری؛ سربی.

دیوان خواجه حافظ شیرازی / با تصحیح و سه مقدمه و حواشی و تکلمه و کشف الایات بااهتمام سید ابوالقاسم انجوی شیرازی. - [چاپ دوم]. - [تهران]: علمی، [تاریخ مقدمه ۱۳۴۶]. - ۱۲۷، ۳۰۶، ۸۳ ص. - کتابنامه: ص. ۱۱۷. - ۱۲۲.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / خط: جواد شریفی؛ تابلوها و

تصاویر: محمد تجویدی؛ تنهیب محمد باقری. - چاپ ۶. - [تهران: امیرکبیر، ۱۳۴۶]. - ۳۷۸ ص. مصور: ۱۷ س. م.

سفینه حافظ / بسعی و اهتمام مسعود جنتی عطائی. - [تهران: بی‌نا، تاریخ مقدمه ۱۳۴۶]. - ۶۸۸ ص. - مصور: ۲۵ س. م. - این کتاب در چاپخانه حیدری بچاپ رسیده است.

۱۳۴۷

جامع نسخ حافظ [کتاب اول از پنج کتاب «در جستجوی حافظ صحیح»] / تألیف مسعود فرزاد. - شیراز: دانشگاه پهلوی، کانون جهانی حافظ شناسی، [۱۳۴۷]. - ۵۶، ۸۴۷ ص.

حافظ / از محمود هومن: بکوشش اسماعیل خونی. - [چاپ ۲]. - تهران: طوری، [۱۳۴۷]. - شش، ۴۱ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با استفاده از نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی (ذکاء‌الملک) و محمد قزوینی و قاسم غنی. - [تهران]: اقبال، [۱۳۴۷]. - ۳۳۹ ص. - مصور: رنگی

۱۳۴۸

دیوان حافظ / با تفسیر سودی و تصحیح هرمان بروک هاووس. - [آلمان غربی: Biblio Verlag Osnabrück ۱۹۶۹ = ۱۳۴۸]. - ۴ جلد در یک مجلد. - ۵/۲۶ س. م. - [سه جلد متن دیوان و یک جلد شرح سودی است].

دیوان کهنه حافظ / از روی نسخه خطی نزدیک به زمان شاعر بکوشش ایرج افشار. - تهران: ابن سینا، ۱۳۴۸. - ز، ۴۹۸ ص. - (انتشارات فرهنگ ایران زمین، سلسله متون و تحقیقات، ۱۲)

دیوان کهنه حافظ شیرازی. - تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۸. - ۲۸۵ ص.

۱۳۴۹

حافظ، صحت کلمات و اصالت غزلها [کتاب دوم و سوم از پنج کتاب «در جستجوی حافظ صحیح»] / تحقیق از مسعود فرزاد. - شیراز: دانشگاه پهلوی، کانون جهانی ایران‌شناسی، ۱۳۴۹. - ۲ ج. - مندرجات: ج. ۱. الف تا پایان ز. - ج. ۲ س تا پایان ی.

دیوان حافظ. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۴۹. - ۲۱۶ ص.

۱۳۴۹

دیوان حافظ. - [چاپ هفتم]. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۴۹. - ۳۸۸ ص. وزیری: سربی.

۱۳۵۰

دیوان حافظ شیرازی / بخط محمود بن حسن نیشابوری؛ مقدمه ممتاز حسن. - کراچی: نیشنل پبلشنگ هاؤس لمیتد، ۱۹۷۱ م = ۱۹۵۰. - ۱۳۵۶، ۱۱ - ۹، ۳۵۶ ص. - **چاپ عکس از روی نسخه خطی محفوظ در کتابخانه داشگاه پنجاب.** مجموعه شرائی. - مقدمه به انگلیسی.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بر اساس نسخه مورخ ۸۲۴ هجری بااهتمام: محمدرضا جلالی نائینی [و] نذیر احمد. - [مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۵۰]. - بیست و چهار ۵۸۷ ص. - (سازمان امور فرهنگی و کتابخانه‌ها، ۳)

قصاید، قطعات، رباعیات و مثنویات حافظ؛ صحت کلمات و اصالت اشعار / تحقیق از مسعود فرزاد. - **شیراز: داشگاه پهلوی، کانون جهانی حافظ شناسی، ۱۳۵۵ - ۱۳۵۵.** - ۴ ج. - مندرجات: ج. ۱. اصالت و توالی ایيات در غزلهای حافظ (۱، ب، ت، خ). - ج. ۲. اصالت و توالی ایيات در غزلهای حافظ (ن، و، ۵، ی). - ج. ۳. اصالت و توالی ایيات در غزلهای حافظ (حرف د). - ج. ۴. اصالت و توالی ایيات در اشعار غیر غزل حافظ.

۱۳۵۲

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بر اساس نسخه مورخ ۸۱۲ - ۸۱۷ هجری و نسخه مورخ ذی الحجه ۸۲۴ هجری بااهتمام محمدرضا جلالی نائینی [و] نذیر احمد. - [ویرایش ۲]. - [تهران]: امیرکبیر، ۱۳۵۲. - سی و چهار، ۷۸۳ ص.

۱۳۵۳

دیوان حافظ شیرازی؛ از روی چاپ قدسی / مقدمه بقلم علی اصغر حکمت. - تهران: ابن سینا، ۱۳۵۳. - ۱۶، ۴۹۵، ۳۱ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بااهتمام محمد قزوینی و قاسم غنی. - تهران: زوار، ۱۳۵۳. - قلب، ۴۰۰ ص.

غزلهای حافظ / تدوین کننده سلیم نیساری. - تهران: موسسه فرهنگی منطقه‌ای، ۱۳۵۳. - ۲۶، ۴۳۲ ص. - (موسسه فرهنگی منطقه‌ای، ۴۳). - کتابنامه: ص. [۴] م

۱۳۵۴

حافظ شیراز / به روایت احمد شاملو. - [چاپ دوم]. - [تهران]: مروارید، ۱۳۵۴. - ۵۶ ص.

دیوان حافظ شیرازی: از روی چاپ قدسی / مقدمه بقلم علی اصغر حکمت. - [تهران: ابن سینا، ۱۳۵۴] [۱۳۴۲، ۴۹۵، ۲۱ ص.]

دیوان مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بااهتمام یحیی قریب. - [تهران]: صفیعلیشاه، ۱۳۵۴. - شش، ۶۰۸ ص. - واژه نامه: ص. ۵۶۹ - ۵۸۲.

۱۳۵۵

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / براساس نسخه مورخ ۸۱۷-۸۱۲ هجری و نسخه مورخ ذی الحجه ۸۲۴ هجری بااهتمام محمدرضا جلالی نائینی و نذیر احمد. - ویرایش ۲؛ چاپ دوم. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۵ = ۲۵۳۵. - سی و چهار، ۷۸۳ ص.

۱۳۵۶

حافظ / با یادداشتها و حواشی قاسم غنی. - [تهران: بی‌نا، تاریخ مقدمه ۱۳۵۶]. - ۳۱۲ ص. - [متن دیوان همان دیوان چاپ سنگی انتشارات معرفت می‌باشد]

حافظ شیراز / به روایت احمد شاملو. - چاپ ۲. - [تهران]: مروارید، ۲۵۳۶ = ۱۳۵۶. - ۵۸ ص. ۶۵۹.

دیوان حافظ / براساس سه نسخه کامل کهن مورخ به سالهای ۸۱۲، ۸۱۳ و ۸۲۲ و ۸۲۵ هجری قمری به تصحیح رشید عیوضی و اکبر بهروز. - تبریز: انتشارات موسسه تاریخ و فرهنگ ایران، ۲۳۵۶ = ۱۳۵۶. - کب، بیست و شش، ۵۷۱ ص. - دانشکده ادبیات و علوم انسانی، موسسه تاریخ و فرهنگ ایران، ۲۷. سلسله متون فارسی، شماره ۷

دیوان حافظ / شامل: قصیده‌ها، غزل‌ها، متنی‌ها، ساقی‌نامه، قطعه‌ها، رباعی‌ها، با مقدمه بی‌جامع درباره زمان و احوال و نقد گفتار تذکره نویسان و بحثی انتقادی و کامل درباره اشعار و سروده‌های حافظ و پیوستی از سی فهرست ویراسته: هاشم رضی. - چاپ ۲. - [تهران]: پیروز، ۱۳۴۱، ۱۳۵۶ = ۲۵۳۶. - صد و سی و دو، ۲۹۹ ص.

دیوان مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بااهتمام یحیی قریب. - تهران: صفیعلیشاه، ۱۳۵۶ = ۲۵۳۶. - ۶۳۷، ۲۶ ص.

۱۳۵۶

دیوان مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با نضمam کشف الغزل، شرح حال، فرهنگ، ترجمه و تفسیر اشعار و تصحیح دیوان بااهتمام حسین بزمان. - [تهران]: فروغی، ۱۳۵۶ = ۲۲۵۶. - صدو شصت و هشت، ۴۲۸ ص.

۱۳۵۷

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با استفاده از نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی (ذکاء الملک) و محمد قزوینی و قاسم غنی بکوشش مجید اقبال؛ مقدمه: اسماعیل خدابنده؛ خط عباس منظوری؛ تابلوها محمد تجویدی. - تهران: اقبال، ۱۳۵۷. - ۵، ۳۳۹ ص. - ۸ تابلو رنگی.

۱۳۵۹

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ / با مقابله چهارده متون از کهن‌ترین نسخه‌های موجود در جهان مقدمه و تصحیح و تعشیه از پرویز نائل خانلری. - تهران: بنیاد فرهنگ ایران [و] فرهنگستان ادب و هنر ایران، ۱۳۵۹. - شصت و هشت، ۱۰۰۶ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با تصحیح و سه مقدمه و حواشی و تکلمه و کشف الایات و کشف اللفاظ؛ به اهتمام سید ابوالقاسم انجوی شیرازی. - چاپ ۳. - تهران: جاویدان، ۱۳۵۹. - ۳۰۶، ۸۴، ۲۲۹ ص.

دیوان کنه حافظ / از روی نسخه خطی نزدیک به زمان شاعر بکوشش ایرج افشار. - [ویرایش ۲]. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۹. - ز، ۴۹۲ ص.

۱۳۶۰

حافظ شیراز / به روایت احمد شاملو. - چاپ ۴. - تهران: مروارید، ۱۳۶۰. - بیست و سه، ۶۵۹ ص. - چاپ سوم توسط انتشارات مروارید.

۱۳۶۱

حافظ شیراز / به روایت احمد شاملو. - چاپ ۵. - تهران: مروارید، ۱۳۶۱. - بیست و سه، ۶۵۹ ص. - چاپ چهارم توسط انتشارات مروارید با نضمam دو پیوست تحت عنوانی: چند حرف از سرنگزیری (ص بیست و چهار - پنجاه و پنج) و بخشی از مقدمه کتاب علل گرایش به مادیگری تألیف مرتضی مطهری (ص. ۱۶ - ۳۲). - دیوان حافظ. - تهران: ارغوان، ۱۳۶۱. - ۳۶۱ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با تصحیح و سه مقدمه و حواشی

و تکلمه و کشف الایات و کشف اللغات؛ به اهتمام سید ابوالقاسم انجوی شیرازی. - چاپ ۴. - تهران: جاویدان، ۱۳۶۱. - ۱۶۲، ۳۰۶، ۸۴ [۲۲۹ ص.]

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. - [تهران]: طلوع، ۱۳۶۱. - ۲۶۱ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با استفاده از نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی (ذکاء الملك) محمدقدزوینی و دکتر قاسم غنی [با مقدمه اسماعیل خدابنده؛ خط عباس منظوری؛ تابلوهای محمدتجویدی]. - چاپ ۲. - [تهران]: اقبال، ۱۳۶۱. - [و] ۳۳۹ ص. : مصور. - عنوان روی جلد: دیوان حافظ.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / براساس نسخه مورخ ۸۱۷-۸۱۷ هجری و نسخه مورخ ذی الحجه سال ۸۴۲ هجری قمری باهتمام محمدرضا جلالی نائینی و نذیر احمد. - چاپ چهارم. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۱. - پنجاه، ۷۸۳ ص.

دیوان کهنه حافظ / از روی نسخه خطی نزدیک به زمان شاعر بکوشش ایرج افشار. - چاپ سوم. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۱. - و، ۴۹۲ ص.

دیوان مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی / باهتمام یحیی قریب. - ویرایش ۲ با تجدید نظر کامل. - تهران: صنفیع‌لیشاه، ۱۳۶۱. - ۹، ۶۳۷، ۲۶ ص.

غزلیات خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بکوشش محسن رمضانی. - تهران: پدیده، ۱۳۶۱. - ۵۳۱، ۲۰ ص. : مصور (بخشی رنگی، عکس رنگی). - عنوان روی جلد: دیوان حافظ شیرازی.

غزلیات خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بکوشش محسن رمضانی، خطاطی سیف الله یزدانی؛ تصویر پشت جلد و داخل کتاب از محمد تجویدی. - تهران: پدیده، ۱۳۶۱. - ۴۴۴ ص. : مصور

لسان الغیب خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با مقدمه و تصحیح پژمان بختیاری. - چاپ ۸. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۱. - پنجاه و پنج، ۵۸۸ ص.

۱۳۶۲

حافظ شیراز / به روایت احمد شاملو. - چاپ ششم. - تهران: مروارید، ۱۳۶۲. - ۲ ج.

- [چاپ پنجم انتشارات مروارید، ۱۳۶۲؛ یک جلد ۶۵۹ ص.]

دیوان حافظ. - چاپ سوم. - تهران: طلوع، ۱۳۶۲. - ۳۶۲ ص. - جیبی.

۱۳۶۲

دیوان حافظ / از روی نسخه خطی محمد قزوینی و قاسم غنی؛ به خط جواد شریفی؛ نقاشی محمد تجویدی؛ به تصحیح رضا براهنی. - [تهران]: بامداد، ۱۳۶۲. - ۲۶۲ ص.؛ مصور. - جیبی و وزیری.

دیوان حافظ / بکوشش اسماعیل خدابنده. [چاپ سوم و چهارم]. - تهران: اقبال، ۱۳۶۲. - ۳۳۹ ص. - جیبی.

دیوان حافظ / به تصحیح مسعود فرزاد؛ به کوشش علی حصوری. - تهران: همگام، ۱۳۶۲. - [۲]، ۴۹۶ ص.

دیوان حافظ، خواجه شمس الدین محمد / به تصحیح و توضیح پرویز نائل خانلری. - چاپ دوم با تجدید نظر. - تهران: خوارزمی، ۱۳۶۲. - ۲ ج. - مندرجات: ج. ۱. غزلیات. - ج. ۲. ملحقات غزلیات، قصاید، مثنویات، قطعات و رباعیات.

دیوان حافظ شیرازی / بکوشش محسن رمضانی. - تهران: پدیده، ۱۳۶۲. - ۵۵۲ ص. - رحلی.

دیوان حافظ شیرازی / [از نسخه محمد قزوینی و قاسم غنی؛ خط کیخسرو خروش]. - [تهران]: وزارت ارشاد اسلامی، انجمن خوشنویسان ایران، ۱۳۶۲. - ۴۲۳ ص. - [تاریخ کتابت ۱۳۶۰]

دیوان خواجه حافظ شیرازی. - چاپ نوزدهم. - تهران: شرکت طبع کتاب، ۱۳۶۲. - ۳۳۳ ص.

دیوان خواجه حافظ شیرازی. - تهران: انتشارات غلامعلی شعبانی، ۱۳۶۲. - ۴۶۴ ص. - ۸/۵ × ۱۳ س. م.

دیوان خواجه حافظ شیرازی. - تهران: انتشارات غلامعلی شعبانی، ۱۳۶۲. - ۳ ج. - جیبی

دیوان خواجه شمس الدین حافظ شیرازی / باهتمام محمد قزوینی و قاسم غنی. - چاپ چهارم. - تهران: زوار، ۱۳۶۲، [۱۳۲۰]. - قلب، ۴۰۰ ص.

دیوان خواجه شمس الدین حافظ شیرازی / براساس نسخه مورخ ۸۱۲ - ۸۱۷ هجری و نسخه مورخ ذی الحجه سال ۸۲۴ هجری قمری؛ باهتمام محمدرضا جلالی نائینی، نذیر احمد. - چاپ چهارم. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۲. - پنجاه، ۷۸۲ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با استفاده از نسخه تصحیح شده

- محمدعلی فروغی [ذکاء الملک]، محمدقرزوینی و قاسم غنی؛ خط عباس منظوری.
-[چاپ سوم و چهارم] [تهران]: اقبال، ۱۳۶۲، ۱۳۴۷، ۱۳۴۶. - [۶] ص. - وزیری.
دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با مقدمه‌ای از علی دشتی؛ خط
دیوان سیف الدین بزدانی. - [تهران]: جاویدان، ۱۳۶۲. - [۲۰] ص. ۶۰۴.
دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به انضمام شرح حال حافظ و
شرح عبارات صوفیه و فهرست اعلام [از] ادبی تهرانی. - تهران: نوین، ۱۳۶۲. -
[۹]، ۳۷۶ ص.
- دیوان کامل حافظ / از روی نسخه قدیمی بخط گروسی. - تهران: کمانگیر، ۱۳۶۲
[۳۵۷] ص. - [چاپ عکسی از روی نسخه خطی مورخ ۱۳۱۳]
- دیوان مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به تصحیح یعنی قریب. -
[ویرایش ۲، چاپ دوم]. - تهران: صفی علیشاه، ۱۳۶۲. - ۶۳۷، ۹، ۲۶ ص.
- وزیری.
- کلیات دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / تصحیح شده از روی
نسخه‌های موجود. - تهران: فخر رازی، ۱۳۶۲. - ۳۲۰ ص.
- ۱۳۶۳
- دیوان حافظ / با استفاده از نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی (ذکاء الملک)،
محمدقرزوینی و قاسم غنی؛ مقدمه به قلم اسعیل خدابنده؛ خط از عباس
منظوری و تابلوها از محمد تجویدی؛ صندوقی؛ خوشنویس زاده؛ خواجه
یوسف‌زاده و اخوت پور. - تهران: اقبال، ۱۳۶۳. - [۳۳۹] ص. : مصور.
- دیوان حافظ / به تصحیح محمدعلی فروغی. - تهران: اقبال، ۱۳۶۳. - ۳۵۲ ص.
- رحلی.
- دیوان حافظ. - چاپ چهارم. - تهران: طلوع، ۱۳۶۳. - [۳۷۲] ص. : جیبی.
- دیوان حافظ / با تصحیح و مقدمه به قلم مجید یکتائی. - چاپ دوم. - تهران: علی اکبر
علمی، ۱۳۶۳. - ۴۹۵، ۲۲۰ ص.
- دیوان حافظ شیرازی / خط کیخسرو خروش. - چاپ دوم. - تهران: وزارت ارشاد
اسلامی، انجمن خوشنویسان ایران، ۱۳۶۳. - ۴۴۸ ص. - وزیری
- دیوان حافظ شیرازی / برآساس سه نسخه کامل کهن مورخ به سالهای ۸۱۲ و ۸۲۲
و ۸۲۵ هجری قمری به تصحیح اکبر بهروز [و] رشید عیوضی. - چاپ ۲. -
- تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳. - کب، بیست و هفت، ۵۷۲ ص.

دیوان حافظ: لسان الغیب. - تهران: انتشارات سعدی، ۱۳۶۳. - ۲۹۴ ص.

دیوان خواجه حافظ شیرازی / با تصحیح و سه مقدمه و حواشی و تکلمه و کشف الایات و کشف اللغات، به اهتمام ابوالقاسم انجوی شیرازی. - چاپ ۵. - تهران: جاویدان، ۱۳۶۳. - ۱۶۲، ۲۰۶، [۸۴]، ۲۲۹ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / از روی صحیح ترین و معتبرترین نسخ موجود؛ با مقدمه‌ای از علی دشتی. - تهران: جاویدان، ۱۳۶۳. - [۲۵]، ۶۰۴ ص.: ۱ پرتره رنگی، ۶ لوح رنگی.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / تصحیح شده از روی نسخه‌های غنی و قزوینی، پزمان و چندین نسخه دیگر. - [تهران]: فخر رازی، ۱۳۶۳. - ۱۳۶۳ ص.: ۳۶۰.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با مقابله از نسخه محمد قزوینی، قاسم غنی؛ خط حسین خسروی؛ تصحیح و مقابله شاهروانی. - [تهران]: طلوع، [۱۳۶۳]. - ۳۸۶ ص.: رقعی.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / تصحیح حسین هورفری؛ خط کاظم لاھیجی. - تهران: طاهری، ۱۳۶۳. - ۳۰۵ ص.

دیوان غزلیات مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با معنی واژه‌ها و شرح ایات و ذکر وزن و بحر غزلها و برخی نکته‌های دستوری و ادبی و امثال و حکم، شامل ۴۹۵ غزل از روی نسخه تصحیح شده قزوینی و مقابله با جامع نسخ دیوان حافظ فرزاد، بکوشش خلیل خطیب رهبر. - تهران: صفی علیشاه، ۱۳۶۳. - سی و یکم، ۷۲۴ ص. - وزیری

دیوان کامل حافظ = دیوان خواجه حافظ شیرازی. - [تهران]: جامی، [۱۳۶۳]. - ۳۶۳ ص.

کلیات دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی قدس سره العزیز / تصحیح شده از روی نسخه‌های موجود. - چاپ ۲ و ۳. - تهران: فخر رازی، ۱۳۶۳. - ۳۲۰ ص.

دیوان اشعار خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / براساس چند نسخه مورخ از ۸۱۸ تا ۸۹۱ ق. به تصحیح و اهتمام احمد سهیلی خوانساری. - تهران:

محمدعلی علمی، ۱۳۶۴. - ۵۲۵ ص.

دیوان حافظ / از روی نسخه خطی محمدقرزوینی و قاسم غنی؛ بخط جواد شریفی. - [تهران]: بامداد، ۱۳۶۴. - ۴۲۹ ص.

دیوان حافظ شیرازی / مصحح اسماعیل شاهروdi. - [چاپ هشتم]. - تهران: طوع، ۱۳۶۴. - ۴۰۰ ص. مصور (رنگی)؛ مجله‌ای.

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / بکوشش محسن رمضانی؛ خطاطی از سیف الدین یزدانی - خسروی - خیرآبادی - حجت اسدی و آرش متین نژاد؛ تصویر پشت جلد از صادق صندوقی. - تهران: پدیده، ۱۳۶۴. - ۱۰۷۳، ۸ ص. [در انتهای کتاب نumeه هائی از ترجمه‌های حافظ به زبانهای مختلف آمده است] دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / تصحیح از حسین هورفری؛ خط از کاظم لاھیجی. - [چاپ دوم و سوم]. - تهران: طاهری، ۱۳۶۴. - ۳۰۶ ص.؛ جیبی.

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / خطاط عباس مستوفی المالکی. - [چاپ ۴ و ۵]. - تهران: فخر رازی، ۱۳۶۴. - ۳۴۰ ص.؛ جیبی.

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / مصحح محمدالقدسی الحسینی. - تهران: اسکندری، ۱۳۶۴. - ۵۱۲ ص.؛ وزیری.

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / مصحح محمدقرزوینی، قاسم غنی؛ مقدمه از اسماعیل خدابنده. - تهران: اقبال، ۱۳۶۴. - ۲۵۶ ص.؛ وزیری.

[بدفعات چاپ شده است]

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / مصحح محمدقرزوینی، قاسم غنی. مقدمه اسماعیل خدابنده؛ خطاط عباس منظوری؛ بکوشش مجید اقبال. - چاپ سوم. - تهران: اقبال، ۱۳۶۴. - ۳۸۰ ص.؛ مصور (رنگی)؛ رحلی.

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / مقدمه از اسماعیل خدابنده؛ خط از عباس منظوری. - چاپ چهارم. - تهران: اقبال، ۱۳۶۴. - ۲۵۲ ص. - جیبی.

دیوان غزلیات مولانا شمس الدین محمدحافظ شیرازی / با معنی واژه‌ها و شرح ایيات و ذکر وزن و بحر غزلها و برخی نکته‌های دستوری و ادبی و امثال و حکم، شامل ۴۹۵ غزل از روی نسخه تصحیح شده قزوینی و مقابله با جامع نسخ دیوان حافظ فرزاد؛ بکوشش خلیل خطیب رهبر. - چاپ دوم. - تهران: صفی علیشاه، ۱۳۶۴. - سی و یکم، ۷۲۴ ص.؛ وزیری.

۱۳۶۴

دیوان کامل حافظ شیرازی / مقدمه و تصحیح از تیمور برهان لیمودهی. - تهران: کاویان، ۱۳۶۴. - ۴۱۰ ص: جیبی.

دیوان کامل حافظ شیرازی / مقدمه و تصحیح تیمور برهان لیمودهی. - [چاپ دوم و سوم]. تهران: کاویان، ۱۳۶۴. - ۴۵۲ ص: وزیری.

متن کامل لسان القیب حافظ شیرازی / با شرح ایات و توضیح لغات براساس نسخه قدسی؛ مقدمه و تحقیق از عزیز الله کاسب. - تهران: رشیدی، ۱۳۶۴. - هفتاد و چهار، ۷۱۶ ص.

۱۳۶۵

دیوان حافظ / خطاط جواد شریفی. - چاپ سوم. - تهران: بامداد، ۱۳۶۵. - ۳۶۸ ص. - جیبی.

دیوان حافظ / خطاط کریمی. - چاپ دوم. - تهران: سعدی، ۱۳۶۵. - ۳۰۲ ص. - وزیری.

دیوان حافظ شیرازی / خط کیخسرو خروش. - چاپ سوم. - تهران: وزارت ارشاد اسلامی. انجمن خوشنویسان ایران، ۱۳۶۵. - ۴۵۴ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی. - چاپ هشتم. - تهران: طلوع، ۱۳۶۵. - ۳۷۲ ص. - مصور؛ رنگی: جیبی

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / تصحیح و مقابله: شاهرودی؛ خطاط: حسین خسروی. - چاپ سوم. - تهران: طلوع، ۱۳۶۵. - ۴۰۰ ص. - وزیری

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / تصحیح و مقابله از اسماعیل شاهرودی؛ خطاط حسین خسروی. - چاپ سوم. - تهران: طلوع، ۱۳۶۵. - ۳۹۶ ص. - مجله‌ای

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / خطاط: عباس مستوفی الممالکی. - چاپ هفتم. - تهران: فخر رازی، ۱۳۶۵. - ۲۳۸ ص. - رقی.

دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / شامل: قصاید، غزلیات، مثنوی، ساقی نامه، قطعات، رباعیات از روی نسخه مرحوم محمود حکیم فرزند میرزا وصال با مقدمه و تصحیح و مقابله چندین نسخه قدیم و جدید بکوشش محمد بهشتی. - تهران: فراد و پیری، ۱۳۶۵. - دوازدهم، (۱۳-۵۸۸) ص.

۱۳۶۶

دیوان حافظ / از روی نسخه تصحیح شده غنی و قزوینی؛ [با] مقدمه استاد مطهری (حافظ از دیدگاه شهید مطهری)؛ خط فاتح عزت پور. - تهران: نشر فروغ، ۱۳۶۶. - هـ، ۴۲۴ ص.

دیوان حافظ / از روی نسخه خطی علامه محمد قزوینی و قاسم غنی؛ بخط جواد شریفی. - چاپ چهارم. - تهران: بامداد، ۱۳۶۶. - ۳۶۲ ص. - جیبی.

دیوان حافظ / از روی نسخه خطی علامه محمد قزوینی و قاسم غنی؛ بخط جواد شریفی. - چاپ پنجم. - تهران: بامداد، ۱۳۶۶. - ۳۶۲ ص.

دیوان حافظ / براساس سه نسخه کامل کهن؛ مصحح اکبر بهروز؛ رشید عیوضی. - چاپ سوم. - تهران: امیر کبیر، ۱۳۶۶. - ۶۴۲ ص. - وزیری.

دیوان حافظ / مینیاتور و عکس محمد تجویدی. - چاپ ۳ و ۴. - تهران: سعدی، ۱۳۶۶. - ۲۹۴ ص. - [چاپ عکس از روی نسخه چاپی سال ۱۳۲۹ ق = ۱۹۰۱]

م = ۱۲۸۰ در بعضی: دوکان نمبر [۶۵]

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. - چاپ یازدهم. - [تهران]: طلوع، ۱۳۶۶، [۱۳۶۳]. - ۳۶۰ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. - چاپ یازدهم. - [تهران]: طلوع، ۱۳۶۶، [۱۳۶۲]. - ۳۶۰ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / [از روی نسخه قزوینی بدون ذکر مأخذ افست شده]. - تهران: امیر کبیر ۳۷۸ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / از نسخه تصحیح شده که به اهتمام محمد قزوینی و قاسم غنی بچاپ رسیده؛ خط حسین خسروی؛ مقدمه شاهرودی. - چاپ چهارم؛ سری چهاردهم. - تهران: طلوع، ۱۳۶۶. - ۳۸۷ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و قاسم غنی؛ مقدمه اسماعیل خدابنده؛ خط عباس منظوری. - چاپ هشتم. - تهران: اقبال، ۱۳۶۶. - [هـ]، ۳۳۹ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / بخط عباس مستوفی المالکی. - چاپ هشتم؛ [قطع جیبی، چاپ دوم]. - تهران: فخر رازی، ۱۳۶۶. - ۳۲۴ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / به تصحیح عبد الرحیم خلخالی. - چاپ سوم؛ [حروفچینی جدید؛ چاپ اول]. - ۴۲۰ ص. - [۳۳۷] صفحه مقدمه و

[دیباچه دارد]

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / خط از کاظم لاھیجی. - چاپ هشتم. - تهران: طاهری، ۱۳۶۶. - ۳۰۵ ص.

دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / مقدمه شاهروdi؛ خط حسین خسروی. - چاپ هفتم. - تهران: طلوع، ۱۳۶۶. - ۳۸۷ ص. - رحلی

دیوان غزلیات مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی / با معنی واژه‌ها و شرح ایيات و ذکر وزن و بحر غزلها و برخی نکته‌های دستوری و ادبی و امثال و حکم، شامل ۴۹۵ غزل از روی نسخه تصحیح شده فرزینی و مقابله با جامع نسخ دیوان حافظ فرزاد؛ بکوشش خلیل خطیب رهبر. - چاپ ۳ و ۴. - تهران: صفی علیشاه، ۱۳۶۳. - سی و یکم، ۷۲۴ ص. - وزیری

دیوان کامل حافظ / تصحیح و نام‌گذاری غزلیات وزیرنویس و لفت نامه سید حسن سادات ناصری؛ خطاط سیف الله یزدانی؛ تنهیب حواشی کتاب صادق صندوقی. - تهران: آتلیه هنر با همکاری شهریاری «مهر»، ۱۳۶۶. - [۱۹]، ۵۸۴، شانزده ص.

دیوان کامل حافظ شیراز / از روی صحیحترین و معتبرترین نسخه‌های موجود با مقابله و مقایسه چاپهای متعدد با اعراب و علامت گذاریهای لازم کلیه اشعار؛ با مقدمه و تصحیح و اهتمام تیمور برهان لیمودهی. - چاپ چهارم [چاپ اول با قطعه جیبی بازوپندی]. - تهران: نیما، ۱۳۶۶. - ۴۲، ۳۷۱، ۳۱ ص. - [مقدمه درباره زندگی و احوال حافظ]

دیوان کهنه حافظ / از روی نسخه خطی نزدیک به زمان شاعر؛ بکوشش ایرج افسار. - چاپ سوم و چهارم. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۶. - ز، ۴۹۲ ص. - [چاپ اول ۱۳۴۸ (ابن سینا)؛ چاپ دوم ۱۳۵۹ (امیرکبیر)]

دیوان مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی / باضمام کشف الغزل، شرح حال، فرهنگ، ترجمه و تفسیر اشعار و تصحیح دیوان بااهتمام حسین پژمان. - چاپ سوم. - تهران: فروغی، ۱۳۶۶. - صد و شصت و هشتمن. - ۴۲۸ ص. - [این چاپ با چاپ ۱۳۴۲ توسط کتابفروشی ابن سینا تفاوت دارد]

دیوانهای چاپی بدون تاریخ انتشار

- دیوان حافظ. - [بی تا]. - ۲۲۶ ص.
- دیوان حافظ. - [بی تا]. - ۳۰۳ ص.: سنگی
- دیوان حافظ. - [بی تا]. - ۲۶۶ ص.
- دیوان حافظ. - [بی تا]. - ۴۱۲ ص.: سنگی
- دیوان حافظ. - اصفهان: کتابفروشی فردوسی، [بی تا]. - ۲۷۲ ص.: رقعي؛ سربی
- دیوان حافظ. - تبریز: [بی تا]. - ۲۷۲ ص.: رقعي؛ سربی
- دیوان حافظ. - تهران: [بی تا]. - ۲۲۵ ص.
- دیوان حافظ. - تهران: [بی تا]. - ۴۰۲ ص.: سنگی
- دیوان حافظ. - تهران: شرکت طبع کتاب، [بی تا]. - ۳۲۰ ص.: رقعي؛ سنگی
- دیوان حافظ. - لاہور: [بی تا]. - ۳۸۸ ص.
- دیوان حافظ. - لاہور: شیخ مبارک علی تاجر کتب، [بی تا]. - ۴۸۸ ص.
- [چاپ افست از روی چاپ کانپور: مطبع نامی، ۱۳۲۹ ق = ۱۲۹۹]
- دیوان حافظ. - هند: چاپ کشوری، [بی تا]. - ...: سنگی؛ محشی

- دیوان حافظ / [از روی چاپ میرزا علینقی]. - تهران: [بی تا]. - ۳۱۶ ص.: رقعی؛ سنگی
- دیوان حافظ / [با اصطلاحات الصوفیه]. هند: چاپ نامی، [بی تا]. - ...: سنگی
- دیوان حافظ / [با مقدمه و بعضی غزلها که در اکثر نسخ نبود]. - لاہور: مطبع اسلامی، [بی تا]. - ۳۴۲ ص.
- دیوان حافظ / به اهتمام سید عبدالرحیم خلخالی. - تهران: [بی تا]. - ۳۵۶ ص.: وزیری؛ سربی
- دیوان حافظ / به اهتمام مجید یکتاشی. - [تهران: بی تا]. - ۶۹۰ ص.
- دیوان حافظ / به اهتمام محمد عبدالمجید. - کانپور: مطبعه محمدی، [بی تا]. - ۴۵۲ ص.: سنگی
- دیوان حافظ / به اهتمام محمدعلی فروغی [ذکاءالملک]. - تهران: [بی تا]. - ۲۲۷ ص.: جیبی؛ سنگی
- دیوان حافظ / به تصحیح محمود همون. - تهران: [بی تا]. - ۳۲۸ ص.: رقعی؛ سربی
- دیوان حافظ شیرازی. - [بی تا]. - ۱۰، ۳۲۲ ص.
- دیوان حافظ شیرازی. - [بی تا]. - ۴۰۶ ص.: سنگی
- دیوان حافظ شیرازی. - تهران: [بی تا]. - ۳۱۶ ص.: سنگی
- دیوان حافظ شیرازی. - [تهران: معرفت، بی تا]. - ل، ۱۱۷، ۳۱۵ ص.: مصور (رنگی)
- دیوان حافظ شیرازی / [و ملحقات] مرتبه و متمحجه ابوالفتح عبدالرحیم. - [ترکیه عثمانی]: دارالطبع جامعه عثمانیه سرکار عالی، [بی تا]. - ۲۱، ۴۲۲، ۲۱، ۱۰ ص.: سنگی
- دیوان خواجه حافظ شیرازی / از روی نسخه خطی که در تاریخ ۸۲۷ هجری قمری ۲۵ سال بعد از وفات خواجه تحریر شده است؛ با مقابله و تصحیح از روی نسخه سید عبدالرحیم خلخالی. - تهران: دنیای کتاب، [بی تا]. - ل، ۳۶۰ ص.
- [از روی چاپ ۱۳۰۶ افست شده است]
- دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / از روی نسخه قدسی. - [بی جا: ابن سینا، بی تا]. - ۴۹۶ ص.: مصور
- دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / تابلو از آهنگ. - [تهران: نشر طلوع، [بی تا]. - ۱۴)، ۲۶۱ ص.]
- دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی، قدس سره العزیز / باهتمام محمد

قزوینی و قاسم غنی. - تهران: زوار، [بی‌تا]. قلب، ۴۰۰ ص.
غزلیات خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / [به خط محمود حکیم. - بی‌جا:
وصلال، بی‌تا]. - ۴۳۹ ص.

[افست از روی چاپ بمعنی: ۱۲۶۷ ق = ۱۲۳۰] کلیات دیوان حافظ شیرازی / به تصحیح و تحشیه دوازده نفر از دانشمندان و
شعرای مشهور و با ترجمه لغات مشکله، کاملترین و صحیحترین نسخه معروف به
حافظ قدسی. - شیراز: اتحادیه مطبوعاتی فارس، [بی‌تا]. - ۴۹۶ ص.: مصور
لسان الغیب یا دیوان خواجه شمس الدین محمدحافظ شیرازی / به تصحیح حسین
بزمان بختیاری. - تهران: ابن سینا، [بی‌تا]. - پنجاه و پنجم، ۵۸۹ ص.: وزیری

دیوان. برگزیده. به... ۳۱

دیوان. برگزیده. بترتیب تاریخ انتشار

۱۲۴۲ ش

خلاصه دیوان حافظ. - لاہور: [بی نا], ۱۸۶۳ م = ۱۲۴۲ م. - ۹۶ ص. - وزیری.

۱۲۵۱

منتخب السلطان / [اشعار سعدی و حافظ به انتخاب ناصرالدین شاه قاجار]. -
تهران: ۱۲۸۹ ق = ۱۲۵۱. - بدون صفحه شمار. - سنگی.

۱۲۷۰

تحفه بی نظیر [خلاصه دیوان حافظ]. - لاہور: [بی نا], ۱۸۹۱ م = ۱۲۷۰. - ۸۸ ص. -
خشتنی؛ سنگی.

دیوان حافظ [خلاصه دیوان]. - لاہور: [بی نا], ۱۳۰۸ ق = ۱۲۷۰. - ۸۰ ص. -
وزیری؛ سنگی.

دیوان حافظ [خلاصه دیوان]. - لاہور: [بی نا], ۱۳۰۸ ق = ۱۲۷۰. - ۹۲ ص. -
وزیری؛ سنگی.

۱۲۸۲

گلبن معرفت. - مراد آباد: ۱۹۰۳ م = ۱۲۸۲. - بدون صفحه شمار. - وزیری؛ سنگی.

- ۱۲۸۵
- کوه بینش. - بمعنی: ۱۳۲۴ ق = ۱۲۸۵. . ۴۸ ص. - وزیری؛ سنگی.
- ۱۲۹۶
- هفتاد و پنج غزل از دیوان حافظ. - بمعنی: ۱۳۳۵ ق = ۱۲۹۶. . ۵۴، ۴۲ ص. - وزیری؛ سنگی.
- ۱۳۰۰
- عطر دیوان حافظ / از محمدآبوالحسن صدیقی. - بدالیون: نظامی بریس، ۱۳۳۹ ق = ۱۳۰۰
- ۱۳۱۶
- زبدۀ دیوان حافظ شیرازی / بااهتمام محمدعلی فروغی. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۱۶. . ۲۱۸ ص.
- ۱۳۱۷
- فال حافظ. - [تهران]: شرکت طبع کتاب، ۱۳۱۷. . ۸۳ ص. - ۱۷ س. م.
- ۱۳۱۸
- اشعار برگزیده دیوان حافظ / فروغی. - تهران: ۱۳۱۸. . ۲۲۷ ص. - جیبی؛ سنگی
- زبدۀ دیوان حافظ / بااهتمام محمدعلی فروغی. - تهران: ابن‌سینا، ۱۳۱۸. . ۲۱۸ ص.
- ۱۳۲۰
- اشعار برگزیده از دیوان خواجه حافظ شیرازی. - چاپ دوم مصحح و مکمل. - تهران: مجمع ناشر کتاب، ۱۳۲۰. . ۲۱۸، ۲ ص. - [عنوان روی جلد: زبدۀ دیوان خواجه حافظ]
- ۱۳۲۶
- گلچینی از سعدی و حافظ / گردآورنده حسین کوهی کرمانی. - تهران: ۱۳۲۶. . ۲۳۸ ص. - سنگی.
- ۱۳۲۹
- حافظ و سعدی در یکجا / به اهتمام شیخ محمد تقی معرفت. - تهران: معرفت، ۱۳۶۹ ق = ۱۳۲۹. . ۴۶۰ ص. - جیبی؛ سربی.
- ۱۳۳۴
- شاه غزلهای حافظ / تصاویر از محمد بهرامی. - تهران: اطلاعات ماهانه، ۱۳۳۴. .

۱۳۲۶ ص. - ۲۶ س.م.
فال حافظ. - [تهران]: محمدعلی علمی، [۱۳۲۴]. - ۹۶ ص. - جیبی؛ چاپ گراوری
تصویر.

۱۳۲۷ حافظ شیرازی (منتخب اشعار) / الف. بامداد. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۲۶. - ۳۴۶ ص.
- جیبی؛ سربی

۱۳۲۸ غزلی چند از حافظ / به خط خوشنویسان مشهور. - تهران: انجمن دوستداران کتاب،
۱۳۲۸. - ۸۰ کارت. - جیبی، سنگی

۱۳۲۹ منتخباتی از دیوان حافظ / گردآورده هدایت. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۲۹. - ۱۹، ۲۲۹ ص. - رقعی

۱۳۴۱ شاخه‌های گل / منتخب از غزلیات مصلح الدین سعدی، خواجه شمس الدین محمد
حافظ شیرازی، مولانا جلال الدین محمد بلخی؛ تهیه و تنظیم از م. درویش. -
[تهران]: جاویدان، [تاریخ مقدمه ۱۳۴۱]. - ۹۴ ص. - مصور (رنگی)، ۱۷ س.م.

۱۳۴۴ چند غزل اصیل از دیوان خواجه شمس الدین محمد شیرازی حافظ / بااهتمام
بدری آتابای . - [تهران: بی‌نا، تاریخ مقدمه ۱۳۴۴]. - ۳۸ ص.
چند غزل اصیل از دیوان شمس الدین محمد حافظ شیرازی حافظ / و داستان
عرفانی دلپذیر دقوقی / بااهتمام بدروی آتابای. - تهران: [بی‌نا]، [۱۳۴۴]. - ۱۲۸ ص.
زبدۀ دیوان حافظ. - چاپ دوم. - تهران: این‌سینا، ۱۳۴۴. - ۲۱۸ ص.

۱۳۵۰ برگزیده‌نی از غزلهای حافظ / از سلیمان نیساری. - تهران: موسسه فرهنگی منطقه‌نی،
۱۳۵۰. - ۷۶ ص.

۱۳۵۱ حافظ: چهل و سه غزل / به کوشش کلثوم گلیموا. - دوشنبه: ۱۹۷۱ م = ۱۳۵۰
[براساس نسخه سال ۸۰۷]

جواهر الاسرار؛ اشعار منتخب دیوان حافظ / بااهتمام میرزا محمد اکبر. - راولپنڈی:

- خان دانش پریس، ۱۳۹۲ ق / ۱۹۷۲ م = ۱۳۵۱ . ۱۱۲ - ۴، ۱۲ ص.
- چند غزل اصیل از دیوان خواجه شمس الدین محمد شیرازی حافظ / باهتمام بدیل آتابای. - چاپ دوم. - تهران: [بی نا]، ۱۳۵۱ . - [۴۸] ص.
- چند غزل اصیل از دیوان خواجه شمس الدین محمد شیرازی حافظ؛ و داستان دلپذیر عرفانی دقوقی. - چاپ دوم. - [تهران: بی نا، ۱۳۵۱]. - ۱۲۸ ص.
- ۱۳۵۳
- برگزیده‌ای از دیوان حافظ شیرازی. - تهران: رجبی، [۱۳۵۳]. - ۲۲۴ ص.
- ۱۳۵۴
- حافظ / ۱- نظری بشرح حال و تاریخ عصر حافظ و آثار او؛ ۲- ترجمه یکصد قطعه از غزلیات حافظ بزبان ارمنی (با توضیحات و حواشی لازم)، نگارش و ترجمه از: آشوت میناسیان. - تهران: هور، ۱۳۵۴ . - ۱۶، ۳۱۴ ص.
- ۱۳۵۵
- غزلهای حافظ / با تصحیح پرویز نائل خانلری. - دهلی: آلید پابلیشرز؛ بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۵ / ۱۹۷۷ م. - بیج، ۲۴۳، vii ص.
- غزلیات حافظ و کلک خوشنویسان / [تهیه و تنظیم از محسن صباح؛ شرح حال خوشنویسان از مهدی بیانی؛ انتخاب اشعار سرصفحه‌ها از مهین دخت صباح]. - [تهران: سروش، ۱۳۵۵]. - ۱۳۹ ص.: مصور (رنگی)، ۴۰ س. م.
- ۱۳۵۶
- چند غزل از حافظ / بکوشش احمد رنجبر. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۶ . - ۴۲ ص.
- رقعی
- ۱۳۶۱
- فال حافظ / نقاشیها از استاد محمد تجویدی؛ خط از سیف الله یزدانی. - تهران: پدیده، ۱۳۶۱ . - ۴۸ کارت.
- فال حافظ با شاهد / از روی نسخه تصحیح شده اقبال؛ بخط منظوری؛ تابلوها از محمد تجویدی. - چاپ ۲. - تهران: اقبال، ۱۳۶۱ . - ۵۰ ص.: مصور (رنگی)
- ۱۳۶۲
- چند غزل از حافظ / بکوشش احمد رنجبر. - چاپ دوم. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۲ . - ۴۲ ص.
- غزلهای برگزیده حافظ / از نسخه محمد قزوینی و قاسم غنی؛ بانتخاب اسماعیل

صارمی. - [تهران]: زوار، ۱۳۶۲. - ۱۲۲ ص.

فال حافظ با شاهد / از روی نسخه تصحیح شده اقبال؛ تابلوها از محمدجویدی؛
بخط عباس منظوری. - تهران: اقبال، ۱۳۶۲. - ۵۲ کارت: مصور (رنگی)

۱۳۶۳

اشعار برگزیده از دیوان حافظ شیرازی / به تصحیح محمدعلی فروغی؛ نگارش
زرین خط. - تهران: ققنوس، [۱۳۶۳]. - ۲۱۸ ص.

[از روی نسخه چاپ سال ۱۳۱۸ افست شده است]

غزل ها / منتخباتی از شعرای بزرگ ایران بکوشش علی صالحی. - تهران:
محیط؛ خامه، ۱۳۶۳. - ۲۸۱ ص. [চস. ۲۹-۲۷]

غزلهای دلنشیں از شاعران ایران / بکوشش علی جانزاده. - تهران: جانزاده، ۱۳۶۳.
- ۵۰۹ ص. [চস. ۶۱ - ۸۴]

فالنامه جدید حافظ: هم فال هم سرگرمی برای همه / تالیف و نگارش شهریار
یاربخت متخلص به نوذر اصفهانی. - [تهران]: موجودی، ۱۳۶۳. - ۸۰ ص.

گلچینی از دیوان حافظ. - [تهران]: صفری، ۱۳۶۳. - ۱۲۸ ص.

کنج غزل: مجموعه‌ی هشتصد غزل از دویست شاعر / کوشش و گزینش مهدی
سهیلی. - تهران: کتابخانه سنایی، ۱۳۶۳. - ۵۷۴ ص. [চস. ۱۳۶، ۵۹، ۱۷۸، ۱۷۸،
۱۷۸، ۲۶۹، ۲۱۴]

۱۳۶۴

چند غزل از حافظ / بکوشش احمد رنجبر. - [چاپ سوم]. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۴. -
۴۲ ص: رقی.

زبدۀ دیوان حافظ / با استفاده از نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی
(ذکاءالملک)؛ خط عباس منظوری. - تهران: اقبال، ۱۳۶۴. - [۱۰، ۱۸۱] ص:.

۸×۱۲ س.م.

۱۳۶۵

اشعار برگزیده از دیوان خواجه حافظ شیرازی. - [تهران]: سعدی، ۱۳۶۵. - ۲۱۸ ص.

اشعار برگزیده از دیوان خواجه حافظ شیرازی / مصحح محمدعلی فروغی. -
چاپ سوم و چهارم. - تهران: ققنوس، ۱۳۶۵. - ۲۲۸ ص: جیبی

۱۳۶۶

اشعار برگزیده از دیوان خواجه حافظ شیرازی / به تصحیح محمدعلی فروغی. -

چاپ پنجم. - تهران: ققنوس، ۱۳۶۶. - [۶]، ۲۱۸ ص.

سخن عشق / قطعات نستعلیق از منتخب غزلیات حافظ، مولانا و سعدی؛ خط جواد

بختیاری. - تهران: انجمن خوشنویسان ایران با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد

اسلامی، ۱۳۶۶. - [۱۰۸] ص.

۱۱۰۰ غزل هماهنگ / مشتمل بر زیباترین غزلهای ۲۳۰ تن شاعر غزل سرا از

روزگار دیرین تا امروز و فهرست غزلها و شرح حال شاعران؛ برگزیده مهدی

سهیلی. - تهران: نشر پوییک، ۱۳۶۶. - ۶۹۷ ص. - [۵۹] غزل از حافظ در این

مجموعه در صفحات مختلف آمده است]

دیوان. برگزیده. بدون تاریخ انتشار

- خلاصه دیوان حافظ شیرازی / بااهتمام ذکاءالملک محمدعلی فروغی. - تهران: جیبی، [بی‌نا]. - ۳۹۱ ص.
- خلاصه دیوان حافظ شیرازی / بااهتمام ذکاءالملک محمدعلی فروغی. - تهران: شرکت طبع کتاب، [بی‌نا]. - ۳۳۴ ص.
- دیوان حافظ (خلاصه). - لندن: [بی‌نا، بی‌نا]. - ۱۰۰ ص. - جیبی؛ سربی
- دیوان حافظ (خلاصه دیوان). تهران: [بی‌نا، بی‌نا]. ۳۹۱ ص. جیبی، سربی
- زبدۀ غزلیات حافظ / بااهتمام حسن معرفت. - تهران: معرفت، [بی‌نا]. - ۲۲۷ ص. - جیبی
- غزلی چند از حافظ / بخط خوشنویسان مشهور. - [تهران]: انجمن دوستداران کتاب، [بی‌نا]. - ۷ کارت در یک بسته.
- فال حافظ / عنایت الله دست غیب روحی شیرازی. - شیراز: [بی‌نا، بی‌نا]. - ۴۸ ص.
- چاپ سنگی
- فال حافظ (با ۵۱ تابلوی رنگی). - [بی‌جا: بی‌نا، بی‌نا]. - ۵۰ ص.

فال حافظ (با ۵۱ تابلوی رنگی). - تهران: امیرکبیر، [بی‌تا]. - ۵۱ کارت مصور رنگین در یک جعبه بغلی.

فالنامه حافظ / به کوشش عباس آریانپور کاشانی. - [بی‌جا: بی‌نا، بی‌تا]. - ۱۴۶ ص.

فالهای حافظ / نگارش و گردآورده عزت پور. - تهران: [بی‌نا، بی‌تا]. - ج.

فالهای حافظ / نگارش و گردآورده عزت پور. - تهران: دانش، [بی‌تا]. - ج. (جلد اول ۶۳ ص.).

فالهای حافظ / نگارش و گردآورده عزت پور. [تهران]: مظفری، [بی‌تا]. - ج. (جلد اول ۵۴ ص.).

گلچینی از دیوان حافظ. - تهران: محمدعلی علمی، [بی‌تا]. - ۹۶ ص. - جیبی

منتخبات حافظ و عزیز. - [بی‌جا: محمد حسن کریمی، بی‌نا]. - ۲۰۰ ص.

[عزیز افغانی، محمد، قرن ۱۳ ق.]

منتخباتی از دیوان حافظ شیرازی / گردآورنده صادق هدایت. - [بی‌جا: امیر کبیر، بی‌نا]. - [۱۹۱۹]، ۳۲۹ ص.

مینیاتور علیرضا شیرمحمدی: با صفاتی غزل حافظ. - [بی‌جا]: مهری مقیمی (شیرمحمدی)، [بی‌نا]. - ۱۳۵ ص. - مصور

نسخه‌های خطی تا پایان قرن دهم هجری قمری

۷۹۶ ق.

رامپور (هند): کتب خانه رضا

[نقل از مجله وحید ۷: ص. ۴۵ و ۴۷]

۷۹۰ - ۸۳۰ ق.

تهران: کتابخانه سلطنتی، ۳۰۳۴/۲ (۷۲۶ فهرست): نستعلیق کهن سده ۸ یا میان

سالهای ۷۹۰ - ۸۳۰ ق.، گزیده‌ای است آغاز و انجام افتاده، شامل ۲۲ غزل

مرتب، ۱۷۳ بیت.

سدۀ ۸-۹ ق؟

فرهاد معتمد (کتابخانه خصوصی)، ۳۳: نستعلیق خوش و گویا از میرعلی سده ۸-۹

ق.، آغاز و انجام چند برگ نونویس، جدول زر

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۳: ص. ۱۷۸]

اوایل سده ۹ ق.

تبریز: محمد نجف‌جانی (کتابخانه خصوصی): شامل ۴۹۳ غزل

[نقل از دیوان حافظ تصحیح قزوینی، ص. لج]

اوایل سده ۹ ق.

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره یک]:
نسخ قدیمی با قلم آهنی، اوایل قرن ۹ ق.، در حاشیه دیوان سلمان ساوجی
[این نسخه تحت عنوان «دیوان کهنه حافظ» به کوشش ایرج افشار تصحیح و در
۱۳۴۸ چاپ شده است]

۸۰۷ ق.

شوری. جمهوری تاجیکستان: کتابخانه آکادمی فنون، ۵۴۵ [خانلری در دیوان
تصحیح شده خود شماره این نسخه را ۵۵۵ ذکر کرده است]: شامل ۴۱ غزل و ۲
قطعه

[این نسخه به همت بانو کلثوم گلیمووا تحت عنوان حافظ - چهل و سه غزل در
شهر دوشنبه شوروی بسال ۱۹۷۱ چاپ شده است]

۸۱۱ ق.

ترکیه: کتابخانه کوپرلو احمد، ۱۵۸۹: به خط نسخ زیبا و استادانه مورخ ۸۱۱ ق.،
مجموعه رسالات عرفانی است که در حاشیه آن منتخب دیوان بعضی از شاعران
منجمله حافظ درج گردیده است.
[نقل از دیوان حافظ تصحیح خانلری، ص. ۱۱۲۷]

۸۱۳ ق.

استانبول: کتابخانه ایاصوفیه، ۹۹۴۵: مجموعه به خط نسخ و تعلیق پاکیزه حافظ
حسن، نیمه رجب ۸۱۳ ق. در ۶۴۸ برگ، برگ ۴۰۱-۴۳۹ دیوان حافظ، شامل
۴۵۵ غزل غیر مکرر، ۲ قصیده و یک ترجیع بند، دو متنوی و ۱۷ قطعه غیر مکرر،
یک قطعه مکرر و ۸ قطعه در تاریخ اموات و ۸ فرد و دو معما و هجا.

۸۱۴-۸۱۳ ق.

لندن: موزه بریتانیا، 27.272 [خانلری شماره این نسخه را ۲۶۱-۲۷۲ ذکر کرده است]:
بخاطر محمد حلوانی و ناصر الکاتب، شامل ۱۵۲ غزل.
[فهرست ریو: ج. ۲، ص. ۸۶۸]

[این نسخه در سال ۱۳۳۷ به تصحیح پرویز خانلری در سلسله انتشارات سخن
بچاپ رسیده است]

۸۱۶ ق.

استانبول: کتابخانه ایاصوفیه: مجموعه دیوان چند شاعر از جمله دیوان حافظ با عنوان

«غزلیات شمس الدین محمد حافظ تا غزلیات حکیم نژاری قهستانی» خط سرلوح ثلث و خط متن نسخ پخته و خوانا، شامل ۱۵۳ غزل در صفحات ۲ سوتونی.

[نقل از دیوان حافظ تصحیح پرویز خانلری، ص. ۱۱۳۰]

۸۱۷ - ۸۱۲ ق.

استانبول: کتابخانه ایاصوفیه: مجموعه خطی؛ دیوان حافظ از برگ ۴۰۲ تا ۴۳۹، شامل ۴۶۸ غزل با ۹ غزل مکرر، هر برگ ۱۳ غزل در ۳۲ سطر، در هر سطر دو بیت بصورت ۴ سوتون.

۸۱۸ ق..

هنده: کتابخانه حیدر آباد: مجموعه‌ای است که متن آن کتاب کلیله و دمنه است و در حاشیه دیوان حافظ به خط نستعلیق کهنه از صفحه ۲۷۱ تا ۳۶۲ با تاریخ ۸۱۸ ق. نوشته شده است، شامل ۴۱۵ غزل، ۱۳ قطعه و ۲۰ رباعی

[نقل از دیوان حافظ تصحیح خانلری، ص. ۱۱۳۰]

۸۲۱ ق.

تهران: اصغر مهدوی (کتابخانه خصوصی)، ۵۸۹: نستعلیق اول رجب ۸۲۱ ق. همراه دیوان سلمان در متن، هامش آن جنگ شعر است که آغاز و انجام آن افتاده. [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۲: ص. ۷۱]

۸۲۲ ق.

استانبول: طویقپسرای، کتابخانه روان، ۹۴۷. R: نستعلیق نسبتاً درشت جعفر حافظ بسال ۸۲۲ ق. ۱۴۱، ۱۵ بیت در هر برگ، شامل ۴۴۲ غزل غیر مکرر، یک ترجیع بند ۸ بیتی، یک غزل مکرر، ۱۰ قطعه، یک فرد، ۶ مثنوی و ۱۹ قطعه با دو رباعی که در ضمن آنها است.

[فیلم این نسخه در دانشگاه تهران بشماره ۲۳۵۹ موجود است]

[فهرست فیلمها: ۸۹ - ف؛ فهرست فهمی ادhem ۱: ۲۱۶]

۸۲۳ ق.

میشیگان: کتابخانه دانشگاه آن آرین، ۴۰۷: مجموعه‌ای است با خط نستعلیق خوش «فرصت غریب» که در هامش آن دیوانهای حافظ (بتاریخ ۲۰ رمضان ۸۲۳ ق) و کمال خجندی و عصمت سمرقندی نوشته شده است، همه نسخه یک خط است و آراسته به زرناب در ۲۵۶ برگ.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه درباره نسخه‌های خطی ۱۰: ۱۷۱]

ق. ۸۲۴

گورکپور (هند): کتابخانه شخصی سید هاشم علی سبزپوش: مجموعه‌ای است که متن آن دیوان سعدی و در حاشیه برگ ۴۵-۱۴۰ دیوان حافظ نوشته شده است، خط سنتعلیق از محمد بن سعید بن عبدالله القاری در ۸۲۴ ق.، برگ، نوشته متن ۱۷ سطر (۱۷ بیت)، حاشیه ۴۲ سطر (۲۱ بیت)، شامل ۴۳۵ غزل، ۱۸ قطعه و ۲۶ رباعی.

ق. ۸۲۵

استانبول: کتابخانه نور عثمانی، ۳۸۲۲: مجموعه‌ای است که متن آن دیوان سلمان ساوجی است و دیوان حافظ در حاشیه صفحات ۱۰۲-۱۰۱ آمده، به خط سنتعلیق زیبا در سال ۸۲۵ ق.، ۲۴۹ برگ ۲۳ بیت در متن و حدود ۲۰ بیت در حاشیه، شامل ۴۹۶ غزل غیر مکرر (یک غزل در میان قطعات آمده) و یک ترجیح بند ۱۰ بیتی که در میان غزلها ثبت است.

[دیوان حافظ تصحیح خانلری، ص. ۱۱۳۴-۱۱۳۵]

ق. ۸۲۶

سید عبدالرحیم خلخالی (کتابخانه خصوصی): شامل ۴۹۶ غزل، ۲۹ قطعه، ۲ متنی و ۴۲ رباعی. تاریخ کتابت ۸۲۷ ق.

[دیوان تصحیح خانلری، ص. ۱۱۳۵]

[این نسخه نخستین بار در سال ۱۳۰۶ شمسی بکوشش عبدالرحیم خلخالی بچاپ رسیده است و در سال ۱۳۲۰ شمسی با مقابله با چند نسخه دیگر توسط قزوینی و غنی بچاپ رسیده]

[در حال حاضر این نسخه نزد دختر مرحوم خلخالی در کالیفرنیا است]

ق. ۸۲۴

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]: با تاریخ ۸۲۴ در دفتر ثبت شده است، ۱۴۸۰ بیت شامل غزل و رباعی، زرین [فهرست مجلس شورای ملی، ۸: ۳۹۹]

ق. ۸۲۶

تهران: اصغر مهدوی (کتابخانه خصوصی)، ۵۹۰: نستعلیق قدیمی خوانا به سال ۸۳۶ ق.، جنگی است با دیباچه‌ای به نثر که آغاز آن اندکی افتاده جماعت در ۲۶۷ برگ

که دیوان حافظ در هامش برگ ۹۲ پ شروع و در هامش برگ ۱۷۲ پ تمام می‌شود.

[دیوان حافظ تصحیح خانلری، ص. ۱۱۳۶؛ نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی ۲ : ۷۲]

تهران: سعید تقی‌پسی (کتابخانه خصوصی)، تاریخ کتابت ۸۳۶ ق.

[نقل از جامع نسخ حافظ، ص. ۲۹]

۸۲۸ - ۸۱۷ ق.

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]: جنگ یا سفینه‌ای متعلق به جعفر سلطان القرآنی، مجموعاً ۴۷ غزل از حافظ و قصیده‌ای از محمد گلندام در این مجموعه ثبت است، تاریخ کتابت حدود سالهای ۸۱۷ - ۸۲۸ ق.

۸۳۹ ق.

بادلیان، ۱۲۱ الیوت: همراه دیوان امیر خسرو مورخ ۸۳۹ ق.

[فیلم این نسخه در دانشگاه تهران به شماره ۹۰۲ موجود است]

۸۴۲ ق.

عبدالحسین بیات (کتابخانه خصوصی): نستعلیق نیمه سده ۹ با تاریخ جعلی ۸۴۲ ق.

زیرین، ۱۷۱ برگ، ۱۲ سطر، شامل حدود ۴۵۰۰ بیت.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی ۶ : ۹۶]

۸۴۳ ق.

آکسفورد: کتابخانه بودلیان (کتابخانه دانشگاه آکسفورد): تاریخ کتابت ۸۴۳ ق.

[نسخه عکسی به شماره ۱۱۶ در کتابخانه ملی ایران موجود است]

۸۴۹ ق.

شیراز: مسعود فرزاد (کتابخانه خصوصی)، تاریخ کتابت ۸۴۹ ق.

[نقل از جامع نسخ حافظ، ص. ۲۷]

نیمه اول سده ۹ ق.

ترکیه: کتابخانه عزت قویون اوغلو، IST.8-1: خط نستعلیق خوش نیمه اول سده نهم، شامل ۳۵۷ غزل، ۵۹ قطعه و رباعی و ۲ متنی.

[نقل از دیوان حافظ تصحیح خانلری، ص. ۱۱۳۲]

تهران: اسماعیل مرأت (کتابخانه خصوصی): تاریخ نسخه احتمالاً نیمه اول قرن ۹

- می باشد، شامل ۴۸۵ غزل.
 [نقل از دیوان حافظ تصحیح قزوینی، ص. ل] ۸۵۴ ق.
- تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱، ۲۳۹۲: نستعلیق خوش یعقوب، ۸۵۴ ق.، زرین، شامل غزل، قطمه، ساقینامه، مثنوی و رباعی جمعاً ۳۷۵۰ بیت در ۳۴۰ برگ
 [فهرست مجلس شورای ملی، ۸: ۱۰۲] ۸۵۵ ق.
- لندن: موزه بریتانیا ۸۵۷ ق.
- پاریس: کتابخانه ملی ۸۵۸ ق.
- تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱، ۹۶۵-۹۶۸: نستعلیق ۸۵۸ ق.، کاتب خود سراینده بوده و در صفحه ۴۳۱ یک تک بیت از خود آورده است، نسخه هنری ممتاز، ۲۱۷ برگ، ۱۰ سطر.
 [فهرست مجلس شورای ملی، ۳: ۲۵۵] ۸۵۹ ق.
- ترکیه: موزه قونیه، ۱۳۷/۷: درهایش کلیات میرسید علی نوشته ۸۵۹ ق.
 [فیلم آن در دانشگاه تهران بشماره ۳۰۲ موجود است] ۸۶۲ ق.
- تهران: صادق گوہرین (کتابخانه خصوصی): کلیات کاتبی ترشیزی و کمال خجندی که درهایش آن غزلیات حافظ نوشته شده است، تاریخ کتابت ۸۶۲ ق.
 [نقل از غزلهای حافظ تصحیح خانلری، ص. «یا»] ۸۶۴-۸۶۲ ق. (یا ۸۶۳ ق.)
- تهران: مهدی بیانی (کتابخانه خصوصی): نستعلیق خوش عبدالرحیم (انیسی یعقوبی خوارزمی) ۸۶۲-۸۶۴ ق. (یا ۸۶۳ ق.). بغلی
 [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱: ۶ و ۱۱] ۸۶۱

۸۷۰ ق.

استانبول: طویلپورای ۱۰۱۵ هـ: کاتب شاه محمود در ۸۷۰ ق.، ۱۶۴ برگ، ۱۵ سطر.

[فهرست فهمی ادhem ۱: ۲۱۶]

۸۷۲ ق.

لندن: موزه بریتانیا، ۱۰۹۱۱، Or. ۱۰۹۱۱، تاریخ کتابت ۸۷۲ ق.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی ۴: ۶۷۹]

۸۷۳ ق.

استانبول: طویلپورای ۲۰۹۳ هـ: تاریخ کتابت ۸۷۳ ق.، ۱۷۵ برگ، ۱۱ سطر.

[فهرست فهمی ادhem ۱: ۲۱۶]

۸۷۴ ق.

تهران: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۴۴۷۷: نستعلیق زرین ۸۷۴ ق.، آغاز در حرف الف افتاده، ۱۹۵ برگ، ۱۳ سطر

[فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۱۳: ۳۴۲۷]

عبدالعلی ادیب برومند (کتابخانه خصوصی): مورخ ۸۷۴ ق.

۸۷۵ ق.؟

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]، ۲۳۹۴: نستعلیق خوش ابراهیم شیروانی برای محمد شریف در بغداد، ۸۸۰ ق.؟، زرین، دارای بخشی از دیباچه، قصیده، غزل، مخمس، ترکیب بند، ترجیع بند، مثنوی، ساقی‌نامه، قطمه و رباعی رویهم ۵۴۰۰ بیت در ۳۷۰ برگ.

[فهرست مجلس شورای ملی، ۸: ۱۰۳]

۸۷۶ ق.

پاریس: کتابخانه ملی، ۲۱۰۱: نوشته میرعلی بسال ۸۸۷ ق.، گزیده غزلهای حافظ

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۵: ۴۷۸]

۸۷۱ ق.؟

قاهره: دارالكتب، ۳۵-م ادب فارسی: نستعلیق خوب بخامة الكاتب شیرازی، زرین، تصویرها کار علی فرزند نظام الدین علی فرزند سلطان عبدالله جواهری، ۱۳۷ برگ، ۱۴ سطر،

[مخطبات الفارسیه دارالكتب، ۱: ۱۵۷]

۸۹۲ ق.

پاریس: کتابخانه ملی، SP.۷۸۱: برسم کتابخانه الخ بیک در هامش دفتر، تاریخ کتابت ۸۹۲ ق.

[فیلم آن در دانشگاه تهران بشماره ۱۳۱۸ و ۱۳۱۹ موجود است]

لینین گراد: Oct.۳۷۳۲: ضمن یک جنگ مورخ ۸۹۲ ق.

[فیلم آن در کتابخانه ملی موجود است]

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۳: ۱۰۱]

۸۹۳ ق.

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]،

۲۲۹۳: نستعلیق خوش عربی علی اکبر، ۸۹۳ قمری، آغاز افتاده، دارای بخشی

از دیباچه، غزل، قطعه، قصیده، ساقینامه و رباعی، رویهم ۴۰۰۰ بیت، ۴۰۶ برگ

[فهرست مجلس شورای ملی، ۸: ۱۰۳]

شیراز: مسعود فرزاد (کتابخانه خصوصی)، تاریخ کتابت ۸۹۳

[جامع نسخ حافظ: ص. ۲۶]

محمدهاشم میرزا افسر (کتابخانه خصوصی): تاریخ کتابت ۸۹۳ ق.

[نقل از جامع نسخ حافظ، ص. ۲۹]

۸۹۴ ق.

امريكا: کتابخانه دانشگاه ليدن، ۸۵۶ فهرست وارنر: تاریخ کتابت ۸۹۴ ق.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱۰: ۲۵۱]

پاکستان: دانشگاه پنجاب، ۴۵۸۹ Spi/VI ۲۰: نستعلیق محمود فرزند حسن نیشابوری

شاگرد و داماد سلطانعلی مشهدی، تاریخ کتابت ۸۹۴ ق = ۱۴۸۹ م.

[فهرست محمد بشیر حسین، ۱: ۱۱۲]

[در سال ۱۹۷۱ م = ۱۳۵۰ در پاکستان چاپ عکسی شده است]

۸۹۵ ق.

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]،

۹۶۹: نستعلیق سلطانعلی مشهدی خوشنویس سال ۸۹۵ ق. شامل ۲۱۱ غزل و

ساقینامه و قطعه و رباعی، زرین، ۲۰۱ برگ، ۱۲-۸ سطر

[فهرست مجلس، ۳: ۲۵۶]

۸۹۸ ق.

تهران: کتابخانه ملک، ۵۹۳۳: نستعلیق خوش درویش محمود نیشابوری خوشنویس
سال ۸۹۸ ق.، نسخه کامل، زرین ۱۶۷ برگ، ۱۹ سطر
سدۀ ۹ ق.

پاکستان: دانشگاه پنجاب A ۳۰ VI ۵۶۸۶ spi: نستعلیق سدۀ ۹
[نهرست عبدالله، ۲: ۴۸۱]

ترکیه: کتاب سرای مقتسیا، ۲۶۵۸: نستعلیق ممتاز، ظاهرًا قرن ۹ ق.، ۱۶۰ برگ، ۱۵
سطر

[نهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه مقتسیا، ۶۲]

تهران: کتابخانه سلطنتی، ۲۶۸ (۴۷۱ فهرست): نستعلیق خوش کهن از سدۀ ۹ ق.
زرین، دارای غزل مرتب و ساقینامه‌ها، ۳۰۶ ص.، ۱۳ سطر

[نهرست دکتر بیانی: ۲۲۲]

تهران: کتابخانه ملک، ۴۶۲۹: نستعلیق سدۀ ۹ ق.، زرین، ۱۸۴ برگ، ۱۲ سطر
تهران: کتابخانه ملک، ۵۲۲۶/۶: نستعلیق سدۀ ۹ ق.، در جنگی در صفحات ۸۰ پ تا
۱۰۴ پ آمده است، شامل غزلهای حافظ

تهران: کتابخانه ملک، ۵۵۱۲: نستعلیق سدۀ ۹ ق.، دارای غزل بدون ترتیب و رباعی،
زرین با شش مجلس، ۱۵۴ برگ، ۱۲ سطر
عباس اقبال آشتیانی (کتابخانه خصوصی): ۴۸۷ ص.
[نقل از دیوان حافظ تصحیح محمد قزوینی، ص. لج]
عبدالعلی پرتو علوی (کتابخانه خصوصی):
بیرامون سدۀ ۹ ق.

استانبول: طوپیپسرای، R.۹۴۳: بیرامون سدۀ ۹ ق.، ۱۵۳ برگ، ۱۵ سطر
[نهرست فهی ادهم، ۱: ۲۱۷]
سدۀ ۹-۱۰ ق.

پاکستان: دانشگاه پنجاب، D ۴۲۶۷ spi/VI۳۰: نستعلیق سدۀ ۹-۱۰ ق.
[نهرست محمد بشیر حسین، ۱: ۱۱۲]
تهران: مهدی بیانی (کتابخانه خصوصی): نستعلیق سدۀ ۹-۱۰ ق.، انجام در رباعیات
افتاده، ۳۰۷ برگ، ۱۳ سطر

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۶: ۶۹۱]

- هاروارد: کتابخانه دانشگاه هاروارد، هوتن ۸.P. نستعلیق خوش سده ۹-۱۰ ق.، زرین با چند مینیاتور، ۳۵۶ ص.، ۱۳ سطر [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۴:۴ آغاز سده ۱۰ ق.]
- مشهد: کتابخانه آستان قدس رضوی، ۱۳۹۸ ادبیات (۸۳۱۹): نستعلیق آغاز سده ۱۰ ق.
- [فهرست کتابخانه آستان قدس رضوی ۷: ۳۹۵] ۹۰۱ ق.
- تهران: مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱، ۲۵۵۴ نوشتۀ سلطانعلی مشهدی خوشنویس، ۹۰۱ ق. نسخه ممتاز، زرین، ۱۹۹ برگ، ۱۲ سطر [فهرست مجلس شورای ملی، ۲: ۲۱۳] ۹۰۴ ق.]
- تبریز: حاج آقا حسین نخجوانی (کتابخانه خصوصی): نوشته پیرحسین کاتب شیرازی، دهه نخستین ذیقعدۀ ۹۰۴ ق.]
- [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۴: ۳۳۹] ۹۰۵ ق.
- تهران: مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱، ۵۰۹۱ نستعلیق زیبای سلطانعلی کاتب، رجب ۹۰۵ ق.، زرین، ممتاز، ۱۶۴ برگ، ۱۲ سطر [استانبول: طوبیپوسراي R.۹۴۲: شاه مرشدالدین، ۹۰۶ ق.، ۱۹۱ برگ، ۱۲ سطر [فهرست فهی ادهم ۱: ۲۱۷]
- کپنهاگ: کتابخانه سلطنتی، اهدائی دانشگاه، ۹: نستعلیق محرم فرزند حسین السیروزی (?)، ۹۰۶ ق. همراه با اصطلاحات صوفیه که آغاز آن افتاده.]
- [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۵: ۷۱۰] ۹۰۹ ق.
- مکه: (کتابخانه) مکة المكرمة، ۲۰: نوشته درویش محمد طاقانی، ۱۰ ذیحجه ۹۰۹ ق.، زرین.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۵: ۵۴۰]

۹۱۷ ق.

تهران: کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار [مدرسه عالی شهید مطهری]، ۱۹۹: نستعلیق نجم الدین اوحدی شیرازی، ۹۱۷ ق.، زرین، پنج مجلس میناکاری، میان غزلها و قصیده‌ها ۲۷۰ رباعی خیام را که قابل سنجش با سروده‌های حافظ می‌دانسته آورده است، ۲۲۷ برگ، ۱۲ سطر

[فهرست مدرسه عالی سپهسالار، ۲: ۵۷۹ و ۴: ۴۸۳]

۹۱۸ ق.

حیدرآباد دکن: کتابخانه آصفیه، ۱۸۸ اخلاق: دیوان حافظ در هامش کلیله و دمنه، زرین، مورخ ۹۱۸ ق.

[فهرست کتابخانه آصفیه، ۱: ۶]

۹۲۶ ق.

هندوستان، رامپور: کتب خانه رضا: نسخه مورخ ۹۲۶ ق.

[نقل از مجله وحید ۷: ۴۵ و ۴۷]

۹۲۸ ق.

لین گراد: آکادمی علوم شوروی، DopH ۴۰۸: نستعلیق شاه محمود نیشابوری شاهی، ۲۰ شوال ۹۲۸ ق.، ۲۲۳ برگ

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۳: ۱۰۱]
[عکس این نسخه به شماره ۳۸۰۷۸ در کتابخانه ملی موجود است]

۹۳۱ ق.

هندوستان، رامپور: کتب خانه رضا: نسخه مورخ ۹۳۱ ق.

[نقل از مجله وحید، ۷: ۴۵ و ۴۷]

۹۳۳ ق.

قاهره: دارالکتب، ۱۰۰۲، شعر تیمور: نستعلیق زیبای ۹۲۳ ق.. ۴۲۷ ص. ۱۶ سطر

[فهرست مخطوطات فارسی دارالکتب، ۱: ۱۵۹]

۹۳۶ ق.

تهران: کتابخانه ملی ایران، ۱۰۳۹ / ف: نستعلیق از محمد حاتم بن غیاث الدین، ۹۳۶ ق.. ۱۳۷ برگ، ۱۵ سطر کامل.

[فهرست کتابخانه ملی ایران، ۳: ۴۷]

قاهره: دارالكتب، ۹۰ زکید: نوشته ۹۲۸ ق. (برگ ۱۳۷-۱۹۰) دیوان حافظ.

[فهرست مخطوطات فارسی دارالكتب، ۱: ۱۶۰]

لینین گراد: آکادمی علوم شوروی، CDXI: نستعلیق پیرحسین فرزند حسن کاتب شیرازی، جمادی الاول یا ثانی ۹۲۸ ق.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۳: ۱۰۱]

[عکس این نسخه به شماره ۴۳۷۹-۸۰ در کتابخانه ملی موجود است]

۹۲۹ ق.

لینین گراد: آکادمی علوم شوروی، Or.B ۱۲۰۰: نستعلیق قوام الدین محمد شیرازی،

۹۲۹ ق. (یا ۹۲۸)، ۱۹۹ برگ، ۱۳ سطر

[عکس این نسخه در کتابخانه ملی ایران به شماره ۱۸۰۱-۲ موجود است]

۹۴۰ ق.

استانبول: طوبیپرسای، ۹۴۵. R: نوشته حسن فرزند علی الکاتب ادرنوی، ۹۴۰ ق.،

۱۹۸ برگ، ۱۵ سطر

[فهرست فهمی ادهم، ۱: ۲۱۷]

۹۴۳ ق.

استکھلم: کتابخانه دانشگاه استکھلم، ۴: نستعلیق غیاث فرزند محمدالحسینی، ۹۴۳

ق.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۵: ۷۱۴]

کراچی: موزه ملی پاکستان، 1967-132 N.M.: نستعلیق خوش، ۱۰ ذیحجه ۹۴۳ ق.،

جدولبند، شامل غزلیات، ساقینامه، مقطوعات و رباعیات، ۳۷۸ ص.

[فهرست نسخه‌های خطی فارسی موزه ملی پاکستان، ص. ۴۸۴]

۹۴۴ ق.

لندن: موزه بریتانیا، ۰۱.۱۳۳۲۴: خط نسخ مورخ ۹۴۴ ق. مصور و زرین بروش

فارسی ترکی یا ترکمانی در شیراز

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱۰: ۲۳۱]

۹۴۵ ق.

کراچی: موزه ملی پاکستان، 1961-1244 N.M.: نستعلیق خوش، ۹۴۵ ق. نام کاتب محو

شده، دو صفحه اول ملوح، جدولبند، شامل غزلیات، قصاید، ساقینامه، مقطوعات و

- رباعیات، ۴۰۲ ص.
- [فهرست نسخه‌های خطی فارسی موزه ملی پاکستان، ص. ۴۸۴]
- نیمه اول سده ۱۰ ق.
- تهران: مهدی بیانی (کتابخانه خصوصی): نستعلیق خوش نیمه اول سده ۱۰ ق.
- [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱: ۱۱]
- ۹۵۲ ق.
- امریکا: کتابخانه دانشگاه لیدن، ۹۷۲ فهرست وارنر
- [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱۰: ۲۵۱]
- ۹۵۵ ق.
- هاروارد: فرانسیس هوفر (کتابخانه خصوصی): نستعلیق محمود فرزند سلطانعلی،
- ۹۵۵ ق.
- [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۴: ۱۰]
- ۹۶۳ ق.
- تبریز: کتابخانه ملی تبریز، ۴۷۳: نستعلیق زبای از قاسم علی فرزند حیدر، ۹۶۳ ق..
- ۱۵۲ برگ
- [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۴: ۲۹۵]
- تهران: کتابخانه سلطنتی، ۱۲۲۳۴ (۴۷۳ فهرست): نستعلیق حسن کاتب، ۹۶۳ ق..
- زیرین، شامل دیباچه گلندام، قصیده، غزل نامرتب، ساقینامه‌ها، قطعه، رباعی،
- ۴۳۲ ص..، ۱۲ سطر
- [فهرست دکتر بیانی، ۲۲۵]
- ۹۶۳ ق.
- تهران: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۲۲۵۵: نستعلیق محمد فرزند زین الدین
- عراقی سراینده، ۹۶۳ (۹۹۹ ق.).، زیرین، ۲۱۹ برگ، ۱۵ سطر
- [فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۹: ۹۰۹]
- ۹۶۷ ق.
- امریکا: کتابخانه دانشگاه لیدن، ۱۵۷۰ کد.
- [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱۰: ۲۵۱]
- ۹۷۱ ق.
- محمدعلی مسعودی (کتابخانه خصوصی)

- هندوستان: رامپور، کتب خانه رضا.
 [نقل از مجله وحید ۷: ۴۵، ۴۷] ق. ۹۷۳.
- قاهره: دارالکتب، ۳۶ - م ادب فارسی: تعلیق زیبای حیدر حسینی، رمضان ۹۷۳ ق..
 زرین، با تصویرها
 [فهرست مخطوطات فارسی دارالکتب، ۱: ۱۵۷] ق.
- قاهره: دارالکتب، ۳۲ - م ادب فارسی: تعلیق خوب محمد فرزند علاءالدین رزه، محرم ۹۷۶ ق. در باخرزه قریه رزه، نسخه زرین مصور، ۱۹۳ برگ
 [فهرست مخطوطات فارسی دارالکتب، ۱: ۱۵۶] ق. ۹۷۸.
- پاکستان: دانشگاه بنجاب B ۴۷۰ Spi/VI ۳۰: نوشته سیدی مراد فرزند سلطان محمود طبسی، جمادی الاول ۹۷۸ ق.. با دیباچه‌ای به نشر.
 [فهرست محمد بشیر حسین، ۱: ۱۱۲] ق. ۹۷۹.
- لندن: انجمن آسیائی پادشاهی، ۲۶۵a: نوشته ۹۷۹ ق..
 [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۵: ۶۸۰] ق. ۹۸۰.
- کپنهاگ: کتابخانه سلطنتی: به خط محمد باقر فرزند حاجی محمد شریف خراسانی، رمضان ۹۸۰ ق..
 [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۵: ۶۹۸] ق. ۹۸۲.
- لندن: موزه بریتانیا، ۱۱۶۲۷ Or: نوشته ۹۸۲ ق..
 [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۴: ۶۸۱] ق. ۹۸۴.
- ترکیه: کتاب سرای مقدسیا، ۵۱۳۷: نستعلیق عالی، صفر ۹۸۴ ق. ۱۸۱ برگ، ۱۲ سطر
 [فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه مقدسیا: ص ۶۲]
- تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی (مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱)، ۲۲۹۵: نستعلیق ۹۸۴ ق. زرین، دارای دیباچه، غزل، قصیده، مثنوی، ساقینامه، ترجیع بند، مخمس، قطعه و رباعی، رویهم ۴۰۰۰ بیت، ۳۰۸ برگ.

- [فهرست مجلس شورای ملی، ۸: ۱۰۴]
 تهران: کتابخانه ملک، ۱/۵۹۶۱: نستعلیق محمد فرزند علاءالدین رزه باخرزی،
 ربيع الاول ۹۸۴ ق.، با دیباچه نشی، غزلها برتریب حروف تهجی
 خان ملک ساسانی (کتابخانه خصوصی)، تاریخ کتابت ۹۸۴ ق.
 [نقل از جامع نسخ حافظ، ص. ۲۷]
- ۹۸۸ ق.
- lahor: کتابخانه دانشگاه پنجاب، ۱۴۰۶۷۳۵۲-۰: نستعلیق خوش، ۹۸۸ ق. جدولبند،
 دارای قصاید، غزلیات، رباعیات، ۲۳۰ ص، ۱۴ سطر
 [فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشگاه پنجاب لاہور، ص. ۳۴۶]
 ۹۸۹ ق.
- استانبول: طوپیوسراي، ۹۸۶. H: سلطان حسین فرزند قاسم تونی، ۹۸۹ ق.، ۲۱۰
 برگ، ۱۲ سطر
 [فهرست فهمی ادهم، ۱: ۲۱۸]
- استانبول: طوپیوسراي، ۱۰۱۴. H: نوشته ۹۸۹ ق.، ۲۰۸ برگ، ۱۲ سطر
 [فهرست فهمی ادهم، ۱: ۲۱۷]
 ۹۹۴ ق.
- ترکیه: کتاب سرای مفنسیا، ۲۶۵۹: نستعلیق متوسط، پنج شنبه ربيع الاول ۹۹۴ ق.،
 ۱۷۷ برگ، ۱۷ سطر
 [فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه مفنسیا، ص. ۶۴]
 حبیب‌الله ستایشگر (کتابخانه خصوصی): تاریخ کتابت ۹۹۴ ق.
 حیدرآباد دکن: کتابخانه آصفیه، ۳۷۴ دیوانها: نستعلیق خوش پیرمحمد کاتب، ۹۹۴ ق.
 زرین، ۱۸۰ برگ، ۱۱ سطر
 [فهرست کتابخانه آصفیه، ص. ۵۵۴]
 سده ۱۰ ق.
- اوترخت (هلند): کتابخانه دانشگاه اوترخت، C. I. ۳۳: نستعلیق هندی عبدالرحیم
 فرزند احمد، سده ۱۰ ق.
 [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۵: ۶۸۳]
 پاکستان: کتابخانه دانشگاه پنجاب ۲۰۰ Spi/VI ۴۹۵۷: نستعلیق سده ۱۰ ق.
 [فهرست عبدالله، ۲: ۴۸۲]

سده ۱۰ ق.

پاکستان: کتابخانه دانشگاه داکا، ۴۳۵ KS: نستعلیق سده ۱۶ میلادی = سده ۱۰ ق.

[فهرست حبیب اللہ، ص. ۸۰]

ترکیه: کتاب سرای مفنسیا، ۳۰۹۸: نستعلیق ممتاز محمد قوام شیرازی، ظاهرًا قرن ۱۰
قمری، ۲۱۱ برگ، ۱۲ سطر

[فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه مفنسیا، ص. ۶۴]

تهران: اصغر مهدوی (کتابخانه خصوصی)، ۵۸۸: نستعلیق اظہر کاتب تبریزی استاد
سلطانعلی مشهدی در هرات، سده ۱۰ ق.، زرین.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۲: ۷۶]

تهران: کتابخانه سلطنتی، ۲۶۶ (۴۷۲ فهرست): نستعلیق خوش کهن، سده ۱۰ ق.،
زرین، دارای غزل، مثنوی و رباعی، ۲۳۴ ص..، [از کتابهای شاهان هند بوده].

[فهرست بیانی، ص. ۲۲۴]

تهران: کتابخانه سلطنتی، ۲۶۷ (۴۷۴ فهرست): نستعلیق، گویا سلطان محمد خندان،
سده ۱۰ ق.، زرین، دارای غزل نامرتب، مخمس، قطعه، ساقینامه‌ها، مثنوی و
رباعی، ۳۹۵ ص..، ۱۴ سطر

[فهرست بیانی، ص. ۲۲۷]

تهران: کتابخانه مجلس سنا [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۲]، ۱۵۰۱۱:
نستعلیق، ۱۳۳ برگ.

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]،
۳۶۲: سلطان‌محمد‌نور خوشنویس، سده ۱۰ ق.، از آغاز تا انجام در هرات بزر
نوشته شده است، ۱۹۷ برگ، ۶ بیت

[فهرست مجلس شورای ملی، ۲: ۲۱۴]

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]،
۲۳۹۶: نستعلیق خوش سده ۱۰ ق..، آغاز و انجام افتاده، دارای بخشی از دیباچه،
قصیده، غزل، ترکیب بند، ساقینامه و رباعی، رویهم ۴۰۰۰ بیت، ۳۱۸ برگ.

[فهرست مجلس شورای ملی، ۸: ۱۰۵]

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]،
۲۳۹۷: نستعلیق خوش سده ۱۰ ق..، زرین، دارای غزل، ساقینامه، قطعه و رباعی،
رویهم ۴۳۵۰ بیت، ۳۹۴ برگ.

[فهرست مجلس شورای ملی، ۸: ۱۰۵]

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]، ۵۰۰۵: نستعلیق سده ۱۰ ق.، زرین، ۱۷۴ برگ، ۱۴ سطر

تهران: کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار [مدرسه عالی شهید مطهری]، ۴۱۳: نستعلیق سده ۱۰ ق.، با دبیاچه گلندام، زرین، ۲۱۵۰ بیت، ۲۲۷ برگ.

[فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار، ۲: ۴۸۳]

تهران: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۲۸۴۰: نستعلیق سده ۱۰ ق.، انجام در ریاعیها افتاده، ۸۶ برگ، ۱۴ سطر

[فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۱۰: ۱۶۸۴]

تهران: کتابخانه ملک، ۵۰۲۰، نستعلیق هدایت الله کاتب، سده ۱۰ ق.، زرین، ۲۱۱ برگ، ۱۲ سطر

تهران: کتابخانه ملی ایران، ۱۲۴۸ / ف: نستعلیق سده ۱۰ ق.، ۲۸۶ برگ، ۱۲ سطر
کامل

[فهرست کتابخانه ملی ایران، ۳: ۳۰۳-۳۰۴]

تهران: مجتبی مینوی (کتابخانه خصوصی)، ۳۶: نستعلیق سده ۱۰ ق.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۶: ۶۴۵]

کمربیج (ماساچوست): کتابخانه دانشگاه هاروارد، فرانسیس هوفر: نستعلیق خوش سده ۱۰ ق، مصور

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۴: ۱۰]

کمربیج (ماساچوست): موژه فوگ در دانشگاه هاروارد، ۲۸۰: نستعلیق سده ۱۰ ق.، نام نویسده را پاک کرده اند، دو سه بیت آغاز در دو صفحه زرین نوشته شده است.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۹: ۴۲۸]

لندن: موژه بریتانیا، ۱۰۹۱۰: سده ۱۰ ق.، همراه رباعیات خیام

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۴: ۶۷۹]

مشهد: فرخ (کتابخانه خصوصی)، ۲: میرعماد خوشنویس، سده ۱۰ ق.، زرین.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۳: ۸۹]

مشهد: کتابخانه آستان قدس رضوی، ۸۳۱۹: نستعلیق سده ۱۰ ق.، ۱۳۱ برگ.

نجف: کتابخانه آستانه امیرالمؤمنین علی (ع)، ۱۶۷۲: نستعلیق زیبای سده ۱۰ ق.، زرین، ممتاز از حرف دال را دارد.

اواخر سده ۱۰ ق.

- تهران: کتابخانه ملک، ۶۰۳۳: اواخر سده ۱۰ ق.، زرین با یک مجلس تصویر.
 لندن: موزه بریتانیا، ۷۵۷۳: اواخر سده ۱۰ ق.، مصور
 [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۴: ۶۷۶]
 مشهد: کتابخانه آستان قدس رضوی، ۳۸۷ ادبیات (۴۶۲۷): نستعلیق خوش اواخر
 سده ۱۰ ق.، زرین، ۱۸۷ برگ.
 [فهرست کتابخانه آستان قدس رضوی، ۳۸۸]
 سال ۱۰۰۰ ق.

- تهران: اصغر مهدوی (کتابخانه خصوصی)، ۳۲: نستعلیق ۲۶ جمادی الثانی ۱۰۰۰ ق.
 [نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۲: ۷۶]
 پیرامن سده ۱۰ ق.

- استانبول: طویقپوسراي، A. ۲۵۳۱: پیرامن سده ۱۰ ق.، ۱۹۲ برگ، ۱۲ سطر
 [فهرست فهمی ادhem، ۱: ۲۱۸-۲۲۰]
 استانبول: طویقپوسراي، E.H. ۱۶۵۰: پیرامن سده ۱۰ ق.، ۲۳۴ برگ، ۱۲ سطر
 استانبول: طویقپوسراي، H. ۱۰۰۹: پیرامن سده ۱۰ ق.، ۲۳۰ برگ ۱۲ سطر
 استانبول: طویقپوسراي، H. ۱۰۱۲: پیرامن سده ۱۰ ق.، ۱۷۴ برگ، ۱۲ سطر
 استانبول: طویقپوسراي، H. ۱۰۱۳: هدایت الله کاتب، پیرامن سده ۱۰ ق.، ۲۲۷ برگ،
 ۱۲ سطر

- استانبول: طویقپوسراي، R. ۹۴۴: پیرامن سده ۱۰ ق.، ۱۸۸ برگ، ۱۲ سطر
 استانبول: طویقپوسراي، R. ۹۴۶: پیرامن سده ۱۰ ق.، ۱۴۷ برگ، ۱۴ سطر
 استانبول: طویقپوسراي، R. ۹۴۸: پیرامن سده ۱۰ ق.، ۲۱۵ برگ، ۱۲ سطر
 استانبول: طویقپوسراي، Y. ۹۴: پیرامن سده ۱۰ ق.، ۱۷۹ برگ، ۱۲ سطر
 سده ۱۰-۱۱ ق.

- پاکستان: کتابخانه دانشگاه پنجاب، F. ۴۹۳۴ Spi/VI۳۰: نستعلیق سده ۱۰-۱۱ ق.
 [فهرست محمد بشیر حسین، ۱۱۳: ۱]
 پاکستان: کتابخانه دانشگاه داکا، DDU۲۷: نستعلیق سده ۱۷-۱۶ میلادی = سده
 ۱۱-۱۰ ق.

- [فهرست حبیب الله: ۷۸]
 تهران: کتابخانه سلطنتی، ۲۷۰ (۴۷۵ فهرست): نستعلیق زبانی سده ۱۱-۱۰ ق..

دارای غزل نامرتب قطعه و رباعی، زرین ۳۷۰ ص.، ۱۲ سطر

[فهرست دکتر بیانی، ۲۲۸]

تهران: کتابخانه مجلس شورای ملی [مجلس شورای اسلامی، کتابخانه شماره ۱]،

۵۸۰، نستعلیق زیبای سده ۱۰-۱۱ ق.، زرین، ۱۹۸، برگ، ۱۵ سطر

تهران: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۱۴۱۱؛ نستعلیق سده ۱۰-۱۱، زرین، نسخه

در رباعیها افتادگی دارد، ۱۱۵ برگ، ۱۵ سطر

[فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۸: ۸۶]

میشیگان: کتابخانه دانشگاه آن آربر، ۳۱۶؛ نستعلیق سده ۱۰ و ۱۱ ق. با تاریخ

ساختگی ۹۲۰ ق.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱۰: ۱۱۳]

میشیگان: کتابخانه دانشگاه آن آربر، ۳۱۷؛ نستعلیق هدایت کاتب، سده ۱۰ و ۱۱ ق.،

با سرلوح

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱۰: ۱۱۳]

میشیگان: کتابخانه دانشگاه آن آربر، ۳۱۹؛ نستعلیق سده ۱۰ و ۱۱ ق.، با سرلوح،

زرین

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱۰: ۱۱۳]

نیوجرسی: کتابخانه دانشگاه پرینستون، ۱۴۶۱؛ نستعلیق سده ۱۰ و ۱۱ ق.، جدول

زرو لاجورد، با سرلوح زرین، ص. ۱ و ۲ زرپاشی شده از آن احمد شاعر معدنی.

[نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درباره نسخه‌های خطی، ۱۰: ۲۰]

شرح دیوان یا بخشی از دیوان

اکبرآبادی، بدراالدین

بدراالشروح؛ شرح دیوان حافظ. - دهلی: [بی‌نا]، ۱۲۵۴ ق = ۱۲۱۷

بدراالشروح؛ شرح دیوان حافظ - دهلی: مطبع مجتبانی، ۱۳۲۱ ق = ۱۲۸۱... ۷۵۴. ص.

بدراالشروح؛ شرح دیوان حافظ / بتصحیح تام و تتفییح تمام باهتمام محمد عبدالاحد..
دهلی: مطبع مجتبانی، ۱۳۲۳ ق = ۱۲۹۴... ۷۵۴ ص. [چاپ سنگی از روی
نسخه خطی ۱۲۵۳ ق.]

بدراالشروح: «شرح حافظ». - چاپ دوم. - تهران: امین، ۱۳۶۲، ۲... ۷۵۴ ص. [این
کتاب از روی نسخه تصحیح شده محمد عبدالاحد که در ۱۹۱۵ م. در دهلی چاپ
شده افست گردیده است]

اهور، پرویز

کلک خیال انگیز یا فرهنگ جامع دیوان حافظ / شامل معانی و شرح یکهزار و ششصد
حرف، واژه، ترکیب، تعبیر، اصطلاح‌های عرفانی و اسم‌های خاص و بعض ابیات
دشوار [نوشته] پرویز اهور. - تهران: زوار، ۱۳۶۳. - ۲ ج. (صد و چهار، ۹۶۲ ص.)

بیدار بخت

باده حافظ / شرح و ترجمه بخشی از غزلهای حافظ که به «م» ختم می‌شود بزبان اردو.. لاهور: تاج بلک دپو، ۱۳۶۹ ق = ۱۲۲۹.

بینا، محسن

ترجمه ابیات و شرح اشعار حافظ.. [تهران: بینا، ۱۳۳۹].- ج. ۱. ۲۰۲ ص.). عنوان روی جلد: مجموعه گل؛ کلیدی است برای فهم اشعار حافظ و می‌گوید: حافظ کیست و عرفان چیست.
[چاپ دوم با اندک تغییرات.. تهران: محسن بینا، ۱۳۶۱].- ج. (ج. ۱۹۲ ص.). افست از روی چاپ [۱۳۳۹]

پرتو علوی، عبدالعلی

بانگ جرس: راهنمای مشکلات دیوان حافظ.. تهران: خوارزمی، ۱۳۴۹.. ۱۷۷ ص..
[چاپ دوم ۱۳۶۳؛ چاپ سوم ۱۳۶۵]

عقاید و افکار خواجه (راهنمای مشکلات دیوان حافظ).. ویرایش دوم (بانگ جرس).. تهران: نشر اندیشه، ۱۳۵۸.. ۲۱۲ ص.

پستاجی کوورجی تهاکر

دیوان حافظ / غزل چهارصد تا پانصد، با توضیحات و یادداشتها.. بمبنی: چاپخانه انجمن تربیت، ۱۸۷۷ م = ۱۲۶۶.. ۱۱۴، ۲، ۳۴ ص.

خرمشاهی، بهاءالدین

حافظ نامه / شرح اعلام، الفاظ، مفاهیم کلیدی و ابیات دشوار حافظ.. تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی [و] انتشارات سروش، ۱۲۶۶.. ۲.. ج [۱۳۴۰ ص.] دادبه، اصغر

شرح غزل ۱۶، طبق نسخه مصحح قزوینی و غنی [خمی که ابروی شوخ تو در کمان انداخت / به قصد جان من زار ناتوان انداخت].. تهران: مجتمع دانشگاهی ادبیات و علوم انسانی، دانشکده ادبیات فارسی و زبانهای خارجی، ۱۳۶۲.. ۲۴ ص.

[جزوه درسی: درس حافظ، نیمسال اول تحصیلی ۱۳۶۲-۱۳۶۳]

دارابی، محدث بن محمد

لطائف غیبیه، [شرح دیوان حافظ].. تهران: دارالخلافه، ۱۳۰۴ ق = ۱۲۶۶.. ۱۲۷ ص.. خشتی، سنگی

[چاپ دوم تحت همین عنوان.- شیراز، کتابفروشی احمدی، ۱۳۱۹]

لطیفه غیبی / حاوی توضیح اشعار مشکله حضرت خواجه شمس الدین محمد حافظ
شیرازی، بضمیمه بیان اصطلاحات اهل عرفان.- شیراز: کتابخانه احمدی،
۱۳۵۷.. ح. ۱۵۳ ص.

[چاپ دوم.- ۱۳۶۲]

لطیفه غیبیه.- تهران: [بی نا]، ۱۳۰۶ ق = ۱۲۶۸.. ۱۲۸ ص.: خشتی، سنگی
دواوی، جلال الدین
شرح یک غزل از حافظ / تصحیح و تحسیه اسماعیل واعظ جوادی.- تهران: [بی نا]
۱۳۴۴.. ۲۲ ص.: وزیری

ذوالنور، رحیم

در جستجوی حافظ / توضیح، تفسیر و تأویل غزلیات، قصاید، مثنویات، قطعات و
رباعیات خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی، طبق توالی ایات متن
مصحح محمد قزوینی، قاسم غنی و مقابله با حافظ خانلری.- تهران: زوار،
۱۳۶۲.. ۲ ج. [چهل و شش، ۹۲۱ ص.]

سجاد حسین، مولانا قاضی

دیوان حافظ / با ترجمه و حواشی به اردو.- دہلی: [بی نا]، ۱۳۸۲ ق = ۱۳۴۱.. ۴۸۸ ص.

دیوان حافظ متجم. - دہلی، سب رنگ کتاب گھر [۱۹۷۲] م = ۱۳۵۱.. ۴۸۸ ص.

[چاپ دیگری بسال ۱۹۷۲ م = ۱۳۵۲]

دیوان حافظ / با ترجمه اردو.- اسلام آباد: مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان؛
لاہور: موسسه انتشارات اسلامی، ۱۳۶۲.. ۴۸۸ ص.: [افست از روی چاپ
دہلی]

سروری، مصطفی بن شعبان

شرح دیوان حافظ سروری [به زبان ترکی].- القاهره: بولاق، ۱۲۵۰ ق = ۱۲۱۳.. ۲ ج.
جزء در ۲ مجلد

سودی، محمد

شرح حافظ / [تألیف سودی بسنوی].- [استانبول: ۱۲۱۳ ق = ۱۲۵۰.. ۲ ج. [به
زبان ترکی]

شرح سودی بر حافظ.- اسکندریه: مطبوعه محمد علی پاشا؛ قاهره: بولاق، ۱۲۵۰ ق =

[۱۲۱۳]... ۳ ج.

[جلد ۱ و ۱۲۰ ص. از جلد ۲ در آسکندریه و بقیه در بولاق بطبع رسیده است]
دیوان حافظ / [فارسی با شرح سودی برگی؛ تصحیح هرمان بروک هاووس.-
لایپزیک: بروک هاووس، ۱۸۵۴ - ۱۸۶۰ ق = ۱۲۲۳ - ۱۲۳۹]. ۳ ج.- صفحه
عنوان و مقدمه به آلمانی در هر جلد.

[چاپ دوم- ۱۸۶۳م = ۱۲۴۲- ۲ ج در یک مجلد.- با ص. ع. و مقدمه به آلمانی.-
مندرجات: ج. ۱. شرح سودی.- ج. ۲. دیوان.]

دیوان حافظ / با تفسیر سودی و تصحیح هرمان بروک هاووس.- [آلمان غربی: بیبیلو
(Biblio Verlag Osnabrück) ۱۹۶۹ م = ۱۳۴۸]. ۴ جلد در یک مجلد [سه جلد

متن دیوان و یک جلد شرح سودی است]

دیوان حافظ با حواشی و شرح و همی و سودی.- استانبول: المطبعه العامره،
۱۲۸۹- ۱۲۸۸ ق = ۱۲۵۰- ۱۲۵۱- ۲ ج.

شرح سودی بر حافظ... ترجمه عصمت ستارزاده... [تهران: چاپخانه ارزنگ و رنگین،
۱۳۴۱- ۱۳۴۷]. ۴ ج.

شرح سودی بر حافظ / ترجمه عصمت ستارزاده... چاپ ۳... [تهران: دهدزا، ۱۳۵۷- ۱۳۵۸]. ۴ جلد

شرح سودی بر حافظ / ترجمه عصمت ستارزاده... چاپ ۴... ارومیه: انزلی، ۱۳۶۲...
۴ ج.

شرح سودی بر حافظ / ترجمه عصمت ستارزاده... چاپ پنجم (چاپ اول زرین و
نگاه)... تهران: زرین و نگاه، ۱۳۶۶... ۴ ج.

شرح دیوان حافظ... لکهنو: ۱۸۷۲ م = ۱۲۵۱- ۳۸۴ ص.: وزیری، سنگی

شمس بریلوی، شمسالحسن

[دیوان حافظ] / متن حافظ (براساس نسخه قزوینی) با ترجمه اردو، حواشی، مقدمه،
حل لغات، توضیح تراکیب و تشریحات از مولوی شمسالحسن شمس بریلوی؛
با زندگی نامه حافظ و نقد سخن او از علامه شبیلی نعمانی... کراچی: سعیدابیج-
ایم کمپنی - ایجوکیشنل بریس، ۱۲۹۱ ق = ۱۲۵۰- ۴۷۸ ص.

عبدالله اختر

[دیوان حافظ] / با ترجمه و شرح به ضمیمه شرح احوال و آثار حافظ و فالنامه

حافظ... لاہور: ۱۹۲۴ م = ۱۳۰۳... ۱۰۰۰ ص.]

دیوان حافظ / با ترجمه و شرح اردو از عبادالله اختر۔ اسلام آباد: مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان؛ لاہور: الکتاب، بختیار پرنترز، ۱۳۹۹ ق = ۱۳۵۸... ۶۰۲ ص.

[است از روی چاپ بدون تاریخی که سال‌ها قبل در لاہور بوسیله المھی بخش و محمد جلال الدین انجام گرفته است]
عبدالحکیم خان نشرت جالندھری، ابونعمیم

دیوان حافظ، مترجم / شمس الدین محمد حافظ شیرازی کی کلام کا فصیح ... اردو ترجمہ ... ترجمہ و تحشیہ ابونعمیم عبدالحکیم نشرت جالندھری۔ لاہور: غلامعلی ایندسنز پابلشر؛ علمی پرنسپل پریس، [۱۹۶۸ م = ۱۳۴۷... ۴۷۰ ص. [در بعضی منابع ۷۷۰ ص نوشته اند]

[چاپ دوم۔ لاہور: ۱۹۷۱ م = ۱۳۵۰]

قطب الدین قندهاری

مفتاح الکنز علی حافظ الرمز / دیوان حافظ همراہ با شرح دیوان بخط محمد زمان ولد سردار غلام محمدخان مخلص به طرزی و غلام قاسم مفتی ملک پنجاب۔ کراچی: مطبع فیض محمدی، ۱۳۱۲ ق = ۱۲۷۴... ۲- ج (ج ۱۹۲.۱ ص.، ج ۲. ۱۸۸ ص.).

محمد صادق علی رضوی لکھنؤی

شرح دیوان حافظ۔۔ لکھنؤی: نولکشور، ۱۲۹۳ ق = ۱۲۵۵... ۳۴۸ ص.: وزیری، سنگی

محمد عبدالله خان قیصر شاهی

دیوان حافظ / متن فارسی با ترجمہ پنجابی در سه قسمت از سه مترجم (مولوی عبدالله عبدي، مولوی تفضل حسين احمد آبادي و مولوی پارس علی لاہوری) به ضمیمه فرهنگ بعض اصطلاحات حافظ از عبدالعزیز محمد عبدالرشید لاہوری) با تضمین بعضی غزل‌های حافظ از شعرای شبه قاره۔ لاہور: گلزار هند سنتیم پریس، ۱۳۲۳ ق = ۱۲۹۴... ۸۸ ص.

[چاپ دوم۔ ۱۳۴۱ ق = ۱۹۲۲ م = ۱۳۰۱]

محمد عنایت اللہ

دیوان حافظ / متن دیوان با ترجمه اردو و حواشی و نیز مقدمه ای درباره شعر فارسی و احوال حافظ و خصایص شعر او از محمد عنایت اللہ۔ لاہور: ملک غلام محمد و

پسران، ۱۳۴۳ ق = ۱۳۰۴.

محمد فیروز الدین

دیوان حافظ محسنی / حواشی از فیروز الدین معروف به صاحبزاده.. چاپ سوم..

lahor: کاشنی رام پریس، ۱۳۳۵ ق = ۱۲۹۶.. ۷۵۲ ص.

محمد یوسف علی شاه چشتی

[شرح یوسفی] / منتخب غزلیات و شرح و نیز ترجمه آنها به اردو.. لکھنؤ: نولکشور،

۱۸۹۳ م = ۱۲۷۲.. ۵، ۱۴۵ ص.: وزیری، سنگی

ملک سراج الدین

دیوان حافظ / با ترجمه و شرح به اردو.. لاهور: [بی نا، بی تا]

نیرو، سیروس

گنج مراد: شرح شعرهای پیجیده، استفاضات از آیات قرآن و احادیث، اشارات

تاریخی سیاسی، توضیح اصطلاحات فلسفی، عرفانی، نجومی، ادبی و موسیقی،

معنی کلمات مشکل و عبارات عربی در غزلیات خواجه شمس الدین محمد

حافظ شیرازی.. تهران: انتشارات و تحقیقات سرزمین، ۱۳۶۲.. ف، [۱۷]. ۵۶۵

ص.

ولی الله، میر

لسان الغیب / دیوان حافظ و ترجمه و تفسیر آن به اردو.. لاهور: چاپخانه اسلامیہ

استیم پریس، ۱۹۱۶-۱۹۱۸ م = ۱۲۹۵-۱۲۹۷.. ۴ ج.

[چاپ دوم.. لاهور: عالمگیر الکتریک پریس، ۱۹۳۲ م = ۱۳۱۱.. ۴ ج.]

وهبی قونوی، محمد بن حسن

شرح دیوان حافظ [بزبان ترکی].. بولاق: ۱۲۶۳ ق = ۱۲۲۶.. ۲ ج.

[القاهره: بولاق، ۱۲۷۳ ق = ۱۲۳۶]

[استانبول: مطبوعه حاجی محرم افندي، ۱۲۸۶ ق = ۱۲۴۸.. ۲ ج.: سنگی]

[استانبول: مطبوعه عامره، ۱۲۸۹ ق = ۱۲۸۸.. ۱۲۵۰-۱۲۵۱.. ۲ ج.]

شرح دیوان حافظ / لمحمد وهبی ابن حسن اشعری القنوی؛ هامشده دخی سودی

کذلک دیوان مذکور او زرنه یازمشن اولدیغی شرح منیف کاملًا درج فلمنشد.

[بولاق]: مطبوعه عامره ده طبع اولنمشد، ۱۲۸۸ ق = ۱۲۵۰.. ۲ ج.: سنگی

همایونفرخ، رکن الدین

حافظ خراباتی، روابط اجتماعی و سیاسی خواجه حافظ شیرازی با معاصرانش و

بدست دادن شأن نزول و تاریخ سروده شدن این آثار و شرح و تفسیر هر یک از آنها از آغاز تا انجام.- تهران: رکن الدین همایونفرخ، ۱۳۵۴- ۱۳۶۱. ۲ ج. در ۷ مجلد. مندرجات: مجلد ۵-۱. حافظ خراباتی. مجلد ۷-۶. حافظ عارف.

کتاب درباره حافظ

آفازاده، میرمحمد

نقدی به کتاب حافظ خراباتی. - [تهران]: میرمحمد آفازاده، ۱۳۵۹. - دوازده، ۳۷۶ ص.

اسلیم جبراج پوری

حیات حافظ. علیگر: ۱۳۲۹ ق = ۱۳۰۰. - ۱۵۲ ص.

اکبری حامد، مهدی

حافظانه‌های عربی؛ عبارتها، مصرعها و ایيات عربی در اشعار حافظ براساس نسخه قزوینی - غنی. - تهران: مهدی اکبری حامد، ۱۳۶۶. - ۹۰ ص.

امینی، محمد

حافظ را چگونه باید شناخت. - تهران: عطانی، ۱۳۵۴. - ۱۲۹ ص.

انوری، حسن

اسلوب هنری حافظ. - تهران: دانشگاه تربیت معلم، ۱۳۶۳. - ۱۱۶ ص. - [جزوه درس حافظ در نیمسال تحصیلی دوم ۱۳۶۲-۱۳۶۳، دانشگاه تربیت معلم]

- باجوه، نبی احمد، گردآورنده
حافظ و غالب. - لاہور: [بی‌نا]، ۱۹۷۴ م = ۱۳۵۲. - ۱۶، ۳۰۴ ص.
- بامداد، محمدعلی
حافظ شناسی یا الہامات خواجه. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۳۰. - ۱۷۴ ص. - وزیری؛ سربی
- حافظ شناسی یا الہامات خواجه / بکوشش محمود بامداد. - چاپ دوم. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۲۸. - ۵، ۲۴۷ ص. - وزیری؛ سربی.
- بهروزی، علینقی
حافظ را بشناسید. - شیراز: معرفت، ۱۳۵۵. - ۸۱ ص. - مصور
- بینا، محسن
مقامات معنوی، عرفان دو عارف نامی ادبی، اسمعیل خواجه عبدالله انصاری و شمس الدین محمد لسان‌الغیب خواجه حافظ شیرازی. ترجمه و تفسیر منازل السائرين خواجه عبدالله انصاری. - [تهران]: بینا، ۱۳۴۵. - ۱۶۸ ص.
- مقامات معنوی، عرفان دو عارف نامی ادبی، اسمعیل خواجه عبدالله انصاری و شمس الدین محمد خواجه حافظ شیرازی. ترجمه و تفسیر منازل السائرين خواجه عبدالله انصاری. - تهران: بینا، ۱۳۵۲. - ۱۷۶ ص.
- مقامات معنوی. ترجمه و تفسیر منازل السائرين خواجه عبدالله انصاری همراه با حقایق و لطائف عرفانی از خواجه حافظ شیرازی. - تهران: مدرسه عالی شهید مطهری، ۱۳۶۲. - ۴ ج. [چاپ ششم از روی چاپ سال ۱۳۵۴]. - تهران: محسن بینا، ۱۳۶۳]
- ترابی، اکبر
لغات و اصطلاحات شاهکارهای ادبی فارسی [لغات کلیله و گلستان و بوستان و دیوان حافظ]. - تبریز: [بی‌نا]، ۱۳۳۴. - ۱۰۰ ص. - رفعی؛ سربی.
- جعفری لنگرودی، محمد جعفر
• شخصیت معنوی حافظ. - تهران: معرفت، ۱۳۳۴. - ۱۱۷ ص.
- جمالزاده، محمدعلی
رساله یازده باب یا اندک آشنایی با حافظ. - زنون: جمالزاده، ۱۳۶۶. [نقل از کیهان فرهنگی، سال چهارم، شماره ۱۱ (بهمن ۱۳۶۶)، ۳]

جنگی عطائی، مسعود

دباله سفینه حافظ شامل آثاری مکتوم و منسوب به لسان القیب حافظ شیرازی / اقتباس از روی نسخه منحصر بفرد ADD7763 کتابخانه موزه بریتانیا؛ فالهای حافظ. - تهران: پخش کننده ابن سینا، ۱۳۵۱. - ح، ۱۷۶ ص.

[سفینه حافظ]. - تهران: چاپخانه حیدری، ۱۳۴۶. - ۶۸۸ ص. - مصور]

حکمت، علی اصغر

درسی از دیوان حافظ. - [تهران]: چاپخانه بانک ملی ایران، [بی‌تا]. - ۴۸ ص.

درسی از دیوان حافظ. - چاپ ۲. - شیراز: احمدی، ۱۳۲۰. - ۶۷ ص.

خان، یوسف حسین

حافظ اوراقبال. - نتی دهلی: غالب اکیدمی، [۱۹۷۶ م = ۱۳۵۵]. - ۴۲۲ ص.

خانلری، پرویز ناتل

چند نکته در تصحیح دیوان حافظ. - تهران: سخن، ۱۳۳۷. - پ، ۵۵ ص. - رقی.

خانقی، پرویز

حافظ در اوج. - شیراز: اداره کل فرهنگ و هنر فارس، ۱۳۵۳. - ج. -

مندرجات: ج. ۱. حافظ در اوج، ۱۳۵۳. - ج. ۲. مقاله‌ها و مقابله‌ها، ۱۳۵۶. -

خدایپرست، اکبر، گردآورنده

مجموعه مقالات درباره حافظ / گردآوری و تنظیم اکبر خدایپرست. - تهران: هنر و

فرهنگ، ۱۳۶۳. - ۲۵۳ ص. - رقی

خدیویجم، حسین

وازنه نامه غزلهای حافظ. - تهران: نشر ناشر، ۱۳۶۲. - ۱۳۶ ص. - [۴] ص. - نمونه.

خرمشاهی، بهاء الدین

چارده روایت، مجموعه مقالات درباره شعر و شخصیت حافظ. - تهران: کتاب پرواز،

۱۳۶۷. - هجده، ۱۶۵ ص.

[شامل ده مقاله]

نهن و زبان حافظ. - تهران: نشرنو، ۱۳۶۱. - ۲۱۰ ص.

نهن و زبان حافظ. - چاپ ۲ [با تغییرات]. - تهران: نشرنو، ۱۳۶۲. - سی و یک، ۲۱۰

ص.

خلخالی، عبدالرحیم

حافظ نامه. - تهران: چاپخانه مجلس، ۱۳۲۰. - ۷، ۱۱۰ ص.

خلخالی، عبدالرحیم

حافظ نامه. - تهران: هیرمند، ۱۳۶۶. - ۱۲۴ ص.

داوری، رضا

شاعران در زمانه عسرت. - [تهران]: نیل، [۱۳۵۰]. - ۸، ۵، ۱۲۴ ص.

درباره حافظ / زیر نظر ناصرالله پورجوادی. - تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۵. - ۳۴۳ ص. - (برگزیده مقاله‌های نشر دانش؛ ۲)

دشتی، علی

در دیار صوفیان (دبیله پرده‌پندار). - [تهران: جاویدان، ۱۳۵۴]. - ۶۲۴ ص.

[پرده‌پندار]. - تهران: موسسه اطلاعات، ۱۳۵۳. - ۱۹۱ ص. کتابی درباره

تذکرہ الاولیاء عطار و تصوف]

کاخ ابداع. - [تهران: مجله یقما، ۱۳۵۲]. - ۱۵۳ ص.

کاخ ابداع. - چاپ سوم. - تهران: جاویدان، ۱۳۵۳. - ۱۲۸ ص.

کاخ ابداع: اندیشه‌های گوناگون حافظ. - چاپ ۵. - تهران: جاویدان، ۱۳۶۲. - ۲۱۴ ص.

نقشی از حافظ. - [تهران: ابن سینا، ۱۳۳۶]. - ۳۳۳ ص. - رقی

چاپ دوم. - [۱۳۳۷]. - ۳۴۷ ص.

چاپ سوم. - [۱۳۳۸]. - ۸، ۳۴۷ ص.

چاپ چهارم. - امیرکبیر، ۱۳۴۲. - ۲۸۳ ص.

چاپ پنجم. - [امیرکبیر، ۱۳۴۹]. - ۳۳۴ ص.

چاپ ششم. - امیرکبیر، ۱۳۵۷. - ۳۲۴ ص.

چاپ هفتم [چاپ اول اساطیر]. - اساطیر، ۱۳۶۴. - ۳۲۴ ص.

رأی صاحب نظران درباره نقشی از حافظ و سیری در دیوان شمس. - تهران: ابن سینا، ۱۳۳۷. - ۱۳۷ ص.

رجانی، احمدعلی

فرهنگ اشعار حافظ [شرح مصطلحات صوفیه در دیوان حافظ]. - تهران: زوار،

[تاریخ مقدمه ۱۳۴۰]. - سی و دو، ۶۴۷ ص. - خشتی

چاپ دوم. - [زوار، ۱۳۴۱]. - سی و دو، ۶۴۷ ص. - خشتی

فرهنگ اشعار حافظ. - [ویرایش ۲]. - تهران: علمی، [۱۳۶۶]. - ۷۲۴ ص. -

چاپ دوم از ویرایش ۲. - علمی، [۱۳۶۶]. - ۷۲۴ ص.

رحیم زاده صفوی، علی اصغر

سرگذشت سه اخت تابناک ایران، سعدی - حافظ - ابن سینا / با ترجمه‌ی انتقادات فضلای عرب بر این کتاب و پاسخ مولف. - [چاپ ۴۲]. - [تهران]: علی اکبر علمی، ۱۳۲۵. - ط، ۲۱۱ ص. - رقعي؛ سربی

ریاضی، غلامرضا

سخنی چند درباره: حافظ عارف ربانی (۷۹۱-۷۲۶ هجری قمری). - [مشهد]: شرکت کتابفروشی باستان و ریاضی، ۱۳۴۵]. - ۱۶۶ ص. - مصور

زرین کوب، عبدالحسین

از کوچه رندان: درباره زندگی و اندیشه حافظ. - تهران: کتابهای جیبی با همکاری فرانکلین، ۱۳۴۹. - دوازده، ۲۳۹ ص.

چاپ دوم. - کتابهای جیبی با همکاری فرانکلین، ۱۳۵۴. - پانزده، ۲۸۰ ص.

چاپ سوم. - امیرکبیر، ۱۳۵۶. - پانزده، ۲۸۰ ص.

چاپ چهارم. - امیرکبیر، ۱۳۶۴. - پانزده، ۲۸۰ ص.

چاپ پنجم. - امیرکبیر، ۱۳۶۶. - پانزده، ۲۸۰ ص.

زیپولی، ریکاردو

آنینه در شعر فرخی، سعدی و حافظ. - تهران: انتشارات فردوس، ۱۳۶۶. - ۷۱ ص.

سیپور فاطمی، نصرالله

شرح حال شمس الدین محمد حافظ شیرازی. - اصفهان: روزنامه اخگر، ۱۳۱۲. - ۱۱۴ ص: رقعي، سربی

شجاع الملک، عبدالله

سرور العاشقین / [تخمیس پاره‌ای غزلیات خواجه حافظ شیرازی]، شیخ اسمعیل بن فخر الدین محمد بن (شیخ اسدالله صدوق) وفا بروجردی (ناوند، ادیب بروجردی).

- تبریز: [بی‌نا]. ۱۳۳۳. ق = ۱۲۹۴. - ۱۰۳، ۱۷۲ ص: خشتی؛ سربی

شفیعی یزدی، محمدعلی

حافظ شیرازی؛ تحقیق در احوال و اشعار حافظ. - تهران: شرکت سهامی طبع کتاب، ۱۳۳۵. - ۹۶ ص: رقعي؛ سربی

صاعدی، عبدالعظيم

با حافظ تا کهکسان عرفان و اخلاق. - تهران: نور فاطمه، ۱۳۶۲. - ۱۳۹ ص.

- چاپ دوم با اضافات. - ۱۳۶۵. - ۵۵، ۲۱۸ ص.
- صدر حاج سیدجوادی، حسن
مقایسه بین سعدی و حافظ. - قزوین: نور، ۱۳۳۱.
- مقایسه سعدی و حافظ از نظر غزلسرانی و سبک. - [تهران: بی‌نا، ۱۳۳۳]. - ۸۰ ص.
- رتعی
صهبا، جواد مجلزاده. «سخنی چند در باب احوال و اشعار حافظ». ← مجلزاده صهبا،
جواد
- ضرغامفر، مرتضی
حافظ و قرآن؛ تطبیق ایيات حافظ با آیات قرآن. - تهران: صائب، ۱۳۴۵. - ۱۴۸ ص.
[کتاب حاوی گزینه‌ای از دیوان حافظ است]
- عاصمی، محمد
سده مقاله درباره حافظ - خواجه - سحاق / از محمد عاصمی؛ عبدالغئیم میرزايف و
کمال الدین عینی. - [تهران]: بنیاد فرهنگ ایران، [۱۳۵۰]. - هشت، ۱۳۳ ص.
- غزنی، سرفراز
سیر اختزان در دیوان حافظ. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳. - ۱۴۲ ص.: مصور؛ رتعی
[بالای عنوان: برای نخستین بار دیوان حافظ را از دیدگاه نجوم می‌نگریم.]
- غفاری، اصلان
حافظ و راه عشق؛ پژوهشی در افکار و اندیشه‌های حافظ. - امریکا: [بی‌نا، ۱۳۶۳].
- ۱۲۹ ص.: رتعی
- غنی، قاسم
بحث در آثار و افکار و احوال حافظ / بعلاوه مقدمه بقلم محمد قزوینی باضافه
حوالی و فهارس سه‌گانه. - تهران: مطبوعه بانک ملی، ۱۳۲۱-۱۳۲۲. - ج. ۱-۲.
- مندرجات: ج. ۱. تاریخ فارس و مضائق و ایالات مجاوره در قرن هشتم. - ج. ۲. ق. ۱. تاریخ تصوف در اسلام و تطورات و تحولات مختلفه آن از صدر اسلام تا
عصر حافظ. بعلاوه فرهنگ مصطلحات صوفیه. [قسمت دوم جلد دوم و جلد سوم
این مجموعه متاسفانه بچاپ نرسیده است]
- چاپ دوم. - تهران: زوار، ۱۳۴۰
- چاپ سوم. - تهران: زوار، ۱۳۵۶
- چاپ چهارم. - تهران: زوار، ۱۳۶۶

غنى، قاسم

بعضی در تصوف. - تهران: زوار، ۱۳۳۱. - ح، ۸۲، [۲] ص.

چاپ دوم. - تهران: زوار، ۱۳۵۶.

چاپ سوم. - تهران: زوار، ۱۳۶۶.

[این کتاب از سال ۱۳۵۶ همراه با کتاب بحث در آثار و افکار و احوال حافظ / قاسم غنى و جزو آن مجموعه به چاپ رسیده است]

یادداشت‌های دکتر قاسم غنى در حواشی دیوان / بکوشش اسمعیل صارمی. - [تهران]: اسمعیل صارمی، ۱۳۶۶. - هشت، ۳۱۰ ص. - نمونه، عکس.

چاپ دوم با اضافات. - تهران: محمدعلی علمی، ۱۳۶۶. - هشت، ۳۱۵ ص.

[این یادداشتها با نضمای دیوان حافظ در سال ۱۳۵۶ در تهران به چاپ رسیده است]

فالنامه خواجه حافظ شیرازی. - تهران: نشر پیمان، [بی تا]. - ۹۴ ص. [روشن فال گرفتن با استفاده از جداول خاص و یافتن مطلع غزل]

فرزاند، مسعود

چند نمونه از متن درست حافظ. - قاهره: بی نا، ۱۹۴۲ م = ۱۳۲۱. [نقل از واژه نامه غزل‌های حافظ / خدیجوم]

حافظ؛ گزارشی از نیمه راه. - شیراز: دانشگاه پهلوی، کانون جهانی حافظ شناسی، [۱۳۵۲]. - ۱۵، ۲۶۸، ۱۵۸ ص.

در ترجمه حافظ. - تهران: [بی نا]، ۱۳۲۳. - ۸۲ ص.

دل شیدای حافظ. - تهران: پورین، ۱۳۱۹. - ۲۲ ص.

سیر فنه‌ی حافظ. - شیراز: ایران ما، ۱۳۲۹. - ۱۲ ص.

کشف معنی نامه حافظ. - تهران: مجله موسیقی، ۱۳۱۸. - ۱۲ ص.

فرزان، محمد

مقالات فرزان / به اهتمام احمد اداره چی گیلانی. - تهران: بی نا، ۱۳۵۶. - شانزده، ۴۶۱ ص.

فرشیدورد، خسرو

در گلستان خیال حافظ: تحلیل تشبیهات و استعارات اشعار خواجه همراه مقدمه‌ای

مفصل درباره نقد ادبی. - [تهران]: بنیاد نیکوکاری نوریانی، ۱۳۵۷. -

صدوهشتادوو، ۴۹۲ ص.

فلاتی، علی

از فروید به حافظ : مانیتیسم، اسپریتیسم، هیپنوتیسم، روانشناسی فروید، روانشکافی حافظ. - تهران: فرخی، ۱۳۴۹. - ۱۵۷ ص.

فیض کاشانی، محمدبن شاه مرتضی

سوق مهدی؛ تصمینی از غزلیات لسان الفیب حافظ شیرازی در مدح مهدی موعود اسلام و پیشوای غائب جهان حضرت حجت بن الحسن العسكري / [از] ملامحسن فیض کاشانی؛ با مقدمه و تصحیح و تنظیم از علی دوانی. - تهران: کتابخانه مدرسه جامع، ۱۳۵۴. - ح. ۱۲۰ ص.

کامرانی، یدالله

حافظ زندپارسا. - تهران: نشر تاریخ ایران، ۱۳۶۳. - ۶۵ ص. - وزیری کاویان، اسفندیار

نگرهی بر اندیشه و اشعار حافظ. - ۱۳۵۶

کسری، احمد

حافظ چه می‌گوید. - تهران: [بی‌نا، بی‌نا]. - ۴۰ ص.: رقعی؛ سربی چاپ دوم؟

چاپ سوم. - بی‌تاریخ. - ۵۵ ص.

چاپ چهارم. - ۱۳۳۵. - ۴۰ ص.

حسن کتاب حافظ. - تهران: [بی‌نا، بی‌نا]. - ۱۶ ص.: رقعی؛ سربی کنگره جهانی سعدی و حافظ، شیراز، ۱۳۵۰.

مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ، مشتمل بر ۳۲ مقاله / [از] فرهاد آبادانی و دیگران؛ بکوشش منصور رستگار. - شیراز: دانشگاه پهلوی، ۱۳۵۲. - ج. ۵۰۷، ۱۹ ص.

چاپ ۲. - ۱۳۵۴. - ح. ۵۰۷، ۱۹، ۱۸ ص.

چاپ ۳. - ۱۳۵۷. - ل. ۵۰۷، ۱۹، ۱۸ ص.

گی، هانزی

حافظ / ترجمه محسن صبا. - تهران: [بی‌نا، بی‌نا]. - سربی

Guy, Arthur
گی، آرتور

مقدمه‌ای بر حافظ / ترجمه حسین فروتن. - تهران: عطانی، ۱۳۴۹. - ۹۶ ص. - مندرجات: بخش ۱ (صفحه ۱۲-۳) مقدمه ناصرالدین صاحب‌الزمانی. - بخش ۲

- (صفحه ۱۲-۵۹) مقدمه‌ای بر حافظ . - بخش ۲ (صفحه ۶۳-۹۶) یار آشنا، نوشته حسین فروتن.
- مجلزاده صهبا، جواد**
سخنی چند در باب احوال و اشعار حافظ . - اسپاهان (اصفهان): بی‌نا، ۱۳۲۱ . - د، ۱۰۴ ص.: رقی
- محمودی بختیاری، علیقلی**
راهمی به مكتب حافظ . - [تهران: بی‌نا، ۱۳۴۵]. - د، ۲۱۴ ص.: وزیری
- مرتضوی، منوچهر**
جام جم یا تحقیق در دیوان حافظ . تبریز: [بی‌نا، ۱۳۳۴] . - ج: وزیری [جلد یک ۱۸۶ ص.]
- مكتب حافظ** : یا مقدمه بر حافظ شناسی . - تهران: ابن سینا، ۱۳۴۴ . - ع، ۴۷۸ ص.
- مكتب حافظ** : یا مقدمه بر حافظ شناسی : - ویرایش دوم . - تهران: توس، ۱۳۶۶ . - مسکوب، شاهرخ
در کوی دوست . - [تهران: خوارزمی، ۱۳۵۷]. - ۲۸۷ ص.
- مصطفی، ابوالفضل**
با حافظ بیشتر آشنا شویم . - قم: [بی‌نا، ۱۳۳۵] . - ۱۳۹ ص.: وزیری؛ سربی
چاپ دوم . - قم: [بی‌نا، ۱۳۳۷] . - ج، ۱۳۹ ص.: وزیری؛ سربی
- مطهری، مرتضی**
تماشاگر راز: مباحثی پیرامون شناخت واقعی خواجه حافظ / با مقدمه عبدالعظيم صaudی . - تهران: صدر، ۱۳۵۹ . - ۱۹۷ ص.
- چاپ دوم . - قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۳ . - ۱۵۲ ص.
- عرفان حافظ . - تهران: دانشگاه تهران، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، ۱۳۵۹ . - ۱۱ ص. - [بناینست سومین سال شهادت استاد علامه آیت‌الله مرتضی مطهری].
- معیری، محمدعلی**
حافظ را هم از حافظ بشناسیم . تهران: دهدزا، ۱۳۵۴ . - ۱۲۱ ص.
- معین، محمد**
حافظ شیرین سخن . - [تهران]: پروین، ۱۳۱۹ . - ۴۰۰ ص.: مصور؛ رنگی .

ملح، حسینعلی

حافظ و موسیقی. - [تهران]: وزارت فرهنگ و هنر، اداره کل نگارش، [۱۳۵۱]. - ۲۶۴ ص.

ص: مصور

حافظ و موسیقی. - [ویرایش ۲]. - تهران: هنر و فرهنگ، ۱۳۶۳. - هشت، ۲۹۶ ص.:

تصویر

منقح (یمن السلطنه)، سید ابراهیم

پیمانه خواجه حافظ : پاسخ کسری. - طهران: [بی‌نا، بی‌نا]. - ۵۷ ص: رقیع؛ سربی

نقیسی، سعید

حافظ چه می‌گوید. - تهران: [بی‌نا]. - ۱۳۲۲. - ۴۰ ص: رقیع؛ سربی

در پیرامون اشعار و احوال حافظ. - تهران: اقبال، ۱۳۲۱. - ۵، ۲۷۹ ص.

نور نعمت‌اللهی، رضا

نبوغ حافظ شیراز و نور اشعارش. - تهران: چاپخانه زندگی، ۱۳۴۶. - ۱۹۷، هـ ص.

(بالای عنوان: هو ۱۲۱)

نیاز کرمانی، سعید، گردآورنده

حافظ شناسی / فراهم آورنده سعید نیازکرمانی. - [تهران]: گنج کتاب؛ پازنگ، ۱۳۶۴

- ج.

چاپ دوم (جلد ۱-۳). - تهران: پازنگ، ۱۳۶۶.

[جلد ۱ تا ۳ در یک مجلد با جلد زرکوب. - تهران: گنج کتاب؛ پازنگ،

[۱۳۶۵-۱۳۶۴]

نیساری، سلیم

سخن حافظ. - تهران: [بی‌نا]. - ۱۳۲۷. - ۲۴ - ۲۶ ص.

واعظی، حسین

کتاب آزادگان یا تخلصات سعدی و حافظ. - مشهد: [بی‌نا]. - ۱۳۳۶. - ۱۵۳ - ۱۵۲ ص:

جیبی

[مجموعه شعر]

وجدانی، محمد

الهاماتی از خواجه حافظ. - [تهران]: چاپخانه حیدری، ۱۳۵۱. - ۲۴۶ ص.

[درباره حافظ و شرح برخی از اشعار وی و تفأّل از دیوان حافظ]

چاپ دوم. - ۱۳۵۵

هروی، حسینعلی

تقد و نظر درباره حافظ و چند مقاله دیگر (مجموعه مقالات) / به اهتمام عنایت الله مجیدی. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳. - هشت، ۳۱ ص.

همانی، جلال الدین
مقام حافظ، متن کامل سخنرانی جلال الدین همانی در برنامه مرزهای دانش [رادیو ایران]. - [تهران]: فروغی، [۱۳۴۳]. - ۶۳ ص.

چاپ دوم. - تهران: فروغی، ۱۳۶۲.

هومن، محمود

حافظ چه می‌گوید. - [تهران]: کتابفروشی ادب، [تاریخ مقدمه ۱۳۱۷]. ۹۲، ۱۶۳ ص.

- مندرجات: بخش اول (ص. ۱-۱۶۳) حافظ چه می‌گوید. - بخش دوم (ص. ۱-۹۲ مکرر) غزلیات منتخب از حافظ.

چاپ‌های مختلف در منابع آمده است:

[تهران: بی‌نا، بی‌نا. - ۱۶۳، ۹۵ ص.: سربی]

[تهران: بی‌نا، بی‌نا. - ۲۶۳ ص.: جیبی؛ سربی]

[تهران: شرکت طبع کتاب، ۱۳۱۷. ۲۷، ۹۷ ص.]

بخشی از کتاب درباره حافظ

آذر، لطفعلی بن آقاخان

آتشکده آذر، بمبئی: ۱۲۷۷ ق = ۱۲۴۰ . - ص. ۲۸۰-۲۸۴

[همچنین چاپ تهران: نشر کتاب، ۱۳۳۷ با مقدمه و تعلیقات سید جعفر شهیدی].
آربری، آرتورجان

شیراز مهد شعر و عرفان / ترجمه منوچهر کاشف. - تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب،
۱۳۵۳ . - ص. ۱۵۶-۱۸۸

اصفی، آصفه

نگاهی به ادب پارسی. - تهران: [بی‌نا، بی‌نا]. - ص. ۲۰۰-۲۲۱ (تحت عنوان عصر
حافظ)

آقابزرگ تهرانی، محمدمحسن

النریعة الی تصانیف الشیعه. - نجف؛ تهران: اسلامیه، ۱۳۵۵ ق = ۱۳۱۵ . - ج.
۹. قسمت اول. ص. ۲۲۲-۲۲۴

ابن یوسف شیرازی

فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی: کتب خطی فارسی. - تهران: ۱۳۱۸-۱۳۲۱.

- ص. ۲۵۸-۲۵۹.
فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار. - جلد دوم. - تهران: ۱۳۱۶-۱۳۱۸. - ص. ۵۷۹-۵۸۲.
- اته، هرمان
تاریخ ادبیات فارسی / ترجمه با حواشی صادق رضازاده شفق. - تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۳۷. - ص. ۲۰۹-۲۱۰ (دیوان حافظ و کتابهای مربوط به حافظ)، ۱۸۶، ۷۸ - ۱۸۹ و ۲۰۹ - ۲۱۰.
- امیر علیشیرنوانی، علیشیر بن کیچکنه
مجالس النفاس / ترجمه ابن مبارک محمد قزوینی معروف به حکیم. - تهران: ۱۳۲۳.
ص. ۳۵۴-۳۵۵.
- امین احمد رازی
هفت اقلیم / با تصحیح و تعلیق جواد فاضل. - [تهران]: علی اکبر علمی؛ ادبیه، ۱۳۴۰. - ج. ۱. - ص. ۲۱۱-۲۱۴.
[همچنین چاپ کلکته: ۱۹۲۹ م = ۱۳۱۸]. - ج. ۱. - ص. ۲۵۲-۲۵۷.
- بامداد، حسن
شیراز در گذشته و حال. - شیراز: اتحادیه مطبوعاتی فارس، [تاریخ مقدمه ۱۳۳۹].
ص. ۳۱۴-۳۲۲.
- براون، ادوارد گرانویل
تاریخ ادبی ایران / ترجمه علی پاشا صالح [و دیگران]. - تهران: ۱۳۱۶-۱۳۵۱. - ج. ۳.
ص. ۲۹۸-۳۴۲.
- [همچنین چاپ چهارم. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۷. - ج. ۳. - ص. ۳۵۸-۴۲۲.]
- البستانی، بطرس
كتاب دائرة المعارف و هو قاموس عام لكل و مطلب. - بيروت: ۱۸۷۶-۱۹۰۰ م = ۱۲۵۵-۱۲۷۹.
- بيانی، مهدی
کارنامه بزرگان ایران. - تهران: اداره کل انتشارات و رادیو، ۱۳۴۰. - ص. ۲۷۱-۲۷۲.
(شرح حال حافظ)، ۵۵۱ (عکس آرامگاه حافظ)
- تاریخ ایران کیمیریج / از سی. ای. باسورث [و دیگران]: زیر نظر جی. آ. بویل؛ ترجمه حسن افشه. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۶. - ج. ۵. - ص. ۵۲۶، ۵۳۸، ۵۴۳، ۵۴۶.

.۵۷۵، ۵۶۶، ۵۵۷

توانایان فرد، حسن

ادبیات از دیدگاه اقتصاد. - تهران: علوی، [بی‌تا]. - ج. - مندرجات: ج. ۱. مجموعه اشعار و امثال و حکم اقتصادی. - ج. ۱. ص. [۴۲] - ۴۵، [۲۲۵] - ۲۲۹.

توحیدی‌پور، مهدی

گلهاي جاوريان در بوستان ادب ايران. - تهران: بی‌نا، ۱۳۲۶. ص. ۲۱۱-۲۲۱

جامی، عبدالرحمن بن احمد

بهارستان. - تهران: دانشگاه تهران، کتابخانه مرکزی، ۱۳۱۱. ص. ۱۱۷

نفحات الانس. - لکھنؤ: ۱۳۳۳ ق = ۱۲۹۴. ص. ۵۵۱

[نفحات الانس من حضرات القدس. - تهران: سعدی، ۱۳۶۶. - ص. ۶۱۴]

[نفحات الانس / بتصحیح و مقدمه و پیوست مهدی توحیدی‌پور. - تهران: محمودی، [۱۳۳۷]. - ص. ۶۱۴]

حاکمی والا، اسمعیل

آشنائی با ادبیات فارسی / برگزیده نظم و نثر به انتخاب و معرفی و توضیح اسمعیل حاکمی. - تهران: روز ۱۳۵۰، ۲۰-۱۹، ۱۰۸-۱۰۷، ۲۱۷-۲۱۶. ص. ۲۱۷-۲۱۶

حسین باقرًا

مجالس العشاق. - کانپور: ۱۳۱۴ ق = ۱۲۷۵. ص ۱۴۵-۱۴۳

حسینی فسانی، حسن

فارمنامه ناصری. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۱۳ ق = ۱۲۷۴. ج. ۲. ص. ۱۴۴-۱۴۵

[تاریخ فارمنامه ناصری. - تهران: سنانی، بی‌تا. گفتار دوم. ص. ۱۴۴-۱۴۵]

حسینی مرعشی شوشتاری، نورالله بن شریف

مجالس المؤمنین. - تهران: [بی‌نا]، ۱۲۶۰ ق = ۱۲۲۳. مجلس ششم

حقیقت (رفیع)، عبدالرتفیع

نگین سخن، شامل شیوازیرین آثار منظوم ادبیات پارسی. - چاپ دوم. - تهران شرکت

مؤلفان و مترجمان ایران، ۱۳۶۴. - ۴ ج. [در کلیه جلدها در فهرست زیر نام

حافظ دیده شود]

حکیم، ابن مبارک محمد قزوینی

ترجمه مجالس النفات. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۲۳. ص. ۳۵۴-۳۵۵

حکیم، محمد تقی خان

کنج دانش. تهران: [بی‌نام]. ۱۳۰۵ ق - ۱۲۶۷. ص. ۱۰۰

خیامپور، عبدالرسول

فرهنگ سخنواران. - تبریز: ۱۳۴۰. ص. ۱۴۷-۱۴۸.

دولتشاه، دولتشاه بن بختیشاه

تذکرة الشعرا. - لیدن: ۱۹۰۰ م - ۱۲۷۹. ص. ۳۰۲-۳۰۸

تذکرة الشعراء دولتشاه سمرقندی / از روی چاپ برآون با مقابله نسخ معتبر خطی

قدیمی؛ بتحقيق و تصحيح محمد عباسی. - [تهران: بارانی، تاریخ مقدمه ۱۳۳۷].

ص. ۳۳۸-۳۴۴

[ذکر احوال شعراء فارسی]، از کتاب تذکرة الشعرا / [با مقدمه، ترجمه و توضیحات

بلاتینی بقلم یوهان اوگوستوس فولرمن. - گیسن: ۱۸۲۹-۱۸۶۸ م =

۱۲۱۸-۱۲۴۷]. - مندرجات: ج. ۲. ذکر حافظ شیرازی

کتاب تذکرة الشعرا / بهمت محمد رمضانی. - تهران: کلاهه خاور، ۱۳۲۸. ص.

۲۲۷-۲۳۱ [چاپ دوم. - تهران: پدیده «خاور»، ۱۳۶۶]

دهخدا، علی اکبر

لغت‌نامه / [ازیر نظر محمد معین و جعفر شهیدی]. - تهران: سازمان لغت‌نامه، ۱۳۲۵ -

- ج. ۱۶. حرف ح. «حافظ شیرازی». ص. ۱۱۲-۱۳۰.

راقم طاشکنندی

تاریخ کثیره. - تاشکند: ۱۳۳۲ ق = ۱۲۹۳. ص. ۴۴-۴۷

رضازاده شفق، صادق

تاریخ ادبیات ایران. - تهران: ۱۳۱۳. - ص. ۱۴۹-۱۵۷

تاریخ ادبیات ایران. - [شیراز]: دانشگاه پهلوی، ۱۳۵۲. - ص. ۵۰۱-۵۲۰

تاریخ ادبیات ایران برای دبیرستانها. - [تهران]: امیرکبیر، ۱۳۴۱. - ص. ۳۲۸-۳۴۳.

رکن‌زاده آدمیت، محمدحسین

دانشنامه و سخن‌سرایان فارس. - تهران: اسلامیه و خیام، ۱۳۳۷-۱۳۳۹. - ج. ۲.

ص. ۱۹۱-۲۱۴

ریتر، اج.

«حافظ»، اسلام انسیکلوپدیسی. - ج. ۵. بخش اول. ص. ۷۱-۶۵

زرین کوب، عبدالحسین

سیری در شعر فارسی / بحثی انتقادی در شعر فارسی و تحول آن با نمونه‌هایی از
شعر شاعران و جستجویی در اقوال ادباء و تذکره نویسان. - تهران: نوین، ۱۳۶۲.
- ص. ۵۰۷-۳۵۷، ۳۶۲-۸۹.

زهتابی، محمدرضا

شخصیت‌های نامی ایران / شامل ۲۷۵ نفر از شاعران، نویسندها، ادبیان... و
حقیقین ایران زمین. - تهران: پدیده، ۱۳۴۷. - ص. ۱۵۳-۱۵۷.

садات ناصری، سیدحسن

سرآمدان فرهنگ و تاریخ ایران در دوره اسلامی. - [تهران: شورای عالی فرهنگ و
هنر، مرکز مطالعات و هماهنگی فرهنگی]، ۱۳۵۳. - ص. ۲۹۶-۲۹۷.
سام میرزا صفوی

تحفه سامی. تهران: ۱۳۱۴. - ج. ۳. ص. ۱۹۱۳-۱۹۱۴.

سامی، علی

شیراز شهر جاریدان. - شیراز: انتشارات لوکس (نوید)، ۱۳۶۳. - ص. ۳۵۱-۴۵۴.

سپهرم، امیرمسعود

تاریخ برگزیدگان و عده‌ای از مشاهیر ایران و عرب. - تهران: زوار، ۱۳۴۱. - ص.
۴۴۱-۴۴۲.

[عنوان روی جلد: تاریخ مشاهیر ایران و عرب]

سنبلی، میرحسین دوست

تذکره حسینی. - لکهنو: ۱۲۹۲ ق = ۱۲۵۴. - ص. ۹۴-۹۸.

سید محمد صدیق حسن خان بهادر (امیرالملک)

شمع انجمن. - هند: ۱۲۹۳ ق = ۱۲۵۵. - ص. ۱۱۴-۱۱۸.

شبلي نعماني، محمد

شعرالعجم یا تاریخ شعراء و ادبیات ایران / ترجمه سید محمد تقی فخردانی گیلانی. -
تهران: ۱۳۱۶-۱۳۳۶. - ج. ۲. ص. ۱۶۵-۲۴۶ و بسیاری صفحات در سراسر
کتاب

[چاپ دوم ۵ جلد در ۲ مجلد. - تهران: دنیای کتاب، ۱۳۶۲]

شفیعی کدکنی، محمدرضا

صور خیال در شعر فارسی: تحقیق انتقادی در تطور ایمازهای شعر پارسی و سیر نظریه

- بلاغت در اسلام و ایران. چاپ سوم. - تهران: آگاه، ۱۳۶۶. - [بسیاری صفحات: به فهرست اعلام مراجعه شود]
- شیروانی، زین العابدین
ریاض السیاحة. - اصفهان: ۱۳۲۹ ق = ۱۲۹۰. - ص. ۳۴۱-۳۴۰
- [تهران: سعدی، ۱۳۲۹، به تصحیح و مقابله و مقدمه اصغر حامدربانی در چهل، ۹۱۰ ص.]
- صاحب جواهر، عبدالعزیز
دانش المعارف الاسلامیه ایران. - تهران: ۱۳۳۲. - ماده ح. ص. ۷-۳۷
- صبور داریوش، ابوالفتح
آفاق غزل فارسی؛ سیر انتقادی در تحول غزل و تنزل از آغاز تا امروز. - تهران: پدیده، ۱۳۵۵. - ص. ۳۲۶-۳۹۷
- [درباره غزلیات حافظ از نظر شکل و محتوا و لغات و تعبیرات]
- صفا، ذبیح الله
تاریخ ادبیات در ایران. - [ویرایش ۲]. - تهران: ابن سینا، ۱۳۴۷. - ج. ۳. بخش ۲. ص. ۱۰۶۴-۱۰۸۹
- [تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۵. - ج. ۳. بخش ۲. ص. ۱۰۶۴-۱۰۸۹]
- گنج سخن؛ شاعران بزرگ پارسی گوی و منتخب آثار آنان. - [ویرایش ۲]. - تهران: ابن سینا، ۱۳۴۱. - ج. ۲. ص. ۲۹۸-۳۱۵
- گنج و گنجینه نشر - شعر، برگزیده از دوره گنجینه و گنج سخن / به انتخاب محمد رابی. - تهران: ایران و اسلام؛ فردوسی، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳. - ص. ۶۵۲-۶۵۹
- فخرالزمانی، عبدالنبي بن خلف
تذکره میخانه. - لاہور: ۱۹۲۶ = ۱۳۰۵. - ص. ۹۲-۷۹
- تذکره میخانه / با تصحیح و تدقیق و تکمیل تراجم؛ بااهتمام احمد گلچین معانی. - [تهران]: اقبال، ۱۳۴۰. - ص. ۸۴-۹۹، ۹۴۸-۹۵۲
- [همچنین ویرایش دوم؛ چاپ چهارم با تجدیدنظر کلی و اضافات. - تهران: اقبال، ۱۳۶۳. ص. ۸۴ - ۹۹ و ۹۴۸-۹۵۲]
- فرشته، محمدقاسم بن غلامعلی
تاریخ فرشته. - هندستان: تالیف ۱۰۱۵. - ج. ۱. ص. ۵۷۷-۵۷۸

فرصت، محمدنصیر بن جعفر

آثار عجم. - بمعنی: ۱۳۵۴ ق - ۱۳۱۴. - ص. ۴۶۹-۴۷۱.

قصیری، ی

بزم سخن: شامل شرح حال و برگزیده آثار ۱۹۷ تن سرایندگان از آغاز شعر فارسی تا

زمان حاضر. - تهران: زوار، ۱۳۴۲. - ص. ۶۴۳-۶۵۶.

قمعی، عباس

مشاهیر دانشمندان اسلام / ترجمه الکنی و الالقب؛ مترجم محمدجواد نجفی؛

محمدباقر کمره‌ای؛ محمدرازی. - تهران: اسلامیه، ۱۳۵۰-۱۳۵۱. - ج. ۳. - ص.

۱۵۸

گوته، یوهان ولگانگ فن Goethe, Johann Wolfgang Von

دیوان شرقی = West Östlicher Diwan؛ قطعات منتخبه از مفni نامه، حافظ نامه،

عشق نامه، زلیخانامه، پارسی نامه، تیمورنامه، خلدنامه، رنج نامه، حکمت نامه،

مثل نامه / ترجمه شجاع الدین شفا با مقدمه و حواشی و تطبیق متن با اشعار

شعرای ایران و سایر منابع شرقی. - [تهران]: ابن سینا، ۱۳۴۳.

لوهی، امیرشیر علی خان

مرأة الخيال. - بمعنی: ۱۳۲۴ ق - ۱۲۸۵. - ص. ۵۱-۵۲.

محمد قدرت الله گوپاموی

نتائج الأفكار. - بمعنی: ۱۳۳۶ ق - ۱۲۹۴. - ص. ۱۷۱-۱۷۸.

مدرس، محمدعلی

ریحانة الادب. - ۱۳۳۲-۱۳۲۶. - ج. ۱. - ص. ۳۰۱-۳۰۴.

ریحانة الادب فی تراجم المعرفین بالکینه واللقب یاکنی والقاب / مشتمل بر ترجمه

حال فقهاء و حکماء و عرفاء و علماء و ادباء و اطلاع و فضلاء و شعرای بزرگ

اسلامی که با لقب و کنیه اشتهر دارند. - [ویرایش ۲]. تبریز: خیام، ۱۳۴۶. - ج.

۲. - ص. ۱۵-۱۲.

مشار، خانیبا

فهرست کتابهای چاپی فارسی. - [ویرایش ۳]. - تهران: خانیبا مشار، ۱۳۵۰-۱۳۵۵.

ج. ۲. ستون ۲۲۸۴-۲۲۹۲.

مؤلفین کتب چاپی فارسی و عربی از آغاز چاپ تا کنون. - [تهران]: خانیبا مشار،

. ۳۶۷-۳۷۷. - ج. ۵. ستون ۱۳۴۰-۱۳۴۴.

- مصاحب، غلامحسین**
دایرة المعارف فارسی. - تهران: فرانکلین، ۱۳۴۵ - ج. ۱. ص. ۸۲۷
- معصوم علیشاه، محمد معصوم بن زین العابدین**
طرائق الحقائق. - تهران: ۱۳۱۷-۱۳۱۹ ق = ۱۲۷۸-۱۲۸۰. ج. ۲. ص. ۲۰۵-۲۰۷
- [تهران: بارانی، ۱۳۴۵-۱۳۳۹ با تصحیح محمد جعفر محجوب]
- معصومی، آراسته رضا**
عارفانه‌ها. چاپ دوم. - تهران: نشر بهاره، ۱۳۶۴. - ص. ۲۲۲، ۴۱۶-۴۱۹، ۴۲۱
- معین، محمد**
فرهنگ فارسی. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۴۷-۱۳۴۲. - ج. ۵. ص. ۴۵۰
- [چاپ دوم. - تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۲-۱۳۵۸]
- مؤتمن، زین العابدین**
شعر و ادب فارسی. - چاپ دوم. - تهران: زرین، ۱۳۶۴، ۱۳۳۲. - ص. ۸۶، ۹۱، ... و
 بسیاری صفحات دیگر
- مهراز، رحمت الله**
بزرگان شیراز / تحقیقی درباره: زاهدان - عرفا - داشمندان - مؤلفین - شعراء - پادشاهان - وزرا - اماکن مقدسه و زیارتگاههای شیراز. - تهران: انجمن آثار ملی، ۱۳۴۸-۳۰۱. - ص. ۳۰۷-۳۰۲
- نراقی، ملااحمد**
کتاب الخزاین / به تحقیق و تصحیح و تعلیق حسن حسن زاده آملی؛ علی اکبر غفاری. - تهران: اسلامیه، [تاریخ مقدمه ۱۳۸۰ ق = ۱۳۳۹]. - ص. ۵، ۴۱۶، ۴۱۲-۴۱۴، ۳۶۷، ۱۹۸، ۱۵۷
- هادوی، مصطفی**
گنجینه شعر و ادب فارسی از رودکی تا بروین. - اصفهان: مصطفی هادوی، ۱۳۶۳. - ص. ۲۲۵-۲۸۲
- هدایت، رضاقلی**
ریاض المعرفین. - تهران: ۱۳۰۵ ق = ۱۲۶۷. - ص. ۱۷۶-۱۸۵
- [ویرایش ۲. - تهران: مهدیه، ۱۳۱۶ به تصحیح و حاشیه مهدیقلی هدایت]
- مجمع الفصحاء.** - تهران: کارخانه میرمحمد باقر، ۱۲۸۴-۱۲۹۵ ق = ۱۲۴۷-۱۲۵۷
- چ. ۲. ص. ۱۱-۱۴

[همچنین؛ تهران: امیرکبیر، ۱۳۳۶-۱۳۴۰ به کوشش مظاہر مصفا]
هدایت، مهدیقلی
حاطرات و خطرات؛ توشه‌ای از تاریخ شش پادشاه و گوشه‌ای از دوره زندگی من. -
چاپ دوم. - تهران: زوار، ۱۳۴۴. ص. ۹۳-۹۴ (خط حافظ)

مقالات فارسی

آبادانی، فرهاد. «حافظ و ادبیات مزدیستنا». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۱۷_۲۴.

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ نیز توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]

= «حافظ و ادبیات مزدیستنا». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۶۸_۱۷۵.

= «حافظ و ادبیات مزدیستانی». هوخت، ج. ۲۷، ش. ۵ (۱۳۵۵)، ۴۷_۵۱.

آجودانی، ماشاء الله. «باز هم در جستجوی حافظ» [نقدی بر «در جستجوی حافظ» از رحیم ذوالنور]. نشر دانش، سال پنجم، ش. ۲ (بهمن و اسفند ۱۳۶۳)، ۲۹_۳۲.

= «بررسی واژه نامه حافظ». [نقدی بر «واژه نامه غزلهای حافظ» از حسین خدیو جم]. نشر دانش، سال چهارم، ش. ۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۶۳)، ۳۹_۴۸.

= «نامرادی در شناخت حافظ». [نقدی بر «گنج مراد» از سیروس نیروا]. نشر دانش، سال چهارم، ش. ۲ (بهمن و اسفند ۱۳۶۲)، ۲۸_۳۷.

آربری، آرتورجان. «حافظ شیرازی (شعرای ایران و مترجمین انگلیسی ایشان)». روزگار نو، ج. ۴ (تابستان ۱۹۴۴ - بهار ۱۹۴۵)، ش. ۱، ۸۲_۸۷؛ ش. ۲،

۴۱_۵۵؛ ش. ۳، ۴۵_۴۵.

- آل آقا، حکمت. «شبهای حافظ». مهر، ۱۰ (۱۳۴۲)، ۷۷-۸۱؛ ۲۱۹-۲۲۰؛ ۲۰۵-۲۰۴؛ ۲۲۰-۳۰۵.
- آموزگار، جهانگیر. «دو شعر حافظ». آینده، ۳ (۱۳۲۴)، ۵۲۵-۵۲۷.
- آهوجه، ی. د.. «نفوذ عراقی در اشعار حافظ». ایندوار ایرانیکا، ج. ۱۲، ش. ۳ (۱۹۵۹)، ۱۱-۱.
- آهنی، حسین. «با محramان راز». [سرخ و تحلیل بیتی از آیات دیوان حافظ]. سروش، س. ۶، ش. ۲۴۵ (شنبه ۱۶ تیر ۱۳۶۳)، ۶۲-۳۹؛ ۳۶-۶۲.
- [الایا ایها الساتی ادرکاسا وناولها]
- که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها]
- آیة الله موسوی. «ثلاثة غساله». وحید، ۱۳ (۱۳۵۴)، ۷۱-۸۷.
- اجلالی، امین پاشا. «چند نکته قابل تأمل در دیوان حافظ [تصحیح خانلری]». نشر دانش، س. ۷، ش. ۴ (خرداد و تیر ۱۳۶۶)، ۸۳-۸۵.
- احمدی بیرجندی، احمد. «[اظهار نظری در باره شرح بیت: ماجرا کم کن و باز آ... از بهاء الدین خرمشاهی]». گلچرخ، وزیر هنر و ادبیات، ۳ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۹ مهر ۱۳۶۴)، ۱۳.
- احمدی عالی نسب، محمد. «سخنی در باره لسان الغیب حافظ». سالنامه دیبرستان فردوسی تبریز (۱۳۵۲)، ۴۸-۵۳.
- اخوان ثالث، مهدی. «آورده اند که حافظ...» ماهنامه فرهنگ، ج. ۱، ش. ۵/۶ (اردیبهشت / خرداد ۱۳۴۱)، ۸۰-۹۷.
- = «آورده اند که حافظ...» مجموعه مقالات اخوان ثالث، تهران (۱۳۴۹)، ۳۵۷-۳۹۰.
- = «در کتابخانه کوچک من» [در باره «لطیفه غیبی» تالیف مولی شاه محمد دارابی]. مجموعه مقالات اخوان ثالث، تهران (۱۳۴۹)، ۳۹۱-۴۰۷.
- ادیب برومند، عبدالعلی. «مقابله دیوان حافظ چاپ قزوینی با یک نسخه کهن». حافظ شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۱۱۷-۱۲۲.
- = «مقابله نسخ». [نسخه پیرحسین، قزوینی و خانلری]. حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۸۶-۱۸۹.
- ادیب پیشاوری، احمد بن شهاب الدین. «گونی ولی شناسان...» حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۲.
- [تحت تأثیر قرار گرفتن ادب پیشاوری از غزل حافظ به این مطلع: زآن یار دلنوازم شکری است با شکایت / گرنکته دان عشقی بشنو تو این حکایت ا]

- ادیب طوسی، محمدامین. «مقایسه بین شعر سعدی و حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۴۰-۶۰
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ تجدید چاپ شده است]
- = «مقایسه بین شعر سعدی و حافظ». حافظ شناسی، ۱ (۱۳۶۴)، ۴۷-۶۵
- = «مقایسه بین شعر سعدی و حافظ». وحید، ۹ (۱۳۵۰)، ۶۷۵-۶۹۵
- ارشادی، هدایت. «[نکته‌ای در باره مقاله «رنندی حافظ» از ابوالفضل مصفی]». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۱ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه اول بهمن ۱۳۶۴)، ۱۳
- اسدی، حسن. «سوار سبز ردا» (شعر). گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۱ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه اول بهمن ۱۳۶۴)، ۱۱
- اسدی، عبدالرسول. «یادی از حافظ». سخن، ۲۰ (۱۳۵۰)، ۱۱۷۹-۱۱۸۲
- اسکالی موسوکی، ویسیج. «اشاره به فرهنگ ایران باستان در غزلیات حافظ». ترجمه فریدون رحیمی لاریجانی. حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۵-۱۸
- = «بن مایه‌های کهن ایرانی در دیوان حافظ». ترجمه زهره زرشناس. چیستا، س. پنجم، ش. ۱ (شهریور ۱۳۶۶)، ۱۲-۱۶
- [Skalimowski, Wojciech. "Old Iranian motifs in the Diran of Hafiz". *Acta Iranica*, (1984), 473 - 478]
- اسکندری، محمدحسین. «افکار فلسفی حافظ». چهارمین کنگره تحقیقات ایرانی، ۱ (۱۳۵۳)، ۱۵-۴۲
- اسلامی، ندوشن، محمدعلی. «ارزش‌های حماسی شاهنامه، مقایسه‌ای بین شاهنامه فردوسی و ایلیاد هومر، تاثیر شاهنامه در فرهنگ و تمدن ایران» [بخشی از این مقاله مربوط است به ارزش آثار حافظ و مقایسه‌ای با شاهنامه]. هنر و مردم، س. ۱۲، ش. ۱۳۸ (فروردین ۱۳۵۳)، ۱۶-۲۴
- = «بوی در نزد حافظ». آواها و ایماها، تهران (۱۳۵۴)، ۱-۱۶ و تهران: توسع (۱۳۵۸)، ۱۳-۴۳
- = «بوی در نزد حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۶۱-۸۶
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ تجدید چاپ شده است]
- = «بوی در نزد حافظ». نگین، ش. ۷۲ (۱۳۵۰)، ۶۳-۶۶؛ ۸-۸

- اسلامی ندوشن، محمدعلی. «تأمل در حافظ شاعر داننده راز». *يغما*، ۱۶ (۱۳۴۲)، ۲۱۸_۲۰۵
- = «جند نکته در چند بیت حافظ». *نشر دانش*، س. پنجم، ش. ۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۶۴)، ۸۰_۷۸
- = «حافظ شاعر داننده راز»، جام جهان بین، تهران (۱۳۴۹)، ۲۶۱_۲۸۰ و تهران: توس (۱۳۵۵)، ۲۲۶_۲۰۷
- = «دفعه وصله از شعر حافظ». *يغما*، ۳۱ (۱۳۵۷)، ۵۷۲_۵۷۲
- = «کیم یا که ام؟» (بحثی در بکی از غزلیات حافظ به مطلع: گفتم کیم دهان و لبт کامران کنند گفتا به چشم هرچه تو گونی چنان کنند). *نشر دانش*، س. هفتم، ش. ۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۶۶)، ۷۴_۷۳
- = «ماجرای پایان ناپذیر حافظ». (نقدي بر حافظ تصحیح خانلری). *نشر دانش*، س. دوم، ش. ۲ (بهمن و آسفند ۱۳۶۰)، ۵۱_۴۲
- اصغری، ایرج. «لسان الغیب (شعر)». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۹ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۳ دی ۱۳۶۳)، ۱۶
- افشار، ایرج. «بیاض (جنگ) استاد حافظ». *يغما*، ۲۰ (۱۳۴۶)، ۲۷۴_۲۷۲
- = «در باره دستتویس دیوان حافظ در موزه دهلي نو». خرد و کوشش، ش. ۱۱/۱۲، ۱۵۲_۱۰۳ (۱۳۵۲)
- = «دو نکته از اشعار حافظ و سعدی». *يغما*، ۲۴ (۱۳۵۰)، ۷۴۵_۷۴۴
- = «سخنی مقدماتی در باب طرح کتابشناسی سعدی و حافظ». *حافظ شناسی*، ۱ (۱۳۶۴)، ۱۱۷_۱۳۰
- = «شراب و گلاب در عصر قاجار». راهنمای کتاب، ۱۶ (۱۳۵۲)، ۷۸۱
- = «کتابشناسی سعدی و حافظ (بحث مقدماتی)». مجموعه کمینه، تهران (۱۳۵۴)، ۲۹۹_۲۸۶
- = «مزار حافظ در سفرنامه کمپفر». *حافظ شناسی*، ۳ (۱۳۶۵)، ۲۲۹_۲۳۲ باضافه هشت صفحه ضمیمه
- = «مقاله‌شناسی برای حافظ شناسی». *حافظ شناسی*، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۲۰۵_۲۲۷
- = «نکته‌هایی در تصحیح حافظ». *يغما*، ۶ (۱۳۳۲)، ۷۲_۷۵

- افشار، محمود. «حسودان حافظ». گفتار ادبی (مجموعه انتشارات ادبی و تاریخی موقوفات دکتر محمود افشاریزدی)، کتاب اول (۱۳۵۳)، ۳۶۲_۳۶۵
- = «حمله حافظ به زاهدان ریانی در غزل». گفتار ادبی، کتاب اول (۱۳۵۲)، ۳۰۷_۳۱۲
- = «مقایسه غزلهای مشابه سعدی و حافظ». گفتار ادبی، کتاب اول (۱۳۵۲)، ۳۲۲_۳۲۶
- اقبال، عباس. «بهترین غزلیات حافظ کدام است». ایرانشهر، ۱ (۱۳۰۳)، ۱۴۶_۱۴۹
- = «[معنای بیتی از حافظ]». یادگار، ج. ۲، ش. ۳ (آبان ۱۳۲۴)، ۶۲_۶۳
- اقبال، محمد. «خواجه عmad اور خواجه حافظ کی متعددالبحر غزلین». اورینتل کالج میگرین، ج. ۵ (۱۹۲۹)، ش. ۳_۱۱۸؛ ش. ۴_۴۵؛ ج. ۶ (۱۹۳۰)، ش. ۱_۹۰ [مقاله بزبان اردو است]
- = «خواجه عmad اور خواجه حافظ کی متعددالبحر غزلین». مقالات منتخبه، ۱ (۱۹۶۷)، ۸۸_۱۰۱ [اردو]
- اکسیر، اکبر. «حافظ بیچاره! آخرین تحقیق در شناخت حافظ شناسان». (طنز). کیمیان (صدای بال اندیشیدن)، (دوشنبه ۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۳)، ۷
- امیری، منوچهر. «در باره بیست از دیوان حافظ خانلری». آینده، س. ۱۰، ش. ۱۱/۱۰ (دی و بهمن ۱۳۶۳)، ۶۴۳_۶۵۰
- امیری فیروزکوهی، کریم. «ثلاثة غساله». وحید، ۱۳ (۱۳۵۴)، ۸۶۷_۸۷۱
- = «حافظ بس». یغما، ۲۶ (۱۳۵۲)، ۵۳۱_۵۲۶؛ ۵۹۷_۶۰۱
- = «حافظ و هنر غزلسرانی». گوهر، ۳ (۱۳۵۴)، ۱۹_۲۲
- امین، حسن. «تحقیق در دیوان حافظ شیرازی». هوخت، دوره ۲۶، ش. ۴_۲۶؛ ش. ۳_۲۷
- امینی، حسین. «تضمین و تلمیح در شعر حافظ». نشریه فرهنگ خراسان، ج. ۳، ش. ۱۰ (آذر ۱۳۴۰)، ۴۵_۴۶
- = «حافظ و قرآن». نشریه فرهنگ خراسان، ج. ۳، ش. ۱۱/۱۲ (دی / بهمن ۱۳۴۰)، ۲۹_۳۰؛ ج. ۴، ش. ۱/۲ (۱۳۴۱)، ۲۴_۲۵
- = «لغات و اصطلاحات نجومی و نزد و شطرنج در شعر حافظ». نشریه فرهنگ خراسان، ج. ۳، ش. ۸/۹ (مهر / آبان ۱۳۴۰)، ۴۹_۵۰
- = «مراحل تصوف و عوالم عرفانی حافظ». نشریه فرهنگ خراسان، ج. ۴، ش. ۳ (تیر ۱۳۴۱)، ۳۵_۳۷

- انجوى شهرآزي، ابوالقاسم. «حافظ، تصوف». نگين، ج. ۱، ش. ۱۲ (اردیبهشت ۱۳۴۵)، ۲۸-۳۱.
- = «دشواریهای تصحیح دیوان خواجه حافظ». نگین، ج. ۷، ش. ۸۷ (مرداد ۱۳۵۱)، ۱۰-۱۲؛ ۱۲: ۵۲.
- = «مدون قرن هشتم و تصحیح دیوان حافظ». حافظ [مقالاتی در باره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۸۷-۱۰۰.
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است] انصاری (محقق)، نوش آفرین. «نظر برخی از سیاحان اروپائی در باره سعدی و حافظ». یقما، ۲۴ (۱۳۵۰)، ۵۰-۵۹.
- انوری، حسن. «تصحیح انتقادی دیوان حافظ». آینده، س. ۱۳، ش. ۸-۱۲ (آبان - اسفند ۱۳۶۶)؛ ۶۱۲-۶۲۷.
- اوکتایی. «نسخه‌ای از دیوان حافظ [به خط یزدانی]»، نامه آستان قدس، س. ۱، ش. ۶ (۱۳۳۹)، ۷۰-۷۲.
- اهور، پرویز. «حافظ آینه‌دار تاریخ». آینده، ش. ۱۵ (اول مرداد ۱۳۶۶)، ۳۷-۳۹.
- = «حافظ آینه‌دار تاریخ (۲)؛ کلمه در دست حافظ ابزاری برای انتقاد». آینده، ش. ۲۱ (ویژه نوروز ۱۳۶۷)، ۵۱-۵۵.
- = «کلک خیال‌انگیز و یادداشت‌های مختصر». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۹ (آذرماه ۱۳۶۴)، ۴۱-۴۳.
- = «ملاحظاتی در باره چند بیت از حافظ [آهي - آبي؛ مهبا - مهنا؛ مي دهد - مي دمد]». کیهان فرهنگی، س. ۴، ش. ۹ (آذرماه ۱۳۶۶)، ۵۱-۵۲.
- = «واقعه». آینده، س. ۱۳، ش. ۸-۱۲ (آبان - اسفند ۱۳۶۶)؛ ۶۰۰-۶۰۲.
- [نقدي بر مقاله «به سر تازيانه - بي عملی - واقعه» نوشته اصغر دادبه] باستانی پاریزی، محمدابراهیم. «حافظ چندین هنر». حافظ [مقالاتی در باره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۱۰۱-۱۲۸.
- = «حافظ چندین هنر». گوهر، ۲ (۱۳۵۳)، ۷۰۴-۷۱۱، ۸۰۸-۸۱۲.
- = «حافظ چندین هنر». نای هفت بند، تهران (۱۳۵۰)، ۳۲۲-۳۶۲.
- = «حافظ چندین هنر». وحید، ۹ (۱۳۵۰)، ۴۱۰-۴۲۰، ۲۹۸-۳۰۲، ۶۰۷-۶۱۰.
- = «حافظ چندین هنر». هفت هنر، ش. ۴ (آبان ۱۳۴۹)، ۱۹-۳۷.

باستانی پاریزی، محمدابراهیم. «حافظ و تیمور [نقل از «شاه منصور و گرگز هفده من»، ص. ۱۲۱]». حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۴۵.

باگدانویج، ماری کلود. «[در باره سودی بسنوی شارح حافظ]». بنیاد، ۱ (۱۳۵۶)، ش. ۹۱، ۸۲-۸۱.

بحرالعلومی، حسین. «شرح یک غزل حافظ [مطلع غزل: یوسف گمشته باز آید به کتعان غم مخور کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور]». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، س. ۱، ش. ۶ (ضمیمه اطلاعات دوشنیه بیست آبان ماه ۱۳۶۴)، ۵؛ ش. ۸ (سه شنبه ۱۹ آذرماه ۱۳۶۴)، ۱۲؛ س. ۲، ش. ۳ (سه شنبه ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۵)، ۷.

= شرح یک غزل حافظ [براساس افاضات فروزانفر]. مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، ج. ۲۲ (۱۳۵۴)، ش. ۱، ۲۲۳-۲۲۳.

= «نوشداروی حافظ». حافظ [مقالاتی در باره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۱۴۴-۱۲۹.

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]

بختیار، مظفر. نسخه‌ای کهن از دیوان حافظ. راهنمای کتاب، ۱۱ (۱۳۴۷)، ۱۵۹-۱۵۸.

بختیاری، محمود. «من»، «تو»، «او» از زبان حافظ. حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۹۴-۸۰.

برامز، هنری. «موسیقی و جهان‌بینی شعر حافظ». ترجمه مهدی برهانی. حافظ شناسی، ۵ (تایستان ۱۳۶۶)، ۷۶-۷۱.

[Broms, Henry. "Weltanschauung in Hafiz's Poetry"]

براهنی، رضا. «ساختار تأثیرپذیری در شعر حافظ («حافظ»، رساله‌ای از رضا براهنی)». دنیای سخن، ش. ۱۳ (آبان ماه ۱۳۶۶)، ۹-۶، ۲۵.

= «صور نوعی در ساختار غیب («حافظ»، رساله‌ای از رضا براهنی)». دنیای سخن، ش. ۱۱ (مرداد ۱۳۶۶)، ۶-۱۱.

برهانی، مهدی. «آخرین حرف در باره حافظ خانلری - قزوینی / غنی». حافظ شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۱۲۳-۱۲۸. [قسمت سوم مقاله حافظ قزوینی - غنی یا خانلری، کدام؟]

= «تاب بنفسه [تاب بنفسه می‌دهد طره مشکسای تو پرده غنچه می‌درد خنده

- = دلگشای تو». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۴۸-۵۳
- = «حافظ قزوینی - غنی یا خانلری، کدام؟» حافظ شناسی، ۱ (۱۳۶۴)، ۶۷-۱۱۰ ۲: ۱۱۰-۱۲۳ (۱۳۶۵)، ۲۴-۹۰ ۳: ۹۰-۱۴۸ (۱۳۶۴)، ۲۴
- = «حافظ و خواجو»، حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۴۳-۸۱ ۵: ۸۱-۱۲۶ (۱۳۶۶)، ۸۵
- = «دیوان غزلیات مولانا شمس الدین محمد حافظ [به کوشش خلیل خطیب رهبر]». حافظ شناسی، ۲ (۱۳۶۴)، ۲۲۹-۲۴۳
- = «رموز هستی و رندی». حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۹۵-۲۱۵
- = «سرنوشت یک واژه در بیتی از حافظ». حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۷۹-۱۸۵
- = «سیر اختران در دیوان حافظ [از سرفراز غزنی]». حافظ شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۱۸۹-۲۰۶
- = «شرحی بر یک بیت حافظ [شکوه ناج سلطانی که بیم جان در آن درج است کلامی دلکش است اما به ترک سر نمی‌آورد]». حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۱۶-۱۲۱
- = «نظری انتقادی بر مدیده‌سرایی در دیوان حافظ». حافظ شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۲۷-۹۰
- = «نظم پریشان». حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۶۲-۷۹
- = «وازه نامه غزلهای حافظ [از حسین خدیوچم]». حافظ شناسی، ۲ (۱۳۶۴)، ۲۴۴-۲۶۲
- بصاری، طلعت. «اصطلاحهای موسیقی در دیوان حافظ». جشن نامه مدرس رضوی، تهران (۱۳۵۶)، ۷۹-۱۰۹
- بورگل، کریستف. «گونه و حافظ». راهنمای کتاب، ۱۶ (۱۳۵۲)، ۵۶۷-۵۹۱
- بهار، محمدتقی. «شعرهای دخیل در دیوان حافظ». بهار و ادب فارسی، ج. ۱ (۱۳۵۱)، ۲۸۷-۲۹۰
- [این کتاب در سال ۱۳۵۵ توسط انتشارات حبیبی تجدید چاپ شده است]
- = «شعرهای دخیل و تصحیحها در شاهنامه و دیوان حافظ». آینده، ۳ (مهر ۱۳۲۲) -
- اسفند (۱۳۲۴)، ۲۴۳-۳۵۰ ۵۲۲-۵۲۵
- بهدینیان، کتایون. «حافظ». هوخت، ۲۹ (۱۳۵۷)، ش. ۴، ۱۸-۲۴

بهرامی، تقی. «حافظ». نوبهار هفتگی، س. ۱۳، دوره ۵ (۱۳۰۱ به بعد)، ۱۶۵-۱۶۷، ۱۸۱-۱۸۲، ۱۹۷-۲۰۰، ۲۱۲-۲۱۷، ۲۲۹-۲۲۲، ۲۴۵-۲۴۶، ۲۷۷-۲۷۹، ۲۷۲-۲۷۵، ۲۷۳-۲۷۵، ۲۷۵-۲۹۵، ۲۹۳-۳۰۹، ۳۱۰-۳۲۵، ۳۲۷-۳۲۲، ۳۴۱-۳۶۱، ۳۵۷-۳۶۱ (آبان - اسفند ۱۳۶۶): ۶۰۷-۶۱۱

[پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد]
بهروزی، علینقی. «بناهای وکیلی: آرامگاه حافظ». روزنامه پارس، ش. ۴۰۴۱ (دوشنبه ۲۲ آذرماه ۱۳۵۵)، ۲-۵

بهزادی اندوهجردی، حسین. «شاعر مبارز: جلوه‌هایی از شعر حافظ». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، ج. ۲۱ (۱۳۵۳)، ش. ۴، ۸۵-۱۰۲
بهمنی، اردشیر. «جام استکندر». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۳ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۲۹ بهمن ۱۳۶۴)، ۷

= «دیو مسلمان نشود». ارمغان، ۴۶ (۱۳۵۶)، ۲۷۶-۲۷۹

= «فکر بلبل همه آنست که گل شد یارش». ارمغان، ۴۶ (۱۳۵۶)، ۵۴-۵۵

= «قضیة گربه عابد». ارمغان، ۴۶ (۱۳۵۶)، ۴۱۰-۴۱۳

بیکنل، هرمان. «پیشگفتار کتاب شعرهای برگزیده حافظ شیرازی». ترجمه حسینعلی ملاح. هنر و مردم، ش. ۱۸۲ (آذر ۱۳۵۶)، ۱۰-۱۶

بیگدلی، غلامحسین. «آذر و حافظ». حافظ شناسی، ۶ (پانیز ۱۳۶۶)، ۱۲۲-۱۳۲

= «اوحدی و حافظ». حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۵۷-۱۷۸

= «حافظ و نسیمی». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۵۸-۱۶۷

بینش، تقی. «[پیشنهاد در باره معنای بیتی از حافظ]». راهنمای کتاب، ۱۵ (۱۳۵۱)، ۸۷۰-۸۷۲

= «حافظ و شیخ جامی». راهنمای کتاب، ۳ (۱۳۳۹)، ۴۳۷-۴۳۹

= «شد یا شد». یغما، ۲۹ (۱۳۵۶)، ۷۶۲-۷۶۵

= «نسخه‌ای از دیوان حافظ [بخط بزدانی]». نشریه فرهنگ خراسان، ج. ۱ (۱۳۳۶)، ۱۹-۲۸، ۸/۷

= «بادداشت [در باره نقد بر واژه نامه غزلیات حافظ خدیوجم و دیوان حافظ تصحیح خانلری]». حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۹۹-۲۰۵

پارسا، هـ (جلیل دوستخواه). «نکته‌دانی بذله گو چون حافظ شیرین سخن (اشعار

- حافظ در باره خودش). پیام نوین، ج. ۴، ش. ۲ (آبان ۱۳۴۰)، ۲۵-۳۰
- پاشانی، محمد. «جهة حافظ در میان حوادث». نشریه آموزش و پژوهش خراسان، ۷، ش. ۹/۱۰ (۱۳۵۱)، ۹۹-۱۰۹
- = «سخن از حافظ است، حافظ شیراز». نشریه فرهنگ خراسان، ج. ۷، ش. ۴/۳ (۱۳۴۹)، ۴۰-۳۸
- = «عشق و استغفاری حافظ». نشریه فرهنگ خراسان، ج. ۷، ش. ۲ (۱۳۴۹)، ۴۱-۳۷
- پاک سرشت، فرهاد. «بنام نامی حافظ (شعر کوتاه). گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، س. ۱، ش. ۱۰ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۷ دی ماه ۱۳۶۴)، ۱۴
- پرتو علوی، عبدالعلی. «حافظ قرآن یا قول». نگین، ش. ۱۸ (۱۳۴۹)، ۵۲-۵۱
- پرواز، سیاوش. «در باره انتقاد بر فرهنگ جامع دیوان حافظ». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۱۱ (بهمن ۱۳۶۴)، ۳۲-۳۱
- = «در باره بعضی لغات و تعبیرات دیوان حافظ [نقد بر دیوان حافظ تصحیح پرویز نائل خانلری]». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۱ (فروردين ۱۳۶۴)، ۲۸-۳۰
- = «کلک خیال انگیز، فرهنگ جامع دیوان حافظ [نوشته پرویز اهران]». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۴ (تیر ۱۳۶۴)، ۲۶-۲۲
- = «نظر دیگر در باره دو آینه». آینله، س. ۱۳، ش. ۱۲-۸ (آبان - اسفند ۱۳۶۶): ۵۹۶-۵۹۵
- پروتنا، صالح. «چند اثر کهن سعدی و حافظ در افغانستان». حافظ [مقالاتی در باره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۱۵۰-۱۴۵
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- پرویزی، رسول. «حافظ و سلیمان با چنان حشمت». وحید، ۵ (۱۳۴۷)، ۱۶۸-۱۶۲، ۱۱۲۲، ۱۰۵۲-۱۰۴۵
- پروین گنابادی، محمد. «در باره تعبیری بر چند بیت حافظ». سخن، ۲۰ (۱۳۴۹)، ۹۴۷-۹۴۳
- = «مار شیدانی در دیوان حافظ». گزینه مقاله‌ها، تهران (۱۳۵۶)، ۱۱۱-۱۱۹
- «نظری به کاخ ابداع [از علی دشتی]». یقما، ۲۶ (۱۳۵۲)، ۴۱۲-۴۰۳
- پرهام، مهدی. «چرا حافظ را دوست داریم؟ دو انسان». نگین، ش. ۱۲۰ (اردی بهشت ۱۳۵۴)، ۱۲-۷
- = «حدیث چون و چرا». نگین، ش. ۱۵۰ (آبان ۱۳۵۶)، ۵۶-۵۴، ۹-۷

پرهام، مهدی. «یار زیرک و اتزوای سبید حافظ». نگین، ش. ۴۷ (۱۳۴۸)، ۳۱-۶۶، ۳۲

پژمان بختیاری، حسین. «حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۱۶۱-۱۶۴

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است] = «عشق در اشعار خواجه». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز ۱۹۵-۱۶۵ (۱۳۵۲)

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است] پورجوادی، نصرالله. «حسن و ملاحظت، بعنه در زیبائی شناسی حافظ». نشر دانش، س. ۶، ش. ۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۶۵)، ۹-۲

= «دل دردمد حافظ [تقد تماشا گه راز مرتضی مطهری]». نشر دانش، س. ۱، ش. ۶/۵ (مرداد تا آبان ۱۳۶۰)، ۲۲-۱۶

پویا، الف. «حافظ و زاهدان ریانی». ایران زمین، ج. ۱ (۱۳۶۰)، ش. ۱/۳، ۶۹-۶۲

، ش. ۵/۶، ۱۱۵-۱۱۰

«پیشترازان اندیشه»: از داریوش سیاستمدار تا فردوسی حماسه‌ساز و حافظ غزل پرداز». مرد مبارز، (شماره مخصوص مهرماه ۱۳۵۰)، ۵

پیمان یغمائی، علی محمد. «شرح شعری از حافظ». راهنمای کتاب، ۵ (۱۳۴۱).

۶۶۰-۶۵۷

= «کشتی نشسته یا شکسته». ارمغان، ۴۵ (۱۳۵۵)، ۶۴۰-۶۴۲

تابش، فضل الله. «تخطه یا انتقاد [در پاسخ به تقدیوان حافظ تصحیح احمد سهیلی خوانساری بقلم بهاء الدین خرمشاهی]». نشر دانش، س. ۷، ش. ۲ (بهمن و اسفند ۱۳۶۵)، ۷۱-۷۰

تاجیخش. «حافظ چه کرده ای...؟ (شعر کوتاه)». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۴

«تاریخ رحلت شعرای بزرگ (ستانی،....، حافظ,...)». [نقل از سفینه کهن سال]. ارمغان، ۱۷ (۱۳۱۵)، ۱۲۲-۱۲۳

ترابی، اکبر. «تحقیق در آثار سعدی و حافظ و وجود اختلاف میان آن دو از نقطه نظر: منصب، جبر و اختیار، عرفان». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۶ (۱۳۳۳)، ۴۸۷-۴۷۹

ترجمانی زاده، احمد. «حل دو بیت از یک قصيدة حافظ». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۳۲۱-۳۱۶ (۱۳۳۷)، ۱۰

[جو شهسوار فلک بنگرد بجام صبور]

که چون بشعشة مهر خاوران گیرد

محیط شمس کشد سوی خویش در خوشاب

که تا به قبضه شمشیر زرفشان گیرد]

«ترجمه عربی دیوان حافظ». روزگار نو، ج. ۴، ش. ۴ (۱۹۴۵/۱۹۴۴)، ۷۷-۸۱

تفضلی، محمود. «ترجمه حافظ به زبان لهستانی». اطلاعات ماهانه، ج. ۳، ش. ۱۲ (۱۳۲۹)، ۱۵-۱۸

«توجه اروپائیان بحافظ (دیوان حافظ در لهستان و ترجمه آن)». داش، ۲ (شهریور ۱۳۲۹ - مرداد ۱۳۳۱)، ۲۴۵-۲۴۸

شعره، یدالله. «تحلیل سبکی حافظ و معرفی غزلی تازه منسوب به او». حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۲۹-۱۴۴

[مطلع غزل: بحمدالله که بازم دیدن رویت میسر شد]

زخورشید جمالت دیده بخت منور شد]

= «تحلیل سبکی حافظ و معرفی غزلی تازه منسوب به او». ششمین کنگره تحقیقات ایرانی (تبریز - دانشگاه تبریز)، ۲ (۱۳۵۷)، ۴۰-۵۸

= «تحلیل سبکی حافظ و معرفی غزلی تازه منسوب به او». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، ج. ۲۲، ش. ۳/۴ (زمستان ۱۳۵۴)، ۲۸۵-۳۰۱

جاوید، هاشم. «رقیب». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۵۴-۶۳

= «کارنامه حافظ». وحید، ۳ (دی ۱۳۴۴ - آذر ۱۳۴۵)، ۶۰۹-۶۱۴ [فهرست کلمات]

= «مست و مستور». حافظ شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۱۱۲-۱۱۶

جاویدان، محسن. «شده» در بیت پر گفتگوی دیوان حافظ». کیهان فرهنگی، س. ۳، ش. ۵ (مرداد ۱۳۶۵)، ۳۴

جراحی، محمدامین. «[نقدی بر «شده» در بیت پر گفتگوی دیوان حافظ. از محسن جاویدان]». کیهان فرهنگی، س. ۳، ش. ۶ (شهریور ۱۳۶۵)، ۵۳

جعفری، یونس. «نگاهی به ایيات حافظ». خرد و کوشش، ج. ۶، ش. ۳ (پائیز

۱۲۸_۱۱۹، (۱۳۵۴)

جمال زاده، محمدعلی. «از حافظ تا برشت». نگین، ش. ۶۵ (۱۳۴۹)، ۲۶_۳۴
= «حافظ در اوج [از پرویز خاننی]». گوهر، ۴ (۱۳۵۵)، ۱۰۱۰_۱۰۰۴، ۸۰۸_۸۰۴
= «حافظ و واژه رند». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۶ (شهریور ۱۳۶۴)، ۳۷
= «نویردازان عهد کهن». نگین، ش. ۷۰ (۱۳۴۹)، ۲۶_۲۵، ۲۶_۶۹، ۷۰_۷۰ [در باره شعر
حافظ و موسیقی]

جواهری وجدی. «به حافظ شناسان دروغین!» حافظ شناسی، ۶ (پانیز ۱۳۶۶)، ۹۴.
چاندی، فریدون دادا. «حافظ و پیر مغان». هوتخت، ج. ۱۵ (۱۳۴۳)، ش. ۷، ۳۰_۲۸،
ش. ۲۸_۲۹، ۱۲، ۲۹_۲۸

[با ترجمه اشعار به انگلیسی]

چاوش اکبری، رحیم. «افسانه آفرینش». چیستا، ۲ (۱۳۶۰)، ۲۷_۹
= «پیام سروش». چیستا، ۹ (اردیبهشت ۱۳۶۱)، ۱۰۶۱_۱۰۷۱
= «عزیز دیرمغان». اذر - ج - یستا [مستعار]. چیستا، ۶ (بهمن ۱۳۶۰)، ۶۹_۷۰
چراتی، جهانگیر. «مقابله واژگانی؛ پسوند نسبی «بن» در دیوان حافظ و مقابله‌های
انگلیسی آن». کیهان ویژه ادب و هنر، (ضمیمه کیهان دوشنبه ۴ آذر ۱۳۶۴)، ۳_۲
چوبنديان، محمدرضا. «نکته‌یی در باب مقاله کلام و پیام حافظ [از احمد سمیعی]».
نشر دانش، س. ۴، ش. ۶ (مهر و آبان ۱۳۶۳)، ۷۷_۷۸
چودری، محمدشریف. «حافظ شاعر آتش‌نوا». هلال، ج. ۱۹ (۱۳۵۰)، ش. ۳،
۲۰_۱۵

حاج سیدجوادی، علی اصغر. «حافظ در سوز گذشته و پیامبری آینده». گامی در الفباء،
تهران (۱۳۵۲)، ۹۲_۱۰۱

= «حافظ و بعد چهارم». گامی در الفباء، تهران (۱۳۵۲)، ۸۶_۹۱
«حافظ و حافظ شناسی جزئی از فرهنگ زنده روزگار ما». آدینه، ش. ۳ (جمعه
دی ۱۳۶۴)، ۶_۷

حاکمی والا، اسماعیل. «جهان بینی حافظ». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)،
۱۲۷_۱۲۷

= «جهان بینی حافظ». مجموعه خطابه‌های نخستین کنگره تحقیقات ایرانی، ۲، تهران
(۱۳۴۹)، ۲۰۵_۲۱۵

حائری، هادی. «موازنه یا تمايز مقالات شیخ و خواجه». ارمغان، ۱ (۱۲۹۸)، ۲۱_۳۳

- حبيب الله، ابوالقاسم. «مقایسه‌ای بین بعضی از حالات و افکار سعدی و حافظ». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد، ۷ (۱۲۵۰)، ۵۵۹-۵۷۲.
- حیدری، جواد. «حافظ در ادبیات فراترسه». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد، ۱۲ (۱۲۵۵)، ۶۵۳-۶۷۱.
- حریری، علی‌اصغر. «امیرتیمور و خواجه حافظ». ارمغان، ۴۶ (۱۲۵۶)، ۴۵۷-۴۶۲.
- حسن‌زاده‌آملی، حسن. «شرح نکته‌هایی از اشعار حافظ». کیهان‌اندیشه، س. ۱، ش. ۱ (مرداد و شهریور ۱۳۶۴)، ۹۸-۱۰۰.
- حسینی، حاجی میرزا علی‌اکبر. «تفسیر بیت حافظ [بیر ما گفت خطاب بر قلم صنع نرفت]». ایرانشهر، ۲ (۱۳۰۲)، ۶۲۰-۶۲۳.
- حسینی، صالح. «پوچ‌گرانی در اشعار حافظ». نگین، ش. ۱۵۷ (خرداد ۱۳۵۷)، ۳۲-۳۶.
- حصاری، میرهدایت. «حافظ و شعرای آذربایجان». کیهان فرهنگی، س. ۳، ش. ۴ (تیر ۱۳۶۵)، ۲۷-۲۹.
- حصویری، علی. «در باره دستتویس دیوان حافظ در دهلی نو». خرد و کوشش، دوره ۴، ش. ۴ (بهار ۱۳۵۲)، ۱۰۷-۱۰۹.
- = «سه غزل از حافظ و قصیده‌ای از عبید». پژوهشنامه موسسه آسیائی، ج. ۴ (۱۳۵۷)، ش. ۱، ۹-۲۲.
- حق‌شناس، علی‌محمد. «حافظ شناسی: خودشناسی [نقدی بر ذهن و زبان حافظ از بهاء الدین خرمشاهی]». تشریفات، س. ۳، ش. ۴ (خرداد و تیر ۱۳۶۲)، ۲۶-۳۶.
- حقیر، جلیل. «باز هم دو آینه». آینده، س. ۱۲، ش. ۸ (آبان - اسفند ۱۳۶۶): ۵۹۶.
- حقیقت، جمال. «فرهنگ نمای واژه‌های حافظ [نقدی بر فرهنگ واژه نمای حافظ از مهین‌دخت صدیقیان با همکاری ابوطالب میرعابدینی]». تشریفات، س. ۷، ش. ۶ (مهر و آبان ۱۳۶۶)، ۲۲-۳۷.
- حکمت، علی‌اصغر. «درسی از دیوان حافظ». آموزش و پرورش، ج. ۱۰، ش. ۷/۶ (شهریور و مهر ۱۳۱۹)، ۱-۲۵؛ ش. ۸/۹ (آبان و آذر ۱۳۱۹)، ۱-۲۲.
- = «درسی از دیوان حافظ (نظام تربیت و تعلیم، معارف معنوی)». در باره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۱۱۹-۲۰۶.
- = «فالی از دیوان حافظ». یغما، ۱۶ (۱۲۴۲)، ۴۴۰-۴۴۴.

حکمت، علی اصغر. «منابع جدید در پیرامون حیات حافظ». مجله دانشکده ادبیات شیراز، ش. ۷ (بهمن ۱۳۴۱)، ۲۸-۳

[در معرفی کتاب *لطایف اشرفی*]

= «موهبت خداداد در باره خواجه لسان النبی». یغما، ۳۰ (۱۳۵۶)، ۵۲۱-۵۲۶
حلبی، علی اصغر. «حافظ در بعد چهارم». نلاش، ش. ۵۱ (مهر ۱۳۵۴)، ۳۰-۳۳
حیدری، مهدی. «شعر حافظ» - «اشعار حافظ نه غزلیات حافظ». حافظ شناسی، ۲ (۱۳۶۴)، ۹۶-۱۱۱

حیدریان، سعید. «کاری نه درخور حافظ [نقد واژه نامه غزلهای حافظ از حسین خدیوچم]». نشر دانش، س. ۴، ش. ۳ (فروردين و اردیبهشت ۱۳۶۳)، ۴۸-۵۳
خانلری، پرویز ناتل. «آشنایان حافظ، ناصر بخاری». سخن، دوره ۱۶، ش. ۹ (مهر و آبان ۱۳۴۵)، ۹۲۹-۹۳۲

[آشنایان ره عشق گرم خون بخورند] کافرم گر به شکایت سوی بیگانه روم
= «بیماری صبا [نقل از حافظ خانلری جلد دوم، ص. ۱۱۶۳]». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۷۰

= «پای ماجان [نقل از حافظ خانلری جلد دوم، ص. ۱۱۶۴]». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۵۳

= «چند غزل اصیل حافظ». سخن، ۱۲ (اردیبهشت ۱۳۴۰- فروردین ۱۳۴۱)، ۸-۱۲
۵۰۲-۳۵۹، ۳۶۵-۲۵۳، ۲۵۷-۲۵۲

= «چند نکته در باره انتقاد بر تصحیح دیوان حافظ [در جواب انتقادات سیدمحمد فرزان]». سخن، ۱۰ (۱۳۳۸)، ۱۲۵۸-۱۲۶۵

= «چند نکته در باره انتقاد بر تصحیح دیوان حافظ [در جواب انتقادات سیدمحمد فرزان]». مقالات فرزان، تهران (۱۳۵۶)، ۴۴۹-۴۶۱

= «چند نکته در تصحیح دیوان حافظ». یغما، ۱ (۱۳۲۷)، ۲۶۶-۲۷۰، ۲۷۰-۳۲۵، ۳۲۷-۳۲۷
۴۱۹-۴۲۳، ۳۰۲-۲۷، ۲۲-۲۲، ۲۹۳-۳۹۶؛ ۲ (۱۳۲۸)، ۴۱۹-۴۲۳

= «سه کلمه در شعر حافظ». حافظ [مقالاتی در باره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۱۹۶-۲۰۰

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
= «گفتگو با دکتر خانلری در باره حافظ، نیما، هدایت، آل احمد، مینوی، دهخدا، فرزاد و مجله سخن». آدینه، ۱۳ (۲۰ خرداد ۱۳۶۶)، ۲۶-۳۳

خانلری، پرویز ناتل. «[معنای چند بیت از اشعار حافظ]». سخن، ۱۶ (بهمن ۱۳۴۴ - آسفند ۱۳۴۵)، ش. ۱ و ۲، ۹۷-۹۸، ۲۱۰

= «نسب نامه یک غزل حافظ». حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۲۶-۲۳

= «نسب نامه یک غزل حافظ». سخن، ۵ (دی ۱۳۲۲ - دی ۱۳۲۳)، ۷۲۶-۷۴۱، خاوری، اسدالله. «شراب حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۱۵۱-۱۶۰

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
خائفی، پرویز. «آمیختگی غزل سلمان با غزل حافظ». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱۸۷-۱۹۲

= «اقتفای حافظ از سعدی». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۹۵-۱۳۴

= «اقتفای حافظ از سعدی و وجود تمایز کلام حافظ». چهارمین کنگره تحقیقات ایرانی، ۲۲۷-۲۲۳ (۱۳۵۳)، ۱

= «چاپی نواز دیوان حافظ [به اهتمام احمد شاملو]». هفتمین کنگره تحقیقات ایرانی، ۲۰۱-۲۱۷ (۱۳۵۶)

= «حافظ پژمان بختیاری یا حافظ ادبی تهرانی». آینده، س. ۱۳، ش. ۱-۳ (فروردین ۱۳۶۶)، ۱۳۵-۱۳۷

= «حافظ شیرازی و سلمان ساوجی». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱۳۵-۱۴۰

= «حافظ و کمال خجندی». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱۴۹-۱۵۴

= «شراب در سخن حافظ». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱-۹۴

= «شعر بعد از حافظ». خرد و کوشش، ج. ۶، ش. ۳ (پائیز ۱۳۵۴)، ۹۱-۹۸

= «شیوه بازسازی حافظ». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱۵۵-۱۶۲

= «ظهیر فاریابی و حافظ». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱۴۱-۱۴۸

= «عرفان حافظ، عرفان سناتی». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱۶۹-۱۸۰

= «عقاید متفاوت درباره بیتی از غزل حافظ [عبوس زهد بوجه خمار ننشیند]». مرید حلقه دردی کشان خوشبویم]. «حافظ شناسی»، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۷۷-۸۴

= «غزل حافظ، غزل اوحدی». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۲۰۳-۲۱۲

= «غزل حافظ، غزل سعدی». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱۸۱-۱۸۶

= «غزل حافظ، غزل عراقی». مقاله‌ها و مقابله‌ها، شیراز (۱۳۵۶)، ۱۹۳-۲۰۲

خدیوجم، حسین. «آینه شکستن خطاست [یاسخ به انتقاد کنندگان از کتاب واژه نامه

- غزلهای حافظه]. نشر دانش، س. ۴، ش. ۵ (مرداد و شهریور ۱۳۶۳)، ۱۰۳ - ۱۰۵
- = «جهانگیری ترانه حافظ و سخن سعدی». هنر و مردم، ش. ۱۶۰ (مرداد ۱۳۵۰)، ۴۷ - ۵۱
- خراسانی، احمد. «[تصحیح شعری از حافظ]». گوهر، ۴ (۱۳۵۵)، ۷۱۸ - ۷۱۹
- خرمشاهی، بهاءالدین. «اختلاف قرائات». ذهن و زبان حافظ، تهران (۱۳۶۱)، ۱۳۰ - ۱۴۳
- [چاپ دوم با تغییرات در سال ۱۳۶۲]
- = «اسطوره بردازی حافظ». گلچرخ، ویژه هنر و ادبیات، ۳ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه نهم مهر ۱۳۶۴)، ۶
- = «اسلوب هنری حافظ و قرآن». ذهن و زبان حافظ، تهران (۱۳۶۱)، ۵ - ۲۶
- [در چاپ دوم ذهن و زبان حافظ، تهران (۱۳۶۲) نام مقاله به «قرآن و اسلوب هنری حافظ» تغییر یافته است]
- = «اسلوب هنری حافظ قرآن». نشر دانش، ۲، ش. ۴ (خرداد و تیر ۱۳۶۱)، ۶ - ۱۴
- = «اعجاز در ایهام». ذهن و زبان حافظ، تهران (۱۳۶۱)، ۹۸ - ۱۲۹
- = «اهتمامی بی اهمیت [نقد دیوان حافظ به تصحیح و اهتمام احمد سهیلی خوانساری، تهران، ۱۳۶۴]». نشر دانش، س. ۶، ش. ۴ (خرداد و تیر ۱۳۶۵)، ۲۶ - ۲۳
- = «تکرار قافیه در شعر حافظ». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۰ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۷ دی ۱۳۶۴)، ۸ - ۹
- = «توبه حافظ». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۴
- = «چارده روایت». نشر دانش، س. ۵، ش. ۴ (خرداد و تیر ۱۳۶۴)، ۲ - ۶
- = «حافظ شاملو». الفبا، کتاب ششم (اردیبهشت ۱۳۵۶)، ۲۸۹ - ۳۱۹
- = «حافظ شاملو». ذهن و زبان حافظ، تهران (۱۳۶۱)، ۱۶۴ - ۲۱۰
- = «حافظ شیراز [به روایت احمد شاملو]». نامه انجمن کتابداران ایران، ۸ (۱۳۵۴)، ۴۴۱ - ۴۵۴
- = «حافظ و انکار معاد». ذهن و زبان حافظ، تهران (۱۳۶۱)، ۶۳ - ۹۷
- = «حافظ و «رنند» و «رنندی». کیهان فرهنگی، س. ۳، ش. ۱۲ (اسفند ۱۳۶۵)، ۳۴ - ۳۷

- خرمشاهی، بهاءالدین. «حافظ و علوم ظاهری». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، س. ۲، ش. ۴ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۳۶۵)، ۶
- = «حافظ و ملامتیگری». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۱۲ (اسفند ۱۳۶۴)، ۲۶ - ۲۸
- = «حافظ و سوسه عقل». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۵ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۷ آبان ۱۳۶۴)، ۴
- = «حق سعدی به گردن حافظ». ذکر جمیل سعدی؛ مجموعه مقالات و اشعار بمناسبت بزرگداشت هشتادمین سالگرد تولد سعدی، تهران، ۱، ۳۰۳ - ۳۲۴
- = «در حاشیه کوی دوست [از شاهرخ مسکوب]». نهن و زبان حافظ، تهران (۱۳۶۱)، ۱۶۲ - ۱۴۴
- = «رونق بازار حافظ شناسی». کیهان فرهنگی، س. ۱، ش. ۵ (مرداد ۱۳۶۳)، ۲۵ - ۲۶
- = «شرح غزلی از حافظ [مطلع غزل]: آنان که خاک را بنظر کیمیا کنند آیا بود که گوشی چشمی بما کنند». کتاب صبح، تهران (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۱ - ۴
- = «شرح غزلی دیگر از حافظ [مطلع غزل]: فکر بلبل همه آنست که گل شد یارش گل در اندیشه که چون عشوه کند در کارش». دانشگاه انقلاب (نشریه‌ای از جهاد دانشگاهی)، ش. ۱۵ (۱۳۶۶ اسفند)، ۴۴ - ۴۵
- = «شرح یک بیت از حافظ [بیر ما گفت خطاب بر قلم صنع نرفت آفرین بر نظر پاک خطاب پوشش باد]». کتاب توس، مجموعه مقالات، تهران (۱۳۶۶)، ۳۲۱ - ۳۲۲
- = «شرح یک بیت دشوار حافظ [ماجرا کم کن و باز آکه مرآ مردم چشم خرقه از سر به درآورد و به شکرانه بسوخت]. گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۲ شهریور ۱۳۶۴)، ۸
- = «شرح یک غزل حافظ [مطلع غزل]: ساقی حدیث سرو و گل و لاله می‌رود وین بحث با ثلاثة غساله می‌رود». دانشگاه انقلاب (نشریه‌ای از جهاد دانشگاهی)، ش. ۴۶ (۱۳۶۶ مهر)، ۴۰ - ۴۱
- = «که عشق آسان نمود اول ... شرحی بر یک غزل حافظ». مفید، س. ۲، ش. ۱۲ (شماره اول دوره جدید، بهمن ۱۳۶۵)، ۸ - ۱۱
- = «میل حافظ به گناه». نهن و زبان حافظ، تهران (۱۳۶۱)، ۲۷ - ۶۲
- = «نقش قافیه در آفرینش معنا». یادنامه ادیب نیشاپوری؛ زندگی استاد و مجموعه مقالات در مباحث علمی و ادبی، تهران (۱۳۶۵)، ۱۲۱ - ۱۲۸

- «خط حافظ شیرازی». یغما، ۴ (۱۳۳۰)، ۴۲۷
- خلحالی، وارسته. «حافظ شیرازی (شعر کوتاه)». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۴
- خلیلی، مهیار. «چرا به جای نقد و اصلاح تحقیر می کنند؟» نشر دانش، س. ۸، ش. ۱ (آذر و دی ۱۳۶۶)، ۷۳
- خوانساری، آرام. «سخنی با حافظ (شعر کوتاه)». کیهان (صدای بال اندیشیدن)، (پنج شنبه ۱۴ تیر ۱۳۶۳)، ۶
- خورشیدی، محسن. «بیاد حافظ (شعر کوتاه)». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۴
- خوش عمل، عباس. «حافظ بزرگ (شعر کوتاه)». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۹ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۳ دی ماه ۱۳۶۴)، ۱۶
- خیامپور، عبدالرسول. «چند کتاب خطی مهم فارسی در قونینه، [از جمله دیوان حافظ]». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، س. ۷ (۱۳۳۴)، ۲۴۱ - ۴۸۳ - ۴۹۹
- دادبه، اصغر. «به سر تازیانه، بی عملی، واقعه - در شعر حافظ». آینده، س. ۱۲، ش. ۱۱ / ۱۲ (بهمن - اسفند ۱۳۶۵)، ۷۴۷ - ۷۴۷
- = «خرگاه خورشید (شرح یک بیت حافظ)». کیهان فرهنگی، س. ۴، ش. ۶ (شهریور ۱۳۶۶)، ۲۷ - ۳۰
- [حجاب دیده ادراک شد شاعع جمال بیا و خرگه خورشید را منور کن]
- = «شرحی بر حافظ، پیراسته از لطفاتها [قدی بر دیوان غزلیات حافظ شیرازی، با شرح ایات و ذکر وزن غزلها و امثال و حکم به کوشش خلیل خطیب رهبر]». نشر دانش، س. ۶، ش. ۵ (مرداد و شهریور ۱۳۶۵)، ۴۰ - ۴۶
- دارابی، محمدبن محمد. «شرح یک بیت [نقل از لطیفه غیبی محمد الدارابی، ص. ۸۰].» حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۲۴۰
- دانش پژوه، محمدتقی. «وحلت وجود و عشق و تجلی.» حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۲۰۱ - ۲۱۰
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- داوری، رضا. «تفسیر حافظ بر مبنای نیست انگاری.» شاعران در زمانه عسرت، تهران (۱۳۵۰)، ۱۰۴ - ۱۱۶

- داوری، رضا. «حافظ شناسی ادبیان و متبعان». *شاعران در زمانه عسرت*، تهران ۱۳۵۰، ۵۰-۱۰۳.
- = «حافظ و نیست انگاری». *راهنمای کتاب*، س. ۱۵، ش. ۷-۹ (مهر-آذر ۱۳۵۱)، ۵۸۲-۵۹۲، ش. ۱۰-۱۲ (دی-اسفند ۱۳۵۱)، ۸۱۶-۸۲۳.
- دبيران، حکیمه. «پیر در شعر حافظ». *همه‌مین کنگره تحقیقات ایرانی*، ۱ (۱۳۵۶)، ۲۲۸-۲۵۷.
- = «تتعص صائب از حافظ». *ششمین کنگره تحقیقات ایرانی*، ۲ (۱۳۵۷)، ۲۳۴-۲۴۷.
- درخشنان، مهدی. «حافظ و ناصر بخارانی». *حافظ شناسی*، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۶۴-۷۰.
- = «حافظ و یکی از شاعران معاصر او؛ مشترکات حافظ شیرازی و ناصر بخارانی». *چهارمین کنگره تحقیقات ایرانی*، ۱ (۱۳۵۲)، ۲۲۸-۲۴۷.
- = «مشترکات حافظ شیرازی و ناصر بخارانی». *گوهر*، ۲ (۱۳۵۲)، ۴۸۴-۴۹۰.
- درودیان، ولی الله. «بر آستان حافظ [نظری درباره شرح سودی]». *حافظ شناسی*، ۲ (۱۳۶۴)، ۱۹۷-۲۰۸.
- = «کشف رمز یک شاعر [نقده بر شرح سودی بر حافظ]». *نگین*، س. ۱۰، ش. ۱۱۸ (اسفند ۱۳۵۳)، ۷۶-۷۸.
- دستغیب، عبدالعلی. «حافظ [پژوهش ادبی محمود هون].» *پیام نوین*، ج. ۱۰ (۱۳۵۲)، ش. ۱۲-۶۲.
- = «حافظ در جهان اندیشه». *پیام نوین*، ج. ۱۰ (۱۳۵۲)، ش. ۸، ۶۲-۶۹.
- = «حافظ و رندی و مستی». *نگین*، س. ۲، ش. ۶ (آبان ۱۳۴۵)، ۲۸-۳۱.
- = «حافظ و رویدادهای اجتماعی همزمان او». *پیام نوین*، ج. ۱۰ (۱۳۵۱)، ۴۰-۴۷.
- ش. ۵، ش. ۴-۳۶، ش. ۳، ش. ۲، ش. ۳۲-۴۲، ش. ۴-۵۷، ش. ۶۴-۶۹.
- = «مشکل عشق از نظر سعدی و حافظ». *پیام نوین*، ج. ۴، ش. ۱۰ (۱۳۴۱)، ۱-۱۳.
- دشتی، علی. «چگونگی ملازمت معانی و الفاظ در سخن خواجه». *حافظ شناسی*، ۲ (۱۳۶۴)، ۷-۲۳.
- = «حافظ رنج می برد». *ایران نامه*، ۲ (۱۳۶۲)، ۲۴۰-۲۴۶.
- = «حافظ فرزاد». *وحید*، ۹ (۱۳۵۰)، ۱۸۲-۱۸۹.
- = «خلوتگه کاخ ابداع (حافظ)». *یقما*، ۲۵ (۱۳۵۱)، ۱۲۹-۱۳۵.
- ۲۰۲-۱۹۳، ۵۲۹-۵۲۱، ۴۶۴-۴۵۷، ۳۲۷-۳۲۱، ۶۵۰-۶۴۳.

- دشتی، علی. «درباره حافظ». هور، ج. ۱ (۱۳۵۰)، ش. ۱، ۲۰_۲۵
- = «شیوه سخن حافظ». ارمغان، ۴۰ (۱۳۵۰)، ۸_۱
- = «مدایع حافظ». راهنمای کتاب، ۱۶ (۱۳۵۲)، ۲۹۳_۲۹۶
- = «مولانا، سعدی، صائب و حافظ [نقل از سیری در دیوان شمس]. تهران: ۱۳۴۳. ص. ۸۴». حافظ شناسی، ۶ (پانیز ۱۳۶۶)، ۲۱۵
- دوانی، جلال الدین محمد. «شرح یک غزل از حافظ [تصحیح اسماعیل واعظ جوادی]». تحقیق در مبداء آفرینش، ج. ۲، ش. ۸ (خرداد ۱۳۴۳)، ۴_۳۲
- = «شرح یک غزل خواجه حافظ، از آثار ملا جلال الدین دوانی». ارمغان، ۲۱ (۱۳۱۹)، ۳۶۵_۳۶۸، ۴۳۳_۴۴۴
- = «شرح یک غزل از خواجه حافظ، از آثار ملا جلال الدین دوانی [در همه دیر مغان نیست چونم شیدانی...].» ارمغان، ۲۷ (۱۳۳۷)، ۲۷۹_۲۸۸، ۳۲۳_۳۲۸
- دوستخواه جلیل ← پارسا، هـ
دهخدا، علی اکبر. «ماجرا کم کن و بازاً ... [نقل از لفت نامه دهخدا]». حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۹۸
- = «بادداشت‌هایی درباره اشعار حافظ». دانشن، ۲ (شهریور ۱۳۲۹ - مرداد ۱۳۳۱)، ۳۹۷_۴۰۴
- = «بادداشت‌هایی درباره اشعار حافظ». درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۲۵_۵۴
- دین پرور، جواد. «قبایی نه در خور اندام حافظ؛ نقدي بر فرهنگ واژه نمای حافظ و فرهنگ بسامدی [از مهمین صدیقیان با همکاری ابوطالب میرعبدالنیا]». کیهان فرهنگی، س. ۴، ش. ۸ (آبان ۱۳۶۶)، ۴۰_۴۲
- ذری پور، مصطفی. «تذکری درباره حافظ انجمن خوشنویسان». نشردانش. س. ۵، ش. ۳ (فروردين و اردیبهشت ۱۳۶۴)، ۸۴
- ذکاء، سیروس. «غمزة صراحی». آینده، س. ۱۳، ش. ۸_۱۲ (آبان - اسفند ۱۳۶۶)، ۵۸۴_۵۸۸
- [یارب چه غمزه کرد صراحی که خون خم با نفعه‌های غلغاش اندر گلوبست] ذوالریاستین شیرازی، عبدالحسین. «کتاب لطیفة غیبی [در تفسیر دیوان حافظ]». ارمغان، ۶ (حمل ۱۳۰۳ - حوت ۱۳۰۴)، ۵۵۸_۲۷۱، ۲۰۷_۲۱۷
- ۶۲۹_۶۲۵، ۵۷۱

- رادفر، ابوالقاسم. «بخشی از کتابشناسی حافظ». کیهان فرهنگی، س. ۴، ش. ۱۰ (دیماه ۱۳۶۶)، ۴۲-۴۵.
- رازانی، ابوتراب. «پژوهشی در «هنر» و تعبیر سعدی و حافظ از این پدیده». هشتمنی کنگره تحقیقات ایرانی، ۲ (۱۳۵۸)، ۳۶۷-۳۸۲.
- راشد، حسینعلی. «حافظ [بحث در اشعار او]». ایران امروز، ج. ۱، ش ۲/۲ (فروردين و اردیبهشت ۱۳۱۸)، ۵۵-۷۶.
- رامبد، مهدی. «امیرخسرو و حافظ». آینده، ۱۲ (۱۳۶۵)، ۶۸۸-۶۸۹.
- رجائی، احمدعلی. «پیشنهادی درباره معنی بیتی دشوار از حافظ». راهنمای کتاب، ۱۵ (۱۳۵۱)، ۲۸۶-۳۹۵.
- = «پیشنهادی درباره معنی یک بیت حافظ [شراب ارغوانی را گلاب اندر قدم ریزم نسیم عطر گردان را شکر در مجرم اندازم]». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۲۱۱-۲۱۸.
- = «این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است»
- = «حل دویست از یک قصيدة حافظ». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، س. ۱۰، ش. ۳ (زمستان ۱۳۳۷)، ۳۱۶-۳۱۹.
- = «[دیوان حافظ، تصحیح محمد رضا جلالی نائینی]». یقما، ۳۰ (۱۳۵۶)، ۲-۱۲.
- = «شراب و گلاب». راهنمای کتاب، ۱۶ (۱۳۵۲)، ۱۶۶-۱۷۲.
- رحیمی، عبدالرشید (مترجم). «حیات حافظ». عرفان، ج. ۱۷ (۱۳۲۲)، ش. ۳، ۲۰-۳۰.
- ش. ۸، ۷-۲۲. ش. ۵، ۵-۲۹. ش. ۶، ۲۲-۲۹.
- رحیمی لاریجانی، فریدون. «بازشناخت مفاهیم واژه‌ها در دیوان حافظ». حافظ شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۱۷۹-۱۸۱.
- رزاز، علی اکبر. «چند نکته درباره نقد تصحیح دیوان حافظ [دیوان حافظ تصحیح پرویز خانلری]». نشر دانش، س. ۶، ش. ۳ (فروردين و اردیبهشت ۱۳۶۵)، ۹۱-۹۲.
- rstگار، منصور. «طبیعت در شعر حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۲۱۹-۲۵۴.
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- رسوا، عبدالله. «بهترین غزلیات حافظ». ایرانشهر، ۱ (۱۹۲۲)، ۳۶۰-۳۶۴.
- رضایا، فضل الله. «فردوسی و حافظ». یقما، ۲۲ (۱۳۴۸)، ۶۱۳-۶۲۲.

- رضازاده شفق، صادق. «گوته و حافظ». ایرانشهر، ۴ (۱۳۰۵)، ۷۱۷-۷۳۴.
- = «گوته و حافظ». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، س. ۱۴، ش. ۱ (مهر ۱۳۴۵)، ۱۶-۲۲.
- رعنا حسینی، کرامت. «بنت النب و تلخوش در شعر حافظ». آینده، س. ۸، ش. ۱۲ (اسفند ۱۳۶۱)، ۹۰۹-۹۱۸.
- = «قصیده‌ای از محمد گل‌اندام جامع دیوان حافظ» سخن، ۲۶ (۱۳۵۷)، ۶۳۰-۶۳۴.
- = «نسخه قدیمی از دیوان حافظ». راهنمای کتاب، ۱۰ (۱۳۴۶)، ۵۸۰-۵۸۴.
- رکن زاده آدمیت، محمدحسین. «تفسیر بیت حافظ [پیر ما گفت خطاب قلم صنع نرفت...]». ایرانشهر، ۲ (۱۳۰۳)، ۵۵۶-۵۵۹.
- روح بخشان، عبدالحمد. «فردات حافظ». نسربه فرهنگ خراسان، ج. ۳ (۱۳۴۰-۱۳۲۹)، ش. ۶/۷، ۷۲-۸۲.
- = «واژه‌های محلی در اشعار حافظ». راهنمای کتاب، ۱۲ (۱۳۴۸)، ۱۰۸-۱۱۶.
- رونق، محمدعلی. «گزیده کتابشناسی پژوهشی حافظ». نشردانش، س. ۶، ش. ۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۶۵).
- ریاحی، محمدامین. «سرچشمه‌های مضماین حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۲۵۵-۲۷۰.
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- = «سرچشمه‌های مضماین حافظ». هفت هنر، ش. ۷/۸ (۱۳۵۰)، ۶۹-۷۷.
- = «سرچشمه‌های مضماین حافظ». یغما، س. ۲۴، ش. ۴ (تیر ۱۳۵۰)، ۱۹۳-۲۰۵.
- ریپکا، یان. «حافظ». ارمغان، ۳۸ (۱۳۴۸)، ۱۲۹-۱۴۰.
- = «حافظ». درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۲۴۱-۲۵۳.
- «سخنرانی آقای پروفسور ریپکا درباره حافظ». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، ۱۰ (مهر ۱۳۴۱ - تیر ۱۳۴۲)، ۲۸۵-۳۹۶.
- زاہدی، تورج. «دیدگاه رنالیسم معنوی». کیهان، (دوشنبه ۲۰ بهمن ۱۳۶۵)، ۱۶ [بخشی از مقاله درباره حافظ است]
- زریاب خوئی، عباس. «دیو مسلمان نشود / دیو سلیمان نشود». آینده، س. ۱۰، ش. ۱۰/۱۱. (دی و بهمن ۱۳۶۳)، ۶۵۱-۶۵۴.
- زرین کوب، عبدالحسین. «پیرگلنگ [نقل از جستجو در تصوف ایران، ص. ۲۳۲].
- «حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۴۷.

زرین کوب، عبدالحسین. «حافظ خواجه رندان». با کاروان حله، تهران (۱۳۴۲)، ۲۸۵_۲۷۱ [در چاپ سال ۱۳۵۶ این مقاله در صفحات ۲۴۸_۲۳۷ آمده است] = «حافظ که بود [نقل از با کاروان حله، ص. ۲۳۹_۲۳۸]». حافظ شناسی، ۶ (پانیز ۱۳۶۶)، ۱۳۶

= «عشق، کدام عشق؟ [نقل از کتاب از کوچه رندان]». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۷۶

زمانیان، مهدی. «هاویت مان هم از ارادتمدان رند شیراز». رودکی، ش. ۸۲/۸۳ (مهر ۱۳۵۷)، ۲۰_۱۹

زیپولی، ریکاردو. «آینه در اشعار فرخی، سعدی، حافظ همراه با پیشنهادی در زمینه بررسی آماری - تطبیقی». ذکر جمیل سعدی؛ مجموعه مقالات و اشعار بمناسبت بزرگداشت هشتصدمین سالگرد تولد سعدی، تهران، ۱۳۶۴(۲)، ۲۲۹_۲۵۶ سادات ناصری، حسن. ارتباط افکار خواجه و مولانا. وحید، دوره ۶ (۱۳۴۸_۱۳۴۷)، ۴۰۰_۳۹۳، ۶۰۵_۵۹۴، ۹۸۷_۹۷۷، ۱۱۶۶_۱۱۷۲، ۱۳۶۲_۱۳۶۳، ۱۶۳۵_۱۶۲۵

سپهبدی، عیسی. «حافظ مفسر عالم غیب». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، ج. ۱۸ (۱۳۵۰)، ش. ۴۹_۳۵، ۲

سپهر، کیومرث. «در مکتب حافظ». ارمغان، ۴۲ (۱۳۵۲)، ۶۲۵_۶۳۰ سجادی، ضیاء الدین. «ایهام و تناسب در شعر خاقانی و شعر حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]، شیراز (۱۳۵۲)، ۲۷۱ [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است] = «ایهام و قالب در شعر خاقانی و شعر حافظ». حافظ شناسی، ۲ (۱۳۶۴)، ۱۱۶_۱۲۸

= «چند نکته درباره قصیده‌ای از حافظ [بگوییم و نکند رخنه در مسلمانی توئی که نیست ترا در همه جهان ثانی].» حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۹_۲۷

= «حافظ و آدم». حافظ شناسی، ۶ (پانیز ۱۳۶۶)، ۹۵_۱۰۶

= «شراب و گلاب». راهنمای کتاب، ۱۶ (۱۳۵۲)، ۳۲۰

= «فایه در شعر حافظ». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۱_۳۵

سعیدی. «نکته‌ای چند...» حافظ شناسی، ۶ (پانیز ۱۳۶۶)، ۵۰_۶۱

سعیدی، خسرو. «حافظ رندپارسا [نقدی بر حافظ رند پارسا از ید الله کامرانی].»

- آینده، س. ۱۲، ش. ۳-۱ (فروردین - خرداد ۱۳۶۵)، ۷۱-۷۰
- سعیدی سیرجانی، علی اکبر. «پرما...» در آستین مرقع، تهران (۱۳۶۳)، ۲۵۰-۲۲۹
- = «ساده بسیار نقش.» حافظه شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۹۹-۱۱۰
- = «ستاره‌ای بدرخشید [نقدی به حافظ خراباتی].» یغما، س. ۲۹، ش. ۲ (اردیبهشت ۱۳۵۵)، ۱۱۳-۱۱۹
- سمیعی، احمد. «استدراک مقاله کلام و پیام حافظ.» نشردانش، س. ۵، ش. ۵ (آذر و دی ۱۳۶۳)، ۴ (تیر ۱۳۵۵)، ۲۲۴-۲۲۳
- = «ستاره‌ای بدرخشید و ... [نقدی بر حافظ خراباتی].» در آستین مرقع، تهران (۱۳۶۳)، ۸۵-۱۴۲
- سمیعی، احمد. «استدراک مقاله کلام و پیام حافظ.» نشردانش، س. ۵، ش. ۱ (آذر و دی ۱۳۶۳)، ۷۲
- = «چند نکته درباره مقاله نظری به کلام و پیام حافظ.» نشردانش، س. ۵، ش. ۲ (بهمن و اسفند ۱۳۶۳)، ۷۶-۷۷
- = «دوآینه در شعر حافظ.» آینده، س. ۱۲، ش. ۷/۸ (مهر و آبان ۱۳۶۵)، ۴۸۹-۴۹۰
- = «کلام و پیام حافظ.» نشردانش، ش. ۵ (مرداد و شهریور ۱۳۶۳)، ۱۷-۲، ش. ۶ (مهر و آبان ۱۳۶۳)
- سمیعی، کیوان. «تضمین غزلیات حافظ.» تحقیقات ادبی یا سخنرانی پیرامون شعر و شاعری، تهران (۱۳۶۱)، ۳۷۸-۳۸۸
- سمیونوف، آ. آ. «خط حافظ.» سخن، ۲ (دی ۱۳۲۳ - بهمن ۱۳۲۴)، ۹۵-۹۶
- سویدا، محمدجمال. «تضمین غزل حافظ در بحر طویل [به اهتمام محمدحسین تسبیحی].» وحید، ۱۲ (۱۳۵۳)، ۸۶۶-۸۷۲
- سهیلی خوانساری، احمد. «سلمی، در اشعار حافظ کیست؟» آینده، س. ۱۱، ش. ۹/۱۰ (آذر و دی ۱۳۶۴)، ۶۶۷-۶۶۹
- = «مخملین نامه گل: غزل حافظ (شعر).» گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۴
- = «بیوسف گمگشته، عزیز حافظ.» آینده، س. ۱۰، ش. ۲/۳ (اردیبهشت و خرداد ۱۳۶۳)، ۱۴۷-۱۴۹
- سیدعبدالله. «لسان الغیب حافظ.» فارسی زبان و ادب، لاہور (۱۹۷۷)، ۱۵۵-۱۷۳
- شارdag، رشدی. «دنیای بی حافظ.» حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. (اردو)

شیراز (۱۳۵۲)، ۲۹۴_۲۹۸

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
= «دنیای بی حافظ.» سخن، ۲۰ (۱۳۵۰)، ۱۱۸۳_۱۱۸۸
شاه حسینی، ناصرالدین. «فال حافظ از چه زمان معمول شد.» شیراز شهر جاویدان،
شیراز (۱۳۶۳)، ۴۴۲_۴۵۴

شاهرختاش، شهرام. «رند در شعر حافظ.» کیهان (ادب و هنر)، (ضمیمه کیهان دوشنبه
۵ اسفند ۱۳۶۴)، ۸

= «صوفی در شعر حافظ.» کیهان (ادب و هنر)، (ضمیمه کیهان دوشنبه ۱۹ اسفند
۷_۶ (۱۳۶۴)

شاهرخی، محمود. «هر یک حکایتی به تصور...» کیهان فرهنگی، س. ۴، ش. ۷
(مهرماه ۱۳۶۶)، ۳۰_۳۲

شجیعی، پوران. «تقد اخلاقی اشعار حافظ.» حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر
حافظ]، شیراز (۱۳۵۲)، ۲۹۹_۳۰۸

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شد]
«شرح بیتی از حافظ [از نسخه مورخ ۱۲۹۴ آستان قدس].» نشریه فرهنگ
خراسان، ج. ۳، ش. ۹/۸ (مهر و آبان ۱۳۴۰)، ۱۶
شريعت، محمدجواد. «ترکیبات اشعار خاقانی و حافظ و وجه اشتراک آنها.» هشتمن
کنگره تحقیقات ایرانی، ۱ (۱۳۵۷)، ۱۵۶_۱۷۳
= «ضمیر و کاربرد آن در دیوان حافظ.» نهمین کنگره تحقیقات ایرانی، ۱ (۱۳۵۸)،
۱۷۹_۱۸۵

= «قلمرو زبان حافظ.» حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]، شیراز (۱۳۵۲)،
۳۲۵_۳۲۹

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
شعار، جعفر. «باز هم شراب و گلاب.» راهنمای کتاب، ۱۶ (۱۳۵۲)، ۵۲۳_۵۳۴
= «دوگانگی در شعر حافظ.» سخن، ۲۴ (۱۳۵۵)، ۵۸۴_۵۹۷
= «لفظ و معنی در شعر حافظ.» حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]، شیراز
(۱۳۵۲)، ۳۰۹_۳۲۴

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
= «مفهوم بیتی از دیوان حافظ.» راهنمای کتاب، ۳ (۱۳۳۹)، ۵۹۴_۵۹۵

شفیعی، محمد. «به سرتازیانه - بی عملی - واقعه». آینده، س. ۱۳، ش. ۱۲-۸ (آبان - اسفند ۱۳۶۶)، ۵۹۶-۵۹۹

[نقدی بر مقاله «به سرتازیانه - بی عملی - واقعه» نوشته اصغر دادبه]
= «پانزده نکته درباره دو دیوان حافظ [برویز ناتل خانلری و خلیل خطیب رهبر]». آینده، ۱۲، ۱۵۰-۱۵۴ (۱۳۶۵)

= «مبازۀ حافظ باریا». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز ۳۴۱-۳۴۰ (۱۳۵۲)

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
شفیعی، محمود. «سخن حافظ». حافظ‌شناسی، ۲ (۱۳۶۴)، ۱۵۷-۱۹۶؛ ۳ (۱۳۶۵)، ۱۴۹-۱۷۸

شفیعی کدکنی، محمدرضا. « بشوی اوراق اگر همدرس مایی... ». حافظ‌شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۱-۵

= «خرقه و خرقه سوزی». حافظ‌شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۷۷-۱۹۳
شقاقی، محم姣واد؛ میرنیا، سیدعلی. «دو مطلب مستند درباره دیوان حافظ [معرفی سه نسخه خطی از مجموعه شخصی]». حافظ‌شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۱۸۲-۱۸۸
شمس، صباح الدین. «معنای بیتی از دیوان حافظ». راهنمای کتاب، ۴ (۱۳۴۰)، ۸۲-۸۰

شمس الدین احمد. «حافظ و جمال پرستی». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۲۵-۳۹

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
شمیسا، سیروس. «شراب ارغوانی را... ». نامواره دکتر محمود افشار، تهران، ۱ (۱۳۶۴)، ۳۴۷-۳۷۵

= «نکته‌ای درباره ساقینامه حافظ». آینده، ۷ (۱۳۶۰)، ۴۲-۴۴
= «یک معنای «نقش» در دیوان حافظ». تشریفات دانش، س. ۵، ش. ۲ (بهمن و اسفند ۱۳۶۳)، ۷۸

شویی، نویر. «بحثی پیرامون معنی سه بیت دشوار از حافظ». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۳۲ (۱۳۶۳)، ۱۲۵-۱۴۰

شهیدی، جعفر. «[دو بیت شعر از معزی یا حافظ؛ باضمای سوال حسین نجفیانی درین باب]». یغما، ۱۳، ۴۱۳-۴۱۴ (۱۳۲۹)

شهیدی، جعفر. «نکته‌ای درباره تصحیح دیوان حافظ [درباره نقد حافظ تصحیح خانلری]». نشر دانش، س. ۲، ش. ۱ (اذر و دی ۱۳۶۰)، ۷۶-۷۷ = «هنرآفرینی در شعر حافظ». کیهان فرهنگی، س. ۳، ش. ۷ (مهر ۱۳۶۵)، ۲۲-۲۴ = هنرآفرینی در شعر حافظ» کیهان فرهنگی، س. ۳، ش. ۱ (فروردین ۱۳۶۵)، ۳۳-۳۴

شیبانی. «[درباره معنی شعر] حافظ از بهر تو آمد سوی اقلیم وجود قلمی نه به وداعش که روان خواهد شد». کیهان فرهنگی، س. ۳، ش. ۱ (فروردین ۱۳۶۵)، ۳۴-۳۵

شیدا، ابوالقاسم. «شعر حافظ (شعر کوتاه)». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۱ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه اول بهمن ۱۳۶۴)، ۱۱

شیروانی، فردین؛ شایگان، حسن. «در جستجوی حافظ راستین [به مناسب انتشار دیوان حافظ با حواشی دکتر قاسم غنی]». رودکی، ش. ۸۴ (آبان ۱۳۵۷)، ۵-۷ = شیمانووسلی، کارول. «حافظ در آثار بزرگترین آهنگساز پس از شوپن». ترجمه مسعود. دنیای سخن، ش. ۱۰ (تیر ماه ۱۳۶۶)، ۸-۹

صادقیان، محمدعلی. «جلوه‌هایی از قرآن کریم در شعر حافظ». وحید، ۱۴ (۱۳۵۵)، ۱۴۵-۱۵۱

صاعدی، عبدالعظیم. «حافظ در اشتیاق ظهر». کیهان، (دوشنبه ۵ آبان ۱۳۶۵)، ۱۶ = «حدیث و روایت در شعر حافظ». کیهان، (دوشنبه ۱۰ فروردین ۱۳۶۶)، ۱۲ = «خاستگاه دریغ حافظ [دریغ و درد که تا این زمان ندانستم] که کیمیای سعادت رفیق بود، رفیق]». طلایه، س. ۱، دفتر ۳ (پائیز ۱۳۶۶)، ۹۵-۱۰۱ = «در جستجوی حافظ راستین (فصلی از یک کتاب در دست چاپ)». کیهان (ویژه ادب و هنر)، (ضمیمه کیهان دوشنبه ۲ دی ۱۳۶۴)، ۳، (ضمیمه کیهان دوشنبه ۹ دی ۱۳۶۴)، ۳-۷

= «فیض پذیری فیض (ملامحسن) از حافظ». کیهان (ویژه ادب و هنر)، (ضمیمه کیهان پنج شنبه ۱۸ مهر ۱۳۶۴)، ۳

صالحی، بهمن. «آرزوی شیراز (شعر)». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۱ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه اول بهمن ۱۳۶۴)، ۱۱

صبا، علی‌اکبر. «درباره چند نکته در تصحیح دیوان حافظ». سخن، س. ۱۰ (۱۳۳۸)، ۱۳۱۴-۱۳۱۵

= «[درباره دو بیت از حافظ]». یغما، ۱۲ (۱۳۲۸)، ۴۶-۴۷

= «در پیرامون تصحیح حافظ». راهنمای کتاب، ۳ (۱۳۳۹)، ۵۱۶-۵۱۸

- صدر، پوراندخت. «حافظ و عبوس». راهنمای کتاب، ۳ (۱۳۳۹)، ۶۹۸-۶۹۹
- صدیق، عیسی. «از کرامات خواجه شیراز». خاطرات وحید، دوره دهم، ش. ۱۶ (۱۲۵۱)، ۴۱-۴۵
- صدیقی، زبیده. «حافظ و اقبال». آینده، س. ۱۲، ش. ۱-۳ (فروردین - خرداد ۱۳۶۵)، ۶۹-۷۰
- صفیزاده، صدیق. «حافظ چهره‌ای فروزان بر تارک ادب ایران». هوخت، ۳۰ (۱۳۵۸)، ش. ۱، ۳۰-۳۴
- صهبا یغمائی، حسن. «اشتباهات قلمی در دیوان حافظ». وحید، ش. ۲۲۳ (۱۳۵۷)، ۶۶-۶۷
- = «تفسیری از ثلاثة غساله». وحید، ۱۳ (۱۳۵۴)، ۶۵۳-۶۵۶
- = «چند کلمه اشتباхи در دیوان حافظ». وحید، ش. ۲۱۶ (۱۳۵۶)، ۵۶
- = «درباره حافظ». راهنمای کتاب، ۱۴ (۱۳۵۰)، ۶۱۸-۶۲۰
- = «معجزه‌ای از فال حافظ». یغما، ۲۱ (۱۳۵۷)، ۶۰۵-۶۰۶
- طاهری، ابوالقاسم. «محیط حافظ». تاریخ سیاسی و اجتماعی ایران از مرگ تیمور تا مرگ شاه عباس، تهران (۱۳۴۹)، ۱۷-۱۹
- طباطبائی، میراحمد. «حافظ و نوائی». نامواره دکتر محمود افشار، ۱ (۱۳۶۴)، ۵۱۳-۵۲۸
- = «سال حافظ و در تنای حافظ (شعر کوتاه)». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۰ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۷ دی ۱۳۶۴)، ۱۴
- طبری، احسان. «اندیشه‌هانی چند درباره حافظ». بررسیها درباره جهان بینی و جنبش‌های اجتماعی در ایران، تهران (۱۳۵۸)، ۴۷۹-۴۸۷
- = «اندیشه‌هانی چند درباره حافظ». دنیا، دوره ۲، ج. ۳، ش. ۱، ۴۰-۴۵
- = «بحثی بر اساس بیان حافظ درباره جهان بینی اش». دنیا، دوره ۲، ج. ۶ (۱۳۴۴)، ش. ۳، ۹۵-۱۰۷
- = «در جستجوی سر حافظ». جنگ جوان، دفتر ۲ (زمستان ۱۳۶۰)، ۵۵-۵۹
- = «دو مقاله درباره حافظ». شورای نویسنده‌گان و هنرمندان ایران، دفتر دوم (زمستان ۱۳۵۹)، ۹۱-۱۱۱
- ع. د. «نسب نامه یک غزل حافظ [زلف آشفته و خوی کرده و خندان لب و مست / پیرهن چالک و غزلخوان و صراحی در دست]». حافظ‌شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۳۴-۴۹

- عابدی، امیرحسن. «یکی از نسخه‌های خطی کهن و اصیل دیوان حافظ.» خرد و کوشش، ج. ۴، ش. ۱ (۱۳۰۱)، ۵۷-۳۸.
- عبداللهی، رضا. حافظ و حافظان دیگر. حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۲۲۹-۲۰۶.
- «حافظ و حافظان دیگر.» کیهان (ویژه ادب و هنر)، (ضمیمه کیهان دوشنبه ۲۳ دی ۱۳۶۴)، ۷، (ضمیمه کیهان دوشنبه ۳۰ دی ۱۳۶۴)، ۵-۴.
- عسگری، حسین. «رنج عاقیت سوز (شعر کوتاه).» گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۴.
- علیمی، محمدصادق. «حافظ زمینی نه آسمانی.» کتاب فصل، ۱ (تابستان ۱۳۵۸)، ۱۱۸-۱۰۷.
- علی‌نژاد، سیروس. «۶۰ سال جستجو در راز سر به مهر حافظ.... و امروز حافظ، موضوع تحقیقاتی پرمایه‌تر.» آینده، ش. ۲ (جمعه ۲۹ آذر ۱۳۶۴)، ۳-۲، ش. ۳ (جمعه ۱۳ دی ۱۳۶۴)، ۷-۶.
- عمادی، اسدالله. «حافظ فریادگر عصر خویش بود.» شورای نویسنده‌گان و هنرمندان ایران، ش. ۶ (بهار ۱۳۶۱)، ۳۰۲-۲۸۶.
- «حافظ و تصوف.» چیستا، س. ۵، ش. ۴ (آذر ۱۳۶۶)، ۳۲۱-۳۱۲.
- غ. ح. «[دو نکته در تصحیح دیوان حافظ (پرویز خانلری)].» نشردانش، س. ۶، ش. ۳ (فروردين و اردیبهشت ۱۳۶۵)، ۹۲.
- غنى، قاسم. «بعضی درباره یک غزل حافظ.» آینده، ۶ (۱۳۵۹)، ۴۱-۲۹.
- = [سه نامه به دکتر محمود افشار درباره غزلیات حافظ]. یادداشت‌های دکتر قاسم غنى، لنلن، ۹ (۱۹۶۹)، ۷۸۰-۷۵۲.
- فتحی، نصرة‌الله. «سرگذشت رباعی منتسب به لطفعلی خان زند و تفائل نادرشاه به دیوان خواجه حافظ شیرازی.» وحید، ۱۰ (۱۳۵۱)، ۶۵۵-۶۵۱.
- فخری، ثریا. «حافظ.» هلال، ج. ۱۵ (۱۳۴۶)، ش. ۶، ۲۹-۲۴.
- فرزاد، مسعود. «ایيات دست نخورده حافظ.» خرد و کوشش، دفتر دوم (تیر ۱۳۴۸)، ۲۲۰-۲۰۲.
- «حافظ دوستی غیر از حافظ شناسی است.» مقالات و بررسیها، دفتر ۱۹ (۱۳۵۳)، ۲۰/۱۹-۱۸.
- «حافظ و خاقانی.» خرد و کوشش، دفتر اول (۱۳۴۸)، ۱۱۷-۹۶.

- فرزاد، مسعود. «در تصحیح یک غزل حافظ». خرد و کوشش، ش. ۱۲/۱۱ (۱۳۵۲)، ۴۵_۵۸
- = «در جستجوی حافظ صحیح». نخستین کنگره تحقیقات ایرانی، ۲ (۱۳۵۳)، ۲۰۴_۱۹۵
- = «دوستان! از راست می‌رنجد نگارم چون کنم؟» نگین، ۱۳۰ (نوروز ۱۳۵۴)، ۶۵_۶۱، ۱۸_۱۴
- = «صدو سه غزل تازه منسوب به حافظ». سومین کنگره تحقیقات ایرانی، تهران، ۱ (۱۳۵۲)، ۴۰۷_۳۷۱
- = «صوفی و عارف در حافظ». هفتمین کنگره تحقیقات ایرانی، ۲ (۱۳۵۶)، ۱۱۱_۱۰۱
- = «عرض حافظ». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، ۱۸ (۱۳۵۰)، ۲۱۷_۲۰۰
- = «غزلهای سعدی از نظر حافظ». خرد و کوشش، دفتر ۳ (۱۳۴۸)، ۳۱۶_۲۸۵
- = «کشف معنی نامه حافظ (حافظ و موسیقی)». موسیقی، ج. ۱، ش. ۱ (فروردين ۱۳۱۸)، ۲۹_۱۷
- = «مسئله توالی ایيات در اشعار حافظ». حافظ [مقالاتی در باره زندگی و شعر حافظ]، شیراز (۱۳۵۲)، ۳۵۴_۳۴۲
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- = «نه غزل همقالب منسوب به حافظ». حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۲۵_۱۲
- = «نه غزل همقالب منسوب به حافظ». چهارمین کنگره تحقیقات ایرانی، ۱ (۱۳۵۳)، ۱۵۴_۱۲۶
- = «نه غزل همقالب منسوب به حافظ». گهر، ۱ (۱۳۵۲_۱۳۵۳)، ۹۳۰_۹۲۳
- فرزان، حمید. «بیتی دشوار از حافظ». راهنمای کتاب، ۱۵ (۱۳۵۱)، ۸۶۹_۸۶۵
- = «روابط حافظ و شاه ولی». حافظ [مقالاتی در باره زندگی و شعر حافظ]، شیراز (۱۳۵۲)، ۳۸۰_۳۵۵
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- = «مناسبات حافظ و شاه ولی». مجله دانشکده ادبیات اصفهان، ۲ (۱۳۴۵)، ۲۸_۱
- فرزان، سید محمد. «چند نکته در تصحیح دیوان حافظ [از پرویز نائل خانلری]». راهنمای کتاب، ۲ (۱۳۳۹)، ۲۲۹_۲۲۴

- فرزان، سیدمحمد. «چند نکته در تصحیح دیوان حافظ [از پروین ناتل خانلری]». مقالات فرزان، تهران (۱۳۵۶)، ۱۹۶_۲۳۲-۲۲۲
- = «صورت صحیح بیت حافظ». مقالات فرزان، تهران (۱۳۵۶)، ۲۲۳_۲۲۴-۲۲۴
- = «معنای دو بیت از حافظ». مقالات فرزان، تهران (۱۳۵۶)، ۲۲۴_۲۲۶-۲۲۶
- = «معنای دو بیت از حافظ». یغما، ۱۱ (۱۳۳۷)، ۵۲۷_۵۲۸-۵۲۸
- فرسیو، سیدبهاء الدین. «غزلی از حافظ [مطلع غزل: خدا چو صورت ابروی دلگشای تو بست گشاد کار من اندر کر شده‌های تو بست]». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۳ (خرداد ۱۳۶۴)، ۲۵_۲۶-۲۶
- = «نگاهی بر انتقاد «کلک خیال‌انگیز». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۶ (شهریور ۱۳۶۴)، ۳۷_۳۹-۳۹
- فرشیدورد، خسرو. «تحلیلی از یک بهارنامه حافظ». حافظ‌شناسی، ۱ (۱۳۶۴)، ۱۱۱_۱۱۵-۱۱۵
- = «تشییه و استعاره در شعر حافظ». وحید، ۱۱ (۱۳۵۲)، ۱۲، ۷۷۹_۷۷۴-۷۷۴
- = «تقلید و ابداع در تشییهات و استعارات حافظ». حافظ [مقالاتی در باره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۳۸۱_۳۹۸-۳۹۸
- [ابن مجموعه در سال ۱۳۰۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- = «تکامل و انحطاط تشییه در شعر حافظ». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه مشهد، ج. ۲۰ (۱۳۵۳)، ش. ۳/۴، ۲۲_۲۰-۲۰
- = «تنوع و تکرار در تشییهات و استعارات حافظ». جشن‌نامه پروین، تهران (۱۳۵۴)، ۳۲۲_۳۴۲-۳۴۲
- = «توأم شدن تشییه با عوامل دیگر زبانی در شعر حافظ». گوهر، ۲ (۱۳۵۳)، ۴۴۸_۴۵۴-۵۴۱-۵۲۵
- = «ساختمن تشییه و استعاره در شعر حافظ». خرد و کوشش، ج. ۶، ش. ۳ (پائیز ۱۳۵۴)، ۳۵_۷۱-۷۱
- = «عناصر تشییه در شعر حافظ». وحید، ۱۱ (۱۳۵۲)، ۲۰۷_۲۱۲-۲۱۲
- = «فایده تشییه بر اساس اشعار حافظ». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، س. ۲۲، ش. ۴/۳ (زمستان ۱۳۵۴)، ۱۶۳_۱۹۱-۱۹۱
- فروزانفر، بدیع‌الزمان. «شرح غزلیاتی از حافظ». به اهتمام حسین بحرالعلومی.

- مقالات فروزانفر، تهران (۱۳۵۱)، ۱۶۷_۲۱۳ = «شرح غزلیاتی از حافظ». گردآوری و تحریر حسین بحرالعلومی. حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۸۲_۱۲۸ = «شرح یک غزل حافظ». به اهتمام حسین بحرالعلومی. یغما، ۲۳ (۱۳۴۹)، ۲۲ = «شرح یک غزل حافظ». آموزش و پرورش، ج. ۱۰، ش. ۲ (اردیبهشت ۱۳۱۹)، ۲۱۴_۲۸۸، ۲۱۷_۲۹۲ = فروغی، محمدعلی. «سعدی و حافظ». آموزش و پرورش، ج. ۱۰، ش. ۲ (اردیبهشت ۱۳۱۹) = «مقدمه اشعار برگزیده حافظ». مقالات فروغی، ۲ (۱۳۵۵)، ۲۰۵_۲۰۸ = فرهیخته، نورالدین. «پاسخی بر یک نقد [در باب شرح سودی بر حافظ]». نگین، ش. ۱۱۹ (فروردين ۱۳۵۴)، ۳۸_۴۰ = فقیری، ابوالقاسم. «تفائل بدیوان حافظ». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۳ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۵)، ۱۴ = فلاح رستگار، گیتی. «کلمه در شعر حافظ». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد، ۱۲ (۱۳۵۵)، ۴۲۷_۴۷۵ = «کلمه در شعر حافظ». هفتمنی کنگره تحقیقات ایرانی، ۱ (۱۳۵۶)، ۳۱۲_۳۶۸ = فیروز تعریینی، علی اسماعیل. «زبان زیبای ترکی [اشارة ای به مقاله: نقد و معرفی کتاب درباره بعضی لغات و تعبیرات دیوان حافظ]». کیهان فرهنگی، س. ۲، ش. ۴ (تیر ۱۳۶۴)، ۴۵ = فیضی، محمد. «تلاته غساله و یک تفسیر عرفانی از کتاب طفیله غیبیه». وحدت، ۱۳ (۱۳۵۴)، ۱۰۳۱_۱۰۳۴ = قاسمی، احمد. «در باره حافظ». مردم، ج. ۳، ش. ۱ (مهر ۱۳۲۷)، ۱۶_۵۷_۶۸ = قاضی سجاد حسین. «حافظ شناسی در شبه قاره». حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۲۱۶_۲۴۰ = [نقل از مقدمه دیوان حافظ با ترجمه اردو. لاہور، ۱۳۶۳] = قزل ایاغ (پوررضا)، حبیب‌الله. «تفسیر یک بیت حافظ [پیر ما گفت خطا بر قلم صنعت نرفت...]. ایرانشهر، ۲ (۱۳۰۲)، ۶۲۳_۶۲۴ = قزوینی، محمد. «اشارة». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۹۴_۲۰۴ = «بعضی تصمینهای حافظ». در باره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۶۵_۶۵_۱۱۸ = «بعضی تصمینهای حافظ». یادگار، ج. ۱، ش. ۵ (دی ۱۳۲۳)، ۶۷_۷۲ =

- (بهمن ۱۳۲۳)، ۷۱-۶۲، ش. ۸ (فروردين ۱۳۲۴)، ۷۱-۶۰، ش. ۹ (اردیبهشت ۱۳۲۴)، ۷۸-۶۵
- = «حافظ و سلطان احمد جلایر». یادگار، ج. ۱، ش. ۱ (شهریور ۱۳۲۳)، ۱۲-۷
- «دیوان خواجه حافظ شیرازی [طبع عبدالرحیم خلخالی]». بیست مقاله تزویینی، ج. ۲ (خداداد ۱۳۲۴)، ۷۵-۶۵
- «شاهدی دیگر برای «میر نوروزی» [سخن در پرده می گویند چو گل از پرده بیرون آی که بیش از پنج روزی نیست حکم میر نوروزی]». یادگار، ج. ۱، ش. ۱۰ (خرداد ۱۳۲۴)، ۶۶-۵۷
- = «شرح یکی از ایيات حافظ [بانضم اتفاقات یکی از فضای افغانستان بر مقاله مذکور]». آریانا، ج. ۵، ش. ۱ (دلو ۱۳۲۵)، ۱۸-۱۵ (نقل از مجله یادگار)
- «شرح یکی از ایيات حافظ». یادگار، ج. ۲، ش. ۴ (آبان ۱۳۲۴)، ۴۱-۳۷
- = «میر نوروزی». یادگار، ج. ۱، ش. ۳ (آبان ۱۳۲۲)، ۱۳-۱۶
- قیصری، ابراهیم. «دو آینه [تعبیر آینه در دیوان حافظ]». آینه، من. ۱۳، ش. ۱-۳ (فروردين - خداداد ۱۳۶۶)، ۲۰۶
- «سر زلف و قصه گیسو در شعر حافظ [ناظر روی تو صاحب نظر اند آری سر گیسوی تو در هیچ سری نیست که نیست]». نشر دانش، من. ۷، ش. ۵ (مرداد و شهریور ۱۳۶۶)، ۹۲
- «کاغذین جامه - کلاله (گلاله؟)». آینه، من. ۱۳، ش. ۸ (آبان - اسفند ۱۳۶۶): ۶۰۷-۶۰۲
- [کاغذین جامه به خوناب بشویم که فلك...
رهنمونیم به پای علم داد نکرد و
نسیم در سر گل بشکند کلاله سنبل
چو از میان چمن بوی آن کلاله برآید]
کاسیمی، نصرة الله. «دبیاچه بر کتاب در گلستان خیال حافظ». گوهر، ۶ (۱۳۵۷)، ۵۷۹-۵۷۵
- کاظمی، حسین. «هرگز تمیرد آنکه...». هلال، ۱۱ (خرداد ۱۳۴۲ - فروردين ۱۳۴۳)، ش. ۲، ۴۶-۳۳
- [بحثی در باره حافظ و تأثیر او در شعرای هند]
کامران مقدم، شهیندخت. «علامه اقبال و حافظ». در شناخت اقبال: مجموعه مقالات

- کنگره جهانی بزرگداشت علامه اقبال لاهوری، تهران (اسفند ۱۳۶۴)، ۲۰۳-۱۹۳
- کجوری، پروین. «ورود شعر حافظ به ینگی دنیا». آینده، ۷ (۱۳۶۰)، ۴۵۴-۴۵۸.
- کمالیان، مهدی. «نسخه بدل‌های دیوان حافظ [از نسخه مورخ ۸۱۸هـ]». فرهنگ ایران زمین، ۶ (۱۳۳۷)، ۲۰۴-۲۷۲.
- = «نسخه خطی حافظ». دانش امروز، ۲ (۱۳۵۲)، ۴۳۰-۴۳۱.
- کمره، سید محمدعلی. «[در باره دو بیت از حافظ]». یقما، ۱۲ (۱۳۳۸)، ۴۶.
- کمره‌ای، مجتبی. «اصطلاحات شترنج در شعر فارسی». آینده، س. ۱۱، ش. ۱۰/۹ (آذر و دی ۱۳۶۴)، ۷۱۱-۷۱۲.
- کوش، انعام الحق. «حافظ شیرازی». ارمنان کوتیر، لاهور (۱۹۷۳)، ۱۷-۲۲.
- کیوان سمیعی، غلامرضا. تضمین غزلیات حافظ. حافظ شناسی، ۲ (۱۳۶۴)، ۱۳۹-۷۱۲.
- «فال بوسیله دیوان حافظ». حافظ شناسی، ۱ (۱۳۶۴)، ۱۳۱-۱۴۵.
- «گامی چند با کاروان حلمه». دانش [فصلنامه رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، اسلام آباد]، دوره ۱، ش. ۳ (پائیز ۱۳۶۴)، ۷۱-۱۴۴.
- گلچین معانی، احمد. «استاد و مراد خواجه حافظ [قوام الدین ابواسحاق البنجیری]». سالنامه کشور ایران، ۱۹ (۱۳۴۳)، ۲۳-۲۶.
- «حافظ رو داوری له وحید». ۱۰ (۱۳۵۰)، ۱۳۳۹.
- لسان، حسین. «یک توضیح [در باره معنی بیت: ماجرا کم کن و باز آ...]. گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۳ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۵)، ۹.
- لمبتون، ا.ک. «مقدمه‌ای در باب حافظ». در باره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۲۱۵-۲۳۰.
- = «مقدمه در باب حافظ». جهان نو، ۳ (۱۳۲۸)، ۲۲۳-۲۲۶.
- م. ت. «ترجمه حافظ به زبان لهستانی». ← تفضلی، محمود
- م. م. «پنج غزل چاپ نشده از حافظ». دانش امروز، ۱ (۱۳۵۲)، ۳۱۲-۳۱۴.
- مایل، روزبه. «چند غزل بازیافته از حافظ». ادب، ج. ۲۵، ش. ۱ (۱۳۵۶)، ۱۰-۱۲.
- مایل هروی، غلامرضا. «جمع و تصحیح دیوان حافظ در محضر فریدون حسین میرزا بن سلطان حسین میرزا بایقراء». آریانا، ج. ۲۹ (۱۳۴۹-۱۳۵۰)، ش. ۲، ۲۰-۲۱.
- مجتبائی، فتح الله. «حافظ و خسروه». آینده، ۱۱ (۱۳۶۴)، ۴۹-۶۹.

- مجتبه‌زاده، علیرضا. «نزاری و حافظ». نخستین کنگره تحقیقات ایرانی، ۳
۲۸۲_۲۷۸ (۱۳۵۴).
- مجلدی، عبدالعزیز. «حافظ شیراز». هلال، ج. ۱۸ (۱۳۴۹)، ش. ۳، ۸۷.
- محجوب، محمد جعفر. «چند نکته درباره شعر حافظ و زندگانی او». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۴۱۶_۳۹۹.
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- = «چند نکته درباره شعر حافظ و زندگانی او». حافظ شناسی، ۱ (۱۳۶۴)، ۴۶_۳۱.
- = «ساقی نامه - معنی نامه». حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۳۸_۱۵۷.
- = «سعدی - حافظ». یغما، ۲۴ (۱۳۵۰)، ۲۹۵_۲۹۳.
- = «غزلهای خواجه حافظ شیرازی [چاپ پرویز نائل خانلری]». سخن، س. ۹
۹۱۹_۹۱۵ (۱۳۳۷).
- محمد ابراهیم، خلیل. «رفع یک اشتباه [درباره یک بیت حافظ]». عرفان، ج. ۵
۱۳۴_۱۳۱ (۱۳۵۱).
- محمد ریاض. «بررسی و مقایسه غزلیات سعدی و حافظ». هلال، ج. ۱۹، ش. ۴.
۲۱_۱۵ (۱۳۵۰).
- محمودی، هوشنگ. «نقدی بر حافظ فرزاد». وحید، ۱۱ (۱۳۵۲)، ۸۳_۹۳.
- محمودی بختیاری، علیقلی. «چرا حافظ». حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۴۲_۲۸
- = «فردوسی و حافظ». هوخت، ج. ۱۰ (۱۳۳۸)، ش. ۹، ۲۲_۲۱، ۲۸.
- = «من و حافظ». شکرستان، تهران (۱۳۵۱)، ۱۹_۳۰.
- = «میث، اسطوره، راز». هنر و مردم، س. ۱۴، ش. ۱۶۵/۱۶۶ (تیر و مرداد ۱۳۵۵)،
۷۷_۷۰
- [بخشی از این مقاله درباره حافظ است]
- محیط طباطبائی، سید محمد. «این غزل از حافظ است یا سلمان». ارمغان، ۴۰
۸۰_۷۳ (۱۳۵۰).
- = «این غزل از حافظ است یا سلمان». درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۲۳۱_۲۴۰.
- = «تحقیق در تاریخ وفات حافظ». آینده، دوره ۷، ش. ۱/۲ (۱۳۶۰)، ۲۵_۳۱.
- = «چرا دوست داریم حافظ بی‌دین باشد». روزنامه اطلاعات، (پنج شنبه ۲۷
اردیبهشت ۱۳۵۲)، ۱۹.

- محیط طباطبائی، سید محمد. «حافظ را با معیارهای غربی نمی‌توان شناخت». روزنامه اطلاعات، (یکشنبه ۱۳ خرداد ۱۳۵۲)، ۱۴، ۱۱-۵.
- = «حافظ و هندوستان». ایندو ایرانیکا، ج. ۴، ش. ۲/۲ (۱۹۴۹-۱۹۵۰)، ۱۱-۵.
- = «خواجه فقیر (درباره حافظ)». محیط، ج. ۱، ش. ۱ (شهریور ۱۳۲۱)، ۱۹-۹.
- = «روسها قدر حافظ را بیشتر از ما می‌دانند». روزنامه اطلاعات، (شنبه ۵ اسفند ۱۳۵۱)، ۱۱.
- = «غزلهای دخیل و اصیل در دیوان حافظ». آینده، ۱۸ (۱۳۶۱)، ۱۳-۱۷.
- = «قدیمی ترین مأخذ کتبی شعر حافظ». درباره حافظ، تهران (۱۳۶۲)، ۱۳-۲۸.
- = «قدیمی ترین مأخذ کتبی شعر حافظ». وحید، ۹ (۱۳۵۰)، ۷-۱۶.
- = «وجه تخلص خواجه حافظ». گوهر، ۲ (۱۳۵۲)، ۸۶۷-۸۷۴.
- مرادی، غلامرضا. «رسولان فتح (شعر کوتاه)». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۴.
- مرتضوی، منوچهر. «ایهام با خصیصه اصلی سبک حافظ». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۱۱ (۱۳۳۸)، ۱۹۲-۲۲۴، ۴۸۵-۵۰۰، ۱۲ (۱۳۳۹)، ۴۵-۸۴.
- = «تأثیر حافظ از سعدی». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۸ (۱۳۳۵)، ۲-۳۲، ۵۹-۱۶۵.
- = «شیوه خاص حافظ». نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی تبریز، ۲۳ (۱۳۵۰)، ۳۳-۴۸.
- = «عشق در دیوان حافظ». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۶ (۱۳۳۳)، ۳۹۵-۴۳۲.
- = «نقش بر آب، شرح چند بیت از اشعار حافظ». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۱۷، ش. ۴ (نومستان ۱۳۴۴)، ۴۱۹-۴۲۹.
- = «باداشتی درباره تأثیر خواجه حافظ از داستان شیخ صنعتان». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۸ (۱۳۳۵)، ۳۶۲-۳۹۲.
- مزروقی، رحیم. «در خلوت حافظ (شعر)». کیهان (صدای بال آندیشیدن)، (پنج شنبه ۷ شهریور ۱۳۶۳)، ۲۹.
- مشکور، محمدمجود. «حافظ جبری مذهب است». وحید، ۹ (۱۳۵۰)، ۵۵۵-۵۶۵.
- = «مسئله جیر و اختیار در دیوان حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۴۱۷-۴۳۰.
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]

- مصطفی، ابوالفضل، «برخورد حافظ با نجوم احکامی و حشوی.» *حافظ شناسی*، ۱۴۸-۱۵۶ (۱۳۶۴).
- = «ترك فلك - وهلال عيد - دور قدر.» *حافظ شناسی*، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۳۶-۴۷.
- = «حافظ و نجوم احکامی و حشوی.» *گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر*، ۴ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۲۳ مهر ۱۳۶۴)، ۱۰-۱۱.
- = «داس مه نو.» *حافظ شناسی*، ۳ (۱۳۶۵)، ۹۱-۹۸.
- = «داس مه نو، در کشتزار اندیشه حافظ.» *گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر*، ۵ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۷ آبان ۱۳۶۴)، ۱۰.
- = «ذره در چشم خورشید حافظ.» *گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر*، ۱۰ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۷ دی ۱۳۶۴)، ۱۰.
- = «رسم نثار و فدیه در دیوان حافظ.» *حافظ شناسی*، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۴۵-۱۵۶.
- = «طنز و تعریض در شعر حافظ.» *حافظ شناسی*، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۳۷-۱۴۵.
- = «غزاله خورشید، صیدلا غر حافظ ۱» *گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر*، ۱۳ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۲۹ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۱-۱۵.
- = «وظیفه، در شعر حافظ.» *حافظ شناسی*، ۱ (۱۳۶۴)، ۱۵۹-۱۶۷.
- مصطفا، بانو. «بیماری صبا.» سخن، ۲۵ (۱۳۵۶)، ۱۱۵۴-۱۱۶۰.
- مطهری، مرتضی. «عرفان حافظ.» *مقالات و بررسیها*، ش. ۳ (۱۳۵۹)، ۱-۹۹.
- معارفی، محیی الدین. «جنده بیت از حافظ قزوینی.» *وحید*، ۴ (۱۳۴۵)، ۶۸۲-۶۸۲.
- معظمی، رضی. «دید فلسفی حافظ.» *جهان نو*، ۹ (۱۳۳۳)، ۱۷-۲۱.
- معین، محمد. «دفاع از دو گوینده بزرگ.» *مجموعه مقالات دکتر محمد معین*، ۱ (۱۳۶۴).
- = «زیارتگه رندان.» *اطلاعات ماهانه*، ج. ۲، ش. ۳ (خرداد ۱۳۲۸)، ۱۹-۲۲.
- = «زیارتگه رندان.» *مجموعه مقالات دکتر محمد معین*، ۱ (۱۳۶۴)، ۲۲۵-۲۴۴.
- مقدم، امیر. «فرهنگ اصطلاحات حافظ.» *نشریه دانشکده ادبیات تبریز*، ۱۷ (۱۳۴۴)، ۳۵۶-۳۶۶، ۲۲۹-۲۴۴، ۱۱۵-۱۲۰، ۵۳۷-۵۳۰.
- .، ۴۹۱-۴۹۰، ۵۲۷-۵۰۳، ۱۱۱-۱۱۹، ۳۹۷-۴۰۴، ۲۰ (۱۳۴۶)، ۱۹-۱۹.
- .، ۲۷۰-۲۷۵، ۱۰۵-۱۱۱، ۵۱۹-۱۲۶.
- مقربی، مصطفی. «بیتی از حافظ [گفت: کیم دهان ولبت کامران کنند؟ / گفت: به چشم هرچه تو گویی چنان کنند].» *حافظ شناسی*، ۳ (۱۳۶۵)، ۲۰-۲۶.

- ملح، حسینعلی. «تعییری برچند بیت از حافظ». سخن، ۲۰ (۱۳۴۹)، ۷۵۸-۷۵۳.
- = «حافظ و موسیقی». تلخ، ج. ۱، ش. ۲ (فروردين ۱۳۶۳)، ۲۱-۲۱.
- متحن، حسینعلی. «سخنی چند در ماجرای زندگی منصور مظفری مددح حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]، شیراز (۱۳۵۲)، ۴۶۴-۴۲۱.
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- مقانی، علی. «تأثرات حافظ از قرآن». نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۸ (۱۳۳۵).
- ۳۰۷-۲۸۸
- منزوی، احمد. «بررسی آماری از نسخه‌های خطی دیوان حافظ و سعدی». وحید، ۹ (۱۳۵۰)، ۳۰۳-۳۰۹.
- منشی‌زاده، کیومرث. «در ترجمه انگلیسی شعرهای حافظ». کارو، ج. ۱۶ (۱۳۵۹).
- ش. ۲، ۶۰-۶۱
- «موج تهدیب و تعالی در کلام حافظ». کلمه، ش. ۱ (پانیز ۱۳۶۰)، ۷۷-۷۲.
- موحد، ضیاء «مسئله صدق در شعر». مفید، س. ۳، ش. ۹ دوره جدید (دیماه ۱۳۶۶)، ۱۶-۲۲.
- [قسمتی از مقاله درباره حافظ است]
- موسوی، سیدحسین. «درباره مقاله مسلمان نشود، سلیمان نشود [از بهاء الدین خرمشاهی]». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱۳ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۲۹ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۰.
- موسوی گرمارودی، علی. «با حافظ (شعر)». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱۳ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۲۹ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۶.
- مولوی، غلامحسین (تنه). «پرتو قرآن و گلزار حافظ (شعر)». کیهان (صدای بال اندیشیدن)، (پنج شنبه ۲۹ شهریور ۱۳۶۳)، ۷.
- مهرانفر، اکرم. «حافظ از دیدگاه نیما». کیهان فرهنگی، س. ۳، ش. ۴ (تیر ۱۳۶۵)، ۳۶.
- مهرین، عباس. «حافظ شیرازی». هوخت، ۲۷ (۱۳۵۵)، ش. ۹، ۴۰-۴۷.
- مهیار، عباس. «گل رکناباد (شعر)». گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۴.
- میری، او. «گفتگو با خانم اوامیری حافظ شناس فرانسوی». [توسط] حسین مهری. تلاش، ش. ۶۲ (مهر ۱۳۵۵)، ۲۷-۲۹.

- میناسیان، آشوت. «درباره حافظ». هور، ج. ۱ (۱۳۵۰)، ش. ۳، ۲۳-۲۶، ۴/۳.
- مینوی، مجتبی. «تخمیس غزلی از حافظ از یکی از معاصرین او». روزگارنو، ج. ۲، ش. ۱ (تابستان ۱۹۴۳)، ۴۲-۴۴.
- = «معنای بیتی از حافظ». مقالات فرزان، تهران (۱۳۵۶)، ۴۳۷.
- نجات، نورالدین. «غزلهای دخیل و اصیل در دیوان حافظ». آینده، ۸ (۱۳۶۱)، ۵۳۱-۵۳۲.
- نجفی، ابوالحسن. «حافظ: نسخه نهائی [نقد دیوان حافظ تصحیح پرویز نائل خانلری]». نشر دانش، س. ۲، ش. ۱ (آذر و دی ۱۳۶۰)، ۳۰-۲۹.
- نذیر احمد. «دیوان حافظ کا ایک قدیم مخطوطہ». علوم اسلامیہ، س. ۱، ش. ۲ (۱۹۶۰)، ۵۸-۶۸ (اردو).
- = «نسخه قدیمی مهم از دیوان حافظ». ایرانشناسی، ۲ (۱۳۴۹)، ۳۴-۵۳.
- نفیسی، سعید. «حافظ و جهان ملک خاتون». درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۲۰۷-۲۱۴.
- = «حافظ و جهان ملک خاتون». راهنمای کتاب، ۱۱ (۱۳۴۷)، ۳۶۹-۳۷۲.
- = «مذهب حافظ». مجله انجمن عربی و فارسی، ج. ۱۳، ش. ۱۴، ۴/۲، ش. ۱/۲ (۱۹۶۸-۱۹۶۹)، ۱۰۴-۱۰۸.
- = «مذهب حافظ». مقالات منتخبه، ۱ (۱۹۷۰)، ۱۰۴-۱۰۸.
- نفیسی، نوشین دخت. «نسخه مصور دیوان حافظ». باستانشناسی و هنر ایران، ش. ۵ (۱۳۴۹)، ۴۲-۴۲.
- نوربخش، مرتضی. «بر این روای غبار قدم، دریغ مدار (شعر)». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۹ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۳ دی ۱۳۶۴)، ۱۶.
- نورنعتاللهی، رضا. «نکاتی درباره زندگی و شعر حافظ». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۴۶۵-۴۸۲.
- [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
- نوریا. «حوزه انتقال». حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۲۳۰-۲۳۹.
- نوریان، مهدی. «شعر مسعود سعد در دیوان حافظ». آینده، س. ۱۲، ش. ۴-۶ (تیر-شهریور ۱۳۶۵)، ۱۹۲-۱۹۴.
- نویری، محمد. «به حافظ (شعر)». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۲ (ضمیمه اطلاعات سه شنبه ۱۵ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۴.

- نیاز کرمانی، سعید. «بیا که پرده گلریز...» حافظ شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۰۷ - ۱۱۵
- = «بیان عشق از زبان حافظ.» حافظ شناسی، ۲ (۱۳۶۴)، ۲۰۹ - ۲۲۸
- = «چرا حافظ؟» حافظ شناسی، ۳ (۱۳۶۵)، ۵ - ۱۹
- = «حافظ از دیدگاههای مختلف.» حافظ شناسی، ۱ (۱۳۶۴)، ۲ - ۲۳
- = «مفهوم و معانی واژه‌ها در شعر حافظ.» حافظ شناسی، ۴ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۹۰ - ۱۹۸
- = «من این مرقع رنگین...» حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۱۰۵ - ۱۵
- = «نیش‌ها و نوش‌ها.» حافظ شناسی، ۵ (تابستان ۱۳۶۶)، ۲۲۸ - ۲۴۰
- نیکروش، نصرت‌الله. «حافظ (شعر کوتاه).» گلچرخ، وزیر ادبیات و هنر، ۱۰ (ضمیمه اطلاعات سه‌شنبه ۱۷ دی ۱۳۶۴)، ۱۴
- نیکی‌تین، بازیل. «غزلیات حافظ [ترجمه لهستانی زایاچاکوفسکی].» راهنمای کتاب، ۳ (۱۳۳۹)، ۱۰۵ - ۱۰۴
- واجد، محمدجعفر. «شرح غزل ملمع حافظ.» شرح و تصحیح مثنیات شیخ اجل سعدی، شیراز (اداره کل فرهنگ و هنر فارس، بی‌تا)، ۶۸_۵۳
- = «شرح یک غزل ملمع از خواجه حافظ.» نشریه دانشکده ادبیات تبریز، ۲۰ (۱۳۴۷)، ۹ - ۴
- والا، سهراب. «پژوهش حافظ و راویان.» ترجمه مهرداد مهرین. هوخت، ۳۱ (۱۳۵۹)، ش. ۱۰، ۲۶ - ۳۱
- وحیدی، حسین. «حافظ عارف [تقدی بر کتاب حافظ عارف نوشتہ رکن الدین همايون فخر].» هوخت، ۳۵ (۱۳۶۲)، ش. ۵، ۴۴ - ۴۵
- وزین‌پور، نادر. «[درباره دوگانگی شعر حافظ].» سخن، ۲۶ (۱۳۵۶)، ۲۱۹ - ۲۲۲
- وکیل، محمد صالح. «ترجمه و تفسیر بعضی از آیات حافظ [و جواب عباس اقبال].» یادگار، ج. ۵، ش. ۹/۸ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۲۸)، ۱۲۳ - ۱۲۷
- هروی، حسینعلی. «تحلیل یک شعر فلسفی از پل والری؛ سنجشی با عرفان حافظ.» نقد و نظر درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۱۰۸ - ۱۱۳
- = «حافظ و والری یا سنجش بین جهان‌بینی عرفانی و مادی.» مقالات و بررسیها، دفتر دوم (۱۳۴۹)، ۹۶ - ۱۱۵
- = «حافظ و والری یا سنجش بین جهان‌بینی عرفانی و مادی.» نقد و نظر درباره

- حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۱۹-۳
- = «در جواب مسعود فرزاد». نگین، ش. ۱۲۷ (آذر ۱۳۵۴)، ۲۸-۲۵
- = «در جواب نکته گیر بر حافظ چاپ خانلری». نشردانش، س. ۸، ش. ۱ (آذر و دی ۱۳۶۶)، ۷۱-۶۷
- = «دو آینه». آینده، س. ۱۳، ش. ۱۲-۸ (آبان - اسفند ۱۳۶۶)؛ ۵۹۵-۵۸۸
- = «دیوان خواجه حافظ شیرازی [از ابوالقاسم انجوی]». آینده، س. ۷، ش. ۱۲/۱۱ (بهمن و اسفند ۱۳۶۰)، ۹۰۹-۸۹۶
- = «دیوان خواجه حافظ شیرازی [از ابوالقاسم انجوی].» نقد و نظر درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۲۳۸-۲۱۰
- = «راجح به شرح بیتی از حافظ [مباش غره به یاری خود که در خبر است هزار تعییه در حکم پادشاه انگیز؛ از کرامت رعناسینی، آینده، س. ۱۰، ش. ۱۲].» آینده، س. ۱۱، ش. ۷/۶ (شهریور و مهر ۱۳۶۴)، ۵۲۱-۵۱۹
- = «سخنی از تصحیح جدید دیوان حافظ [نقد حافظ خانلری]». نشردانش، س. ۱، ش. ۵/۶ (مرداد تا آبان ۱۳۶۰)، ۱۶-۹
- = «سخنی از تصحیح جدید دیوان حافظ [نقد حافظ خانلری].» نقد و نظر درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۲۰۹-۱۹۷
- = «سنجهش مفهوم یک شعر عرفانی و یک شعر فلسفی از حافظ و والری.» نقد و نظر درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۱۰۷-۹۹
- = «سنجهش و مفهوم یک شعر عرفانی و یک شعر فلسفی از حافظ و والری.» نگین، ش. ۱۲۸ (دی ۱۳۵۴)، ۲۸-۲۵، ش. ۱۳۰ (نوروز ۱۳۵۵)، ۴۰-۳۸
- = «نظری به کلام و پیام حافظ [ناظر به مقاله احمد سمیعی].» نشردانش، س. ۵، ش. ۱ (آذر و دی ۱۳۶۳)، ۳۲-۲۳
- = «نقدي بر حافظ جلالی - نذير احمد». مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تربیت معلم، ش. ۶ (دی ۱۳۵۸)، ۸۵-۶۱
- = «نقدي بر حافظ جلالی - نذير احمد و مقایسه آن با حافظ قزوینی - غنی.» مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تربیت معلم، ش. ۵ (شهریور ۱۳۵۸)، ۱۰۳-۸۶
- = «نقدي بر حافظ جلالی - نذير احمد و مقایسه آن با حافظ قزوینی - غنی». نقد و نظر درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۱۹۲-۱۱۳

- هروی، حسینعلی. «نقدی بر حافظ مسعود فرزاده». مقالات و بررسیها، ش. ۱۳۵۲ (۱۳۵۲)، ۲۸۰-۲۴۱، دنباله این مقاله در نگین، ش. ۱۳۵ (مرداد ۱۳۵۵)، ۳۷-۲۸، ش. ۱۳۶ (شهریور ۱۳۵۵)، ۲۱-۲۴ = «نقدی بر حافظ مسعود فرزاده». نقد و نظر درباره حافظ، تهران (۱۳۶۳)، ۹۸-۲۰
- = «نکته‌هایی در تصحیح دیوان حافظ [نقدی بر دیوان حافظ به تصحیح و توضیح پرویز ناتل خانلری، ویرایش دوم، ۱۳۶۲]». نشردانش. س. ۶، ش. ۲ (بهمن و اسفند ۱۳۶۴)، ۳۲-۲۱ = «نگاهی گذرا بر کلک خیال‌انگیز [از پرویز اهور، تهران، ۱۳۶۴]». حافظ‌شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۴۱-۱۴۶ = «بادداشت...» حافظ‌شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۳۶-۱۳۳ = «یک توضیح [درباره مقاله جام اسکندر]». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۵ (ضمیمه اطلاعات سه‌شنبه ۲۷ اسفند ۱۳۶۴)، ۲، همایون‌پور، منوچهر. «بادداشتها». حافظ‌شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۱۸۲-۱۹۴ همایون‌نفرخ، رکن‌الدین. «درباره ملاقات خواجه حافظ با امیر تیمور». ارمغان، ۴۶ (۱۳۵۶)، ۱۶۵-۱۷۶ = «نکته‌ای چند درباره دو کتاب لطائف اشرفی و مکتوبات اشرفی». حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]. شیراز (۱۳۵۲)، ۴۸۲-۴۹۲ = [این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است] همدانی، مشقق. «خواجه شیراز (شعر)». گلچرخ، ویژه ادبیات و هنر، ۱۳ (ضمیمه اطلاعات سه‌شنبه ۲۹ بهمن ۱۳۶۴)، ۱۶ هومن، محمود. «سبک حافظ [نقل از حافظ تصحیح محمود هومن. ص. ۳۷۱]». حافظ‌شناسی، ۶ (پائیز ۱۳۶۶)، ۷۹ هیلمن، مایکل. «حافظ‌شناسی در آینده». نخستین کنگره تحقیقات ایرانی، ۲ (۱۳۵۳)، ۲۱۶-۲۲۵ = «دیوان کهنه حافظ [بکوشش ایرج افشار]». راهنمای کتاب، ۱۳ (۱۳۴۹)، ۳۲۷-۳۲۶ = «کوشش‌هایی جدید در شناخت دیوان صحیح حافظ». راهنمای کتاب، ۱۳ (۱۳۴۹)، ۷۲۶-۷۲۶ = «تقد ادبی و دیوان حافظ». راهنمای کتاب، ۱۳ (۱۳۴۹)، ۴۳-۵۲

یاحقی، محمدجعفر. «از چندین هنر حافظ.» فرخنده پیام، مشهد (۱۳۶۰)، ۷۱۹_۶۷۰

= «نشخند حافظ شیراز.» مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی، ۱۱ (۱۳۵۴)، ۳۰۵_۲۸۶

یاسمی، رشید. «سلمان و حافظ [استاد رشید یاسمی، تبعی و انتقاد و احوال سلمان ساوجی، ص. ۸۷].» حافظ شناسی، ۶ (پانیز ۱۳۶۶)، ۱۱۵
یزدانی، بهمن؛ گیلانی، سasan کی آرش. «تفسیر بیت حافظ [بیرما گفت خطاب قلم صنع نرفت.].» ایرانشهر، ۲ (۱۳۰۲)، ۴۹۶_۴۹۵

یستا، ر. ج. «عزیز دیرمغان.» چیستا، ۱ (۱۳۶۰)، ۷۰۹_۶۹۹
یکتائی، مجید. «تحقيق درباره مفاهیم عرفانی غزلیات حافظ.» مهر، ج. ۱۳ (۱۳۴۶)، ش. ۲، ۳۱_۲۹، ش. ۳، ۱۹۸_۱۹۶

= «حافظ در سلک عشاق.» مهر، ج. ۱۲ (۱۳۴۶)، ۴۱۷_۴۱۴

= «حافظ در سلک فقر و در درویشی.» مهر، ج. ۱۳ (۱۳۴۶)، ۲۸۲_۲۷۸_۲۷۶

= «حافظ در سلک ملامتیه.» مهر، ج. ۱۲ (۱۳۴۶)، ۵۹۲_۵۸۹
یمینی، عبدالعظيم. «جهان بینی تحلیلی سعدی و جهان بینی ترکیبی حافظ.» ارمغان، ۴۰ (۱۳۵۰)، ۶۷۹_۶۷۳، ۶۲۲_۶۱۶

= «جهان بینی تحلیلی سعدی و جهان بینی ترکیبی حافظ.» حافظ [مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ]، شیراز (۱۳۵۲)، ۵۰۷_۴۹۳

[این مجموعه در سال ۱۳۵۷ توسط دانشگاه شیراز تجدید چاپ شده است]
یوسفی، غلامحسین. «رنگ در شعر حافظ.» برگهایی در آغوش باد، مشهد (۱۳۵۶)، ۳۳۳_۲۸۹

= «نکته‌ای در شعر حافظ.» نامه اهل خراسان، ۱۴۲_۱۳۵

= «نکته‌ای در شعر حافظ.» یغما، ۱۷ (۱۳۴۳)، ۱۱۵_۱۱۳

پایان نامه دکتری ادبیات در ایران درباره حافظ

اسکندری، محمدحسین

صور خیال در شعر حافظ. - تهران: دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۵۱. - ۶۶۹ ص.

رجائی، احمدعلی

فرهنگ اشعار حافظ با ذکر مصطلحات صوفیه و تعبیرات خاص و نوادر لغات. - تهران: دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۴۹-۱۳۵۰. - ۳۳۶ ص.

[این رساله بعدا بچاپ رسیده است]

سادات ناصری، حسن

مقایسه و تحلیل آثار و نمونه ارتباط افکار مولانا جلال الدین و حافظ. - تهران: دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، بی‌تا. -

شهابی قریب، مصطفی

تأثیر قرآن در ادبیات فارسی [شامل] مواردی که خواجه حافظ در دیوان خود و حکیم

- سنایی در حدیقه از آیات قرآنی استفاده کرده‌اند. - تهران: دانشگاه تهران،
دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۳۵-۱۳۳۶. - ۳۶۳ ص.
- فلاح رستگار، گیتی
غزل سرایی در قرن هشتم. - تهران: دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی،
۱۳۴۷. - ۴۷۸ ص.

تنظیم اشعار حافظ برای آواز

ارغوان، تصنیفهای ایرانی [نوار موسیقی]. - بیات ترک؛ شور؛ نوا. - خواننده حسین سعادتمند؛ آهنگساز و سربرست گروه علی درخشنان؛ شعر از حافظ؛ شعر تصنیف از فیض کاشانی. - یزد؛ شرکت فعالیتهای سمعی و بصری ندا؛ ۱۳۶.

کاست: ۶۰ دقیقه
[مزده ایدل که دگر باد صبا باز آمد...؛ نفس باد صبا مشک فشان خواهد شد...؛ دلم جز مهر مهرویان طریقی برنمیگیرد...]
ایکه در کشتن ما هیچ مدارانکنی [نوار موسیقی]. - آواز عبدالوهاب شهیدی؛ غزل از حافظ. - تهران؛ استریو دیسکو؛ ۱۳.

کاست: روی ب، ۳۰ دقیقه.
بیداد - همایون [نوار موسیقی]. - آواز محمدرضا شجریان؛ گروه عارف و شیدا؛ سربرست مشکاتیان؛ غزلهای حافظ. - تهران؛ شرکت دل آواز. ۱۳۶۴
کاست: ۶۰ دقیقه.

[یاری اندر کس نمی بینیم یاران را چه شد...؛ روز وصل دوستداران یاد باد...]

پیام حافظ [نوار موسیقی]. - موسیقی عماردام؛ غزلها از حافظ [از روی دیوان حافظ

تصحیح پرویز نائل خانلری]. - تهران: شرکت انتشاراتی بهنوش، ۱۳۶.

۱ کاست: ۶۰ دقیقه (از سلسله برنامه های فرهنگ و ادب و عرفان ایران، زیر نظر

احمد کسیلا)

[مزده ایدل که مسیحا نفسی می آید...]: چو بشنوی سخن اهل دل مگو که

خطاست...؛ به کوی میکده هر سالکی که ره دانست...؛ تو همچو صبحی و من

شمع خلوت سحرم...؛ ای نسیم سحرآرا مگه یار کجاست]

ترانه [نوار موسیقی]. - آهنگ کردی؛ آواز سیما بینا؛ آهنگ از حسن کامگار؛ رهبر

ارکستر فرهاد فخرالدینی؛ تنظیم برای ارکستر از فرهاد فخرالدینی؛ اجرا کننده

ارکستر رادیو تلویزیون ملی ایران؛ شعر فارسی از حافظ. - تهران: رادیو، ۱۳.

۱ حلقه: دقیقه، دور ۷/۵، تمام لبه، استریو.

دستگاه ماهور [نوار موسیقی]. - آواز محمد رضا شجریان؛ سه تار پرویز مشکاتیان؛ نی

محمد موسوی؛ اشعار؛ سعدی، باباطاهر، حافظ و مولوی؛ تصنیف: شیدا. -

تهران: بی‌نا، ۱۳۶.

۱ کاست: ۶۰ دقیقه.

[دل میرود زدستم صاحبدلان خدا را...]

دستگاه نوا [نوار موسیقی]. - آواز پریسا؛ سرپرست گروه و تهیه کننده موسیقی محمد

علیزاده؛ شعر حافظ و... - تهران: مرکز حفظ و اشاعه موسیقی ایرانی، ۱۳۵۶.

۱ کاست: ۶۰ دقیقه

ساربان [نوار موسیقی]. - خوانندگان: مهرداد کاظمنی، علیرضا شوریده، جهانگیر

زمانی؛ آهنگسازان: بهمن ریاحی، علیرضا بنس دست، محمد احمدیان، فرهاد

فخرالدینی، علی رحیمیان و محمد رضا جهان شمس؛ رهبر ارکستر نادر

مرتضی پور؛ اجرای ارکستر سمفونیک تهران؛ شعر از سعدی، مولانا و حافظ. -

تهران: مرکز سرود آهنگهای افغانی وزارت ارشاد اسلامی، ۱۳۶۶.

۱ کاست: ۶۰ دقیقه

[الا ای آهوی وحشی کجاتی...؛ دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند...، روز

هجران و شب فرقت یار آخر شد...]

کنسرت شجریان، مشکاتیان، فرهنگ فر [نوار موسیقی]. - آواز شجریان؛ آهنگ از

برویز مشکاتیان؛ اشعار از حافظ و باباطاهر. - تهران: بی‌نا، ۱۳۶.

۱ کاست: ۶۰ دقیقه

[بر آستان جانان گر سر توان نهادن...]

گل صدبرگ [نوار موسیقی]. - موسیقی عرفانی ایران: آواز شهرام ناظری؛ سرپرست گروه جلال ذوالفنون؛ آهنگسازان: جلال ذوالفنون، رضا قاسمی و شهرام ناظری؛ شعر از مولانا، حافظ و عطار نیشابوری. - تهران: سازمان فرهنگی و هنری خوش نوا، ۱۳۶۴.

۱ کاست: ۶۰ دقیقه.

[الا یا بایها الساقی ادرکاسا و ناولها ...]

گلهای تازه، شماره ۶ [نوار موسیقی]. - همایون؛ آواز قوامی؛ ویلون از خرم؛ سنتور نجاحی؛ ضرب جهانگیر ملک؛ اشعار از حافظ؛ گوینده امیر معز. - تهران: رادیو، دی ۱۳۵۱.

۱ حلقة: دقیقه، دور ۷۵ / ۲، تمام لبه؛

گلهای تازه، شماره ۱۵ [نوار موسیقی]. - شور؛ خواننده ترانه عهدیه و آواز شهیدی، سنتور ورزنه؛ آهنگساز جواد معروفی؛ نی ناهید؛ ضرب افتتاح؛ اشعار آواز از حافظ و شعر ترانه از سیاوش کسرانی؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، اسفند ۱۳۵۱.

۱ حلقة: ۲۷ دقیقه، دور ۵ / ۷، تمام لبه

نام برنامه: بهانه

گلهای تازه، شماره ۱۶ [نوار موسیقی]. - ماهور؛ آواز گلچین؛ ویلون بدیعی؛ تنظیم چهار مضراب ماهور ابوالحسن صبا از فریدون شهبازیان؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، اردیبهشت ۱۳۵۲.

۱ حلقة: ۲۵ دقیقه، دور ۵ / ۷، تمام لبه، مونو

نام برنامه: بر تربت حافظ

گلهای تازه، شماره ۲۸ [نوار موسیقی]. - ماهور؛ آواز ایرج؛ ویلون یاحقی؛ سنتور صارمی؛ آهنگ از فریدون شهبازیان؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، خرداد ۱۳۵۲.

۱ حلقة: دقیقه، دور ۵ / ۷، تمام لبه، مونو.

نام ترانه: در گلستان ارم

گلهای تازه، شماره ۳۱ [نوار موسیقی]. - ماهور؛ آواز سیاوش؛ پیانوی معروفی؛ نی

- ناهید؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، خرداد ۱۳۵۲.
- ۱ حلقه: ۲۰/۳۰ دقیقه، دور ۷/۵، تمام لبه، استریو.
- گلهای تازه، شماره ۴۴ [نوار موسیقی]. - شوستری؛ آواز محمودی؛ ویولن بدیعی؛ تار شریف؛ ضرب ملک؛ اشعار از حافظ؛ گوینده پژوهش. - تهران: رادیو، ۱۳۵۴.
- ۱ حلقه: دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- گلهای تازه، شماره ۴۵ [نوار موسیقی]. - مخالف و متنوی سه گاه؛ آواز قوامی؛ ویولن خرم؛ ستور نجاحی؛ ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ؛ گوینده پژوهش. - تهران: رادیو، ۱۳۵۴.
- ۱ حلقه: ۲۶ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- نام برنامه: آرزوی خام
- گلهای تازه، شماره ۴۶ [نوار موسیقی]. - شور؛ آواز ایرج؛ ویولن اسدالله ملک؛ تار شریف؛ ضرب ملک؛ اشعار از حافظ؛ گوینده پژوهش. - تهران: رادیو شهریور ۱۳۵۲.
- ۱ حلقه: ۲۵ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- نام برنامه: در سایه گیسوی نگار
- گلهای تازه، شماره ۴۷ [نوار موسیقی]. - مخالف سه گاه؛ آواز محمودی؛ ویولن ملک؛ تار شریف؛ ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ - یغما؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو شهریور ۱۳۵۲.
- ۱ حلقه: ۲۴ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- نام برنامه: فدای چشم ساقی.
- گلهای تازه، شماره ۴۸ [نوار موسیقی]. - چهارگاه؛ اواز سیاوش؛ تار شهناز؛ ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو شهریور ۱۳۵۲.
- ۱ حلقه: ۲۳/۱۰ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- نام برنامه: آفتاب نیمه شب.
- گلهای تازه، شماره ۵۱ [نوار موسیقی]. - شور؛ آواز شهیدی، ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، مهر ۱۳۵۲.
- ۱ حلقه: ۲۳/۴۰ دقیقه، دور ۷/۵، مونو.
- نام برنامه: افسر رندی
- گلهای تازه، شماره ۵۵ [نوار موسیقی]. - ابوعطاء؛ آواز ایرج؛ تار شریف؛ ضرب

- افتتاح: اشعار از حافظ؛ گوینده پژوهش - تهران: رادیو، مهر ۱۳۵۲.
- ۱ حلقة: ۲۴ دقیقه، دور ۷/۵، مونو.
نام برنامه: ماه مراد.
- گلهای تازه، شماره ۶۶ [نوار موسیقی]. - ابوعطاء؛ آواز سیاوش؛ ویولن بدیعی؛ تار شهناز؛ ضرب ملک، اشعار از حافظ - رودکی؛ گوینده پژوهش. -
تهران: رادیو، دی ۱۳۵۲.
- ۱ حلقة: ۲۴/۳۰ دقیقه، دور ۷/۵، استریو
نام برنامه: بوی جوی مولیان.
- گلهای تازه، شماره ۷۰ [نوار موسیقی]. - دشتی؛ آواز محمودی؛ ویولن یاحقی؛ تار شهناز؛ ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، آبان ۱۳۵۲.
- ۱ حلقة: ۲۴ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- گلهای تازه، شماره ۷۸ [نوار موسیقی]. - دشتی؛ آواز شهیدی؛ پیانو معروفی؛ ویولن خرم؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، اسفند ۱۳۵۲.
- ۱ حلقة: ۲۴/۱۰ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
نام برنامه: یوسف گمگشته.
- گلهای تازه، شماره ۸۴ [نوار موسیقی]. - شور؛ آواز شهیدی؛ تار شهناز؛ ویولن یاحقی؛ ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، اسفند ۱۳۵۲.
- ۱ حلقة: ۲۶/۳۵ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- گلهای تازه، شماره ۸۵ [نوار موسیقی]. - شور؛ آواز سیاوش؛ ویولن یاحقی؛ تار مجده؛ ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو فروردین ۱۳۵۳.
- ۱ حلقة: ۲۷ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- گلهای تازه، شماره ۸۶ [نوار موسیقی]. - اصفهان؛ آواز سیاوش؛ ویولن بدیعی؛ تار مجده؛ سنتور صارمی؛ ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ؛ گوینده نیکزاد. - تهران: رادیو، بهمن ۱۳۵۲.
- ۱ حلقة: ۲۴ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.
- گلهای تازه، شماره ۹۲ [نوار موسیقی]. - سه گاه؛ آواز سیاوش؛ تار شهناز؛ کمانچه بهاری؛ نی ناهید؛ ضرب افتتاح؛ اشعار از حافظ؛ گوینده معزی. - تهران: رادیو،

اردیبهشت ۱۳۰۳.

۱ حلقة: ۲۹/۱۵ دقیقه، دور ۷/۵، استریو.

گلهای رنگارنگ، شماره ۲۲۸ ب [نوار موسیقی]. - افشاری؛ خواننده ترانه بنان؛ آواز قوامی؛ پیانوی محظوبی؛ آهنگ از روح الله خالقی؛ اشعار حافظ، فروغی سلطامی، جامی و عماد خراسانی؛ گوینده روشنک. - تهران: رادیو، ۱۳۳۹/۴/۱۲.

۱ حلقة: ۳۰ دقیقه، دور ۲/۷۵، تمام لبه.

گلهای رنگارنگ، شماره ۲۴۲ [نوار موسیقی]. - شور؛ آواز بنان؛ تار جلیل شهناز؛ ویولن حبیب الله بدیعی؛ آهنگ مرتضی محظوبی؛ تنظیم آهنگ از روح الله خالقی؛ شعر آواز از سعدی و حافظ؛ شعر ترانه از تورج نگهبان؛ گوینده ایراندخت پرتوی. - تهران: رادیو، ۱۳۴۰/۱/۱۲.

۱ حلقة: ۴۴/۱۵ دقیقه، دور ۷/۵، تمام لبه، مونو.

گلهای رنگارنگ، شماره ۲۵۲ [نوار موسیقی]. - بیات اصفهان؛ آواز بنان؛ پیانو جواد معروفی؛ آهنگ علینقی وزیری؛ شعر متن از سعدی؛ شعر آواز از رهی معیری؛ شعر آهنگ از حافظ؛ گوینده روشنک. - تهران: رادیو، ۱۳۴۰.

۱ حلقة: ۲۷/۵۰ دقیقه، دور ۳/۷۵، تمام لبه، مونو.

گلهای رنگارنگ، شماره ۲۵۴ [نوار موسیقی]. - [بیات اصفهان]، آواز مرضیه و بنان؛ پیانو مرتضی محظوبی؛ ویولن حبیب الله بدیعی؛ رهبر ارکستر، آهنگساز و تنظیم کننده روح الله خالقی؛ ترانه از رودکی؛ شعر آواز از حافظ؛ گوینده روشنک. - تهران: رادیو، ۱۳۴۰.

۱ حلقة: ۲۸/۳۰ دقیقه، دور ۳/۷۵، تمام لبه، مونو.

نام تصنیف: بوی جوی مولیان.

گلهای رنگارنگ، شماره ۲۵۶ [نوار موسیقی]. - [شور]، آواز بنان؛ پیانوی مرتضی محظوبی؛ آهنگ از روح الله خالقی؛ شعر ترانه از رهی معیری؛ سایر اشعار به ترتیب از عارف و حافظ؛ گوینده روشنک. - تهران: رادیو، ۱۳۴۰/۹/۱۸.

۱ حلقة: ۲۹/۱۰ دقیقه، دور ۳/۷۵، تمام لبه، مونو.

گلهای رنگارنگ، شماره ۴۷۴ [نوار موسیقی]. - چهارگاه؛ آواز پوران؛ ویولن حبیب الله بدیعی؛ آهنگ چهارگاه از انوشیروان روحانی؛ ترانه از معینی کرمانشاهی؛ غزل آواز از حافظ؛ گویندگان فیروزه امیرمعز و رضا معینی. -

تهران: رادیو، ۱۳۵?

۱ حلقه: ۲۷/۳۰ دقیقه، دور ۳/۷۵، چهارلبه (روی اول)

نغمه فاخته [نوار موسیقی]. - آواز حسین قوامی؛ آهنگساز عماردام؛ غزل از حافظ؛
شعر و غزل آواز از سایه، شعر از نیما یوشیج، شعر ترانه از نواب صفا؛ غزل آواز
از عطار نیشابوری. - تهران: نشر فرهنگی بهنوش، ۱۳۶۶

۱ کاست: ۶۰ دقیقه.

[مزده ایدل که مسیحا نفسی می‌آید...]

حافظ در ادبیات کودکان

گی، هانری

گلهای حافظ / نوشته هانری گی؛ ترجمه م. ص. از زبان فرانسوی؛ نقاشی از: لیلی
نقی پور. - [تهران]: چاپخانه بانک ملی ایران، [بی تا]. - بدون صفحه شمار: مصور
(رنگی)

[این کتاب بصورت کتابهای برجسته برای کودکان و نوجوانان تهیه شده است]

دیوان یا دیوان برگزیده با ترجمه به زبانهای دیگر چاپ شده در ایران بترتیب تاریخ انتشار

۱۳۴۵

رباعیات حافظ، با ترجمه انگلیسی... [تهران]: کلاله خاور، [۱۳۲۵]... ۴۰ برگ؛
تصویر، جیبی

۱۳۴۰

چند غزل از دیوان حافظ / با ترجمه انگلیسی گرترودل؛ به خط محمدحسن کاتب
السلطان شیرازی؛ بااهتمام محسن صبا - تهران: [انجمن دوستداران کتاب]،
۱۳۴۰-۱۰۲ ص.

۱۳۴۲

آثار ادبی ایران؛ ترجمه انگلیسی: شامل منتخباتی از آثار سعدی، مولوی، حافظ، خیام
و هدایت / تدوین احمد ترکزاده. - [تهران]: عطایی، ۱۳۴۲... ۲۲۳ ص.: مصور
۵۰ غزل از حافظ / با ترجمه‌های انگلیسی، فرانسه، آلمانی از اساتید هر زبان؛ تهیه و
تنظيم محسن رمضانی؛ [به خط جواد شریفی؛ نقاشی، محمد تجویدی... - تهران:
علی اکبر علمی، ۱۳۴۲]. ۳۳۷ ص.: مصور.

دیوان خواجه حافظ شیرازی / با ترجمه شعر انگلیسی و مینیاتورهای رنگی از محمدعلی زاویه [و] محمد تجویدی؛ [دبیاچه و تدوین از م. درویش.- تهران]: جاویدان، [۱۳۴۲].. ۱۶۰ ص.: مصور (بخشی رنگی)
 غزلهای زیبای حافظ؛ با ترجمه به شعر انگلیسی / بکوشش یوسف جمشیدی پور؛ نقاشی از محمد بهرامی؛ خطاطی ج. کیمیا قلم؛ با مقدمه پرسور آبریزی.- تهران]: فروغی، [۱۳۴۲]. - ۲۵۶ ص.: مصور: رقیع
 فالنامه حافظ؛ با ترجمه انگلیسی / نگارش عباس آریانپور کاشانی.- ص.: مصور؛ وزیری
 [چاپ دیگری از همین اثر بدون تاریخ در ۲۱۸ ص. دیده شده است]

۱۳۴۶

دیوان خواجه حافظ شیرازی / با ترجمه شعر انگلیسی و مینیاتورهای رنگی از محمدعلی زاویه و محمد تجویدی؛ [دبیاچه و تدوین از م. درویش.- چاپ دوم.- تهران]: جاویدان، [۱۳۴۶].. ۱۵۸ ص.: مصور (بخشی رنگی)

۱۳۵۵

شعرهای برگزیده از حافظ شیراز / [ترجمه] هرمن بیکتل.- تهران: سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی، ۱۳۵۵. - ۳۸۴ ص.
 [این کتاب از روی نسخه‌ای که در سال ۱۸۷۵ م. در لندن چاپ شده افست گردیده است]

۱۳۶۲

اغانی شیراز او غزلیات حافظ الشیرازی / ترجمه ابراهیم امین الشواربی؛ بکوشش محسن رمضانی.- تهران: پدیده، ۱۳۶۲. - ۵۱۵ ص.
 [این کتاب از روی نسخه چاپ فاهره در سال ۱۳۲۳-۱۳۲۴ افست شده است]
 دیوان حافظ به زبان انگلیسی / ترجمه اج. ویلبر فورس کلارک H. Wilberforce Clarke؛ بکوشش محسن رمضانی.- تهران: پدیده، ۱۳۶۲. - ۵۴۸، xliv ص.
 [این کتاب که فاقد متن فارسی است از روی نسخه چاپ بنگال افست شده است]

غزلیات خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی / ترجمه انگلیسی از ویلبر فورس کلارک؛ بکوشش محسن رمضانی.- چاپ دوم.- تهران: پدیده، ۱۳۶۲. - ۱۹۹، [14] ص.: مصور

۱۳۶۴

دیوان حافظ بزبان آلمانی / ترجمه ف - روزن تسویک: Vincenz Ritter V. - Rosenzweig-Schwannaw بکوشش محسن رمضانی. - تهران: پدیده، ۱۳۶۳ - . xii، 868 ص.

غزلیات خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی = [غزلهای حافظ به پنج زبان] / ترجمه انگلیسی از: گرتود لوئیان بل؛ ترجمه عربی از: امین شواربی؛ ترجمه فرانسه از: پیرسکار؛ ترجمه آلمانی از: روزن تسویگ؛ بکوشش محسن رمضانی؛ خط سیف الله یزدانی؛ حسین خسروی. - تهران: پدیده، ۱۳۶۳ - . [۹، ۱۹۸]، [۴، ۱۹۸] ص.: مصور [۶ تابلوی رنگی]

۱۳۶۴

گزیده غزلیاتی از دیوان حافظ، فارسی - انگلیسی / زیرنظر و با مقدمه فرشید اقبال؛ مترجم: گرتود مارگرت لوئیان بل؛ تذهیب و مینیاتور روی جلد خوشنویس زاده: مینیاتورهای متن علی نساج پور؛ خطاط حسین خسروی. - تهران: اقبال، ۱۳۶۴ - . ۱۳۲ ص.: مصور، رنگی؛ وزیری

۱۳۶۵

۵۰ [پنجاه] غزل از حافظ: فارسی - انگلیسی / [گردآوری و ترجمه] آرتور آربری. - تهران: جانزاده، ۱۳۶۵ - . ۱۸۵ ص.

گزیده غزلیاتی از دیوان حافظ / ترجمه انگلیسی گرتود مارگرت لوئیان بل؛ خط و تابلوی سیاه مشق حسین خسروی. - تهران: اقبال، ۱۳۶۵ - . ۴۱ ص.: مصور، رنگی

[در سال ۱۳۶۵ دوبار به چاپ رسیده است]

گزیده غزلیاتی از دیوان حافظ، فارسی - انگلیسی / زیرنظر و با مقدمه فرشید اقبال؛ مترجم: گرتود مارگرت لوئیان بل؛ تذهیب و مینیاتور روی جلد خوشنویس زاده: مینیاتورهای متن علی نساج پور؛ خطاط حسین خسروی. - چاپ دوم. - تهران: اقبال، ۱۳۶۵ - . ۱۲۴ ص.: مصور، رنگی؛ وزیری

[در سال ۱۳۶۵ چاپ دیگری در قطع رحلی از این اثر بعمل آمده است]

دیوان یا دیوان برگزیده با ترجمه به زبانهای دیگر چاپ شده در ایران بدون تاریخ انتشار

رباعیات حافظ، (فارسی و انگلیسی)/ به سعی و اهتمام محسن. - تهران: کتابفروشی
محسن، [بی‌تا]. - ۵۵ ص.: جیبی

آذری

آذراوغلو

حافظ مزاری باشیندا / آذراوغلو؛ رداکتور: حمید محمدزاده. - [بی‌جا]: توده، ۱۳۵۰ = ۱۹۷۱. - ۶۵ ص.
[اشعار به آذری]

ترجمه‌های دیوان یا بخشی از دیوان به زبانهای اردو، پنجابی، سندي ... بترتیب تاریخ انتشار

۱۲۵۳

دیوان حافظ / متن حافظ؛ با ترجمه اردو در مقابل هر صفحه. - [بی جا، بی نا]، ۱۸۷۴
م = ۱۲۵۳. - ۹۳۴ ص.

۱۲۷۴

تحفہ بی نظیر / منتخب حافظ و در فواصل ایيات ترجمة آنها به زبان هندی (منظور پنجابی باید باشد) از غلام حیدر. - لاہور: چاپخانه خادم التعلیم، ۱۸۹۵ م = ۱۲۷۴. - ۶۵ ص.

۱۲۷۵

تحفہ دلکش / منتخب غزلیات حافظ با ترجمه اردو به نظم از غلام حیدر. - گوجرانواله: میکی پرس، ۱۹۸۶ م = ۱۲۷۵

۱۲۸۳

گلبن معرفت / همراه با ترجمه اردو از محمد اسماعیل خان. - مرادآباد: چاپخانه نضل المطابع، ۱۳۲۲ ق = ۱۲۸۳. - ۳۲ ص.: سنگی

۱۲۸۶

دیوان حافظ / با ترجمه اردو در میان سطراها از میرزا جان. - دهلی: چاپخانه فاروقی، ۱۹۰۷ م = ۱۲۸۶ - ۱۲۱۲ ص.

دیوان حافظ / متن فارسی با ترجمه آن به اردو از ناشناس. - لکھنؤ: محمد سعید، ۱۳۲۶ ق = ۱۲۸۶

۱۲۹۰

آنینه معرفت / منتخب غزلیات حافظ با ترجمه اردو و پنجابی به نثر از غلام حیدر. - لاہور: نولکشور پریس، ۱۹۱۱ م = ۱۲۹۰ - ۸۴ ص.

۱۲۹۱

آنینه معرفت / متن فارسی چهل و دو غزل حافظ با ترجمه اردو و پنجابی از غلام حیدر. - چاپ ۲. - لاہور: کتابخانه محمدی، ۱۳۲۹ ق = ۱۲۹۱ - ۸۴ ص: وزیری، سنگی

۱۲۹۹

دیوان حافظ با ترجمه اردو. - [هند]: بی‌نا، ۱۳۳۸ ق = ۱۲۹۹

۱۳۰۰

تحفه بی‌نظیر / خلاصه دیوان حافظ با ترجمه پنجابی به نظم [ترجمه پنجاه و شش غزل] از غلام حیدر به اهتمام میر عبدالجید. - چاپ هشتم. - لاہور: خادم التعلیم پریس، ۱۹۲۱ م = ۱۳۰۰ - ۶۵ ص.

منتخب دیوان حافظ / با ترجمه اردو از غلام محمد مخلص به عبد به ضمیمه فریاد عبد یا گلستان عشاق [از مترجم]. - امرتسر: چاپخانه الکتریک روز بازار، ۱۹۲۱ م = ۱۳۰۰ - ۸۸ ص.

۱۳۰۴ - ۱۳۰۲

دیوان حافظ / با یک مقدمه و در میان سطراها ترجمة اشعار به نظم پنجابی از مولوی محمد شاه الدین سروری. - لاہور: چاپخانه‌های مشهور عالم و منصور، ۱۹۲۳ - ۱۹۲۵ م = ۱۳۰۲ - ۱۳۰۴. - در دو قسمت [۱۲۷ و ۷۶ ص.]

[دیوان حافظ] / متن دیوان و در میانه ایيات ترجمة اردو از خواجه محمد عباد اللہ امرتسری با مقدمه و یادداشت‌های وی و شرح حال و نیز فالنامه حافظ. - لاہور: چاپخانه روتاری ورکس، ۱۹۲۴ م = ۱۳۰۳ - ۱۴۴، ۳ - ۸۴۶ ص.

۱۳۲۶

حافظ شیرازی مع حقیقی، معنی - اردو / متن دیوان در ضمن اثر عبدالله عسگری. -
lahor: ۱۹۴۷ م = ۱۳۲۶

۱۳۲۸

غزلیات حافظ / ردیف میم با ترجمه اردو از آغا محمد باقر. - لاہور: شیخ مبارک علی
تاجر کتب، ۱۹۴۹ م = ۱۳۲۸. - ۱۹۰ ص.

۱۳۴۰

دیوان حافظ / متن فارسی دیوان با ترجمه منظوم به زبان پنجابی از محمد شاه الدین
 قادری سروری. - چاپ ۳. - لاہور: ملک چنن الدین، تعلیمی برس، ۱۹۶۱ م =
 ۱۳۴۰. - در دو قسمت [۱۱۰ و ۱۲۷ ص.]

۱۳۴۵

غزلیات حافظ شیرازی / مع پنجابی منظوم، ترجمه از محمد عبدالله خان عبدالی؛
ترتیب و تدوین محمد باقر؛ مقدمه از وحید فرشتی. - [لاہور]: پنجابی ادبی
اکادمی، ۱۹۶۶ [م] = ۱۳۴۵. - ۳۱، ۷۵ ص.

ترجمہ دیوان حافظ یا بخشی از دیوان به اردو، سندی... بدون تاریخ انتشار

دیوان حافظ / با ترجمہ اردو۔ حیدرآباد سند: آزاد یک دپو، [بی تا]۔

دیوان حافظ / با ترجمہ سندی۔ حیدرآباد سند: آزاد یک دپو، [بی تا]۔

عربی

دیوان یا بخشی از دیوان یا مطلبی درباره حافظ بترتیب تاریخ انتشار

۱۳۲۳

حافظ الشیرازی، شاعر الفناء والنفل فی ایران / تالیف ابراهیم امین الشواربی. -
قاهره: مطبعة المعارف و مکتبها، [۱۹۴۴ م = ۱۳۲۳]. - ۱، ۷، ۴۳۰ ص.

[درباره حافظ]

۱۳۲۴_۱۳۲۳

اغافی شیراز؛ او، غزلیات حافظ الشیرازی / ترجمه‌الاول مرة عن اصلها الفارسی مع
مقدمة وافية عن الشاعر و دیوانه ابراهیم امین الشواربی. - [[القاهره: مطبعة لجنة
التالیف والترجمه والنشر، ۱۹۴۵_۱۹۴۴ م = ۱۳۲۳-۱۳۲۴]. - ۲ ج: مصور
[دیوان حافظ]

۱۳۴۲

روانع من الشعر الفارسی / جلال‌الدین الرومی، سعدی الشیرازی [و] حافظ
الشیرازی ترجمه محمد الفراقی. - [دمشق]: و زارة الثقافة والارشاد القومي،
مدیرية التالیف و الترجمة، [۱۹۶۲ م = ۱۳۴۲]. - ۳۲۲ ص.

عربى
مقالات

جمال محمد محرز. «ديوان حافظ الشيرازى». مخطوطة منه مصورة من بخارى فى القرن السادس عشر الميلادى. المجلة، ش. ٢٩ (١٩٥٩)، ٦١-٦٧.
الهاشمى، محمد يحيى. «تأثير الشاعر الالمانى كونه بحافظ الشيرازى و شعراه الفرس». الدراسات الادبية، ج. ٤، ٣١-٤٩.

انگلیسی

ترجمه‌های دیوان یا بخشی از دیوان چاپ شده در هند و پاکستان

به ترتیب تاریخ انتشار

۱۲۶۸ ش.

تفسیر و ترجمه پنجاه غزل حافظ / (از غزل ۲۵۱ تا ۳۰۰) به انگلیسی از ایج. تی.
داداچانجی. - بمبنی: ۱۸۸۹ م = ۱۲۶۸ . ۴، ۴ - ۳۶ ص.

۱۲۷۰

دیوان حافظ / متن فارسی دیوان با ترجمه و مقدمه انگلیسی از ایج. دبلیو. کلارک. -
کلکته: ۱۸۹۱ م = ۱۲۷۰ . ۲ - ۲. ج. (۴۸، ۱۰۱۱ ص.)

۱۲۷۴

ترجمه غزل ۱۵۱ - ۲۰۰ حافظ / با مقدمه و شرح حال و آثار حافظ به انگلیسی از
کریشناالال (العل) جهاوری (جواهری). - بمبنی: ۱۸۹۵ م = ۱۲۷۴ - ۵۰ ص.

۱۲۷۵

پنجاه غزل (به شماره ۲۰۱-۲۵۰) از حافظ / با ترجمه (به انگلیسی) و حواشی از
مولوی سید سراج الدین. - کامپ یوند: ۱۸۹۶ م = ۱۲۷۵ . ۱ - ۶۸ ص.

۱۲۹۶

[دیوان حافظ] / هفتاد و پنج غزل (به شماره ۱ تا ۷۵) از ردیف دال با ترجمه انگلیسی و تصحیح از دو ایرانی: «ک. ب.» و «د. ج.». - بمعنی: چاپخانه انگلیسی هند، ۱۳۳۵ ق = ۱۲۹۶..۱۷، ۵۴، ۴۲ ص.

۱۲۹۸

[دیوان حافظ] / هفتاد و پنج غزل (به شماره ۱-۷۵) از ردیف «یا» با ترجمه و حواشی به انگلیسی و تصحیح از دو ایرانی: «ک. ب.» و «د. ج.». - بمعنی: چاپخانه انگلیسی هند، ۱۹۱۹ م = ۱۲۹۸..۱۲، ۲۴، ۲۹ ص.

۱۳۰۱ و ۱۳۰۰

یادگارهای (یادهای) حافظ / انتخاب غزلیات حافظ و ترجمه آنها به انگلیسی از ر. اوبارد. لاهور: ۱۹۲۱ م = ۱۳۰۰..۶۳ ص.
[چاپ دوم. لاهور: ۱۹۲۲ م = ۱۳۰۱..۸۷ ص.]

۱۳۰۴

[دیوان حافظ] / هفتاد و پنج غزل (به شماره ۱ تا ۷۵) با ترجمه به انگلیسی و تصحیح دو ایرانی: «ک. ب.» و «د. ج.». - چاپ دوم با تجدیدنظر کامل و تصحیح دقیق. - بمعنی: چاپخانه انگلیسی هند، ۱۹۲۵ م = ۱۳۰۴..۱۷، ۴۸، ۳۰ ص.

[دیوان حافظ] / هفتاد و پنج غزل حافظ (۱-۷۵ منتخب) با مقدمه و شرح احوال و زندگی حافظ و ترجمه و حواشی و شرح لغات (به انگلیسی) از پرسفسور ج. تاکور. - سورت: چاپخانه پرنسپ سیتی سورت، ۱۹۲۵ م = ۱۳۰۴..۸۸ ص.

۱۳۰۶

[دیوان حافظ] / از غزل ۲۶۹ تا ۴۴۳ (هفتاد و پنج غزل از ردیف میم) با ترجمه به انگلیسی و مقدمه و یادداشتها و توضیحات از دو ایرانی: «خدابخش ب.» و «د. ج.». - بمعنی: چاپخانه‌های مظفری و هور، ۱۳۴۵ ق = ۱۳۰۶..۴۵، ۸۴، ۳۴ ص.

۱۳۱۰

[دیوان حافظ] / هفتاد و پنج غزل از ردیف دال (به شماره ۱۱۸ تا ۱۹۲) با تصحیح و ترجمه به انگلیسی از دو ایرانی: «ک. ب.» و «د. ج.». - چاپ دوم با تجدیدنظر کامل و تصحیح دقیق. - بمعنی: چاپخانه هور، ۱۹۳۱ م = ۱۳۱۰..۸۲، ۱۴، ۱۴ ص

ترجمه بخشی از دیوان یا دیوان به انگلیسی چاپ هند و پاکستان بدون تاریخ انتشار

[دیوان حافظ] / منتخب ۷۵ غزل حافظ از ردیف میر، با شرح و ترجمه و مقدمه به انگلیسی از چوتوبای آدر والا - محمد حسیب الله فرشتی - احمد آباد: چاپخانه سربی انگلورنکیول، [بی تا]-۷، ۱۱۸، ۴۰ ص.

A Bibliography
of Hāfiẓ

**English
Divān and selections**

1774

A specimen of Persian poetry; or Odes of Hafez / with an English translation and paraphrase. Chiefly from the Specimen poesies persicae of Baron Revizky, envoy from the Emepror of Germany to the court of Poland. With historical and grammatical illustrations, and a complete analysis, for the assistance of those who wish to study the persian language. By John Richardson.- London: printed and sold at No 76, Fleet Street, 1774.- 2p.l., xv, 68p.
[persian and English. With autographs of T. Woodburn and W. H. Williams.]

1787

Select Odes from the Persian poet Hafez / translated into English verse, with notes critical, and explanatory, by John Nott.- London: T. Cadell, 1787.- xv, XII, 131p.
[persian and English]

1791

The persian work of Muhammad shamsu - d - Din Hafiz with his life / Author unknown.- London: 1791.

1795

Persian miscellanies: an essay to facilitate the reading of persian manuscripts; with

engraved specimens, philological observations, and notes critical and historical / By William Ouseley.- London: R. White, 1795.- xxxii, [4], 192, [18]p.: ix facsimis.

1797-1799

Several ghazals translated in Latin, English and French in William Jones' works.- London: 1797-1799.- vols. 2,4 and 5

1800

Persian lyrics; or scattered poems, from the Diwan - i - Hafiz / With paraphrases in verse and prose, a catalogue of the gazels as arranged in a manuscript of the works of Hafiz in the Chetam Library at Manchester, and other illustrations.- London: E. Harding [etc.], 1800.- 98, ix, 54p.
[English and persian text. Dedication signed: John Haddon Hindley]

1802

Select odes / translated into English verse, with notes, by J. Nott.- London: 1802.

A specimen of persian poetry; or, odes of Hafez / with an English translation and paraphrase. chiefly from the specimen poeseos Persicae of Baron Revizky - with historical and grammatical illus., and complete analysis by John Richardson.- A new edition, revised, corrected, and enlarged by S. Rousseau.- London: Printed by and for the editor, 1802.- xx (i. e. xvi), 86p.
[Errors in paging: nos. v-viii omitted: Notes by S. Weston]

1845

Gulzar; or, the rose - bower: a tale of Persia /By John S. Reid....- Indianapolis: S. Turner; [etc., etc.], 1845.

1875

A century of ghazals, or A hundred odes/ selected and translated from the Diwan of Hafiz.... - London: Williams & Norgate; [etc., etc.], 1875. - 1 p. l., xviii, 174 p.
["preliminary notice" signed "S. R." i. e. Samuel Robinson. prose translation]

Háfi of Shiráz: Selections from his poems / translated from the persian by Herman Bicknell.... - London: Trübner & co., 1875. - xix, [5], [3] - 384 p.: color front., illus., 3 pl. (2 col.)

[Front. and two colored plates are mounted. Title and text within green and gold ornamental border. Published after the translator's death, by his brother, A. S. Bicknell.]

1876

The songs of reed and other pieces /By Edward Henry palmer. - London: Trübner and co., 1876.

1877

Twelve odes of Hafiz / done Literally into English, together with the corresponding portion of the turkish commentary of Sudi..., translated by W. H.

Lowe. - Cambridge: Spalding, 1877. - iii, 8Op.

1881

Diwan - i - Hafiz / for the degree of Honor Examination in Persian for officers in the Military and Civil Services, edited by Major H. S. Jarrett.... - Published by authority. - Calcutta: Urdu Guide Press, 1881. - [2], 232, 14 p.

1883

Specimens of Hāfiż [in] Persian poetry for English readers /by Samuel Robinson. - [Glasgow]: printed for private circulation, 1883.

1886

Hafiz in London and other poems /By Justine Huntley McCarthy. - London: Chatto and Windus, 1886.

1887

Odes of Hafez 400-500 / with numerous explanatory notes by Pestonji Cooverji Taskar. - Bombay: 1887.

1889

Close translation into English and notes; containing the... meaning of difficult words,... and explanation of references and grammatical construction, name of the metre and a model of scanning each line, of fifty odes of Hafiz, 251 - 300, with an outline of the life of Hafiz,... By Hormusji Temulji Dadachanji. - Bombay: Ripon Printing press, 1889. - iv, 3, 32, 36 p.

Persian anthology; being selections from the Gulistān of Sâdî, the Rubāiyât of Hâfiż, and the Anwâr-i- Suheil (the Persian edition of Bidpay's fables) / Rendered into English verse from the original by Alexander Rogers. - London: Bevington & Co. 1889. - 47p.

1891

The Divân / Written in the fourteenth century , by ... khwaja Shamsu - d - Din Muhammad - i - Hâfiż - i - Shirâzi, otherwise known as Lisânu - l - Ghaib and Tarjumânu - l - Asrâr translated for the first time out of the Persian into English prose, with critical and explanatory remarks, with an introductory preface, with a note on Sûfi,ism. and with a life of the author, by Lieut. - Col. H. Wilberforce Clarke.... - [Calcutta: Government of India central printing office], 1891. - 2v.
[Title also in Persian.]

Translation with explanation of the seventy - five odes of Hafiz/... by Dinshah Fur-dunji Mulla. - Bombay: Education Society's Press, 1891. - 66p.

1893

Ghazals From the Divan of Hafiz / done into English by Justin Huntly McCarthy....- London: D. Nutt, 1893.- viii, 151, [1] P.

[One thousand copies of this edition have been printed: eight hundred for England and two hundred for America.]

1895

Divân - e - Hâfez / Translated into English (Odes 151 - 200), with introduction and life of the poet, by Krishnalal M. Jhaveri. - Bombay: Cooper & Cooper, 1895. - 50p.

"The Four First Ghazals of Hafiz" are included in *The tenth Muse and other poems.* - [London: Longman's Gree, 1895]

1896

Translation and notes... of Hafiz' Odes, 201-250/ ... by Moulvi Syed Sirajuddin. - Poona: Israelite Press, 1896. - 68p.

1897

Poems from the divan of Hafiz/Translated by Gertrude Lowthian Bell. - London: W. Heinemann, 1897. - 151, [1]p.

Translation and explanation of Divân - e - Hâfez, odes 251-300/ By K. M. Jhaveri. - Bombay: Cooper & Cooper, 1897. - 61p.

Translation of odes of Hafez (301-350) / By Sorabji Fardunji Mulla. - Bombay: 1897.

1898

Certain maxims of Hafiz/By Rudyard Kipling. - Boston: privately printed, 1898.

Versions from Hafiz; an essay in Persian metre / By Walter Leaf. - London: G. Richards, 1898. - 4P. 1., 76 P.

[Of this edition six hundred copies only are printed for England. There is also an edition of eighteen copies on Japanese vellum.]

[Selection of 28 ghazals from the Diwan.]

[18 - ?]

Hafiz, the prince of persian lyric poets / By Sir William Jones. - New york: Stokes, [18 - ?]. - [28] p.. - (the persian poets' series; II)

1900

Persian literature / ... with a special introduction by Richard J. H. Gottheil... - Rev. ed... - London: Colonial Press, [1900]. -2 v.. - Contents: v. 1. *The Shâh Nâmeh / by Firdusi; tr. into English by J. Atkinson; The Rubâiyât of Omar Khayyâm / tr. By E. Fitzgerald; The Divan / by Hafiz; tr. by H. Bicknell.* - v. 2. *The Gulistan / by Sadi; tr. by J. Ross.*

1901

Flowers from Persian poets / edited by Nathan Haskell Dole & Belle M. Walker. - New york: Thomas Y. Crowell & co., [1901]. - 564 P.

[Selections from Persian poets of the 10th to 15th Centuries: Firdowsi... Hafez and Jami]

The poems of Shemseddin Mohammed Hafiz / now first completely done into English verse from the Persian, in accordance with the original forms, with

biographical and critical introduction, by John Payne... - London: Printed for the Villon Society by private subscription and for private circulation only, 1901. - 3 V.

[Printed in Holland.]

1903

Odes from the Divan of Hafiz / freely rendered from literal translations by Richard Le Gallienne. - New York: priv. print.; [Boston: The Heintzemann Press], 1903. - xxvii P., 2 l. 194 P.

[Of this edition of "Odes from the Divan of Hafiz" three hundred and thirty - five copies were privately printed for Richard Le Gallienne at the Heintzemann Press, Boston, under the supervision of Scott - Thaw company... New York, in the month of June MCMIII - 1903. 300 copies on small paper; 35 on large paper.]

1905

Hafiz, the prince of Persian lyric poets. - Edinburgh; London: T. N. Foulis, 1905. - [28] P.. - (Persian poets, v. 2)

Odes from the Divan of Hafiz / freely rendered from literal translations by Richard Le Gallienne. - Boston: L. C. Page, 1905, [c 1903]. - xxvii, 194 P. [... Made on the basis of two literal English translations... namely (1) the prose translation by Colonel Wilberforce Clarke ... and (2) the verse translation ... by John Payne.] P. xiii.

[Printed also in London: Duckworth & co., 1905]

1906

Hafiz, the Persian lyric poet / A selection, translated by Sir William Jones, the Orientalist, and others. - Edinburgh; London: T. N. Foulis, 1906. - 16 P.. - (Roses of Parnassus; No. 13)

Hafiz the prince of the Persian lyric poet. - New York: F. A. Stokes, 1906. - (Persian poets series, II)

1910

... The rubā'iyāt of Hāfiẓ/ Tr. with introduction by Syed Abdul Majid, L L. D. Rendered into English verse by L. Cranmer - Byng. - London: J. Murray, 1910. - 60 P.

[At head of title: Wisdom of the East.]

1912

Hafiz, the Persian lyric poet. - London: T. N. Foulis, [1912]. - 35 P.

The rubā'iyāt of Hāfiẓ / Translated with introduction by Syed Abdul Majid ... rendered into English verse by L. Cranmer - Byng. - London: J. Murray, 1912, 1910. - 60 P.. - (Wisdom of the East series)

1913

Hafiz, the Prince of Persian lyric poets. - [Edinburgh]: T. N. Foulis, [1913]. - 37P..

- (Persian poets series, 2)

[Selected ghazals, odes, etc. , translated by Sir William Jones, Gore Ouseley, and John Nott.]

1917

Odes 1 - 75. *Radif-e-Dal* / edited with translation and notes by K. B. and D. J. Irani; Persian & English. - Bombay: 1917.

Songs of Hafiz / newly translated from the Persian, by Edna Worthley Underwood. - Boston: The Four Seas co., 1917. - 76 P.. - Contens: The book of the tavern keeper. The book of the singer. The book of lyrics.

1919

The rubā'iāt of Hāfiż / Tr. with introduction by Syed Abdul Majid ... rendered into English verse by L. Cranmer - Byng. - London: J. Murray, 1919, 1910. - 60 P.. - (Wisdom of the East series)

1920

Odes from the Divan of Hafiz / freely rendered from literal translations by Richard LeGallienne. - Boston: Page co., [1920, c 1903]. - xxvii, 194 P.

Selections from the rubaiyat and odes of Hafiz; the great mystic and lyric poet of Persia / collected from many old persian manuscripts and rendered into English verse by a member of the Persia Society of London, together with an account of Sufi mysticism. - London: John M. Watkins, 1920. - 147 p.

1921

Memoires of Hafiz / by Robert Obbard. - [English translations from Hāfiż]. - Lahore: Civil and Military Gazette Press, 1921. - iii, 57 p.

Sonnets from Hafez & other verses / by Elizabeth Bridges. - London; New York [etc.]: H. Milford; Oxford University Press, 1921. - 48 p.

1922

More memories of Hafiz / by Robert Obbard. - [English translation of selections from Hafiz]. - Lahore: Civil and Military Gazette Press, 1922. - iv, 81 p.

1925

Hafiz - Odes 1-75 / by K. B. Irani, D. J. Irani. - 2d edition, thoroughly revised and re - written.... - Bombay: K.B. & K.J. Irani, 1925. - 2 pt. [Persian & English]

Odes from the Divan of Hafiz / freely rendered from the literal translation by Richard Le Gallienne. - New edition. - Boston: [1925]. - 194 p.

Rose - in - hood; being principally a presentment from various translations of the most striking thoughts of the Persian poet, Hafiz / by Thomas Wright...; with eleven illustrations by Cecil W. Paul Jones. - Olney, near Bedford [England]: T. Wright, [1925]. - 32 p.

1926

Odes from the Divan of Hafiz / freely rendered from literal translations by Richard Le Gallienne. - Boston: Issued for the St. Botolph Society by L.C. Page & co., [1926]. - xxvii, 194 p.

1927

Diwan - i - Hafiz, radif - i - mim 369 - 443 / odes (prescribed for intermediate arts) text, translation, explanations, full notes, allusions, metre, figures of speech and introduction containing "A study of Hafiz", general and critical criticism of his poetry, his defence and teaching, and essays on Persian poetry and sufism, by Bhagwat D. Verma (Saksena). - Karachi: Educational publishing, [1927]. - lv. (Various pagings). - 26 cm. - (Persian texts annotation Series)

[Added text in Persian]

Odes 369-443; 75 Odes of radif - e - mim / with Persian text, full translation, exhaustive introduction, and complete notes, Containing life of the poet, origin of Persian poetry, criticisms on Hafiz, essay on sufism - sufistic phraseology, allusions and references, metres and scansion, figures of Speech, etc., by Khodabax B. Irani and D. J. Irani. - Bombay: Hoor Printing Press, [1927]. - 1v. (Various pagings). - 21cm.

1928

... Hafiz, the Tongue of the hidden / an attempt to transfuse into English rubāiyāt the spirit of the Persian poet, as felt by Clarence K. Streit; with a foreword, a poem, an epilogue, a sketch of the life of Hafiz and a note on his adaptation. - New York: The Viking Press, 1928. - 96p., 11.

Poems from the Divan of Hafiz / translated by Gertrude Lowthian Bell, with a preface by E. Denison Ross. - London: W. Heinemann, 1928, 1897. - 2p. 1., 7-175, [1]p.

1929

Odes from the Divan of Hafiz / freely rendered from literal translations by Richard Le Gallienne. - Boston: issued for the St. Botolph Society by L. C. Page, [1929]. - xxvii, 194p.

1931

Rubaiyat of heart's delight and other poems of Hafiz / translated from the Persian by Maurice P. Hanley. - London: Luzac & Co., [1931]. - 48p.

1933

Selections from the poetical works of Hafiz / an English translation of Gulshan - i - Ma'ani... by K. M. Maitra. - Pt. 1. - Lahore: Punjab University College..., 1933.

1935

To translate Hafez / by Mas'oud Farzad. - Tehran: 1935. - 82p.: illus.

1936

Diwan - i - Hafiz; first fifty odes of radif Dal... / prescribed for the Intermediate Arts Examination, 1937 by the University of Bombay, by A. A. Memon. - Karachi: Kapoor Brothers, 1936. - xviii, 137p.
 [Text, English prose translation and notes.]

1937

Renderings from the Dewan of Khwaja Shamsu'ddin Muhammad Hafiz Shirazi / by P. L. Stallard. - Oxford: Printed at the Shakespeare head Press and sold by B. Blackwell, 1937. - 4p. 1., 36p.

1939

Garlands from Hafiz / [By Henty Bertram Lister]. - San Francisco: La Boheme Club, 1939. - [22]p. [65 numbered... copies.]

1942

Conversion in a tavern; [Translation of a sonnet from Sh. M. Haafez, in] "Čand nemune as matn - e dorost - e Hafiz" / by Mašoud Farzad. - Qāhera: October 1942.

1943

Emerson's translations of Persian poetry form German sources / by J. D. Yohannan. - Reprint from "*American Literature*", 14, No. 4 (Jan. 1943), 408 - 420.

[Emerson's translations into English of some ghazals of Hafez from Joseph Von Hammer's German translation and some fragments from other German sources.]

1946

Hafiz in quatrains / a transfusion, presenting the spirit of the Persian poet, by Clarence K. Streit. - New York: B. Abramson, [1946]. - 3 p. 1., [11] - 100, [2] p., 1 l.

[Revised edition of a translation first published in 1928 under title: Hafiz, the tongue of the hidden.]

1947

Fifty poems of Hafiz / text and translations collected and made, introduced and annotated by Arthur J. Arberry. - Cambrige [Eng.]: University Press, 1947. - 187 p.

[Persian and English.]

1949

Haafez and his poems / by M. Farzad. - Lecture delivered before a joint meeting of the Royal Asiatic Society and the Iran Society at the Islamic Center, London, On Jan. 6, 1949. - [Hertford: Herts, 1949?]. - 43 p.

1950

Divan, in free verse / by Henry B. Lister. - [San Francisco: La Boheme Club, 1950.] - (82) p.

[Edition limited to 55 mimeographed copies.]

1950

Poems from the Persian / Charles Edward Bowen. - London: 1950 - 102 p.
 [Translations of selected verses from Ferdowsi... Hafez...]

1951

An essay on the translation of Hafiz, and tentative translations of seven of his sonnets / by Mas'oud Farzad. - Hertford [Eng.]: Stephan Austin and Sons, Ltd., 1951. - 43 p.

1952

Hafiz of Shiraz; thirty poems / Translates by Peter Avery and John Heath - Stubbs. - London: John Murray, [1952]. - v, 65, [1] p. - (the Wisdom of the East series)

1953

Fifty poem of Hāfi / Texts and translations collected and made, introduced and annotated by Arthur J. Arberry. - Cambridge: University Press, 1953, 1947. - 187 p.

[Persian and English; reprinted with correction]

1956

A treasury of Asian literature / edited by John D. Yohannan. - New York: 1956. - 487 p.

[Includes works by Sádi... Hafiz and Khayyam]

1960

Divān-i Hāphiz / translated by Sparśamani (Pseud.). - Calcutta: R. P. Mitra and Sons, 1960. - viii, 48 p.

1962

Fifty poems of Hafiz / Texts and translations collected and made, introduced and annotated by Arthur J. Arberry. - Cambridge [Eng.]: University Press, 1962, 1953. - 187 p.

[Persian and English]

Poems from the Divan of Hafiz / written by the calligrapher Mohammad Hosein Shirazi Katib - Al - Soltan translated by Gertrude L. Bell. - Tehran: Book Friends Society, 1962. - 108p.
 [With an introduction by M. Saba.]

1964

Anthology of Islamic literature / edited by James Kritzeck. - England: 1964. - 400p.
 [One half of the book is selection from Rudaki... Hafez, Jami, etc.]

1965

Poetical horoscope; or, odes of Hafiz / by Abbas Aryanpur Kashani. - Tehran: F. Elmi Publication Institute, [1965]. - 134, 134, 135-146, [10]p.: col. plates. - [English and Persian on opposite pages, numbered in duplicate.]
 [Includes (p. 135 ff.): Some English and Persian Poems by the author.]

1970

The Divān / written in the fourteenth century, by Khwāja Shamsu - d - Din

Muhammad - i - Hāfiẓ - i - Shirāzi. Translated for the first time out of the Persian into English prose, with critical and explanatory remarks, with an introductory preface, with a note on Sūfi'ism, and with life of the author, by H. Wilberforce Clark.- New York: S. Weiser, 1970, 1891.- 2 v. (xli, 1011p.)

[This translation is made from the Persian text, edited by H. S. Jarrett and published in Calcutta, 1881.]

[This edition is limited to 500 sets.]

Fifty poems of Hāfiẓ / Texts and translations collected and made, introduced and annotated by Arthur J. Arberry.- Cambridge [Eng.] University press, 1970, 1953.- 187p.

[persian and English]

Selections from the Rubaiyat & Odes of Hāfiẓ, the great mystic and lyric poet of Persia / collected from many old persian manuscripts and rendered into English verse by a member of the Persia Society of London. Together with an account of Sūfi mysticism.- [London]: Stuart & Watkins, 1970, 1920.- 147p.

1973

The ghazaliyyat of Haafez of Shiraz / [by] Mehdi Nakosteen.- [Boulder, Colorado]: Este Es Press, [1973].- xxxvii, 363p.: ports.

[Limited to 300 copies.]

[In English and Perian.]

1974

The divān / written in the fourteenth century by Khwāja Shamsu - d - Din Muhammad - i - Hāfiẓ - i - Shirāzi otherwise Known as Lisanu - l - Ghaid and Tarjumānu - l - Asrār; translated for the first time out of the Persian into English prose, with critical and explanatory remarks, with an introductory preface, with a note on Sūfi'ism, and with a life of the author by H. Wilberforce Clarke, vol. 1 & 2. - London: Octagon Press, 1974. - [2], xiv, lollp. [Reprint of the 1891 edition]

1976

Hafiz of Shiraz / a selection from his poems [translated from the Persian by Herman Bicknell. Tehran]: Imperial Organization for Social Services, 1976. - xix, 384 p.: plates (part. col). - (The pahlavi commemorative reprint series) [Reprint from 1875 ed., London]

Persian poetry for English readers: Being specimens of six of the greatest classical poets of Persia: Ferdowsi... Hafez and Jami with biographical notices and notes. - Tehran: Imperial Organization for Social Services, 1976. - p. 385-496.

1979

Teachings of Hafiz / translated by Gertrude Lowthian Bell, with a preface by E.

Denison Ross and an introduction by Idries Shah. - London: Octagon Press, for the Sufi Trust, 1979. - 3-196p.

1988

Hafez: dance of life / Verse translation Michael Boylan; prose translation Wilberfoce Clarke; illumination Hossein Zenderoudi; Persian calligraphy Amir Hossein Tabnak; Afterword Michael C. Hillmann. - Washington D.C.: Mage, 1988, C1987. - 107p.: illus.

English Books

Agha Khan, Agha Sultan Mohammad Shah

The Iran Society inaugural lecture: Hafiz and the place of Iranian culture in the world / by His Highness the Agha Khan. - London: The Sociely, 1936. - cover-title, 15p.

[“Officers and council, list of members, objects, activities, constitution of the Iran Society”: p. [9 - 15].

Broms, Henri

Towards a Hâfiz bibliography. - Vaasa: [School of Economics, 1969.]. - 42p. - (Demavand; no. 2)

Two studies in the relations of Hâfiz and the west / Henri Broms. - Helsinki: 1968. - 114p. - (Studia Orientalia edidit Societas Orientalis Fennica; 3). - Bibliography: p. [107] - 110.

Farzaad, Mas'oud

An essay on the translation of Hafez, and tentative translations of seven of his sonnets. - Hertford, Eng.: Stephan Austin and Sons, Ltd., 1951. - 43p.

Farzâd, Mas'ûd

Hafez and his Poems / by M. Farzaad. Lecture delivered before a joint meeting of the Royal Asiatic Society and the Iran Society at the Islamic Cultural

Centre. - London, on Jan. 6, 1949. - Hertford: Herts, 1949?. - 43 P.

Ghani, Ghassem

A comparison of the translation into English of a selection of the poems of Hafiz by Gertrude Bell with the original text / by Ghassem Ghani. - London: 1981. - 6, 101 P. [in English]; 101 P. [in Persian.] [This is volume vi of a 12 volume work, "The memoires of Ghassem Ghani."]

Hillmann, Michael C.

Unity in the Ghazals of Hafez. - Minneapolis: Bibliotheca Islamica, 1979. - [9], 181 P.. - (Studies in Middle Eastern Literatures; no. 6). Bibliography: P. 170 - 179.

Meisami, Julie Scott

Allegorical techniques in the ghazals of Hafiz. -Reprint from "Edebiyat 4". -1979. -40 P.

Muhammad Hamid Allāh Khān

The life and times of Hafiz of Shiraz. - Allahabad: 1892. - 28 P.

Plamer, Edward Henry

Divan i Hafiz. - [London]: 1866. - 8 P. [Extract from *the Eagle*, v. 5, no. 27]

Hafiz, the Persian poet. - London: 1866. - 110 P. - (Argosy 3)

Streit, Clarence K.

Hafiz, the tongue of the hidden; an attempt to transfuse into English rubaiyat the spirit of the Persian poet /as felt by Clarence K. Streit. with a foreword, a poem, an epilogue, a sketch of the life of Hafiz and a note on this adaptation. - New York: The Viking Press, 1928. - 96 P.

Yohannan, John D.

The influence of Persian poetry upon Emerson's work. - Reprint from "American Literature" vol. 15, no. 1 (March 1943). - 41 P.

[The influence of Hafez, Sádi and Mowlana upon Emerson's transcendentalist thoughts.]

**English
Part of a book**

Akhtar, Ahmad Mian, gasi.

Studies: Islamic & oriental / with a foreword by Khan Bahādur Muhammad Shafi'. - Lahore: Sh. M. Ashraf, [1946?]. - ix, 224 p.

Arberry, Arthur J.

Classical Persian literature. - London: George Allen & Unwin, 1958. - 464 p. - p. 329 - 364.

Immortal rose: an anthology of Persian lyrics. - London: Luzac and Company, 1948. - vii, 174 p.

Shiraz: Persian city of Saints and Poets; with map. - Norman: University of Oklahoma Press, 1960. - XV, 177 p.

Arbuthnot, F.F.

Persian portraits. - London: B. Quaritch, 1887.

Broms, Henri

Literary standards in mediaeval Middle - East. - P. 1-19.

Browne, E.G.

A history of Persian literature under Tartar Dominion. - Cambridge: Cambridge University press, 1920.

Browne, E.G.

A literary history of persia. - Cambridge: Cambridge University Press, 1902 - 1924. - 4 v.. - vol. III, P. 271-319.

[Reprint 1969]

Cave, George W

Sufi poetry / George W. Cave. - Rawalpindi: R.C.D. Cultural Association, 1972. - 64 p.

Chambers biographical dictionary / editors J.O. Throne, T.C. collocott. - rev. ed... - Edinburgh: W & R Chambers, 1974. - p. 587.**Dictionary of oriental literature** / general editor, Jaroslav Prušek. - London: Allen & Unwin, 1974. - 3v.. - vol. 3, p. 66-67.**Emerson, R.W.**

Introduction to the Gulistan. - 1865.

Grove, Sir George

Dictionary of music and musicians. - 5th ed., edited by Eric Blom. - New York: St. Martin's Press, [1968, c1954]. - 9v.

Hillman, Michael C.

Iranian culture: a persian view. - Lanham, Maryland: University Press of America, 1988.

Howorth, Henry

History of the Mongols from 9th to the 19th century.... London: Longmans, Green, and Co., 1876 - . v... part III the Mongols of Persia.

Hyde, Thomas

Hyde's Miscellanea / ed. by Gregory Sharp.- 1767.- [One ghazal translated in vol. 2.]

Jackson, A. V.

Early Persian poetry.- New York: Macmillan Company, 1920.

Kāngā, Nasarvāngī Kāvasjī

Notes on Persian prosody and rhyme,... with numerous illustrations from standard authors,... and an appendix containing the chief incidents of the life of Sa'di and Hafiz illustrated with quotations from their own writings.- Bombay: Education Society's Press, 1886.- II, 65p.

Knowles, V.

Hafiz and his followers, later Persian poet.- London: Bookman, February 1931.- p. 293.

Levy, Reuben

An introduction to persian literature.- New York; London: Columbia University Press, 1969.- 194p.- P. 116-134.- Bibliography: p. 182.

Persian literature.- London: Oxford University Press, 1923.

Magill, F. N., editor

Hafiz. in cyclopedia of world authors.- New York: Harper and Brothers, 1958.- p. 467.

Marvin, F. R.

Hafiz, in companionship of books.- New York: G. P. Putnam's Sons, 1905.- p. 67-73.

Najib Ullah

Islamic literature; an introductory history with selections.- New York: Washington Square Press, [1963].- 441p.: illus.- p. 305-309.

Ouseley, Sir Gore, bart.

Biographical notices of Persian poets ; with critical and explanatory remarks.- London : W. H. Allen and Co., 1846 .- ccxxci, [2] , 387, [1]p..- p. 23-42.

[printed for the oriental translation fund of Great Britain and Ireland.]

Ouseley, William

Oriental collections. - London: Cooper and Graham, 1797 - 1800. - 3V.

Persian literature.../ with a special introduction by Richard Gottheil... - Limited ed. de luxe...- London; New York [etc.]: the Colonial Press, [1902.]**Storey, C. A.**

Persian literature, a bio- bibliographical survey 1-2:1-3.- London:1927-1939.

The World's great classics / editor Julian Hawthorne. - New York: The Colonial Press, 1900. - Persian literature section. - v. 1, p. 396-410.**Yohannan, John D.**

Persian poetry in England and America;a 200 year history.- Delmar, New: Caravan Books, 1977. - xxvi. 373 p. - p. 188- 198; 236-243.

Zand, M. I.

Six Centuries of glory. - Moscow: 1967.

English Articles

- Abid, S. Abid Ali.** "Hafiz of Sheeraz". *Iqbal*, 4 i (1955), 53-85.
- Abidi, S. A. H.** "Hafiz and India". *Indo Iranica*, 31, iii-iv (1978), 1-36.
- Aghá Khān.** "Hafiz and the place of Iranian culture in the world. *Asiatic Review*, 33 (1937), 113-117.
- Zb. "Hafiz and the place of Iranian culture in the world". *Greet Britain & East*, 47 (1936), 726-727.
- Ahmad, Nazir.** "A very old source of Hafiz's ghazals." *Indo-Iranica*, 18, i (1965), 35-47.
- Akhtar, Ahmadian.** "The Arabic poetry of Hafiz." *Islamic Cuture*, 13 (1939), 222-233.
- Also in proceedings 8th. All - India Oriental Conference (1935), 228-235.
- Alam, Munir**, Shah. "Hafiz and Sufism." *East and West, a Monthly Review*, Bom-bay, 13 (Feb. 1914), 107-128.
- Ali Ameer.** "Ethics in Hafiz". *East and West, a Monthly Review*, Bombay, 17 (July 1918), 1395 - 1405.
- Arberry, Arthur J.** "The art of Hafiz." *Aspects of Islamic Civilization*, London: George Allen & Unwin, 1964. - P. 344-358.
- "Hafiz and his English translators." *Islamic Culture*, vol. 20, No.2 (April 1946), 111-128; No. 3(July 1946), 229-249.
- "Orient pearls at random strung." *Bulletin of the School of Oriental and African*

- Studies*, London, 11 (1943 - 46), 699-712.
- "persian Literature". *The Legacy of Persia*. - Oxford: 1953. - p. 199-229.
- Arnold, Sir Edwin.** "The first of the ghazals of Hafiz of Shiraz." *The Imperial and Asiatic Quarterly Review*, Ns v(Jan. - Apr. 1893), 402
- Bashiri, Iraj.** "Hāfiẓ and the Sufic ghazal". *Studies in Islam*, 16 (1979), 34-67.
- "Hāfiẓ' Shirāzī Turk: a Structuralist's point of view. part 1". *Muslim World*, 69 (1979), 178-197, 248-268.
- Bharucha, N. N.** "The controversy of Shakh - i - Nabat." *Proceedings of the Seventh All - India Oriental Conference*., 1933.- p. 895 - 902.
- Blockmann, H.** "An unpublished ghazal by Hafiz." *Journal of the Asiatic Society of Bengal*, 46, Part I, No.3 (1877), 237.
- Blunt, W. S.** "The Odes of Hafiz, a review of Le Gallienne." *The Living Age*, Boston, 7th ser. 24 (July - Aug. - Sept. 1904), 52.
- Boyce, M.** "A novel interpretation of Hafiz." *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, London, 15 (1953), 279-288.
- Bridges, E.** "From an ode by Hafez." *New Statesman*, 16 (1920), 231.
- [**Brown, Charles Brock den?**] "On Persian poetry and Hafiz." by "B.", *The Literary Magazine and American Register*, III (June 1805), 419.
- Chapman, J. A.** "Hafiz Schems ed - Din - Mohammed and Malherbe." *Poetry Review*, 26 (1921), 105.
- Cowell, Edward B.** "Hafiz". *Fraser's Magazine for Town and Country*, 50 (sept. 1854), 288.
- "Hafiz, the Persian poet." *Fraser's Magazine for Town and country*, 63 (Feb. 1861), 288.
- "Hafiz, the persian poet." *Macmillan's Magazine*, 30 (May - October 1874), 251 ff.
- "Odes from Hafiz, No. I - III." *The Mirror of Literature, Amusement and Instruction*, I (1846), 116, 242, 392.
- Dewhurst, R. P.** "The metres of Hafiz and Atish." *Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, London, (1917), 383 - 385.
- "**Divan i Hafiz**," by "Hajji." *The Eagle*, a Magazine Supported by Members of St. John's College, V (1867), 245.
- "**The Diwan - i - Hafiz**", a review. *Calcutta Review*, 127 (1877), 257.
- Emerson, R. W.** "Persian poetry." *The complete works of R. W. Emerson*, London, vol. 8 (1903), 223 - 251.
- Evans, E. P.** "Hafiz : Persian poet." *Atlantic Monthly*, Boston , 53 (Jan. 1884) , 94 , 107.
- "Texts and translations of Hafiz." *Atlantic Monthly*, 53 (March 1884), 309, 320.
- Faruqi, H. Abbadullah.** "Religion of Hafiz of shiraz." *Iqbal*, 7 iii (1959), 11 - 18.
- Farzaad, Massoud.** "An adventure in textual criticism; summary of work needed on the Persian text of Hāfez." *Asiatic Review*, 40 (1944), 82 - 85.
- "Critical remarks on the text of Hāfez." *Convegno Internazionale Sulla Poesia di Hāfez*. Roma (30 - 31 Marzo 1976), 33 -.58.

- Fatemi, Nasrollah S.** "Hafis, the poet who represented the best in Sufism." *Middle East*, 1. Ed. G. de la Lama. Mexico: Colegio de México, (1982), 43 - 61. - (30 th International Congress of Human Sciences in Asia and North Africa, 1976.)
- Gilchrist, J.B.** "Paraphrase of an ode of Hafiz." *The Asiatic Annual Register*, V II (1805), 167
- Grigson, G.** "Hafiz." *People, Hawthorn Books*, New York: (1956), 184.
- Hafiz.** "Burning bush"; Poem. *Methuen Review*, vol. 108 (1925), 943.
- "An Eastern ode ... of Hafiz." by I. N. P - E. *The Gentlemen's Magazine and Historical Chronicle*, 50 (sept. 1780), 436.
- "From Hafiz," a poem. *The Oriental Herald and colonial Review*, 22 (July - Sept. 1929), 290.
- "From the Dewann of Hafiz." by J. B. Knott. *The Asiatic Annual Register*, IX (1807), 154.
- "From the Persian of Hafez." *Temple Bar*, 108 (May - Aug. 1896), 233
- "A gazel, by Hafiz." *The Portfolio*, Philadelphia, Ns I (May 1806), 335; V (March 1808), 159, 207; VI (Aug. 1808), 96, 112; Ser. IV, I (Apr. 1813), 412; III (June 1817), 523 - 524; IV (Sept. 1817), 253 - 254; V (Jan. 1818), 85; VI (July 1818), 61; VII (Jan. 1819), 56 and (May 1819), 440; XIII (Apr. 1822), 349.
- "Ghazel or Ode of Hafiz." *The Oriental Collections*, I (1797), 208.
- "Háfiز." Translated by Thomas Law. *Asiatic Miscellany*, Calcutta, (1785), vol. 1.
- "Lines: from Hafiz." *The Knickerbock or New York Monthly Magazine*, 36 (July 1850), 69; (Oct. 1850), 455.
- "Lines from the persian of Hafiz," by "a new contributor." *The Knickerbock or New York Monthly Magazine*, 34 (Dec. 1849), 502.
- "Literal translation of ode of Hafiz." *The Oriental Collections*, II (1797), 180.
- "Mughanniname, Sakiname." poems translated by E.W. Underwood. *Poet Lore*, vol. 21 (1910), 467-479.
- "Ode of Hafiz." translated by Sadiq. *The Asiatic Annual Register*, III (1801), 119; IV (1802), 146, 148.
- "Ode of Hafiz." *The Oriental Collections*, I (1797), 356.
- "Ode of Khafiz." Text and two translations. *The Asiatic Miscellany*, II (1785 - 86), 366-371.
- "Ode translated from the persian of Hafiz." by [John Nott]. *The American Museum or Universal Magazine*, II, part 1 (1792), Appendix, 30.
- "persian ode of Hafiz." *The Oriental Collections*, I (1797), 277.
- "Quatrains of Hafiz." translated by Doopeeraz. *The Asiatic Annual Register*, III (1801), 120.
- "The season of Roses." translated from the Persian of Hafiz by Dr. Dickson. *The Knickerbock or New York Monthly Magazine*, 34 (Nov. 1849), 411.
- "Softly, an ode from Hafiz." by Thomas Ford. *The Asiatic Miscellany*, I (1785 - 86), 26.

- Hafiz.** "Softly, ode from Hafiz." by Thomas Ford. *Annual Register or a View of History, Politics and Literature*, 29 (1787), 179.
- "Stanzas," translated from the Persian of Hafiz by Dr. Dickson. *The Knickerbock or New York Monthly Magazine*, 34 (Dec. 1849), 482.
- "Stanzas from Hafiz." *The Knickerbock or New York Monthly Magazine*, 36 (Oct. 1850), 349.
- "An unknown ode of Hāfiẓ; rendered into English prose." H. Blockmann. *Journal of the Royal Asiatic Society of Bengal*, Calcutta, vol. 46 (1877), 237.
- "Hafiz, a review of several books."** *Calcutta Review*, No. 26 (1856), 398.
- "Hafiz and Sadi".** *The National Magazine Devoted to Literature, Art and Religion*, VI (Jan. - June 1855), 119.
- "Hafiz, the Persian poet."** *Frazer's Magazine*, 50 (1854), 288 ff; 63 (18??), 228.
- Hillmann, M. C.** "Hāfez and poetic unity through verse rhythms." *Journal of Near Eastern Studies*, 31 (1972), 1-10.
- "Hafez's 'Turk of Shiraz' again." *Iranian Studies*, 8 (1975), 164-182.
- "Sound and sense in a ghazal of Hāfiẓ." *Muslim World*, 61 (1971), 111-121.
- "The text of Hāfiẓ: addenda." *Journal of the American Oriental Society*, 95 (1975), 719-720.
- Hockey, S. M.** "A concordance to the poems of Hafiz with output in Persian characters." *The Computer and Literary Studies*, ed. A. J. Aitken, R. W. Baily and N. Hamilton - Smith, Edinburg, (1973), 291-306.
- Hyman, A.** "Ancestral voices of Iran: The humane voice of the Medieval poet Hafiz." *Index on Censorship*, 11i (1982), 15-16.
- Irani, Dinshaw Jijibhoy.** "Hafiz and his Zoroastrian Murshed." *Journal of the K. R. Cama Oriental Institute*, Bombay, No. 7 (1926), 125-137.
- "Hafiz and his Zoroastrian Murshed." . *Visva Bharati Quarterly Vaisakh*, vol. 3(1925), 269-278.
- Israeli, Md. Shamoon.** "Jám - i - Jam - a Compendium of contemporary social and educational problems." *Indo-Iranica*, 18iii (1965), 12-34.
- J. S.** "From Hafiz." *East and West, a Monthly Review*, Bombay, 17 (May 1918), 456.
- Jackson, A. V.** "Hafiz". in *Columbia University Course in Literature*. - New York: Columbia University press, 1928 -1929. - vol. 1. - (Warner Library)
- Jones, Alan.** "Producing a concordance of the Divān of Hāfez by computer. Report and reflections." *Convegno Internazionale Sulla Poesia di Hāfez*, Roma, (30-31 Marzo 1976), 99-110.
- Jones, William.** "The mystical poetry of the Persians." *Asiatic Researches*, Calcutta & London, (1792). - vol. 3. - p. 172 ff.
- "Select stanzas imitated from Hafiz." *The Asiatics Annual Register or a View of the History of Hindustan and of the Politics, Commerce, and Literature of Asia*, II (1800), 351.
- Jones's** "Ode translated from the Persian." *Annual Register or a View of History, Politics and Literature*, 29 (1787), 178.
- "A Persian song of Hafiz." *Annual Register or a View of History, Politics and Lit-*

- erature*, 15 (1772), 198.
- Jung, Nizamat.** "Hafiz: a poem." *Islamic Culture, an English Quarterly*, Hyderabad, Deccan, I, No. 1 (Jan. 1927), 6 -7.
- "The vigil of Hafiz." and "The persian poet and the nightingale." two poems by Nawab Nizamat Jung. *Islamic Culture an English Quarterly*, II, No. 1 (Jan. 1928), 13.
- Lambton, Ann K. S.** "An introduction to Hafiz." *Horizon* (March 1948), 214 - 224
- Le Gallienne, Richard.** "The odes of Hafiz." *The Living Age*, Boston, 7th ser., 24 (July - Sept. 1904), 52.
- "Three odes of Hafiz." *The Fortnight Review*, 73 (Jan. - June 1903), 1084 - 1050.
- Meisami, Julie Scott.** "Allegorical gardens in the Persian poetic tradition: Nezami, Rumi, Hafez." *International Journal of Middle East Studies*, 17 (1985), 226 - 260
- "Allegorical techniques in the ghazals of Hāfez." *Edebiyât 4 i*(1979), 1 - 40
- Mew, J.** "Life and writings of Hafiz." *19th Century and after*, 52 (sept. 1902), 492-511.
- Modi, Jivanji Jamsbedji.** "Hafiz and Goethe." *Proceedings of the Second All - India Oriental Conference*, (1922), 601-606.
- "A note on an old manuscript of the Divan - i - Hafiz, recently presented to the Library of the K. R. Cama Oriental Institute." *Journal of the K. R. Cama Oriental Institute*, 3 (1923), 91-93.
[also: in *Cama Oriental Papers*, VI (1928), 62-63.]
- Mohit Tabatabai, S. M.** "Hafiz and India." English translation of Mr. S. M. Mohit Tabatabai's article in Persian by M. Muhammad Ali Ja'fari. *Indo - Iranica*, 4 ii-iii (1950-51), 45-49.
- Mustafakhān, Maulvi** "Hafiz and his poetry." *The Islamic Review*, Woking, England, IX, No. 3 (March 1921), 85-98.
- "Notice of Hāfiz"** *Calcutta Review*, 26 (1856), 398-414.
- "On Persian poetry and Hafiz."** *The Literary Magazine and American Register*, Philadelphia, III (1805), 419.
- "On the approach of spring, an ode from Hafiz."** *The Asiatic Annual Register*, IV (1802), 144.
- O [sborn], R. D.** "Persian poetry with some translations from Hafiz." *Calcutta Review*, 103 (1871), 146.
- [Parsons, J. H.]** "Hafiz." *The Quarterly Review*, 174 (Jan. 1822), 33-62.
- "Quotation from Hafiz."** *The Oriental Annual or Scenes in India*, II (1834), 80, 93; III (1835), 28.
- Rehder, R. M.** "New material for the text of Hāfiz." *Iran*, 3 (1965), 109-119.
- Roberts, O. H.** "Life and writings of Hafiz." *Overlands Monthly*, San - Francisco, 2 nd ser., II (Aug. 1883), 200.
- Roemer, Hans Robert.** "Shaikh of Ardabil: The origins of Sufi Master between Sa'adi and Hafiz." Articles on the life and poetry of Hafiz, (*World congress of Sa'adi and Hafez*, 1971, Shiraz) p. 1-18.

- Rogers, Alexander.** "The ghazal of Hafiz." *The Imperial and Asiatic Quarterly Review*, 3rd ser., 25 (1908), 123.
- Rosenblum, Morris.** "Hafiz and Horace, Huxtable and Holmes." *The Baker Street Journal an Irregular Quarterly of Sherlockiana*, I, No. 3 (1946), 261.
- Rypka, Jan.** "Hafiz, the ghazal at its summit and Hafiz, environment in Shiraz." in *History Iranian Literature*, [Holland; Dordrecht, (1968), 263 - 274]
- Sadiq, Muhammad.** "Hafiz the Lyrist." *Iqbal*, 16 i (1967), 30 - 53.
- Samsami, N.** "Message of Hafez." *Poet Lore*, 53 (1947), 263 - 270.
- Sarfraz, Khan Bahadur Shaikh Abul - Kadir.** "Divination by Diwan of Hafiz." *Khareghat Memorial*, Bombay, vol. I (1953), 276 - 294.
- Schimmel, Annemarie.** "Hafiz and his contemporaries." in *The Cambridge history of Iran: The Timurid and Safavid period*, London: Cambridge University Press, vol. 6 (1986), 929 - 947.
- "Hafiz and his critics." *Studies in Islam*, 16 (1979), 1 - 33.
- "Poetry and calligraphy : thoughts about their interaction in Persian culture." *Highlights of Persian art*. Edited by Richard Ettinghausen and Ehsan Yarshater. - Boulder Colorado: Westview Press, 1979. - P. 177 - 212.
- Schroeder, Eric.** "Verse translation and Hafiz." *Journal of Near Eastern Studies*, Chicago, vol. 7 (1948), 209 - 222.
- "The wild deer Mathnawi." *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, II (1952), 118 - 134.
- "Select odes from the Persian poet Hafez", a review. *The European Magazine and London Review*, 12 (1787), 292.
- "Select odes from the poet Hafiz", a review. *The English Review or an Abstract of English Foreign Literature*, 10 (Oct. 1787), 269.
- Shirazi, Agha Muhammad Kazim.** "Hafiz, his life and poetry." *Calcutta Review*, 3 rd ser. vol. 41, P. 246.
- Shirazi, Agha Muhammad Kazim.** "Remarks on the poetry of Hafiz." *The Oriental Collections*, I (1797), 180
- Shomuhamedov, S.** "Hafiz and his humanism". *Yādnāme - Ye Jan Rypka*, (1967), 133 - 140.
- Skalmowski, Wojciech.** "Notes on the ghazals of Sa'di and Hafiz." *Orientalia Lovanensia Periodica*, 10 (1979), 255 - 273.
- "Old Iranian motifs in the Divan of Hafiz." *Acta Iranica*, 23 (1984), 473 - 478.
- "Remarks on daulat in Hafiz." *Folia Orientalia*, 22 (1981 - 1984), [131 - 137]
- Slomp, J.** "The triangle: Hafiz, Goethe and Iqbal." *Main currents of contemporary thought in Pakistan*, ed. Hakim Mohammed Said, Karachi, vol. I I (1973), 388 - 414.
- Tabatabai, S. M. Mohit** -->**Mohit Tabatabai, S. M.**
- Vahiduddin, S.** "Goethe, Hāfiż and Iqbāl: a comparative study in their creative life - styles". *Indo - Iranian Studies*, ed. Fathullah Mujtabai, New Delhi (1977), 175 - 186.
- Vambery, A.** "Clarke's translation of Hafiz." *The Academy, a Record of Litera-*

**English
Ph. D. Dissertation**

Izadpanah, Hedayat

Figure and form in lyric poetry: a study of verbal artifice in Shakespeare's sonnets and ghazals of Hafez. - Los Angles: University of California, 1981. - 252 p. - (Ph. D. Dissertation.)

Lee, David Elwood

The genesis of Goethe's West - Oestlicher Divan' Hafis and the 'geselliges lied. - Stanford University, 1968. - 310 p. - (Ph. D. Dissertation.)

Mazarei, Fakhreddin

The concept of rendhood in the poetry of Hafiz, the Iranian poet. - U.S. International University, 1981. - 168 p. (Ph. D. Dissertation.)

Pursglove, parvin

Translations of Hafiz and their influence on English poetry since 1771: A study and a critical biography. - University College of Swansea, 1983. - (Ph. D. Dissertation.)

Rehder, Robert McConkie

Hafiz: an introduction. - Princeton University, 1970. - 385p. - (Ph. D. Dissertation.)

[also in microform.]

**English
Poems Arranged for Music**

Harling, William Franke

[Before the dawn; arranged]

Before the dawn; persian idyl for chorus of men's voices, with solo tenor, 'cello obbligato, and Piano or orchestra accompaniment / by W. F. Harling; the English verses, after Hafiz, by Richard Le Gallienne. Boston, Mass. The Boston Music Co.; New York: G. Schirmer, inc.; [etc., etc., c 1913]

The divan of Hafiz; four Persian love lyrics / by Richard Le Gallienne, set for voice and pianoforte / by W. Franke - Harling. Op. 15... Boston, Mass.: The Boston Music Co., [cop. 1912]. - publ. pl. no. B. M. Co. 3226. [For High voice.]
Contents: 1. Heart, have you heard the news?. - 2. Oh love! the beauty of the moon is thine. - 3. Wind of the east. - 4. Love, if for nothing else.

Szymanowski, Karol

Hafiz love songs for voice and orchestra.

**French
Divān & Selections**

1797 - 1799

Several ghazals translated in Latin, English and French, in William Jones' Works.
- London: 1797 - 1799. - vol 2, 4 and 5.

1852

Étude orientale ou trois odes de Hafiz et une élégi de Saadi, poëtes Persans / traduites en vers français avec le texte et la traduction interlinéaire en regard, Suivies de notes et éclaircissements. - Paris: Benjamin Duprat; Genève: Joel Cherbuliez, 1852. - iv, 32 p.

1898

Quelques odes de Hafiz / traduites pour la première fois en français par A. L. M. Nicolas. - Paris: E. Leroux, 1898. - xi, 65 p. .- (Bibliothèque orientale elzévirienne; 73)

1921

Roubâyyât de Hâfîz et d'Omar Khayyâm / traduction de J. Carpentier d'après l'adaptation anglaise de J. Carpentier d'après l' adaptation anglaise de L. Cranmer Byng pour Hâfîz et d'après la version poétique anglaise d' Edward Fitzgerald pour Omar Khayyâm. - [Paris: Francis Lebègue, 1921]. 108p; illus. (Part col.).- (L'art du livre); [Circular; 300 copies]

1922

... Les ghazels de Hâfîz / traduits du persan par Charles Devillers. - Paris: H. Piazza,

[1922]. - 164, [3]p. - (Ex. Orient lux; v. 5)
 [circular: 500 copies]

1927

Les poèmes érotiques; ou, Ghazels de Chems ed Dîn Mohammed Hâfiz, en calque rythmique et avec rime à la Persane / Accompagnés d'une introd. & de notes d'après le commentai de Soudî, par Arthur Guy. - Paris: Librairie orientaliste, 1927. - .v.: illus.. - (Les Joyeux de l'Orient; t.2)

1932

Vingt poèmes de Hafis / [traduits du Persan], par Henri Massé... Extrait du Cinquantenaire de la Faculté des lettres d'Alger (1881 - 1931). - Alger: 1932. - 14p.

1948

La guirlande de l'Iran. Poèmes de Firdousî, Nizâmî, Omar Khayyâm, Saâdî, Hâfiz / Adaptation de René Patris; 25 miniature Persanes. - Paris: Flammarion, 1948. - 94p.

1952

Neuf qazal de Hâfez / [Introduction, traduction et notes par Vincent Monteil. - Tehran: 1952. - (21] - 57p.
 [Extrait de la Revue des étude islamiques.]

1955

Neuf gazels de Hafez / [Par] Roger Lescot. - Paris: 1955.

Neuf qazal de Hafez / Par Vincent Monteil. - Paris: Paul Geuthner, 1955.
 [Extrait de la Revue des étude islamiques]

1959

Les ghazels de Hafiz / traduits du Persan par Charles Devillers. - 32 édition, up to 1959. - Paris: H. Pizza, 1959.- 164p.
 [L'Édition d'Art, H. Piazza; paris: 1922]
 [Repinted also in 1960]

1961

L'Oracle de Chiraz Khadjeh Chams ed-Din Mohammad Hafez / traduction en vers de Borzou Faramarzi Licingoff accompagnée d'un préface. - Téhéran: 1961.-48p.

1967

Roubaïates, par Omar Khayyam; Ghazels, par Mohammed Hafiz / traductions du Persan par J. B. et A. L. M. Nicolas. - Paris: Pierre Weleffe, 1967.- 180p.: illus.

1978

Le livre d'or du Divân / présenté et adapté par Pierre Saggers.- paris: seghers, 1978.

**French
Divan. selection
Date of pub. unknown**

Littérature Persane, poésies d'Hafiz /par Grangeret de Lagrange (Jean Baptiste André).- s. l. n. d.- 6p. [Extrait du Mercure étranger, n°9, 1813].

**French
Ph. D. Dissertation**

Houman, Mahmoud

Hafez et Goethe. - Préliminaire à une conception organique de l'Univers - Dactylographiée. - Paris: 1954. - 148 ff. [Thèse. Lettres.]

**French
Book & part of a book**

Les Écrivains célèbres, t. I., Antiquité, chrétienté médiévale, Orient.- paris: Mazenod, 1951.- 349p.

Ghaffary, Emir Nosratteddine

Les soufis de l'Iran: Apologie d'une civilisation.- [Téhéran: 1964].- 413p.: illus.- p. 181-183.

Herbin, F. J.

Notice sur Khaudjah Hafiz al-Chyrazy suivie d'une imitation en vers de quelques odes de ce poète célèbre.- Paris: 1806.- 39p.

Képes, Géza

Hâfiz et Csokonai. Littérature hongroise, littérature européenne.- Budapest: 1964.- p. 287-303.

Khanhari, P. N.

Hafiz de Chiraz. L'Âme de l'Iran.- Paris: 1951.- P. 153-177.

Lazard, G.

Littérature persane. Histoire des littératures, I. [Encyclopédie de la pleiade].- 1957.- p. 891-914.

Massé, Henri

Anthologie persane. - Paris: Payot, 1950. - 400 P.

[Naxshabi, Zia'eddin]

Hazerut Nakhchebi, contes extraits du Thouthi Nameh / traduits du persan de

Hazerut Nakhchebi revu par Mohammed Kaderi / par G. - S. Trébutien, Suivi d'extraits de Hafiz, Djamy, Rafy - Ed - Dyn. - Paris: Dondey - Dupré, 1825. - IX, 65 P.

Rice, Le P. Cyp.

Hafiz de Shiraz et l'analyse de l'âme persane [In] En terre d'Islam. - 1930. - P. 93 - 98.

Safa, Z.

Anthologie de la poésie persane / poèmes traduits par Massé, Lazard, Lescot. - 1954

Silvester de Sacy, Baron

Notices et extraits, 4, P. 238 FF.

French Article

- Ali Naghi (Mirza).** "Poésies persanes de Hafiz". *Revue Orientale et americaine*. t. 2 (1859), 148 - 164.
- Breulier, Adolphe.** "Trois gazals d'Hafiz." traduit par Adolphe Breulier. *R. de l'Orient, de l'Algérie et des colonies*. t. 17 (1855), 30 - 36.
- Burgel, Johann Christoph.** "Le poète et la poésie dans l'oeuvre de Hâfez." *Convegno Internazionale sulla poesia di Hâfez*. Roma, (30 - 31 Marzo 1976), 73 - 98.
- Defrémy, C. - F.** "Coup d'oeil sur la vie et les écrits de Hafiz." *Journal Asiatique*, t. XI, no. 43 (1858), 406 - 415.
- Duchesne-Guillemen, J.** "Pour l'étude de Hafiz." *Monumentum George Morgenstierne I [Acta Iranica 21]*, Leiden: 1981. - P. 141 - 163.
- "Sur deux noms de planètes en pehlevi et en Persan." *Bulletin de l'Université de Liège*, P. 27 - 32.
- Hafiz.** "Ode tradui de Hafiz." par Willam Jones. *The Asiatic Annual Register*, II (1800), 351.
- d'Herbelot, B.** *Bibliothèque Orientale*, article "Hafiz." 1697.
- Inayat Khan.** "Khwaja Shams' - ud - din Muhamed Hafiz." *Sufisme*, n° 4, (Avril 1928), 1 - 8.
- Lazard, Gilbert.** "Le language symbolique du ghazal." *Convegno Internazionale sulla poesia di Hâfez*. Roma, (30 - 31 Marzo 1976), 59 - 71.

- Lescot, Règer.** "Essai d'une chronologie de l'oeuvre de Hâfîz." *Bulletin d'études orientales*, Damas, t. 10 (1943 - 1944), 57 - 100.
- Montell, V.** "Neuf qazal de Hafez." *Revue des études Islamiques*, 22 (1954), 21 - 58.
- Patris, René.** "Hâfîz, Poët néo - platonicien." *Revue des Deux - Mondes*, (Le Novembre 1948).
- "Poète musulman." *La Pensée, R. de la culture et de la mission éternelle*, n° 3, (Janvier 1963), 76 - 81.
- "Recueil des odes de Hafiz." Publié Par Hill. *Magasin Encyclopédique*, 7ème année, t. 4 (1810), 245 et ss.
- Teymourtache.** "La Poésie de Firdoussi à Hafiz." *Ishtar*, n° 10 - 11, (Novembre - Decembre 1961), 293 - 298. + 1 fig.

**German
Divān & Selections**

1783

Des Divan Haphyz sämmtliche ghazelen oder Oden, welche mit dem Buchstaben
Elif geschlossen werden/ Translated into German from the Latin version of
Baron Rewiczki, by J. Friedel. - [In]: Rewiczki, K. E. Fragmente über die
literaturgeschichte der Perser, etc., 1783.
[Reprinted in 1812.]

1812 - 1813

Der diwan/ von Mohammed Schemseddin Hafis; aus dem Persischen zum ersten-
mal ganz übers., von Joseph V. Hammer ... - Stuttgart und Tübingen: J. C.
Cotta, 1812 - 1813. - 2 V.
[Microfilm. [Champagne] Photographic Services, University of Illinois Lib-
rary, 1964.]

1822

Östliche rosen/ von F. Rückert. - Erlangen, 1822.

1846

Hafis. Eine sammlung Persischer gedichte/ Nebat poetischen Zugaben aus ver-
schiedenen Völkern und Ländern, von G. Fr. Daumer. - Hamburg: Hoff-
mann und Campe, 1846. - x, 318 P.

1852

Hafis. Neue Sammlung / von G.F. Daumer. - Nürnberg: Bauer & Raspe, 1852. -

xiv, 224p.: plate (music)

1853

Hafis in Hellas / von Einem Hadschi, L. Schefer. - Hamburg: Hoffmann und Campe, 1853.

1856

Hafis. Eine sammlung persischer gedichte / Nebat poetischen zugaben aus verschiedenen völkern und ländern, von G.Fr. Daumer. - 2. ausg. - Hamburg: Hoffmann und Campe, 1856. - 3p.l., [xi] - xxip., 1 l., 352p.

1859

Die Hafisischen Lieder / neue sammlung, neue ausgabe von G.F. Daumer. - Nurnberg: 1859. - xiv, 224p.

1858 - 1864

Der Diwan des grossen lyrischen dichters Hafis / im persischen original herausgegeben, ins deutsche metrisch übersetzt und mit anmerkungen versehen, von Vincenz, Ritter v. Rosenzweig - Schwannau.... - Wien, Staatsdruckerei, 1858 - 1864. - 3v.
[Persian and German on opposite pages.]

1865

Der Diwan des Schems - eddin Muhammed Hafis aus Shiras / Im auszuge übersetzt von G. H.F. Nesselmann. - Berlin: Weidmann, 1865. - viii, 216p.

1868

Hafis / neue sammlung von G.F. Daumer. - Nürnberg: Bauer & Raspe [etc., 1868]. - xiv, [2], 224p.

1877

Aus Xâfié (In Lagarde, P.A. de Symmicta. vol. I, pp. 178 - 198. Göttingen: 1877.)
[German translation, by Friedrich Rükert, of portions of the works of Hâfiz.]

Der Sänger von Schiras / Hafisische Lieder, verdeutscht durch Friedrich Bodenstedt. - Berlin: A. Hofmann, 1877. - xliii, 211p. - (Allgemeiner Verein für Deutsche Literatur. [Veröffentlichungen] 3. ser.)

1880

Der Sänger von Schiras / Hafisische Lieder verdeutscht durch Friedrich Bodenstedt. Mit sieben Titel - Illustrationen von Fr. Skarbina. - Diamant - Ausg. - Berlin: A. Hofmann and Comp. , 1880. - xxii, 214p.: illus.
[This edition is also reprinted in 1884]

1898

Rosen aus Schiras, Hafis, der grösste lyriker des Orientes / [Auszüge und Umarbeitungen der Überstzungen nebst biographie] von F. Fischbach. - Wiesbaden: Allgemeine Ausgabe, 1898.- 219p.

1906

Hafis / Eine Sammlung Persischer Gedichte von G. Fr. Daumer. - Neu herausgegeben von J. Stern. - Leipzig: P. Reclam jun., [1906]. - 184p.

1907

Graf Platens, Nachbildungen aus dem Diwan des Hafiz und ihr Persischen original / von Friedrich Veit. - Frankfurt: 1907.

1908

Platen nachbildungen aus dem Diwan des Hafiz / von Friedrich Veit. - Tübingen: 1908.

1910

Hafis [Nachbildungen der Lieder des Hafis / von] Hans Bethge. - Leipzig: Im Insel Verlag, 1910. - 127 p.

Nachbildungen aus dem Diwan des Hafis. In A. V. Platen's Sammelte Werke, Bd. 7. - Leipzig: 1910.

1912

Hafis; eine Sammlung Persischer Gedichte, nebst Poetischen Zugaben aus verschiedenen Ländern und Völkern / Übertragen von G. F. Daumer. - Jena: E. Diederichs, 1912. - xiv, 315 (1) p. 1l., 1pl. : illus.

Hafislieder, West - Östliches / von W. Werner. - München: L. Finsterlin, 1912. - 1 vol., 2 parts [610p.]

1917

Hafis [Nachdichtungen seiner Lieder]. - Leipzig: Insel - Verlag, 1917. - 127 l.
 [At head of title: Hans Bethge [tr.]]
 Binder's title: Lieder und Gesänge des Hafis]

1919

Der Feueranbeter / Klabund, Alfred Henschke. - Müneclen: 1919.

... Hafis. - Leipzig: Insel - Vrelag, 1919. - 4p. l., 3-128 numb. l.
 [At head of title: Hans Bethge.
 Half - title: Hafis. Nachdichtungen der Lieder des Hafis.
 Printed on one side of double leaves folded once in Japanese style.]

1920

Hafis. Eine sammlung Persischer gedichte. - München: Hyperionverlag, [1920]. - 171, [1] p.
 [“Deutsche nachdichtung von Georg Friedrich Daumer.”]

Hafis [Nachdichtungen der Lieder / von Hans Bethge]. Leipzig: Insel - Verlag, 1920. - 127p.

1921

Hafis: Von der Liebe und des Weins Gottes - Trunkenheit aus den Persischen Hand-schriften / von Georg Léon Leszczyński. - München: Schahin - Verlag, [1921]. - 97p.: col'd mounted front., col'd mounted plates.
 [“Die Illustrationen dieses Werkes sind von Fritz Berz... Einband, Vorsatz und Vignetten zeichnete Ubeidullah Ghalib.”]

1922

Hafis / [Nachdichtungen der Lieder des Hafis, von] Hans Bethge. - Leipzig: Insel-Verlag, 1922. - 126p. (on double leaves)
[Binders title: Lieder und Gesänge des Hafis.]

Unio mystica, Sehnsucht und Erfüllung; Hafisische Lieder in Nachbildungen / von Georg Jacob. - Hannover: H. Lafaire, 1922. - 56p.: illus.
[90 copies printed]
With autograph of translator
“Teils Freie Nachdichtungen, teils ziemlich wortgetreue Übersetzungen.”

1926

Ghaselen des Hafis / Dichtungen. Übertragen von Friedrich Rückert, mit 42 bisher ungedruckten übersetzungen aus Rückerts handschriftlichen Nachlass, zum ersten Male gesammelt und herausgegeben von Herman Kreyenborg. - München: Hyperionverlag, 1926. - 164, [3]p. . - (Dichtungen des Ostens; Bd. 7)

1927

Hafis, eine Sammlung Perischer Gedichte / [Deutsche Nachdichtungen von G. Fr. Daumer]. - München: 1927. - 172p.

1935

Hafis, eine Sammlung Persicher Gedichte / nebst poetischen Zugaben aus verschiedenen Völkern und Ländern, von G. Fr. Daumer. - Die Kleine Jermannsbücherei, 1935. - 141 p.

1940

Hafisische vierzeilen / Nachdichtungen von Friedrich Rückert; Herausgeber: Wilhelm Eilers. - Dessau & Leipzig: Rauch, 1940. - 71 p.

1945

Hafiz, Eine Sammlung Persischer Gedichte / von Georg Friedrich Daumer .- Basel: Birkhäuser, [1945]. - 219 p.
[Reprinted in 1946.]

1948

Die Liebeslieder des Hafis / aus dem persischen von Rudolf Berger. - [1. Aufl.]. - Bern: A. Scherz, [1948]. - 41 p. - (patnass - Bücherei,Nr. 77)

1954

Gedichte Irans / von R. Sommer. - Berlin: 1954.

1957

Hafis. Gedichte aus dem Divan: Gaselen, Qit'a, Vierzeiler, Schenkenbuch / Eingeleitet, übertragen und Kommentiert von Rolf - Dietrich Keil. - [Düsseldorf]: E. Diederichs, [1957]. - 135 p. . - (Diederichs Taschenausgaben)

1962

Hafiz / Nachdichtungen seiner Lieder von H. Bethge. - Stuttgart: 1962.

1965

Liebesgedichte / Übertragen von Cyrus Atabay. - [Hamburg]: Hoffman und Campe, [1965]. - 66 p.: illus. . - (Cabinet der Lyrik. Hafis Liebesgedichte.)

1968

Hafis. Gedichte / übersetzt von Walter Wilhelm. - Leipzig: Insel - Verlag, 1968.

1972

Hafis. Gedichte aus dem Diwan / Ausgewählt und hrsg. von Johann Christoph Bürgel. - Stuttgart: R. Reclam, [1972]. - 118 p. . - (UNESCO - Sammlung repräsentativer Werke. Asiatische Reihe)

1973

Mohammed Schemsed - din hafis der Diwan / aus dem Persischen zum erstenmal ganz übersetzt von Joseph von Hammer - purgstall. - Hildesheim [Ger.]; New York: G. Olms, 1973. - 2 v.
"Nachdruck der Ausgabe Stuttgart und Tübingen 1812."

1975

12 Ghaselen von Hafis: in prosa und in Ghaselform übertragen und mit Erläuterungen versehen (In Bürgel, Johann Christoph. Drei Hafis - Studien. Bern: 1975. - p. 55 - 80.).- (Schriften der Literarischen Gesellschaft Bern; II)

1976

Hafis. Gedichte aus dem Divan / [Eingeleitet, übertr. und kommentiert von Rolf - Dietrich Keil].- Düsseldorf: Diederichs, 1976.- 166p.: illus.

1980

Hafis. Gedichte aus dem Diwan / Hrsg. von Johann C. Bürgel.- Stuttgart: Reclam, 1980.

Liebesgedichte /: [von] Hafis / Übertragen von Cyrus Atabay.- Frankfurt am Main: Insel - Verlag, 1980.- 89p., 8 leaves of plates: col. ill..- (Insel - Bücherei; Nr. 1009)

**German
Divān. selection pub. date unknown**

Der Sänger von Schiras / Hafisische Lieder verdeutscht durch Friedrich Bodenstedt. Diamant - Ausgabe. Dritte Auflage.- Jena: [Attenburg, printed, n. d.].- [1], xxii, 214p.

Ph. D. Dissertation

Qazi, Nabibakhsh

Die Mozaffariden in Iran. Ein Beitr. zur Hafis - Forschung.- Göttingen: 1960.- 106 gezelt blater; Anlage 40.- (M. schr.)- Göttingen, phil. F. Diss.

German Book

Bürgel, Johann Christoph

Drei Hafis - studien: Goethe Und Hafis: Verstand und Liebe bei Hafiz: Zwölf Ghaselen, Übertr. und interpretiert / Johann Christoph Bürgel.- Bern: Herbert Lang; Frankfurt / M.: Peter Lang, 1975.- 80p... schriften der Literarischen Gesellschaft Bern; II)

Chehabi, Issa

Friedrich Bodenstedts Verdeutschung der Hafisischen Lieder.- Köln: 1967.- 161p.

Daumer, G. F.

Gesammelte poetische werke, Herausgeber V. L. Hirschberg. I. Bd.- Berlin: 1924.- 1. Dichtungen des Morgenlandes, Hafis. Mohammed und seine Werke.- Die Weisheit Israels.- xv, 469p.

Goethe, J. W.

Noten und Abhandlungen zu besserem Verständnis des West - östlichen Divans.- [Various editions.]

West - Östlicher Divan.- Weimar: 1814.- [various editions.]

Jünger, F. G.

Orient und Okzident. - [Essays.]. - Hamburg: 1948. - 396 p.

Lentz, W.

Goethes Noten und Abhandlungen zum West - Östlichen Divan. - Hamburg: 1958.

Naumann, Fr.

Rose von Shiras / von Fr. Naumann; H. Bethge. - Berlin: 1922. - (Die Hilfe; Nr. 16)

Roemer, Hans Robert

Probleme der Hafiz for schung und der Stand ihrer Lösung. Mainz, Verlag der Akademie der Wissenschaften und der Literatur; in Kommission bei F. Steiner. - Wiesbaden: [1951]. - 21.. - (Akademie der Wissenschaften und der Literatur, Jahrg. 1951; Nr. 3)

Schimmel, A

Lyrik des Ostens. - München: 1925.

Shareghi - Boroujeni, Caveh

Herrischer und Dichter in Goethes und Hafis Divan. - Hamburg: Ludke, [1979]. - vi, 262 p. - (Geistes - und Sozialwissen - Schriftliche Dissertationen; 52)

**German
part of a book**

Brugsch, Heinrich.

Reise der K. Preussischen Gesandtschaft nach Persian 1860 und 1861, etc. [with plates, including a map.] - Bd. 1. Leipzig: 1862

Ethé, H.

Die Neopersische literatur. - Strassburg: 1904. - (Geiger & Kuhn Grundriss der Iranischen Philologie, Bd. 2).

Hammer - Purgstalls, Joseph

Geschichte der schönen Redekünste Persiens mit einer Blüthenless aus zweyhundert Persischen Dichtern. - wien: 1818.

Horn, P.

Geschichte der Persischen literatur. - Leipzig: 1909.

Leszczyński, G. L.

Mystische lyrik der Perser: An heiligen Ufern 1920. - S. 19-26.

Rypka, Jan.

Iranische literaturgeschichte. - Leipzig: 28 Abb. VEB Otto Harrassowitz, 1959. - xx, 672 p.

Sudermann, W.

Hammer - Purgstalls Häfiz - Übersetzung und ihr Bedeutung für Goethes West - Östlichen Divan.

Teoreticheskie problemui vostochnuikh literatur, 1969, p. 75- 84.

Süssheim, K.

"Hāfiẓ". [in] Enzyklopädie des Islam. 1927.

Vullers, J. A.

Vitae poetarum Persicorum ex Dauletschahi historia poetarum excerptae:
Hafizi Schirazensis vitam tenens. Gissae: 1839

Wahl, S. F.

Neue Arabische anthologie. - Leipzig: 1791. - P. 46 - 74.

German Article

- Engel, E.** "Der Sänger von Schiras." *Beilage zu Allgemeine Zeitung*, München, I (1877), 4090 - 4092.
- Fleischmann, L** "Hafiz und Goethe". *Orient*, vol. 18 (1936), 86.
- Hartmann, A.** "Eine orthodox Polemik gegen philosophen und Freidenker - eine zeitgenössische Schrift gegen Hāfiẓ?" - Mu'in ud - Din Yazdi und sein "Targama - yi rašf an - Nasā'ih". *Der Islam*, 56 (1979), 274 - 293.
- Horovitz, J.** "Von der liebe und des weines Gottes - Trunkenheit." *Orientalistische Literaturzeitung*, vol. 26 (1924), 28
- Jacob, G.** "Das Problem einer Hafis - übersetzung." *Grenzboten*, vol. 79 (1920), 27.
"Das weinhaus nebst zubehör nach Gazelen der Hāfiẓ." Ein Beirag zu einer Darstellung des altpersischen Lebens. *Or. Stud. T. Nöldeke Gewidmet II* (1906), 1055 - 1076.
- Jansky, Herbert.** "Hafis, Muhammed Schemseddin i Ghaselein." Übertrangen von Friedrich Rukkert,... gesammelt und herausg. von Herman Kreyenborg. München: Hyperionverlag, 1926. Beschprechung von... *Orientalistische Literaturzeitung*, vol. 31 (1928), 207-209.
- Kreyenborg, H.** "Hafis und Rükert." *Kölnische Zeitung*, vol. 23/6, Köln (1925).
- Paul, O.** "Die Versform in Rükerts Hafis - Übersetzung." *Studia Indo - Iranica, Ehrengabe für W. Geiger*, (1931), 301 - 313.

- Rudow, W.** "Hafis und sein Jünger Mirza Schaffy." *Internationale Literaturberichte*, Bd. III, (Jahrgang 1896 - 98), 181, 197.
- Rypka, Jan.** "Hâfiz, Chems ed - Din Mohammed: les poèmes erotiques ou Ghazels / überstzt von A. Guy." *Orientalistische Literaturzeitung*, vol. 32 (1929), 763-773.
- Schaeder, H. H.** "Goethes erlebnis des Ostens." Leipzig: (1938), 105-122.
"Lässt sich die seelische Entwicklung des dichters Hafis ermitteln?" *Orientalistische Literaturzeitung*, vol. 45 (1942), 201-210.
- Stoltz, Karl.** "Die seelische Entwicklung des Dichters Hafiz." *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, vol. 48 (1941), 97-120.
Die seelische Entwicklung des Dichters Hafis lässt sich ermitteln." *Orientalistische Literaturzeitung*, 46 (1943), column 97-103
- Veit, F.** "Graf Platens Nachbildungen aus dem Diwan des Hafis und ihr Persisches Original. 1907 - 1908." *Studien zur vergleichenden Literatargeschichte*, vol. 7, p. 257-307, 390 - 438; vol. 8, p. 145-224.
- Wahrmund, A.** "Hafisen's Tod, 500 jähriges Gedächtnis." *Bayreuther Blätter, Deutsche Zeitschrift im Geiste R. Wagners*, vol. 12 (1889), 385 - 417.
- Wesendonk, O.G.v.** "Hafis." *Deutsche Allgemeine Zeitung*, 23/4.

**German
Poems Arranged for Music**

Bode, Rudolf

Hafis - Lieder / Übersetzung von Georg Friedrich Daumer. - Berlin - Lichterfelde: C. F. Vieweg, [194-?] P1. no. v. 2216.- 32p.
[songs (High voice) with piano.]

Einem, Gottfried von

[Hafis - Lieder]
Acht Hafis-Lieder / für hohe Singstimme und Klavier.- op. 5. Gesang und Klavier.- Wien: Universal - Edition, [1945].- 16p.
[songs (High voice) with piano]

Szymanowski, Karol

Grób Hafisa. Das Grab des hafis, La Tombe de Hafiz. op. postler. Geseing und Klavir (Chant et piano Universal Ed:)

**Russian
Divān and selections**

1910

Hāfiż: Divān... / tarğamasi Müsâ Bigiev.- [Tatar. & Russ.].- Ishâq Kazan, 1910.- 145p.

1924

Iz liriki Hafiza / per. Aleksej Starostin. V Kn.: "Vostočnye sborniki. Literatura - iskusstvo", vyp. I, "Novaja Moskva", Moskva, 1924.- p. 101-105.

1933

Novyj Hafiz / per. B. M. Lapin i Z. L. Hacrevin.- Moskva: 1933.- P. 42.- (Biblioteka Ogoněk; No. 764)

1935

Khafez: Lirika / per. i stat'ja E. Dunaevskogo.- Moskva: Academia, 1935.- 203, [2] p. [Lyric poems, translated from the Persian into Russian by E. Dunaevsky. Persian text with Rissian translation on facing page.]

1947

Asket, ne zovi menja v raj... / per. E. Dunaevskogo. V kn.: [Klimovič L. I.]; Hrestomatija po literature narodov SSSR, Moskva: 1947.- p. 68.

Ja vyšel na zare... / per. E. Dunaevskij. V kn.: [Klimovič L. I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR, Moskva: 1947.- p. 67.

1947

Kogda ty, milaja turčanka... / per E. Dunaevskogo. V kn.: [Klimovič L. I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR, Moskva: 1947.- p. 65-67.

O veterok, ljubvi moej povest'.../ per E. Dunaevskij. V kn.: [Klimovič L. I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR, Moskva: 1947. - p. 67 - 68.

Vesennie dni nastajut.../ per. E. Dunaevskij. V kn.: [Klimovič L. I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR, Moskva: 1947. - p. 68.

1949

Hmel'naja, op'janennaja / per. I. Sel'vinskogo. V kn.: "Tadžikskaia poezija", Stalinabad: 1949. - p. 164-165.

Lico sokryla v oblakah / per. I. Sel'vinskij. V kn: "Tadžikskaia poezija", Stalinabad: 1949. - p. 166-167.

Lico tvoe ozareno da budet'/ per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Tadžikskaia poezija", Stalinabad: 1949.- p. 167.

Naletela ona.../ per. I. Selvinskij. V kn.: "Tadžikskaia poezija", Stalinabad: 1949. - p. - 165.

Ne preryvaj, o grud'moja / per. I. Sel'vinskij. V kn: "Tadžikskaia poezija", Stalinabad: 1949.- p. 170.

pjat'desyat gazelej / [V novyh perevodah V. Zvjagincevoj i dr. Sostavlenie, vvednyj očerk, kommentarii i primečanija I. Braginskogo.]. - Stalinabad: Gos. izd-vo Tadžikskoj SSR, 1949. - 147 p.- (Klassiki tadžikskoj literatury.)

Podobno ptice / per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Tadžikskaia poézija", Stalinabad: 1949.- p. 169.

priznaniya Rinda / per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Tadžikskaia poezija", Stalinabad: 1949.- p. 170-171.

Roza i solovej / per. I. Sel'vinskij. V kn: "Tadžikskaia poézija", Stalinabad: 1949.- p. 164.

Snadob'ja lekarej / per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Tadžikskaia poézija", Stalinabad: 1949.- p. 166.

Spoj nam ešče.../ per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Tadžikskaia poèzija", Stalinabad: 1949. - p. 163.

1949

Ujdi, asket / Per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Tadžikskaia poèzija", Stalinabad: 1949. - p. 164

Ušla ljubimaja moja / per. I. Sel'vinskij. Vkn.: "Tadžikskaia poézija", Stalinabad: 1949. - p. 167-168.

1951

Allah naznačil doljumne... / Per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1951.- p. 403; moskva: 1957.- p. 389.

Aromat ee krova.../ Per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1951.- p. 393-394; Moskva: 1957. - p. 379-380.

Blesk tvoj vek neprestannym da budet / Per. V. Zvjaginceva. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1951. - p. 396; Moskva: 1957. - p. 382-383.

Dam tjurčanka iz Širaza .../ Per K. Lipskerov. Vkn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1957. - p. 380; Moskva: 1951.- p. 394. - V kn.: [Klimovič L. I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR; Moskva: 1959.- p. 315.

Den' Otradnyh vstreč / Per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1951. - P. 399-400; Moskva: 1957. - p. 385.

Dni vesny nastupili.../ Per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1957.- p. 385; Moskva: 1951.- P. 399.- V kn.: [Klimovič L. I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR; Moskva: 1959. - p. 318.

Dolg 1' piršestva nam pravit'.../ Per K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1951.- p. 301; Moskva: 1957. - p. 387-388

Duša - liš' sosud dlja vmešen'ja ee.../ Per. V. Zvjaginceva. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii," Moskva: 1951. - p. 398; Moskva: 1957. - p. 383.

Gde pravovernyh put' / per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 406; Moskva: 1957.- P. 392.

K ètoj dveri iskat'ne činy... / per. B. Guljaev. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1957. - P. 394; Moskva: 1951. - P. 408. - V kn.: [Klimovič L. I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR; Moskva: 1959. - P. 316.

Kol' tuda, kuda stremljus'... / per. A. Koçetkov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii". Moskva: 1951. - P. 407; Moskva: 1957. - P. 393.

1951

Komu udel ne tletvornyj... / per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 407 - 408; Moskva: 1957. - P. 394.

Lekarju často nes ja molen'ja... / per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 396; Moskva: 1957. - P. 382.

Mne večor muzykant... / per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 400; Moskva: 1957. - P. 386.

Na serdce roza... / per. T. Spendiarova. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - 401 - 402; Moskva: 1957. - P. 388.

Net, ja ne cinik, mutasib... / per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 402 - 403.

Net; Podobnyh mne bezumcev... / per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 403 - 404; Moskva: 1957. - P. 389.

Obo mne ty ej vse, veterok, rasskaži... / per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 397; Moskva: 1957. - P. 383.

Odinočestvo moe.' / per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 395 - 396; Moskva: 1957. - P. 381 - 382.

Pesnya; Bryznut' bud' gotova/ Per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii," Moskva; 1951. - P. 392; Moskva: 1957. - 378 P.

Polna toski, pylaet grud' .../ Per K. Lipskerov. V kn. : "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - 409; Moskva: 1957. - 395.

Rascvetšej roze tak skazal odnaždy .../ Per. I.Sel'vinskij. V kn. : "Antologija tadžikskoj Poezii", Moskva: 1951. - P. 397.

Strast' beskonečna .../ Per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii," Moskva: 1951; - P. 407; Moskva: 1957. - P. 393.

Sveršaja utrom namaz .../ Per. A. Kočetkov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moskva: 1951. - P. 395; Moskva: 1957. - 381.

Tomljus' po sladostnym ustam .../ per. V. Zvjaginceva. V kn.: "Antologija tadžikskoj poèzii", Moksva: 1951. P. 399; Moskva: 1957. - P. 384.

1951

Ty - č'e serdce granit ... / Per. A. Kočetkov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poezii", Moskva: 1951. - P. 393; Moskva: 1957. - P. 379.

Ujdi, asket ... / Per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Antologija tadžikskoj poezii," Moskva: 1951. - P. 405

Ušla ljubimaja moja/ Per. I. Sel'vinskij. V kn.: "Antologija tadžikskoj poezii", Moskva: 1951. - 384; Moskva: 1957. - P. 384.

Už ne mimo li podrugi ... / Per. T. Spendiarova. V kn.: "Antologija tadžikskoj poezii", Moskva: 1951. - P. 394 - 395; Moskva: 1957. - P. 380 - 381.

V carstvo rozy i vina pridi / Per. A. Fet. V kn.: "Antologija tadžikskoj poezii", Moskva: 1951. - P. 400; Moskva: 1957. - P. 385 - 386.

V dni, Kogda lug naš pokryt ... / Per. A. Kočetkov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poezii", Moskva: 1951. - P. 404; Moskva: 1957. - P. 390.

Vencenoscy - raby twoih tomnyh očej... / per. V. Zvjaginceva. V kn.: "Antologija tadžikskoj poezii", Moskva: 1951. - p. 397.

Ver', Jusuf vernetsja... / per. K. Lipskerov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1951. - p. 409 - 410.

Verolomstvo osenilokaždyj dom... / per. A. Kočetkov. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1951. - p. 404 - 405; Moskva: 1957. - p. 390.

Veter južnyj, okrylennyj... / per. A. Fet. V kn.: "Antologija tadžikskoj poézii", Moskva: 1957. - p. 379; Moskva: 1951. - p. 392 - 393. - V kn.: [Klimovič L.I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR; Moskva: 1959. - p. 313 - 314.

Vzgljani, kak prazdičnyj stol... / per. A. Kočetkov. V kn.: "Antologija tadžikskoj Poézii", Moskva: 1951. - p. 406; Moskva: 1957. - p. 392.

1955

Pyat'desyat gazelej. [V novyh perevodah V. Zvjagincevoj, A. Kočetkova, K. Lipskerova, I. Sel'vinskogo i T. Spendiarovo. Sost., vvodn. očerk, komm. i prim. I. Braginskogo]. - Tadžikgosizdat, Stalinabad: 1955. - 53 p.

1956

Lirika / per. s farsi. [predisl. I. Braginskogo]. - Moskva: Goslitizdat, 1956. - 135 p.

1957

Dlja mira Solncem oblik tvoj... / per. A. Kočetkov. V kn.: "Antologija tadžikskoj

- poézii”, Moskva: 1957. - p. 391; V kn.: [Klimovič L.I.] Hrestomatija po literature narodov SSSR, Moskva: 1959. - p. 315-316.
- Edva s vostoka pialy... / per. A. Kočetkov. V kn.: “Antologija tadžikskoj poézii”, Moskva: 1957. - p. 386.
- [Muntakhab - i devon. Selections from the divān of Hāfiẓ / Edited by Khaliq Mirzozoda. - Stalinabad]: 1957. - 609 p.
[Tajiki text.]
- Šepni toj nežnoj gazeli / per. A. Kočetkov. V kn.: “Antologija tadžikskoj poèzii”, Moskva: 1957. - p. 387.
- Ty blagovonij na piru... / per. A. Kočetkov. V kn.: “Antologija tadžikskoj poézii”, Moskva: 1957. - p. 388.
- Ujdi, nedostojnyj asket / per. A. Kočetkov. V kn.: “Antologija tadžikskoj poézii”, Moskva: 1957. - p. 391.
- Vstupit vnov’ Jusuf... / per. K. Lipskerov. V kn.: “Antologija tadžikskoj poézii”, Moskva: 1957. - p. 395-396.
- 1962**
Novye perevody / Per. S. Lipkin. “Guliston”, 1962. - No. 2. - p. 114-115.
- 1963**
Lirika. Perevod s farsi / Sostavlenie M. Zanda. perevody pod red. S. Shervinskogo. [Khudozhnik V. Fediaevskaia]. - Moskva: Gos. izd - vo Khudoz. lit - ry, 1963. - 222p.: illus.
- 1965**
Četverostišja / Per. Vl. Deržavin. V kn.: “Izbrannye četverostišja persidsko - tadžikskih poetov - klassikov”, Dušanbe: 1965. - p. 180-185.
- 1967**
Muntakhabi gazaliët / Izbrannye gazeli / Murattibi kitob va Ch. Shanbezoda. - TSushanbe: Ipfon, 1967.-283p.
- 1969**
Gazeli; perevod s farsi / [Sostavitel’ I. Braginskii] .- Moskva: Khudozh. lit-ra, 1969.-86p: illus.
- 1971**
[Lirika / Poems, translated from the persian into Ukrainian and annotated by Vasil’ Misik.- Kiev,: Videvnitstvo Khudozhn’oi Literaturi ‘Dnipro’], 1971.- 226p.
- 1984**
Khafiz. Gazeli / Perevo G. Plisetskogo. - Izd. 2-e.- Moscow: Glavnaya Redaktsiya Vostochnoi Literatury (Nauka), 1984. - 254p.

Russian Book

Afsalizod, A "Iokhon"

Khofizi Sherozi. - Dushanbe: 1971.- 31 p.

Braginskij, I. S.

12 Miniatjur.- Moskva: Izd. "Hud. Lteratura", 1956. - 284 p.

Jashnnomai Hofiz / [Mukharriri mas'ul A. Abdulloev. Peshguftor P. Khodizoda]. - Dushanbe: "Donish", 1971. - 161 p.: illus.

Širvani, Jusif - Zija

Ob odnom bejte Hafeza o Rudaki. V kn.: "Naučnaja Konferencija po
iranskoj filologii" [Tezisy dokladov]. - Leningrad: 1962. - 40 p.

Article

Barakaeva, G. B., Demidchik, V. P. "Zametki K perevodam Khafiza na angliyskiy
yazyk." *Uchenye Zapiski, Tadzh. Gos. Univ., seriya filol*, 4 (1971), 82-87.

Galimova, G. "Starejsaja rukopis' stihov Hafiza." *problemy vostokovedenija*, 4
(1959), 105-112.

[oldest manuscript of poems by Hafiz]

Šijtov, A. "Hafiz." *Nauka i religiya*, 3 (1959), 88-89.

Zakhir, Sadzhad. "Geniy Khafiza." (The genius of Hafiz.) *Narodui Azii i Afriki*(1976)
(5), 96-102.

**Russian
Part of a book**

Braginskij, I. S.

Iz istoiorii tadžikskoj narodnoj poézii. - Moskva: 1956.

Krymskij, A.

Hafyz ta jogo pisni v jogo ridnij Persii XIV v. ta v Novij Evropi, Ukrains'ka Akademija Nauk, Zbirnik istorično - filolo - gičnogo Viddilu. - Kyiv: 1924. - p. 5 -9

Semenov, A.

Hafiz. [K550 - letiju so dnja ego smerti]. Literatura i iskusstvo Uzbekistana, Kn. 1, Taškent. - p. 98 -106.

Zvygintsev, V.

Khafiz. pyatdesyat gazelei. [V novikh Perevodakh V. Zvygintsevoi, A. Kochetkova, K. Lipskerova, I. Selvinskogo T. prim. I. Braginskogo]. - Stalinabad: Tajiskgosizdat, 1955. - p. 53.

Ph. D. Dissertation

Kotetišvili, V.V.

K voprosu o tolkovanii liriki Hafiza. Avtoref. Kand. filol. nauk.- Tbilisi: 1964.- 24p..- (Na pravah rukopisi)

**Armenian
Divān. selection**

1957

Khafez: Lirika (na armyanskom yazuke). per. S. Umariana.- Erevan: Aypetra, 1957.

**Bulgarian
Divān. selection**

1955

Hafis, rubajat / stihove.- perv. D. Statkov.- Septemvri, Kn. 8 (1955), p. 85-86. S Kratki beležki z avtora na s. 87. Sofija: 1955.

**Czech
Divān. Selection**

1881

Z diván Hafize / přeložili dr. Jar B. Košut a Jaroslav Vrchlicky; Poznámkami Opatřil Rudolf Dvořák. - Praha: J. Otto, 1881. - 150 P.

1944

Gazel / Przelozy Franciszek Machalski. Études Iraniennes - Studia irańskie, tom. II, Tehran (1944), 142 - 143.

1945

Richard Kuebes: Pisně Háfizovy. parafráze paske poesie Mohamada Sims - ed dina, přeloženo na základě německého zpracování Hanse Bethgeho. - Obálka a úpreva Jaroslava Svába. Vydání proni. - Praha: Dr. K. Kolarové, 1945 - 98, II P.

1959

Hafiz: Mladost starih dni. Prevedel Slavko J. [Slavko Hočevár]. - Večer (18. VII). - 1959. - 164 P.

Book

Goll, Jaroslav

Háfiz: jeho život a jeho básně / [by] J. Goll & Otakar Hostinský. - Sbírka přednášek a rozprav. Serie 1, Číslo 10. - 1879.

**Chinese
Divān. selection**

1981

[selection of Hāfiẓ poetry / Translated by Xing Bingshun; Drawings by Mohammad Ali Zavieh.-Beijing: Office for Foreign Literature Publications, 1981].-198p.
[80 ghazales translated into Chinese verse.]

**Danish
Divān. selection**

1919

Hafiz. Kaerlighedsdigde / Ved Carl Kiersmeier. [Trykt i 300 nummerede Ekspl.]. -1919. - 32 P.. - 2 forøged. Udg. [Tegningar av Carl Henning - Pedersen]. - Bernhard E. Klein, 1949. - 41 P.

1920

Hans Bethges Hafis' Sange / Oversat af Eugen Frank. - København: Gyldendahl, 1920. - 138 P.

**Danish
Book (Dissertation)**

Rasmussen, Herald

Studier over Hafiz med Sideblik til andre Persiske Lyrikere. - København: P. Michelsen, 1892. - 235 P.
[Thesis - Copenhagen.]

Part of a book

Christensen, Arthur

Kulturskitser fra Iran. - København: 1937

**Dutch
Divān. selection**

1925

[Hāfiz]. Olman [Ssr. J.]. Sullima, [Een cyclus uit de gedichten van Hafis].
Nagedicht door A. W. Grauls. Voor een gemengd en een mannenkoor. -
Amsterdam: G. Alsbach, 1925.

**Finnish
Divān. Selection**

1964

Hafiz in runoja/ Suomentanut Henri Broms. - Suomen itämaisen seuran Kansantajuisia julkaisuja No: 14. - Jyväskylä: K. J. Gummerus Oy, 1964. - 48 P.

**Finnish
Part of a book and Articles**

- Broms, Henri.** "Idän perintöä, Muhammed Šemseddin Hafiz". *Katsaus*, Helsinki 1957: 2, P. 16 - 20.
- Hafiz.** "Elämäniisaus." Hafiz itsestään; Suomentanut H. Broms. *Katsaus*, Helsinki 1959: 2, P. 12 - 13.
- "Olen istunut rakastettujen luona". Suomentanut H. Borms. *Katsaus*, Helsinki 1963: 2, P. 12 - 13.
  - "Runo". Suomentanut Henri Broms. *Katsaus*, Helsinki 1957: 2, P. 21.
  - "Viisauden ystäviä." Suomentanut Henri Broms. *Katsaus*, Helsinki 1962: 5, P. 12
  - "Villipeura." Suomentanut H. Broms. *Katsaus*, Helsinki 1961: 5, P. 7 - 9.

**Greek
Divān & Selections**

1948

Art poétique. Revue bimensuelle de littérature et d'art / Directeur: Fr. Iliadés. - Deuxième année. - Parue en 1948. - 18 fascicules in - 8. - Poèmes traduits de... Hafiz... [In Greek].

Poietike tekhnē. - Athens: 1948. -
[Poems by Hāfiẓ translated.]

1949

Art. Revue mensuelle littéraire et scientifique Paraissant à Constantinople / Rédacteur en chef: Mme Maya Drossou. - Parue en 1949. [Poèmes traduits de: Baudelaire, Beyatti, R. Carrieri, Hafiz, Fr. Jammes, Mevlana, Sadi, Visal, Verhaeren.]
[In Greek.]

Tekhnē. - Constantinople: 1949.
[Poems by Hāfiẓ translated.]

1961

Epeirotike estia.. - 1961.
[Poems by Hāfiẓ translated.]

1961

Foyer Epidote. Revue mensuelle de folklore, de littérature et de linguistique / Couronnée par l'Académie d'Athènes. Paraît à Jannina. Propriétaires: M. Manos et Demosthène Kokkinos. Parue en 1961 [10 e année]: onze fascicules in - 8, de 90 à 150 pages. Poèmes traduits de: La Fontaine, W. Stewens, Hafiz.
[In Greek.]

**Hungarian
Divān. selection**

1824

Hafiz Divánjából gházelák és töredékek / Ford [és bev.] Fábián Gábor. - Pest: Trattner ny., 1824. - xx, 21- 164 p.

1858

Százsorszépek. Heine Hafiz / Mirza Saffy dalaiból; [Ford. és bev.] Berecz Károly. - Pest: Emich ny., 1858. - XLII, 155, IVp. - (A Szépirodalmi Közlöny Könyvmelléklete 3.)

1872

Hafiz dalai. A költő életrajzával / Persából fordította Erödi Harrach Béla. - [I. Kötet].- Tetty é Társa. - Pest: Kertész Nyomda, 1872. - [4], 12, 175 p.

1873

Hafiz dalai / Perzsából fordította Erödi Harrach Béla .-Bud - Pest: Aigner, Magyar Nyomda, 1873. - [6], 165, II p. - (Hafiz összes költeményei. II. Kötet.)

1960

Háfiz: Versek / [Válogatta és Perzsából] fordította Kepes Géza; [Az utószót és a jegyzeteket írta Bodrogligli András; Illusztrálta Kondor Lajos.] - [Budapest]: Magyar Helikon, Békésmegyei Nyomda, Gyoma, 1960. - 102 p.: illus.

1964

Siráz rózsái / Ford., bev., magyarázta Rakovszky József. - Budapest: Franklin Nyomda, 1964.- 80p.

**Italian
Divān. selezion**

1966

10 Rubaiyyât e 40 ghazal / Traduzione, introduzione e note di Eva Giardina. - Roma: Angelo Signorelli, 1966. - 107 p. ("Galassia"; 6)

Book

Convegno internazionale sulla poesia di Hâfez, 1st, Rome, 1976.

Convegno internazionale sulla poesia di Hâfez: Roma, 30-31 marzo, 1976. - Roma: Accademia nazionale dei Lincei, 1978. - 128p..- Contieno: Alessandro Bausani, 'Sensibile e sovransensibile nella poesia hafeziana' pp. 5-31; Massoud Farzad, 'Critical remarks on the text of Hâfez' pp. 33-58; Gilbert Lazard, 'Le language symbolic du ghazal' pp. 59-71; Johann Christoph Bürgel, 'Le poète et la poésie dans l'oeuvre de Hâfez' pp. 73-98; Alan Jones 'Producing a concordance of the Divân of Hâfez by computer. Report and reflections' pp. 99-110; Gianroberto Scarcia, ' Paesaggio hafeziano pp. 111-128.

**Italian
Part of a book and Article**

- Artieri, Giovanni.** "Messaggi d'amore al poeta morto." *Iran*, 2(March 1960), p. non numerato 49-51.
- Bannaerth, E.** "Hafiz." *Dizionario delle religioni*, Roma (1960), Colonna 463.
- Bausani, Alessandro.** "La rappresentazione della natura nel poeta persiano Hāfiz. " *Oriente Moderno*, Roma, 23 (1943), 28-39.
- "Sensibile e sovrasensibile nella poesia hafeziana. "in" "Convegno internazionale sulla poesia di hāfez"; Roma: (1978), 5-31.
- Bombaci, A.** "Hāfiz." *Dizionario Letterario Bompiani degli Autori di tutti i tempi e di tutte le letterature*, Milano, 2(1957), 185-186.
- De Benedetti, P.** "Dizionario de Centouno capolavori delle letterature Orientali / a cura di Paolo de Bendetti. - Milano: Bompiani, 1968. - (Guide culturali; 14), p. 93-104.
- De Gubernatis, Angelo.** "Poeti Persiani." *Storia Universale della Letteratura*, Miluno, 4(1883), Sezione 2^a, Florilegio Poetico, 239-243.
[Trad. di cinque odi di Häfez]
- Errante, Vincenzo.** "Orfeo." Il tesoro della lirica universale a cura di Vincenzo Errante e Emilio Mariano.- Firenze: Sansoni, 1949.- p. 257-268.
- Gabetti, G.** "Divano Occidentale - Orientale." [in] *Dizionario Letterario Bompiani delle opere e dei personaggi di tutti i tempi e di tutte le letterature*.- Milano, 2 (1950), 745-748.

- Gianinni, Alfredo.** "Versioni dal persiano".- Siracusa: Tipografia del Tamburo, 1894.- p. 16.
- Goethe, J. Wolfgang.** "Divano Occidental - Oriental." Traduzione di Filiberto Borio. (In) Enciclopedia di autori classici diretta da Giorgio Colli, 32.- Torino: 1959.- p. 415.
[Editore Boringhieri.]
- Grosso, Piero.** "Firdusi e i poeti Persiani.- Roma: Millenario di Firdusi, 25 aprile 1935.- Roma: Tipografia Laboremus, 1935.- p. 50.
- Langlès.** "Hafiz (Mohammed - Chems - Eddyn)". *Biografia Universale antica e moderna ossia storia per alfabeto della vita pubblica privata di tutte le persone che si distinsero per opere, azioni, talenti, virtù e delitti. Opera affatto nuova compilata in Francese da una società di dotti ed ora per la prima volta recata in italiano con aggiunte e correzioni.- Venizia: Pressogio. Battista Missaglia, 1822-1841.- 77v..- vol. 27 (1825), 257-261.*
- Lenti, Giacomo.** "Della letteratura Persiana." *Teatro Universale*, Torino, 12 (1845), 137-141, 145-147, 161-163, 185-188, 195-196, 212-214, 225-226.
[Introd. generale, Firdusi, sádi, Hâfez, con qualche saggio di trad.]
- Lupi, G.** "Divano di Hafiz." *Dizionario letterario Bompiani delle Opere e dei Personaggi di tutti i tempi e di tutte le letterature.*, Milano, 2 (1950), 744.
- Lupi, G.** "Saqi Name". *Dizionario Letterario Bompiani delle Opere e dei personaggi di tutti i tempi e di tutte le letterature*, Milano, 6 (1951), 518.
- Pagliaro, A.** "Storia della letteratura Persiana" / A. Pagliaro and A. Bausni. - Milano: 1960.
- Pizzi, I.** "Storia della poesia Persiana. - Torino: 1894. - T. 1, P. 302 - 310
- Recensione di "Select Odes from the Persian poet Hafez translated into English verse with notes Critical, and explanatory, by John Nott, London: 1787."** *Giornale de'letterati*, Pisa, 70 (1788), 3 - 21.
[Ha la trad. di quattro odi.]
- Recensione di "Select Odes from the Prsian poet Hafez Ec. Scelte dal poeta Persiano Hafez, tradotte in verso inglese con not Ec. dal Signor Gio. Nott", Efemeridi Letterarie di Roma**, 18 (1789), 293 - 296.
- Safa, Zabihollah.** "Sa'di e Hâfiz di Shirâz." *Iran*, 2 (March 1960), non numerato 36 - 39.
- Scarcia, Gianroberto.** "Paesaggio hâfeziano". in *"Convegno internazionale sulla poesia di hâfez"*; Roma: (1978), 111 - 128.
- Stella, Maria.** "Hafiz, aedo di Persia. " *Nuova Antologia di lettere, arti e scienze*, 319 (mag. - giu. 1925), 159 - 170.
- Stella, Maria.** "Hafiz, aedo di Persia." *Nuova Antologia Roma*, 6, Ser., vol. 242 (1925), 159 - 170.

**Latin
Divān & selection**

1680

Linguarum Orientalium Turcicae, Arabicae, Persicae institutiones/ [By] Francis-
cus Mesgnien Meninski. - Wien: 1680. [One ghazal translated.]

1767

Specimen cantici primi divini poetae Haphiz. Persice ac Latine [in] Syntagma dis-
ser - tationum / [By] Thomas Hyde. - Oxford: 1767. - P. 445 - 448.

1771

Specimen poeseos Persicae/ sive Muhammedis Schems - eddini notioris agnomine
Haphyzi ghazelæ, sive oðæ sexdecim ex initio Divani deprmptæ, nunc
primum Latinitate donatæ, cum metaphrasi ligata & soluta, paraphrasi
item ac notis. [By Count C.E. A. de Rewiczki.] Persian and Latin. -
Vindobonæ: E typographeo Kaliwodiano, 1771. - xlviii, 162 P.

1797 - 1799

Several ghazals translated in Latin, English and French, [in], William Jones
works. - London: 1797 - 1799. - vol. 2, 4 and 5.

**Latin
Book**

Dawlatshāh Samarqandi

[Tadhkiratu'Sh - Shu'ara]

Vitae poetarum Persicorum ex Dauletschahi Historia poetarum excerptae and fidem codd. mss. Persice edidit, Latin vertit annotationibus instruxit, Joannes Augustus Vullers. Pers. & Latin; Fasc. 1. Hâfizi Schirazensis vitam tenens. - Gissae: J. Ricker, 1839. - viii, 13, [18] P. - (With Orientalia varia, No. 10)

**Japanese
Divān. selection**

1976

Divan (Hafizu - Shishu) / Tr. T. Kuriyanagi. - Tokyo: Heibosha Ltd., 1976. - iii, 406 P., [1] leaf of plates: illus.

Lithuanian Divan. selection

1820

[Hāfiz]. Diwani Chodza Hafyz Szirazi etc. Zbiór poezji Chodzy Hafyza z Szyrazu, Slawnego rymotwórcy perskiego. Przez Józefa Sekowskiego. Dziennik Wileński, Wilno, March (1820), 257-272.

1838

[Hāfiz]. Gazele perskiego poety Hafiza w wolnym przekladzie z perskiego, Jan Nepomucen Wiernikowski. Birut, tom, II, Wilno (1838), 41-49.

1908-1909

[Hāfiz]. Hāfis, Dievbijigais vers. Tulk. - n - Lp o9 28. *Latviesu zinatna un literatura* 1908 - 1909.

1933

[Hāfiz]. Hāfis. Pludona tulk. J.Z. 141. A. Ginters. *Latvijas zinātne un literatura* 1933.

Article

Kroders, A. Divas Sozialdemokratijas. Hafiz. A. Ginters. *Latviesu zinatne un literatura* (1920), 80-81

**Norwegian
Divān. selection**

1912

Omar Khajjam, Hafis og Karabkuhi. Persiske versetter... / ved Alexander Seippel. - Oslo: W.C. Fabritius & Søner, 1912. - 96, IVp.

1923

Divan. Norsk - austeriendsk. Ei auka utgave av "Persiske vers" / ved Aleksander Seippel. - Oslo: 1923

1927

Hafiz av Shiraz / [selections from his Divan, translated into Norwegian with introduction, notes and bibliography, by Bjarne Aagaard]. - Oslo: Steenske forlag, 1927. - 105p.

**Polish
Divān & Selections**

1838

Wierze Perskiego poety Hafiza / Jósef Sekewski & Jan Wiernikowski. - 1838.

1957

Gazele Wybrane Hafiza / Z oryginalu perskiego przel., przypisami opatrzył oraz rozprawa o twórczości Hafiza poprzedził Ananiasz Zajaczkowski. - [Wyd. 1]. - Warszawa: Państwowe Wydawn. Naukowe, 1957. - 265 P.: illus., facsims.

1973

Piesni milosne Hafiz / Wybrd i przetłumaczyl wladyslaw Duleba. - Krakow: Wydawnictwo Literckiekraakow, 1973. - 158 p.: illus.

**Polish
Article**

- Majewska, B.** "Gazele Hafiza w nieopublikowanym przekładzie wiernikowskiego." (Les ghazels de Hafiz dans la traduction inédite de Wiernikowski). *Przegląd Orientalistyczny*, 33 (1960), 39-68.
- Reychman, J.** "Nowe przyczynki do dziejów zaintereswan Hafizem w Polsce na poczatku XIX wieku." (Nouvelles contributions à la connaissance des poèmes de Hafiz en Pologne au commencement du XIXe siècle.) *Przegląd Orientalistyczny*, 42 (1962), 153-157.
- Zajaczkowski, Ananiasz.** "Z dziejów orientalizmu Polskiego doby Mickiewickiej. II. "Pieśni" Hafiza." *Przegląd Orientalistyczny*, 3 (1954), 221-245.
- "[Hafiz]. Gazele." przelożyl z Perskiego Ananiasz Zajaczkowski. *Przegląd Orientalistyczny*, 4 (1953), 233-236; 1 (1954), 29-32; 3(1954), 246; 1 (1955), 73-76.
- "[Hafiz]. Gazelijat." Gazele. Wybral i z Perskiego oryginalu Przelozyl Ananiasz Zajaczkowski. Pers. & Pol. *Przegląd Orientalistyczny*, 2 (1949), 31-50; 3 (1950), 26 - 44.
- "Liryka Hafiza". *Przegląd Orientalistyczny*, 2 (1949), 18-29.

**Portuguese
Divān. selection**

1946

Vinho, vida e amor. Rubáiyát de Hafiz e Novas rosas do jardim de Saadi / Traducão de Aurelio Buarque de Hollanda. - Rio [de Janeiró]: J. Olympio, 1946. - 97 P.. - (Colecão Rubáiyat; 19)

Divān. selection. Date of pub. Unknown

Os gaseis d'Hafis / Aurelio Buarque de Hollanda. - Rio de Janeiro.

**Rumanian
Divān. selection**

1974

Omar Khayyam, Saadi, Hafez; Catrene Persane (Robaiat) / Traducere din limba Persană si cuvînte de Otto Starck. - România: Editura Albatros, 1974. - p. 86 - 99.

**Serbo - Croatian
Divān. selection**

1928

Prepevi iz Hafizovog Divana / [Tr.] Dževad Sulejmanpašić. - Sarajevo: Prosveta, 1928. - 48 p.
[Translations in Serbo - Croatian.]

1935

Jovanović, Jovan, Called Zmaj. Sabrana dela, T. II. - [Selected poems of Hafiz in a Serbocroatian verse translation by J. Jovanović]. - 1935.

1959

Hafiz Seyh Sadii Sirazi Müserrefeddin. Johan Wolfgang Gete. Spisi o Književnosti i umetnosti / Icbor, prevod, predgovor i kometar de Milaša Dordevica. Kultura I. - Beograd: 1959.

1962

Svetovna Književnost. Izbrana dela in oldomski. prva knjiga. Uredil Janko Kos s sodelovanjem Dusana Pirjevca in Staneta Miheliča. "Mladinska knjiga" 1962. - Str. 398 15tabli... Perzijanska knjizevnost... Lirika... Hafiz: Naj pogled mi le za hipec. Presladko, ljuba, se ne smej. Glej Hafis, da se nikdar ne predrsnes. [prevodi Antona Debeljaka.] Umrl bi, ce bi ne imel besede. [prevod Leopolda Staneka.] Bedak, ki dvomiš o ljubezni. [prevod Antona Debeljaka.] Za nekaj Bogastev vem. Ko se nekoč bo moje srce. (Prevodi Vena Tauferja.)

**Serbo - Croatian [?]
Article**

Debeljak, Anton, "Iz Hafizovih pesmi." Prevedal Anton Debeljak. *Ozbornik VII* (1952), št. 5str. 288-291.

**Swedish
Divān. selection**

1921

Hafis tolkad efter Hans Bethge av Eric Blomberg. - Stockholm: Bonnier, 1921.-
52p.

**Spanish
Divān. selection**

1871

Gacela, 1-36/ [Traducción de Conde de Noroña]. - (In: Biblioteca de autores españoles. vol. 63, p. 485-497. Madrid, 1871.)

1944

Cantos de amor / Traducción de A. Brunet. - Barcelona: M. Arimany. Gráf. Marina, 1944. - 179p.

1953

Los Gazales de Hafiz / Versión castellana de Enrique Fernandez Latour. - Buenos Aires: 1953.

1981

Los Gazales de Hafiz / Versión francesa de Charles Devillers; Traducción de Enrique Fernandez Latour; Prólogo de Luis Antonio de Villena. - Madrid: Visor, 1981.. - (La Colección Visor de Poesía; Número cxiv)

**Turkish
Divān & selections**

1854-1860

Die lieder des Hafis / Persisch mit dem commentare des Sudi, herausgegeben von Hermann Brockhaus.... - Leipzig: F. A. Brockhaus, 1854-1860. - 3v.
[Each part has half - title in Persian: *Diwān Hāfiẓ* (transliterated)]

1863

Die Lieder des Hafis / Persisch mit dem commentare des Sudi, herausgegeben von Hermann Brockhaus. - Leipzig: F. A. Brockhaus, 1863. - 3pts. in 1v.
[Each part has half - title in Persian: *Diwān Hāfiẓ*]
[Südi's Turkish commentary has been omitted after the eightieth "ghazal."]

Diwan: with the commentary of Sudi / edited by Hermann Brockhaus. - Leipzig: F. A. Brockhaus, 1863. -2v.

1886

[Sanihatül - acem: cüz 1, Hāfiẓ Shirāzī / verse by Hāfiẓ, translated into Turkish by Muallim Naci. - Persian and Turkish texts. - Constantinople: 1886 - 1304 AH. - 40p.. - (Kitaphanei Ebuzziya; 38)]

1910

Hāfiẓ: Divān ... Targamasi Mūsā Bigiev. - Tatar. & Russ. - [S. P.]: Ishāq Kazan, 1910. - 145 P.

1944

Hafiz divani/ Abdülbaki Gölpinarlı tarafından tercüme edilmistir. - İstanbul: Maarif Matbaası, 1944. - 788 P. : illus. - (Dünya edebiyatından tercümeler; Sark - İslâm klasikleri, 4)

1966

Sirazlı Hâfız Divanı/ Farscadan Türkçeye Ceviren Yakup Kenan Necef Zade. - [İstanbul]: Yeni Sark Maarif Kütüphanesi, 1966. - 215 P.

1969

Die Lieder des Hafis/ Persisch mit dem commentare des Sudi, hrsg. von Hermann Brockhaus. - Osnabrück: Biblio Verlag, 1969. - 3 V. in 1.
[Neudruck der Ausgabe 1854 - 1860.]

Turkish Book

Mazioğlu, Hasibe

Fuzûlî - Hâfız; iki sair arasında bir karşılaştırma. - Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1956. - xi, 384 P. - (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, seri 1, no. 3)

منابع فارسی مقالات

- افشار، ایرج. «مقاله‌شناسی برای حافظ شناسی». *حافظ‌شناسی*، ج. ۵ (۱۳۶۶)، ۲۰۵-۲۲۷.
- رادفر، ابوالقاسم. «بخشی از کتابشناسی حافظ». *کیهان فرهنگی*، س. ۴، ش. ۱۰ (دیماه ۱۳۶۶)، ۴۲-۴۵.
- رونق، محمدعلی. گزیده کتابشناسی پژوهشی حافظ. *نشر دانش*، س. ۶، ش. ۳ (فروردين و اردیبهشت ۱۳۶۵).
- مشعوف، پوراندخت؛ شیرازی، خلیل. «فهرست مقدماتی رساله‌های دکترای دانشکده ادبیات و علوم انسانی (رشته‌های ادبیات فارسی، زبان‌شناسی، فلسفه، تاریخ، جغرافیا)». *کتابداری*، دفتر هشتم (۱۳۶۰)، ۱۱۱-۱۳۲.
- ### کتابها
- آستان قدس رضوی. کتابخانه. فهرست کتب کتابخانه مبارکه آستان قدس رضوی. - مشهد: ۱۳۰۵ -
- آستانه مقدسه قم. کتابخانه. فهرست نسخ خطی کتابخانه آستانه مقدسه قم / بکوشش محمدتقی دانش پژوه. - [قم]: آستانه مقدسه قم، ۱۳۵۵.

آقابزرگ طهرانی، محمدحسن. *التربیة الى تصانیف الشیعہ*. - طهران: اسلامیه، ۱۳۵۵-۱۴۰۵ ق.

افشار، ایرج. فهرست مقالات ایرانشناسی در زبان عربی (فهرست انتخابی). - تهران: انجمن کتاب، ۱۳۶۵.

افشار، ایرج. فهرست مقالات فارسی، ۱۳۲۸ ق. = ۱۳۳۸. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۰.

افشار، ایرج. کتابشناسی دهه‌الله (۱۳۳۳-۱۳۴۲) کتابهای ایران / تدوین ایرج افشار با همکاری حسین بنی آدم. - [تهران]: انجمن کتاب، ۱۳۴۶.

ایران. مجلس سنا. کتابخانه. فهرست کتابهای خطی کتابخانه مجلس سنا / تالیف محمدتقی دانشپژوه و بهاءالدین علمی انواری. - تهران: مجلس سنا، ۱۳۵۶. - ایران. مجلس شورای ملی. کتابخانه. فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی ایران، کتب خطی فارسی و عربی و ترکی. - تهران: مجلس شورای ملی، ۱۳۰۵. - ایران. وزارت ارشاد اسلامی. اداره کل مطبوعات و نشریات. کتابنامه: فهرست کتب منتشره به تفکیک موضوع. مهر و آبان ۱۳۶۳.

[این نشریه قبلاً بصورت زیراکسی تهیه می‌شده است.]

ایران. وزارت فرهنگ و هنر. کتابخانه عمومی اصفهان. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی اصفهان / تهیه و تنظیم جواد مقصود همدانی. - تهران: وزارت فرهنگ و هنر، اداره کل کتابخانه‌ها، ۱۳۴۹.

بنی آدم، حسین. کتابشناسی موضوعی ایران: سالهای ۱۳۴۸-۱۳۴۳. - تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۲.

خیامپور، عبدالرسول. فرهنگ سخنوران. - تبریز: عبدالرسول خیامپور، ۱۳۴۰. - دانشگاه تهران. دانشکده ادبیات. کتابخانه. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات؛ مجموعه امام جمعه کرمان / اهدانی احمد جوادی؛ نگارش محمدتقی دانشپژوه. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۴.

دانشگاه تهران. دانشکده ادبیات. کتابخانه. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات؛ مجموعه وقفی علی اصغر حکمت / نگارش محمدتقی دانشپژوه. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۱.

دانشگاه تهران. دانشکده الهیات و معارف اسلامی. کتابخانه. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران / گردآوری و

- تنظيم محمد باقر حجتی؛ با تحقیق و نظارت محمد تقی دانش پژوه. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۵.
- دانشگاه تهران. دانشکده پزشکی. کتابخانه. فهرست کتب خطی کتابخانه دانشکده پزشکی / تالیف حسن ره‌آورده. - تهران: دانشکده پزشکی، ۱۳۳۳.
- دانشگاه تهران. دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی. کتابخانه. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران / نگارش محمد تقی دانش پژوه. - تهران: دانشگاه تهران، [۱۳۴۰]
- دانشگاه تهران. کتابخانه مرکزی. فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۳۰.
- دانشگاه تهران. کتابخانه مرکزی. فهرست میکروفیلمهای کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۸.
- دانشگاه تهران. کتابخانه مرکزی. نسخه‌های خطی؛ نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران. ش. ۱ - ۱۳۳۹ - زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۰.
- دانشگاه تهران. کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد. فهرستواره نسخه‌های خطی مجموعه مشکوکه؛ اهدائی به کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد / تنظیم محمد شیروانی. - تهران: ۱۳۵۵.
- دانشگاه فردوسی. دانشکده ادبیات و علوم انسانی. کتابخانه. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی / تألیف محمود فاضل. - مشهد: دانشگاه فردوسی، ۱۳۵۴.
- دانشگاه فردوسی. دانشکده الهیات و معارف اسلامی. کتابخانه. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد / تألیف محمود فاضل. - مشهد: دانشگاه فردوسی، ۱۳۵۵.
- رعنا حسینی، کرامت. فهرست کتابهای چاپ فارسی؛ ذیل فهرست مشار، شامل نام ۷۴۸ کتاب. - تهران: انجمن کتاب، ۱۳۴۹.
- سبحانی، توفیق. فهرست نسخه‌های فارسی در کتابخانه مفنسیا. - تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۶.
- سپهر، فرشته. کتابشناسی گنجینه گرانبهای دیوان حافظ. - تهران: بهمن ماه ۱۳۶۴.
- [نسخه ماشینی - مقاله پایان ترم درس روش تحقیق دوره کارشناسی ارشد

کتابداری دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران.]

سجاد حسین. دیوان حافظ / با ترجمه و حواشی به اردو از قاضی سجاد حسین. - اسلام آباد: مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان؛ لاہور: موسسه انتشارات اسلامی، ۱۳۶۳.

[حافظ شناسی در شبہ قاره، ص. ط - نج]

صورت کتابهای فهرست شده در کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی مشهد / تهیه و تنظیم غلامحسین جاوید کبیری و دیگران. - مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد، ۱۳۶۲.

[درهم کرد در ساله ۱۳۵۲-۱۳۶۲، چاپ ۱۳۶۲؛ درهم کرد در ساله ۱۳۶۴-۱۳۶۵، چاپ ۱۳۶۵]

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه راجه محمودآباد لکهنو / مهدی خواجه پیری [و دیگران]. - دهلی نو: مرکز تحقیقات زبان فارسی در هند و خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۶.

کتابخانه آصفیه، حیدرآباد دکن. فهرست مشروح بعضی کتب فنیسه قلمیه مخزونه کتب خانه آصفیه سرکار عالی، مرتبه بعد معدلت مهد اعلیحضرت... فتح جنگ نظام الدوله نظام الملک مظفرالممالک آصف جاه سابع فرمانروای مملکت دکن / [تألیف تصدق حسین الموسوی الیسابوری الکتوری]. - حیدرآباد دکن: ۱۳۴۷-۱۳۵۷ ق.

کتابخانه سلطنتی، تهران. فهرست دیوانهای خطی کتابخانه سلطنتی / تالیف بدرو آتابای. - [تهران]: ۱۳۵۵.

کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی، قم. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیة الله العظمی نجفی مرعشی. - قم: ۱۳۵۴.

کتابخانه ملی تبریز. فهرست کتابخانه ملی تبریز، کتب خطی اهدایی حاج محمد نجفیانی / نگارش میرودود یونسی. - تبریز: ۱۳۴۸.

کتابخانه ملی تهران. فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی / فراهم آورنده عبدالله انوار. - تهران: وزارت فرهنگ و هنر، ۱۳۴۳.

کتابخانه ملی ملک. فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملک وابسته به آستان قدس رضوی / زیر نظر ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی. - تهران: ۱۳۵۲.

- کتابخانه وزیری، یزد. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری یزد وابسته به کتابخانه آستان قدس رضوی / نگارش محمد شیروانی. - تهران: ۱۳۵۰.
- کتابشناسی ملی انتشارات ایران در سال ۱۳۴۲. - تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۴۳.
- کتابشناسی ملی ایران. فروردین ۱۳۴۹. - تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۴۹.
- مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان. کتابخانه گنج بخش. فهرست نسخه‌های خطی خواجه سناه الله خراباتی / تالیف محمدحسین تسبیحی. - راولپنڈی: مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان. کتابخانه گنج بخش. فهرست نسخه‌های خطی خواجه سناه الله خراباتی / تالیف محمدحسین تسبیحی. - راولپنڈی: ۱۳۵۱ م. ۱۹۷۲=۱۳۵۱.
- مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان. کتابخانه گنج بخش. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه گنج بخش مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان / تالیف محمدحسین تسبیحی. - راولپنڈی: ۱۳۵۰ م. ۱۹۷۱=۱۳۵۰.
- مشار، خانبابا. فهرست کتابهای چاپی عربی؛ ایران، از آغاز چاپ تاکنون، سایر کشورها، بیشتر از ۱۳۴۰ هـ بعد. - [تهران: خانبابا مشار]، ۱۳۴۴.
- مشار، خانبابا. فهرست کتابهای چاپی فارسی. - تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۲_۱۳۳۷.
- مشار، خانبابا. فهرست کتابهای چاپی فارسی، از آغاز تا آخر سال ۱۳۴۵. - [ویرایش ۲]. - تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۲.
- مشار، خانبابا. فهرست کتابهای چاپی فارسی. - [ویرایش ۳]. تهران: خانبابا مشار، ۱۳۵۵_۱۳۵۰.
- مشار، خانبابا. مولفین کتب چاپی فارسی و عربی از آغاز چاپ تاکنون . - [تهران]: خانبابا مشار، ۱۳۴۰_۱۳۴۴.
- منزوی، احمد. فهرست نسخه‌های خطی فارسی. - تهران: موسسه فرهنگی منطقه‌ای، ۱۳۴۸. - [۱۳۷?].
- موسسه تحقیقات و برنامه‌ریزی علمی و آموزشی. مرکز خدمات کتابداری. صورت کتابهای فهرست شده در مرکز خدمات کتابداری، ش. ۱. - [مهر ۱۳۴۸]. - تهران: ۱۳۴۹.
- نوشاهی، عارف. فهرست کتابهای فارسی چاپ سنگی و کمیاب کتابخانه گنج بخش. - اسلام‌آباد: مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، ۱۳۶۵.
- نوشاهی، عارف. فهرست نسخه‌های خطی فارسی موزه ملی پاکستان کراچی. - اسلام‌آباد: مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، ۱۳۶۲=۱۹۸۳ م.

Bibliography منابع لاتين

- Abolhamd, Abdolhamid.** *Bibliographie française de civilisation iranienne/* par Abdolhamid Abolhamd et Nasser Pakdaman. - Téhéran: Presses universitaires de Téhéran, 1972 -
- Australian national bibliography.** Jan. 1961 - Canberra: National Library of Australia.
- Behn, Wolfgang.** *The Iranian opposition in exile: an annotated bibliography of publications from 1341 / 1962 to 1357 / 1979 with selective locations.* - Wiesbaden: Ottoharrassowitz, 1979.
- Biblio,** 1934 - 1970. Catalogue des ouvrages parus en langue française dans le monde entier. - paris: Hachette, 1935 - 1971.
- Bibliografia nazionale italiana.** v.l. - 1958- Firenze
- British Library.** *The British Library catalogue of printed books to 1975.* - London: C. Bingley; London; New York: K.G. Saur, 1982.
- British Library.** *The British Library catalogue of printed books 1976 to 1982.* - London: K.G. Saur, 1983.
- British Museum,** Dept. of printed Books. *General catalogue of printed books. Photographic edition to 1955.* - London: Trustees of the British Museum, 1959 - 66 [v.l, 1965] [Five - year supplement, 1966 - 1970. - London: 1971 - 72]

- British national bibliography** . - 1950- London: Council of the British National Bibliography.
- Broms, Henry.** *Towards a Hāfiż bibliography*. - Vaasa: [School of Economics, 1969].
- Cumulative book index** 1898-99. New York [etc.]: H. W. Wilson Co.,
- Deutsche bibliographie.** Wöchentliches Verzeichnis.-[Reihe A] Erscheinungen des Buchhandels. - März 1947- Frankfurt am Main: Buchhändler - Vereinigung.
- Ghani, Cyrus.** *Iran and the West; a critical bibliography*. - London: Kegan Paul International, 1987.
- Handley - Taylor, Geoffrey.** *Bibliography of Iran*. - 5th ed. - London: James Press, 1969.
- Harvard University. Library.** *Catalogue of Arabic, Persian, and Ottoman Turkish books*. - Cambridge: Distributed by the Harvard University press, 1968.
- Indian national bibliography**. v. 1- Jan./March 1958- [Calcutta]: Central Reference Library.
- Iran: a selected list of titles on exhibition in the National Library on the occasion of the twenty - fifth centenary of the Iranian monarchy*. - Tehran: National library, 1971.
- Kāzemi, Asghar.** *Iran - Bibliographie; Deutschsprachige Abhandlungen, Beiträge, Aufsätze, Bücher, Dissertationen*. - Tehrān: Universitätsdeuckerie Teherān, 1970.
- La Librairie française.** *les livres de l'année*. 1933 - 45 - Paris: Cercle de la Librarie.
- Les livres de l'année - Biblio*, 1971 - Bibliographie générale des ouvrages parus en langue française. - Paris: Cercle de la Librarie, [1972 - [supersedes "Livre de l'année" and "Biblio."]
- London. University. School of Oriental and African Studies. Library.** *Index Islamicus*, 1906-1955- a catalogue of articles on Islamic subjects and periodicals and other collective publications/ compiled by J. D. Pearson, librarian and the assistance of Julia F. Ashton. - [London]: Mansell, [1958 -
- London. University. School of Oriental and African Studies. Library.** *Library catalogue*. - Boston: G. K. Hall, 1963.
- McNamee, Lawrence Francis.** *Dissertations in English and American literature; Theses accepted by American, British, and German universities, 1865 - 1964*. - New York, London: R. R. Bowker, 1968.
- Māhyār-e Navvābī, Yahyā.** *A bibliography of Iran; a catalogue of books and articles on Iranian subjects, mainly in European Languages*. - [Tehran]: Iranian Culture Foundation, [1969 - 87.]
- Majtubi, Mahmud.** *Iran: étude bibliographique*. - Paris: 1973 - 1974.
- The National Union Catalog*, a cumulative author list representing Library of Congress printed cards and titles reported by other American libraries. 1956 - Washington [etc.]

- New York. Public Library.** Reference Dept. *Dictionary catalog of the Oriental collection.* - Boston: G. K. Hall, 1960.
- Pakistan Bibliographical Working Group.** *The Pakistan national bibliography, 1947 - 1961* - [Karachi]: National Book Centre of Pakistan, 1973 -
- Pfannmüller, Gustav.** *Handbuch der Islam-litteratur.* - Berlin und Leipzig: W. de Gruyter & Co., 1974, 1923.
- Piemontese, Angelo Michele.** *Bibliografia Italiana dell'Iran (1462 - 1982).* - Napoli: Instituto Universitario Orientale, 1982.
- Sabā, Mohsen.** *Bibliographie française de l'Iran; bibliographie méthodique et raisonnée des ouvrages français parus depuis 1560 jusqu'à nos jours.* - 3 ed. rev. et augm. - Téhrān: [Université de Téhrān, 1966].
- Sabā, Mohsen.** *English bibliography of Iran.* Tehran: Center for Study and Presentation of the Iranian Culture, 1965.
- Storey, Charles Ambrose.** *Persian literature; a bio-bibliographical survey.* - London: Luzac & Co., 1927 - 1932.
- Svercheskaia, A.K.** *Bibliografiia Irana. Literatura narus. iaz. (1917 - 1965 rr.)* / Sost A.K. Svercheskaia; pod red. N.A. Kuznetsovoi. - Moskva: "Nauka", 1967.
- Türkiye bibliyografyası.* 1934- Ankara [etc.]: Türk Tarih Kurumu Basimevi [etc.]
- U.S. Library of Congress.** *Library of Congress Catalog. Books: Subjects.* A Cumulative list of works represented by Library of Congress printed cards. Jan. / Mar. 1950 - Washington
- U.S. Library of Congress.** General Reference and Bibliography Division. *Iran: a selected and annotated bibliography/ Compiled by Hafez F. Farman.* - New york: Greenwood Press, [1968], 1951.
- Xerox University Micorfilms.** *Comprehensive dissertation index, 1861-1972.* - Ann Arbor, Mich.: 1973.
- Yohannan, John D.** *Persian poetry in England an America: a 200 year history.* - Delmar, Newyork: Caravan Books, 1977.

فهرست اعلام فارسی

- آهوجه، ی. د. ۸۶
- آهی، حسین ۸۶
- آیة الله موسوی ۸۶
- آئینه در شعر فرنخی، سعدی و حافظ ۶۹
- آئینه معرفت ۱۴۵
- آبادانی، فرهاد ۷۲
- آتابای، بدربی ۳۳
- آتشکده آذر ۷۶
- آثار ادبی ایران ۱۳۹
- آثار عجم ۸۲
- آجودانی، ماشاء الله ۸۵
- آذر، لطفعلی بن آقاخان ۷۶
- آذراوغلو ۱۴۳
- آزبری، آرتورجان ۷۶
- آربانپور کاشانی، عیاس ۳۸
- آشنائی با ادبیات فارسی ۷۸
- آصفی، آصفه ۷۶
- آغا محمد باقر ۱۴۶
- افق غزل فارسی ۸۱
- آقا بزرگ تهرانی، محمد محسن ۷۶
- آغازاده، میر محمد ۶۵
- آل آقا، حکمت ۸۶
- آموزگار، جهانگیر ۸۶
- آهنگ ۲۹
- اداره چی گیلانی، احمد ۷۱
- ابن سینا، حسین بن عبدالله ۶۹
- ابن یوسف شیرازی ۷۶
- ابوالفتح عبد الرحیم ۲۹
- ابوذری، ابراهیم ۱۱
- اته، هرمان ۷۷
- اجلالی، امین پاشا ۸۶
- احمد آبادی، مولوی تفضل حسین ۶۲
- احمدیان، محمد ۱۳۲
- احمدمی بیرجندی، احمد ۸۶
- احمدمی عالی نسب، محمد ۸۶
- اخوان ثالث، مهدی ۸۶
- اخوت پور ۲۲

- اقبال لاهوری، محمد، ۸۹، ۱۱۳، ۱۱۸ ۷۸
 اکبر آبادی، بدرالدین ۵۸
 اکبر حامد، مهدی ۶۵
 اکسیر، اکبر ۸۹
 الہامانی از خواجه حافظ ۷۴
 امرتسری، محمد عباد اللہ ۱۴۵
 امیر خسرو، خسرو بن محمود ۱۰۶، ۱۱۹ ۸۶
 امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنہ ۷۷
 امیر معزی، محمد بن عبدالملک ۱۱۱ ۸۷
 امیری، منوچهر ۸۹
 امیری فیروز کوهی، کریم ۸۹
 امین، حسن ۸۹
 امین احمد رازی ۷۷
 امینی، حسین ۸۹
 امینی، محمد ۶۵
 انجوی شیرازی، ابوالقاسم ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۳ ۸۶
 انجوی شیرازی، محمد باقر ۴
 انصاری، عبدالله بن محمد ۶۶
 انصاری (محقق)، نوش آفرین ۹۰ ۸۷
 انوری، حسن ۶۵، ۹۰
 انوشه، حسن ۷۷
 اوبارد، ر ۱۵۱
 اوحدی، رکن الدین ۹۳
 اوکتائی ۹۰
 اولیاء سمیع ۲، ۳ ۸۵
 اهور، پرویز ۵۸، ۹۰، ۹۴، ۱۲۷ ۸۶
 ایرج ۱۳۳، ۱۳۴ ۸۵
 باجوہ، بنی احمد ۶۶
 با حافظ بیشتر آشنا شویم ۷۳ ۸۷
 با حافظ تا کھکشان عرفان و اخلاق ۶۹ ۸۸
 باده حافظ ۵۹ ۸۹
 باستانی پاریزی، محمد ابراهیم ۹۰، ۹۱ ۸۹
 ادبیات از دیدگاه اقتصاد ۷۸
 ادبی برومند، عبدالعلی ۸۶
 ادبی پیشاوری، احمد بن شہاب الدین ۸۶ ۸۷
 ادبی طوسی، محمد امین ۱۰۰ ۸۷
 ادبی تهرانی، ۲۲، ۱۰۰ ۸۷
 اردوبادی تبریزی، عسکربن حسین ۴
 ارشادی، هدایت ۴۴۳ تا ۳۶۹ (هفتاد و پنج غزل از ردیف
 میم) با ترجمه به انگلیسی ۱۵۱ ۸۷
 از فروردید به حافظ ۷۲ ۸۹
 از کوچه‌رنдан: درباره زندگی و اندیشه حافظ ۸۹ ۸۷
 اسدی، حجت ۲۴ ۸۷
 اسدی، حسن ۸۷ ۸۷
 اسدی، عبدالرسول ۸۷ ۸۷
 اسکالی موسکی، ویسیح ۸۷ ۸۷
 اسکندری، محمد حسین ۸۷، ۱۲۹ ۸۷
 اسلام انسیکلوپدیسی ۷۹ ۸۷
 اسلامی ندوشن، محمد علی ۸۸، ۸۷ ۸۷
 اسلوب هنری حافظ ۶۵ ۸۷
 اسلیم جیراج پوری ۶۵ ۸۷
 اشعار برگزیده از دیوان حافظ شیرازی ۳۵ ۸۷
 اشعار برگزیده از دیوان خواجه حافظ شیرازی ۳۶، ۳۵، ۳۲ ۸۷
 اشعار برگزیده دیوان حافظ ۳۲ ۸۷
 اصغری، ایرج ۸۸ ۸۷
 اصفهانی، محمد باقر ۵ ۸۷
 اعجاز رقم، محمد شمس الدین ۶، ۷ ۸۷
 اغانی شیراز او غزلیات حافظ الشیرازی ۱۴۰ ۸۷
 اقبال، فرشید ۱۴۱ ۸۷
 افتتاح، امیر ناصر ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵ ۸۷
 افشار، ایرج ۱۹، ۲۰، ۲۷، ۸۸، ۸۹ ۸۷
 افشار، محمود ۸۹، ۱۱۴ ۸۷
 اقبال، عباس ۸۹، ۱۲۵ ۸۷
 اقبال، فرشید ۱۴۱ ۸۷
 اقبال، مجید ۱۹، ۲۴، ۳۴، ۳۵ ۸۷

- البنجیری، قوام الدین ابواسحاق ۱۱۹
 بورگل، کریستف ۹۲
 بویل، جی. آ. ۷۷
 بهار، محمد تقی ۹۲
 بهارستان ۷۸
 بهاری، اصغر ۱۳۵
 بهدینیان، کتابیون ۹۲
 بهرامی، تقی ۹۳
 بهرامی، محمد ۳۲، ۱۴۰
 بهرامیان، مسیح ۹۳
 بهروز، اکبر ۲۶، ۲۲، ۱۸
 بهروزی، علیقی، ۶۶ ۹۳
 بهزادی اندوهجردی، حسین ۹۳
 بهشتی، محمد ۲۵
 بهمنی، اردشیر ۹۳
 بیانی، مهدی ۳۴، ۷۷
 بیدار بخت ۵۹
 بیکل، هرمن ۱۴۰، ۹۳
 بیگدلی، غلامحسین ۹۳
 بینا، سیما ۱۳۲
 بینا، محسن ۵۹، ۶۶
 بینش، تقی ۹۳
 پارسا، هـ ۹۳
 پاشائی، محمد ۹۴
 پاک سرشت، فرهاد ۹۴
 پرتوعلوی، عبدالعلی ۵۹، ۹۴
 پرده پندر ۶۸
 پرواز، سیاوش ۹۴
 پرونتا، صالح ۹۴
 پرویزی، رسول ۹۴
 پروین گنابادی، محمد ۹۴
 پرها، مهدی ۹۴، ۹۵
 پریسا ۱۳۲
 پژمان بختیاری، حسین ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷
 باسورث، سی. ای. ۷۷
 باقری، محمد ۱۳، ۱۴، ۱۶
 باکاروان حله ۱۱۹
 باگدا نویج، ماری کلود ۹۱
 بامداد، الف → شاملو، احمد
 بامداد، حسن ۷۷
 بامداد، محمد علی ۶۶
 بامداد، محمود ۶۶
 بانگ جرس: راهنمای مشکلات دیوان حافظ ۵۹
 بحث در آثار و افکار و احوال حافظ ۷۰
 بخشی در تصوف ۷۱
 بحر العلومی، حسین ۹۱، ۱۱۶، ۱۱۷
 بخاری، ناصر → ناصر بخارائی، ناصر
 بختیار، مظفر ۹۱
 بختیاری، جواد ۳۶
 بختیاری، محمود ۹۱
 بدر الشروح؛ شرح دیوان حافظ ۵۸
 بدیعی، حبیب الله ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶
 برامز، هنری ۹۱
 براون، ادوارد گرانویل ۷۷، ۷۹
 براهنه، رضا ۲۱، ۹۱
 برگزیده‌ای از دیوان حافظ شیرازی ۳۴
 برگزیده‌ای از غزلهای حافظ ۳۳
 بروجردی، وفا ۶۹
 بروکهاوز [س]، هرمان ۵، ۱۶
 برهان لیموده‌ی، تیمور ۲۵، ۲۷
 برهانی، مهدی ۹۱، ۹۲
 بزرگان شیراز ۸۳
 بزم سخن ۸۲
 البستانی، بطرس ۷۷
 بسحاق اطعمه، احمدبن حلاج ۷۰
 بس دست، علیرضا ۱۲۲
 بصاری، طلعت ۹۲
 بل، گرترود لوئیزان ۱۳۹، ۱۴۱
 بنان، غلامحسین ۱۳۶

- تذکره حسینی ۸۰
تذکره میخانه ۸۱
ترابی، اکبر ۶۶، ۹۵
ترابی، محمد ۸۱
ترجمانی زاده، احمد ۹۶
ترجممه ابیات و شرح اشعار حافظ ۵۹
ترجممه غزل ۲۰۰ - ۱۵۱ حافظ (انگلیسی) ۱۵۰
ترجممه مجالس النفائس ۷۸
ترکزاده، احمد ۱۳۹
تسیحی، محمدحسین ۱۰۹
تفسیر و ترجمه پنجه غزل حافظ (انگلیسی) ۱۵۰
تفضیلی، محسود ۹۶
تفوی، سید نصرالله ۱۱
تفقی پور، لیلی ۱۳۸
تماشاگه‌زار، ۷۳، ۹۵
توانایان فرد، حسن ۷۸
توحیدی پور، مهدی ۷۸
ثمره، یدالله ۹۶
جام جم یا تحقیق در دیوان حافظ ۷۳
جامع نسخ حافظ ۱۶، ۱۲۰
جامی، عبدالرحمن بن احمد ۷۸
جانزاده، علی ۲۵
جانس انگلیسی ۱
جاوید، هاشم ۹۶
جاویدان، محسن ۹۶
جراحی، محمد امین ۹۶
جعفری، یونس ۹۶
جعفری لنگرودی، محمد جعفر ۱۳، ۶۶
جلال الدین، محمد ۵، ۶۲
جلالی نائینی، محمدرضا ۱۷، ۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۱، ۱۰۶
جمالزاده، محمدعلی ۹۷، ۶۶
جمال محمد محرز ۱۴۹
پستانجی کو ورجی تهاکر ۵۹
پنجاه غزل از حافظ: فارسی - انگلیسی ۵۰
پنجاه غزل (به شماره ۲۰۱ - ۲۵۰) از حافظ با ترجمه (به انگلیسی) ۱۴۱
پوران ۱۳۶
پورجودی، نصرالله ۶۸، ۹۵
پویا، الف ۹۵
پیرحسین ۸۶
پیمانه خواجه حافظ: پاسخ کسری ۷۴
پیمان یغمائی، علی محمد ۹۵
تابش، فضل الله ۹۵
تأثیر قرآن در ادبیات فارسی ۱۲۹
تاجبخش ۹۵
تاریخ ادبیات ایران ۷۹
تاریخ ادبیات ایران برای دبیرستانها ۷۹
تاریخ ادبیات در ایران ۸۱
تاریخ ادبیات فارسی ۷۷
تاریخ ادبی ایران ۷۷
تاریخ ایران کمیریج ۷۷
تاریخ برگزیدگان و عده‌ای از مشاهیر ایران و عرب ۸۰
تاریخ فرشته ۸۱
تاریخ کثیره ۷۹
تاکور، ج ۱۵۱
تبیریزی، ابوطالب ۱
تبیریزی، عبدالکریم بن عبدالرحیم ۴
تجویدی، محمد ۱۳، ۱۴، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۱۴۰، ۲۱، ۳۴، ۳۵، ۱۳۹
تحفه بی نظیر ۳۱، ۱۴۴، ۱۴۵
تحفه دلکش ۱۴۴
تحفه سامی ۸۰
تذکرة الشعرا ۷۹

- حافظ را بشناسید ۶۶
 حافظ را چگونه باید شناخت ۶۵
 حافظ را هم از حافظ بشناسیم ۷۳
 حافظ زند پارسا ۱۰۸، ۷۲
 حافظ شناسی (فصلنامه) ۷۴
 حافظ شناسی یا الهامات خواجه ۶۶
 حافظ شیرازی ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۰
 حافظ شیرازی ۳۳
 حافظ شیرازی؛ تحقیق در احوال و اشعار حافظ ۶۹
 حافظ شیرازی مع حقیقی. معنی - اردو ۱۴۶
 حافظ شیرین سخن ۷۲
 حافظ، صحت کلمات و اصالت غزلها ۱۶
 حافظ عارف ۶۴، ۱۲۵
 حافظ قدسی ۱۱، ۱۴
 حافظ؛ گزارشی از نیمه راه ۷۱
 حافظ نامه ۵۹، ۶۷، ۶۸
 حافظ و راه عشق؛ پژوهشی در افکار و اندیشه‌های حافظ ۷۰
 حافظ و سعدی در یکجا ۳۲
 حافظ و غالب ۶۶
 حافظ و قرآن ۷۰
 حافظ و موسیقی ۷۴
 حافظ یکتایی ۱۲
 حاکمی والا، اسماعیل ۷۸، ۹۸
 حامد ربانی، اصغر ۸۱
 حبیب اللهی، ابوالقاسم ۹۸
 حدیدی، جواد ۹۸
 حریری، علی اصغر ۹۸
 حسن‌زاده آملی، حسن ۸۳، ۹۸
 حسن کتاب حافظ ۷۲
 حسین بایقرضا ۱۱۹، ۷۸
 حسین راتب ۲
 حسینی، حاجی میرزا علی اکبر ۹۸
 حسینی، صالح ۹۸
- جمشیدی پور، یوسف ۱۴۰
 جتنی عطائی، مسعود ۱۶، ۶۷
 جواهر الاسرار؛ اشعار منتخب دیوان حافظ ۳۳
 جواهری، کریشنا لعل ۱۵۰
 جواهری وحدی ۹۷
 جهان شمس، محمد رضا ۱۳۲
 چارده روایت، مجموعه مقالات درباره شعر و شخصیت حافظ ۶۷
 چاندی، فریدون دادا ۹۷
 چاوش اکبری، رحیم ۹۷
 چراتی، جهانگیر ۹۷
 چند غزل از حافظ ۳۴، ۲۵
 چند غزل از دیوان حافظ ۱۳۹
 چند غزل اصیل از دیوان خواجه شمس الدین محمد شیرازی ۳۴، ۲۳
 چند نکته در تصحیح دیوان حافظ ۶۷
 چند نمونه از متن درست حافظ ۷۱
 چوبنده‌یان، محمد زمان ۹۷
 چوتوبای آدو والا ۱۵۲
 چودری، محمد شریف ۹۷
- حاج سید جوادی، علی اصغر ۹۷
 حافظ ۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۸، ۳۴، ۷۲
 حافظ الشیرازی، شاعر الغناء و الغزل فی ایران ۱۴۸
- حافظه‌های عربی ۶۵
 حافظ اور اقبال ۶۷
 حافظ تشریح ۹، ۱۵
 حافظ؛ چهل و سه غزل ۳۳
 حافظ چه می گوید ۷۲، ۷۴، ۷۵
 حافظ حبیبی ۱۱
- حافظ خراباتی ۶۳، ۱۰۹
 حافظ در اوج ۶۷، ۹۷
 حافظ در سیر و سلوک ۱۲

- خراساني، احمد ١٠١
 خرم، همایون ١٣٣، ١٣٤
 خرمشاهي، بهاءالدين ٥٩، ٦٧، ٨٦، ٩٥
 خرمشاهي، بهاءالدين ١٢٣، ١٠٢، ١٠١، ٩٨
 خروش، كيخسرو ٢١، ٢٢، ٢٥
 خسروي، حسين ٢٣، ٢٥، ٢٤، ٢٦، ٢٧، ٩٢، ٩٣
 خطيب رهبر، خليل ٢٣، ٢٤، ٢٧، ٩٢
 خلخالي، سيد عبدالرحيم ٩، ٢٦، ٢٩، ٦٧، ٩٢
 خلخالي، سيد عبدالرحيم ٦٨، ١١٨
 خلخالي، وارسته ١٠٣
 خليلي، مهيار ١٠٣
 خواجوی کرمانی، محمود بن على ٧٠، ٩٢
 خوانساری، آرام ١٠٣
 خوانساری، على اکبر ٥، ٧
 خورشیدی، محسن ١٠٣
 خوش عمل، عباس ١٤١
 خوشنویس زاده ٢٢٥
 خوئی، اسماعیل ١٦
 خیامپور، عبدالرسول ٧٩، ١٠٣
 خیرآبادی ٢٤
- د. ج. ١٥١
 داداچانچی، ایج. تی. ١٥٠
 دادبه، اصغر ٥٩، ٩٠، ١١١، ١٠٣
 دارابی، محمدبن محمد ٥٩، ٨٦، ٦٠، ١٠٣
 دانش پژوه، محمدنتفی ١٠٣
 دانشمندان و سخن سرایان فارس ٧٩
 داوری، رضا ٦٨، ١٠٣
 دائرةالمعارف الاسلامية ايران ٨١
 دائرةالمعارف فارسی ٨٣
 دبیران، حکیمه ١٠٤
 درباره حافظ ٦٨
- حسینی فدائی، حسن ٧٨
 حسینی مرعشی شوشتري، نورالله بن شریف ٧٨
 حصاری، میر هدایت ٩٨
 حصوری، على ٩٨، ٢١
 حق شناس، على محمد ٩٨
 حقیر، جلیل ٩٨
 حقیقت، جمال ٩٨
 حقیقت (ربيع)، عبد الرفع ٧٨
 حکمت، على اصغر ١٤، ١٧، ٦٧، ١٨، ٩٨
 حکیم، ابن مبارك محمد قزوینی ٧٧، ٧٨
 حکیم، محمدنتفی خان ٧٩
 حکیم، محمود ٢، ٣، ١١، ٢٥، ٣٠
 حلبي، على اصغر ٩٩
 حیدی، مهدی ٩٩
 حمیدیان، سعید ٩٩
 حیات حافظ ٦٥
- حاطرات و خطرات ٨٤
 خاقانی، بدیل بن على ١٠٨، ١١٠، ١١٤
 خالقی، روح الله ١٣٦
 خان، محمد اسماعیل ١٤٤
 خان، یوسف حسین ٦٧
 خانلری، پرویز ١٤، ١٩، ٢١، ٣٤، ٦٠، ٦٧
 خانقی، پرویز ٨٦، ٨٨، ٩١، ٩٣، ٩٢
 خداينده، اسماعیل ١٩، ٢٠، ٢١، ٢٢، ١١٤، ١٢٧، ١٢٦، ١٢٤، ١١٥، ١١٢
 خاوری، اسدالله ١٠٠
 خانقی، پرویز ٦٧، ٩٧، ١٠٠
 خداينده، اسماعیل ٢٤، ٢٦
 خداپرست، اکبر ٦٧
 خدیوجم، حسين ٦٧، ٨٥، ٩٢، ٩٣، ٩٩
 درباره حافظ ١٠٠

- دیوان حافظ، خواجه شمس الدین ۲۱
 دیوان حافظ شیرازی ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷
- دیوان حافظ، لسان الغیب ۸، ۲۳
 دیوان حافظ محسن ۶۳
 دیوان حافظ و فرهنگ دیوان حافظ ۷
 دیوان خواجه حافظ شیرازی ۴، ۷، ۱۵، ۲۱، ۲۹، ۲۲، ۲۳، ۱۴۰
- دیوان خواجه شمس الدین حافظ شیرازی ۲۱
 دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۱، ۳، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹
- دیوان شرقی ۸۲
 دیوان شمس العرفة خواجه شمس الدین محمد شیرازی ۶
 دیوان عارف رباني و غواص بحر معانی لسان الغیب خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی علیه الرحمه ۹
 دیوان غزل و قصائد خواجه شمس الدین محمد حافظ ۲
 دیوان غزلیات مولانا شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷
 دیوان کامل حافظ ۲۲، ۲۳، ۲۷
 دیوان کامل حافظ شیرازی ۲۵، ۲۷
 دیوان کامل خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۱۳
 دیوان کنه حافظ ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۷، ۱۲۷
 دیوان لسان الغیب خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۷
- ذرتی پور، مصطفی ۱۰۵
 الذريعة الى تصانيف الشيعة ۷۶
 ذکاء، سیرووس ۱۰۵
- در پیرامون اشعار و احوال حافظ ۷۴
 در ترجمه حافظ ۷۱
 در جستجوی حافظ ۶
 در جستجوی حافظ صحیح ۱۶
 در خشان، علی ۱۳۰
 در خشان، مهدی ۱۰۴
 در دیار صوفیان ۶۸
 درسی از دیوان حافظ ۶۷
 در کوی دوست ۷۳، ۷۴، ۱۰۲
 در گلستان خیال حافظ ۷۱
 درودیان، ولی الله ۱۰۴
 دروش، م. ۳۳، ۱۴۰
 دستغیب، عبدالعلی ۱۰۴
 دستغیب روحی شیرازی، عنایت الله ۳۷
 دشتی، علی ۲۲، ۲۳، ۶۸، ۹۴، ۱۰۵، ۱۰۴
 دل شیدای حافظ ۷۱
 دنباله سفینه حافظ ۶۷
 دوانی، جلال الدین محمد ۶۰، ۱۰۵
 دوانی، علی ۷۲
 دوستخواه، جلیل ← پارسا، ه.
 دولتشاه، دولتشاه بن بختیشاه ۷۹
 دهدزا، علی اکبر ۱۰۵، ۷۹
 دین پرور، جواد ۱۰۵
 دیوان اشعار خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۲۳
 دیوان حافظ ۲۱، ۲۰، ۲۹، ۲۸، ۲۷، ۲۶، ۲۵، ۲۴، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۵، ۴، ۳، ۲، ۹، ۸، ۷، ۶
 دیوان حافظ (خلاصه) ۳۷
 دیوان حافظ، با ترجمه و حواشی به اردو ۶۰
 دیوان حافظ به زبان المانی ۱۴۱
 دیوان حافظ به زبان انگلیسی ۱۴۰

- رنجربر، احمد ۳۴، ۳۵
روایع من الشعر الفارسی ۱۴۸
روحانی، اتوشیروان ۱۳۶
روح بخشان، عبدالمحمد ۱۰۷
روزن تسویک، وینستز ریتر ۱۴۱
رونق، محمد علی ۱۰۷
ریاحی، بهمن ۱۳۲
ریاحی، محمد امین ۱۰۷
ریاض السیاحة ۸۱
ریاض العارفین ۸۳
ریاضی، غلامرضا ۶۹
ریپکا، یان ۱۰۷
ریتر، اچ. ۷۹
ربحانة الادب ۸۲
- زاویه، محمد علی ۱۵، ۱۴۰
زاده‌ی، تورج ۱۰۷
زبدۀ دیوان حافظ شیرازی ۳۲، ۳۳، ۳۵
زبدۀ دیوان خواجه حافظ ۳۲
زبدۀ غزلیات حافظ ۳۷
زرشناش، زهره ۸۷
زرباب خوئی، عباس ۱۰۷
زرین خط، حسن ۱۴، ۲۵
زرین قلم، ابراهیم ۱۴
زرین کوب، عبدالحسین ۶۹، ۸۰، ۱۰۷، ۱۰۸
زمانی، جهانگیر ۱۳۲
زمانیان، مهدی ۱۰۸
زهتابی، محمدرضا ۸۰
زیبولی، ریکاردو ۶۹، ۱۰۸
- سادات ناصری، حسن ۲۷، ۱۰۸، ۸۰، ۱۲۹
سام میرزا صفوی ۸۰
سامی، علی ۸۰
سپهبدی، عیسی ۱۰۸
- ذکر احوال شعرای فارسی ۷۹
ذوالریاستین شیرازی، عبدالحسین ۱۰۵
ذوالفنون، جلال ۱۳۳
ذوالتور، رحیم ۸۵، ۶۰
ذهن و زبان حافظ ۹۸، ۶۷
- رادفر، ابوالقاسم ۱۰۶
رازانی، ابوتراب ۱۰۶
رازی، محمد ۸۲
راشد، حسینعلی ۱۰۶
راقم طاشکندي ۷۹
رام، عماد ۱۲۲، ۱۳۷
رامبد، مهدی ۱۰۶
راهی به مکتب حافظ ۷۳
- دای صاحب نظر ان درباره نقشی از حافظ و سیری در دیوان شمس ۶۸
- رباعیات حافظ، با ترجمه انگلیسی ۱۳۹
رباعیات حافظ، (فارسی و انگلیسی) ۱۴۲
رجائی، احمد علی ۱۲۹، ۱۰۶، ۶۸
رحیم زاده صفوی، بهروز ۱۲
رحیم زاده صفوی، علی اصغر ۶۹
رحیمیان، علی ۱۳۲
- رحیمی لاریجانی، فریدون ۸۷، ۱۰۶
رزاز، علی اکبر ۱۰۶
- رساله یازده باب یا اندک آشنائی با حافظ ۶۶
- rstegar, منصور ۷۲، ۱۰۶
- رسوا، عبدالله ۱۰۶
رضاء، فضل الله ۱۰۶
- رضازاده شفق، صادق ۷۷، ۷۹، ۱۰۷
- رضی، هاشم ۱۸، ۱۴، ۱۰۷
- رعنا حسینی، کرامت ۱۲۶
- رکن‌زاده ادمیت، محمدحسین ۷۹، ۱۰۶
- رمضانی، محسن ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۱۳۹، ۱۴۱، ۱۴۰
- رمضانی، محمد ۱۳، ۷۹

- سویدا، محمد جمال ۱۰۹
 سه مقاله درباره حافظ - خواجه - بسحاق ۷۰
 سهیلی، مهدی ۱۵، ۳۵، ۳۶
 سهیلی خوانساری، محمد ۲۳، ۹۵، ۱۰۱، ۹۵ ۱۰۹
 سیاوش ← شجریان، محمدرضا ۱۰۹
 سید عبدالله ۱۰۹
 سید محمد صدیق حسن خان بهادر(امیرالملک) ۸۰
 سیر اختنان در دیوان حافظ ۷۰
 سیر ذهنی حافظ ۷۱
 سیری در شعر فارسی ۸۰
 سیپور فاطمی، نصرالله ۶۹
 شاخه‌های گل ۳۲
 شارداغ، رشدی ۱۱۰، ۱۰۹
 شاعران در زمانه عسرت ۶۸
 شاملو، احمد ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۳۳ ۱۰۱
 شاهحسینی، ناصرالدین ۱۱۰
 شاهرختش، شهرام ۱۱۰
 شاهرخی، محمود ۱۱۰
 شاهروdi، اسماعیل ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷
 شاه غزلهای حافظ ۳۲
 شاه میری، علی ۱۲
 شاهنامه فردوسی ۹۲، ۸۷
 شایگان، حسن ۱۱۲
 شبیلی نعمانی، محمد ۶۱، ۸۰
 شجاع الملک، عبدالله ۶۹
 شجریان، محمدرضا ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳ ۱۳۴
 شجیعی، پوران ۱۱۰
 شخصیت معنوی حافظ ۱۳، ۶۶
 شخصیت‌های نامی ایران ۸۰
 شرح حافظ ۶۰
 سپهر، کیومرث ۱۰۸
 سپهرم، امیر مسعود ۸۰
 ستارزاده، عصمت ۶۱
 سجاد حسین، مولانا قاضی ۶۰
 سجادی، ضیاء الدین ۱۰۸
 سخن حافظ ۷۴
 سخن عشق ۳۶
 سخنی چند در باب احوال و اشعار حافظ ۷۳
 سخنی چند دارباره: حافظ عارف ربای ۶۹
 سرآمدن فرهنگ و تاریخ ایران در دوره اسلامی ۸۰
 سرگذشت سر اخت تابناک ایران، سعدی - حافظ - ابن سينا ۶۹
 سرور العاشقین ۶۹
 سرسوری، مصطفی بن شعبان ۶۰
 سعادتسنید، حسین ۱۳۱
 سعیدی، مصلح بن عبدالله ۷۴، ۳۶، ۳۳، ۳۱، ۸۷، ۹۸، ۹۵، ۹۴، ۹۰، ۸۸، ۸۹ ۱۰۵
 شاملو، احمد ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۴، ۱۰۱، ۱۰۰، ۱۲۱، ۱۲۰، ۱۱۷، ۱۱۵، ۱۰۶ ۱۴۸، ۱۲۸، ۱۲۳
 سعیدی ۱۰۸
 سعیدی، خسرو ۱۰۸
 سعیدی سیرجانی، علی اکبر ۱۰۹
 سفینه حافظ ۱۶، ۶۷
 سگار، پیر ۱۴۱
 سلطان احمد جلایر ۱۱۸
 سلمان ساوجی، سلمان بن محمد ۱۰۰، ۱۲۰ ۱۲۸
 سمیعی، احمد ۹۷، ۱۰۹، ۱۲۶
 سمیعی، کیوان ۱۰۹
 سمیونوف، ا. ۱۰۹۱
 سنائی، مجدهد بن آدم ۹۵، ۱۰۰
 سنبلی، میرحسین دوست ۸۰
 سودی، محمد ۱۶، ۱۳۲، ۶۰، ۶۱، ۶۳، ۹۱، ۹۱ ۱۱۷، ۱۰۴

- شهاز، جلیل ،۱۳۴ ، ۱۳۵ ، ۱۳۶ شرح حال شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۶۹
- شهیدی، سید جعفر ، ۷۶ ، ۷۹ ، ۱۱۱ ، ۱۱۲ شرح دیوان حافظ ۶۲ ، ۶۱
- شهیدی، عبدالوهاب ، ۱۳۳ ، ۱۳۴ ، ۱۳۵ شرح دیوان حافظ سروی ۶۰
- شیدا، ابوالقاسم ۱۱۲ شرح سودی بر حافظ ۶۰ ، ۱۱۷
- شیراز در گذشته و حال ۷۷ شرح غزل ۱۶ ، طبق نسخه مصحح فروینی و غنی ۵۹
- شیراز شهر جاویدان ۸۰ شرح یک غزل از حافظ ۶۰
- شیراز مهد شعر و عرفان ۷۶ شرح یوسفی ۶۳
- شیرازی، علیرضا ضیاء الادبای بن ابوالحسن ۸ شریعت، محمد جواد ۱۱۰
- تبریزی، میرزا مهدی ۲ شریف، فرهنگ ۱۳۴
- شیرمحمدی، علیرضا ۳۸ شریف احمد ۲
- شیروانی، زین العابدین ۸۱ شریفی، جواد ، ۱۰ ، ۱۴ ، ۱۳ ، ۱۲ ، ۱۱ ، ۱۵ ، ۲۴ ، ۲۶ ، ۲۵ ، ۲۱
- شیروانی، فردین ۱۱۲ شعار، جعفر ۱۱۰
- شیمانووسکی، کارول ۱۱۲ شعر العجم یا تاریخ شعر اسلامیات ایران ۸۰
- صاحب الزمانی، ناصرالدین ۷۲ شعر و ادب فارسی ۸۳
- صاحب جواهر، عبدالعزیز ۸۱ شعرهای برگزیده از حافظ شیراز ۱۴۰
- صاحبزاده، فیروزالدین ۶۳ شقا، شجاع الدین ۸۲
- صادقیان، محمدعلی ۱۱۲ شفیعی، محمد ۱۱۱
- صارمی، اسماعیل ۳۵ ، ۳۵ شفیعی، محمد ۱۱۱
- صارمی، منصور ۱۳۳ ، ۱۳۵ شفیعی کدکنی، محمدرضا ۱۱۱
- صاعدی، عبدالعظيم ۶۹ شفیعی یزدی، محمد علی ۶۹
- صالح، علی پاشا ۷۷ شفاقی، محمد جواد ۱۱۱
- صالحی، بهمن ۱۱۲ شمس، صباح الدین ۱۱۱
- صالحی، علی ۳۵ شمس الدین احمد ۱۱۱
- صانعی خوانساری، محمد ۱۲ شمس بربلوبی، شمس الحسن ۶۱
- صائب، محمدعلی ۱۰۵ شمع انجمن ۸۰
- صبا، ابوالحسن ۱۳۳ شمسیا، سیروس ۱۱۱
- صبا، علی اکبر ۱۱۲ الشواربی، ابراهیم امین ۱۴۸
- صبا، محسن ۳۴ ، ۷۲ ، ۱۳۹ شوپن، فریدریک فرانسوا ۱۱۲
- صبا، مهین دخت ۳۴ شوریده، علیرضا ۱۳۲
- صبور داریوش، ابوالفتح ۸۱ شوق مهدی (ع) ۷۲
- صدر، پوراندخت ۱۱۳ شهابی قریب، مصطفی ۱۲۹
- صدر حاج سیدجوادی، حسن ۷۰ شهابیان، فریدون ۱۳۳
- صدقوق، اسدالله ۶۹ شهشهانی، اسدالله ۱۲

- عسگری، حسین ۱۱۴
 عسگری، عبدالله ۱۴۶
 عطار، محمدبن ابراهیم ۶۸
 عطر دیوان حافظ ۳۲
 عظیم آبادی، بدر علی ۲
 عقاید و افکار خواجه (راهنمای مشکلات دیوان حافظ) ۵۹
 علاء الدین ۵
 علی زاده، محمد ۱۳۲
 علیمی، محمد صادق ۱۱۴
 علی نژاد، سیروس ۱۱۴
 عمامی، اسدالله ۱۱۴
 عینی، کمال الدین ۷۰
 عیوضی، رشید ۱۸، ۲۲، ۲۶
 غ. ح. ۱۱۴
 غزل سرایی در قرن هشتم ۱۳۰
 غزل غزلها ۳۵
 غزلهای برگزیده حافظ ۳۴
 غزلهای حافظ ۳۴، ۱۷
 غزلهای خواجه حافظ شیرازی ۱۴
 غزلهای دلنشیں از شاعران ایران ۳۵
 غزلهای زیبای حافظ؛ با ترجمه به شعر انگلیسی ۱۴۰
 غزلیات حافظ ۳، ۱۴۶
 غزلیات حافظ شیرازی ۸، ۱۴۶
 غزلیات حافظ و کلک خوشبوسان ۳۴
 غزلیات خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۱۰، ۲۰، ۳۰، ۱۴۰، ۱۴۱
 غزلی چند از حافظ ۳۳، ۳۷
 غزنه، سرفراز ۷۰، ۹۲
 غفاری، اصلاح ۷۰
 غفاری، علی اکبر ۸۳
 غلام حیدر ۱۴۵، ۱۴۴
 غلام قاسم ۶۲
 صدیق، عیسی ۱۱۳
 صدیقی، زبده ۱۱۳
 صدیقی، محمد ابوالحسن ۳۲
 صدیقیان، مهین دخت ۹۸، ۱۰۵
 صفا، ذبیح الله ۸۱
 صفی زاده، صدیق ۱۱۳
 صندوقی، صادق ۲۲، ۲۴، ۲۷
 صور خیال در شعر حافظ ۱۲۹
 صور خیال در شعر فارسی ۸۰
 صهبا، جواد مجذزاده ← مجذزاده صهبا، جواد ۱۱۳
 صهبا یغمائی، حسن ۱۱۳
 ضرغامفر، مرتضی ۷۰
 طاهری، ابوالقاسم ۱۱۳
 طباطبائی، میر احمد ۱۱۳
 طبری، احسان ۱۱۳
 طراین الحقایق ۸۳
 ظهیر فاریابی، طاهر بن محمد ۱۰۰
 ع. د. ۱۱۳
 عابدی، امیرحسن ۱۱۴
 عارفانه‌ها ۸۳
 عاصمی، محمد ۷۰
 عبدالله اختر ۶۱
 عباسی، محمد ۷۹
 عبدالحکیم خان نشتر جالتنه‌ری، ابونعیم ۶۲
 عبدالرشید، عبدالعزیز محمد ۶۲
 عبداللله‌ی، رضا ۱۱۴
 عبدالی، مولوی عبدالله ۶۲، ۱۴۶
 عبید زاکانی، عبیدالله ۹۸
 عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر ۱۰۰
 عرفان حافظ ۷۳
 عزت‌پور، فاتح ۳۸، ۲۶
 عزیز افغانی، محمد ۳۸

- غلام محمد ۱۴۵
 غیر، قاسم ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷
 فرهنگ اشعار حافظ ۶۸، ۱۲۹
 فرهنگ سخنواران ۷۹
 فرهنگ فارسی ۸۳
 فرهنگ فر ۱۳۲
 فرهنگ واژه‌نمای حافظ ۹۸، ۱۰۵
 فرهنگ، نورالدین ۱۱۷
 فقیری، ابوالقاسم ۱۱۷
 فلاحتی، علی ۷۲
 فلاح رستگار، گیتی ۱۱۷، ۱۳۰
 فولرس، یوهان اوگوستوس ۷۹
 فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی: کتب خطی فارسی ۷۶
 فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپاهالار ۷۷
 فهرست کتابهای چاپی فارسی ۸۲
 فیروز تمرینی، علی اسماعیل ۱۱۷
 فیض کاشانی، محمدبن شاه مرتضی ۱۱۲، ۷۷
 فیضی، محمد ۱۱۷
 فاقئی شیرازی، حکیم ۱۱
 قادری سروری، محمد شاه الدین ۱۴۶
 قاسمی، احمد ۱۱۷
 قاسمی، رضا ۱۳۳
 قاضی ابراهیم ۵
 قاضی سجاد حسین ۱۱۷ (نیز → سجاد حسین، مولانا قاضی)
 قدسی، سید محمد ۷، ۸، ۱۷، ۲۴، ۱۸، ۲۰، ۲۹، ۲۵
 قریب، یحیی ۱۸، ۲۰، ۲۲
 قریشی، وحید ۱۴۶
 قریشی، محمد حسیب الله ۱۵۲
 قزل ایاغ (پورضا)، حبیب الله ۱۱۷
 قزوینی، محمد ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳
 فارسنامه ناصری ۷۸
 فاضل، جواد ۷۷
 فال حافظ ۳۲، ۳۷، ۳۲، ۳۳، ۳۸
 فال حافظ با شاهد ۳۴، ۳۵
 فالنامه جدید حافظ: هم فال هم سرگرمی برای همه ۳۵
 فالنامه حافظ ۳۸
 فالنامه حافظ: با ترجمه انگلیسی ۱۴۰
 فالنامه خواجه حافظ شیرازی ۷۱
 فالهای حافظ ۳۸
 فتحی، نصرة الله ۱۱۴
 فخرالدینی، فرهاد ۱۳۲
 فخرالزمانی، عبدالنبی بن حلف ۸۱
 فخر دائی گیلانی، محمدتقی ۸۰
 فخری، ثریا ۱۱۴
 الفراقي، محمد ۱۴۸
 فردوسی، ابوالقاسم ۱۰۶، ۱۲۰
 فرزاد، مسعود ۱۶، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵
 فرزان، محمد ۷۱، ۲۷، ۹۹، ۱۰۴، ۱۱۴، ۱۱۵
 فرزام، حمید ۱۲۰، ۱۲۶
 فرزان، محمد ۷۱، ۹۹، ۱۱۵، ۱۱۶
 فرسیو، سید بهاء الدین ۱۱۶
 فرشته، محمد قاسم بن غلامعلی ۸۱
 فرشیدورد، خسرو ۷۱، ۱۱۶
 فرصت، محمد نصیر بن جعفر ۸۲، ۱۰
 فروتن، حسین ۷۲
 فروزانفر، بدیع الزمان ۹۱، ۱۱۶، ۱۱۷
 فروغی، محمدعلی ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۲۹

- ۱۲۷، ۱۱۶، ۹۴، ۵۸
کلیات دیوان حافظ شیرازی ۱۱، ۳۰
کلیات دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ
شیرازی ۲۳، ۲۲
کمال خجندی، مسعود ۱۰۰
کمالیان، مهدی ۱۱۹
کمره، سید محمد علی ۱۱۹
کمره‌ای، مجتبی ۱۱۹
کمره‌ای، محمدباقر ۸۲
کنگره جهانی سعدی و حافظ، شیراز، ۱۳۵۰
۷۲
کوثر، انعام الحق ۱۱۹
کوه بیش ۳۱
کوهی کرمانی، حسین ۳۲، ۱۰
کیمیا فلم، ج ۱۴۰
کیوان سمیعی، غلامرضا ۱۱۹
گروسو ۲۲
گزیده‌غزلیاتی از دیوان حافظ، فارسی- انگلیسی
۱۴۱
گلن معرفت ۱۴۴، ۳۱
گلچین، نادر ۱۳۳
گلچین معانی، احمد ۸۱، ۱۱۹
گلچینی از دیوان حافظ ۳۸، ۳۵
گلچینی از سعدی و حافظ ۳۲
گلندام، محمد ۲، ۵، ۱۰۶
گلهای جاویدان در بوستان ادب ایران ۷۸
گلهای حافظ ۱۳۸
گلیساوا، کلثوم ۳۳
گنج دانش ۷۹
گنج سخن ۸۱
گنج غزل مجموعه هشتصد غزل از دویست
شاعر ۳۵
گنج مراد ۶۳
گنج و گنجینه نثر-شعر، برگزیده از دوره گنجینه و
۱۲۶، ۱۱۸، ۸۶، ۹۱، ۹۲، ۱۱۷، ۱۱۵
قصاید، قطعات، رباعیات و مثنویات حافظ:
صحت کلمات و اصالت اشعار ۱۷
قصیری، ی ۸۲
قطب الدین احمد ۷
قطب الدین قدهاری ۶۲
قمنی، عباس ۸۲
قوامی، حسین ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۶، ۱۳۷
قیصری، ابراهیم ۱۱۸
ک. ب. ۱۵۱
کاتب السلطان شیرازی، محمد حسن ۱۳۹
کاخ ابداع ۹۴، ۶۸
کارنامه بزرگان ایران ۷۷
کاسب، عزیز الله ۲۵
کاسمی، نصرة الله ۱۱۸
کاشف، منوچهر ۷۶
کاظمی، حسین ۱۱۸
کاظمی، مهرداد ۱۳۲
کامران مقدم، شهیندخت ۱۱۸
کامرانی، یبدالله ۱۰۸، ۷۲
کامکار، حسن ۱۳۲
کاویان، اسفندیار ۷۲
کتاب آزادگان یا تخلصات سعدی و حافظ ۷۴
کتاب الخزان ۸۳
کتاب دائرة المعارف و هو قاموس عام لکل و
مطلوب ۷۷
کجوری، پروین ۱۱۹
کریمی ۲۵
کسری، احمد ۷۲، ۷۴
کسیلا، احمد ۱۳۲
کشف معنی نامه حافظ ۷۱
کلارک، ویلبرفورس ۱۴۰، ۱۵۰
کلک خیال انگلیز یا فرهنگ جامع دیوان حافظ

- گنج سخن ۸۱
 گنجینه شعر و ادب فارسی از روودکی تا پروین ۸۳
 گوته، یوهان ولگانگ فن ۸۲، ۹۲، ۱۰۷،
 ۱۴۹
 گمی، آرتور ۷۲
 گمی، هانری ۱۳۸، ۷۲
 گیلانی، سasan کی آرش ۱۲۸
- مجالس النفاش ۷۷
 مجتبائی، فتح الله ۱۱۹
 مجتبه‌زاده، علیرضا ۱۲۰
 مجده، لطف الله ۱۳۵
 مجددی، عبدالعزیز ۱۲۰
 مجذب‌زاده صهبا، جواد ۷۳
 مجمع الفصحاء ۸۳
 مجموعه مقالات درباره حافظ ۶۷
 مجیدی، عنایت الله ۷۵
 محجوب، محمد جعفر، ۸۳، ۱۲۰
 محجوی، مرتضی ۱۳۶
 محمد ابراهیم، خلیل ۱۲۰
 محمد اسد ۱۳
 محمد اشرف علی، ۶، ۷
 محمد باقر ۱۴۶
 محمد رحمت الله رعد، ۷، ۹
 محمد ریاض ۱۲۰
 محمدزاده، حمید ۱۴۳
 محمد زمان ۶۲
 محمدصادق علی رضوی لکھنؤی ۶۲
 محمد عبدالاحد ۵۸
 محمد عبدالله خان قیصرشاهی ۶۲
 محمد عبدالمجيد ۲۹
 محمدعلی پاشا ۱
 محمد عنایت الله ۶۲
 محمد فیروز الدین ۶۳
 محمد قدرت الله گویاموی ۸۲
 محمد کامل ۲
 محمد یوسف علی شاه چشتی ۶۳
 محمودی، هوشیگ ۱۲
 محمودی بختیاری، علیقلی، ۷۳، ۱۲۰
 محمودی خوانساری، محمود، ۱۳۴، ۱۳۵
 محیط طباطبائی، سید محمد ۱۲۱، ۱۲۰
 مدرس، محمدعلی ۸۲
 مراء الخيال ۸۲
- لاری، محمد حسین ۳
 لاہوری، مولوی پارس علی ۶۲
 لاہیجنی، کاظم، ۲۳، ۲۴
 لسان، حسین ۱۱۹
 لسان الغیب، ۱۴، ۶۳
 لسان الغیب؛ خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۲۰
 لسان الغیب یادیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی ۳۰
 لطائف اشرفی ۱۲۷
 لطائف غبیبه ۵۹
 لطیفه غبیبه، ۶۰، ۸۶، ۱۰۵
 لطیفه غبیبه ۶۰
 لغات و اصطلاحات شاهکارهای ادبی فارسی ۶۶
 لمبتوون، ا. ک. ۱۱۹
 لودی، امیرشیرعلی خان ۸۲
- م. ت. ← نفضلی، محمود ۱۳۸
 م. ص. ۱۱۹
 م. م. ۱۱۹
 مایل، روزبه ۱۱۹
 مایل هروی، غلامرضا ۱۱۹
 متن کامل لسان الغیب حافظ شیرازی ۲۵
 متین نژاد، آرش ۲۵
 مجالس العشق ۷۸
 مجالس المؤمنین ۷۸

- مقایسه سعدی و حافظ از نظر غزل‌سرانی و سبک ۷۰
 مقایسه و تحلیل آثار و نمونه ارتباط و افکار مولانا
 جلال الدین و حافظ ۱۲۹
 مقدم، امیر ۱۲۲
 مقدمه‌ای بر حافظ ۷۲
 مقربی، مصطفی ۱۲۲
 مکتب حافظ: یا مقدمه بر حافظ‌شناسی ۷۳
 مکتوبات اشرفی ۱۲۷
 ملاح، حسینعلی ۱۲۳، ۹۳، ۷۴
 ملا نورالدین بن جیوانخان ۵
 ملک، اسدالله ۱۳۴
 ملک، جهانگیر ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵
 ملک سراج الدین ۶۳
 معنی‌زاده حسن ۱۷
 متحن، حسینعلی ۱۲۳
 ممقانی، علی ۱۲۳
 منازل السائرين ۶۶
 منتخبات حافظ و عزیز ۲۸
 منتخبانی از دیوان حافظ ۳۳، ۳۳
 منتخب السلطان ۳۱
 منتخب دیوان حافظ ۱۴۵
 منتخب ۷۵ غزل حافظ از ردیف میم، با شرح و ترجمه و مقدمه به انگلیسی ۱۵۲
 متزوی، احمد ۱۲۳
 منشی زاده، کیومرث ۱۲۳
 منظوري، عباس ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۲۶، ۳۴
 منفتح (یمن السلطنه)، سید ابراهیم ۷۴
 مؤتمن، زین العابدین ۸۳
 موحد، ضیاء ۱۲۳
 موسوی، سید حسین ۱۲۳
 موسوی، محمود ۱۳۲
 موسوی گرمارودی، علی ۱۲۳
 مولفین کتب چلپی فارسی و عربی از آغاز چاپ تاکنون ۸۲
 مرادی، غلامرضا ۱۲۱
 مرتضوی متوجه، ۷۳، ۱۲۱
 مرتضی پور، نادر ۱۳۲
 مرضیه ۱۳۶
 مزروقی، رحیم ۱۲۱
 مستوفی الممالکی عباس ۲۴، ۲۵، ۲۶
 مسعود سعد سلمان ۱۲۴
 مسکوب، شاهرخ ۷۳، ۱۰۲
 مشار، خانبابا ۸۲
 مشاهیر دانشمندان اسلام ۸۲
 مشکاتیان، پرویز ۱۳۱، ۱۳۲
 مشکور، محمدجواد ۱۲۱
 مصاحب، غلامحسین ۸۳
 مصفی، ابوالفضل ۷۳، ۸۷، ۱۲۲
 مصفا، بانو ۱۲۲
 مصفا، مظاہر ۸۴
 مطهری، مرتضی ۱۹، ۲۶، ۹۵، ۷۳، ۱۲۲
 معارفی، محمی الدین ۱۲۲
 معرفت، حسن ۳۷
 معرفت، محمد تقی ۳۲
 معروضی، جواد ۱۳۳
 معصوم علیشاه، محمد معصوم بن زین العابدین ۸۳
 معصومی، آراسته رضا ۸۳
 معظمی، رضی ۱۲۲
 معیری، محمدعلی ۷۳
 معین، محمد ۱۱، ۱۲۲، ۷۳، ۷۹، ۸۳
 مفتاح الکنوز علی حافظ الرمز ۶۲
 مقالات فرزان ۷۱
 مقالاتی درباره زندگی و شعر حافظ، مشتمل بر ۳۲ مقاله ۷۲
 مقاله‌ها و مقابله‌ها ۶۷
 مقامات معنوی ۶۶
 مقام حافظ ۷۵
 مقایسه بین سعدی و حافظ ۷۰

نراقی، ملا احمد	۸۳	مولوی، جلال الدین محمد بن محمد بن محمد	۳۶
نزاری	۱۲۰	۱۰۵	۱۰۸ ، ۱۰۸ ، ۱۲۹
نساج پور، علی	۱۴۱	۱۴۸	۱۲۳ (تنهای)
نفحات الانس	۷۸	۱۵۰	مولوی سید سراج الدین
نفیسی، سعید	۱۲۴	۸۳	مهراز، رحمت الله
نفیسی، نوشین دخت	۱۲۴	۱۲۳	مهرانفر، اکرم
نقد و نظر درباره حافظ و چند مقاله دیگر	۷۵	۱۲۳	مهری، حسین
نقدی به کتاب حافظ خراباتی	۶۵	۱۲۳	مهرین، عباس
نقشی از حافظ	۶۸	۱۲۵	مهرین، مهرداد
نگاهی به ادب پارسی	۷۶	۱۲۳	مهیار، عباس
نگرشی بر اندیشه و اشعار حافظ	۷۲	۱۲۳	میرزا جان شیرازی، محمد ابراهیم بن
نگین سخن	۷۸	۱۴۵	محمدعلی
نوربخش، مرتضی	۱۲۴	۳۳	میرزا محمد اکبر
نوربخش اصفهانی، محمد حسین	۱۵	۷۰	میرزا یاف، عبد الغنی
نورنعمت اللهم، رضا	۷۴ ، ۱۲۴	۱۰۵	میر عابدینی، ابوطالب
نوریا	۱۲۴	۱۴۵	میر عبدالجید
نوریان، مهدی	۱۲۴	۱۱۱	میرنبا، سیدعلی
نوبی، محمد	۱۲۴	۱۲۳	میری، اوای
نهضت، عاص	۱۱	۱۲۴	میناسیان، آشتون
نیاز کرمانی، سعید	۱۲۵	۱۲۴	مینتو، مجتبی
نیرو، سیروس	۸۵ ، ۶۳	۱۲۴	مینیاتور علیرضا شیرمحمدی: با صفائ غزل
نیازی، سلیم	۷۴ ، ۳۳ ، ۱۷	۳۸	حافظ
نیشابوری، محمودبن حسن	۱۷		
نیکروش، نصرت الله	۱۲۵		
نیکی تین، بازیل	۱۲۵		
واجد، محمد جعفر	۱۲۵		
واژه‌نامه غزلهای حافظ	۶۷		
واعظ جودی، اسماعیل	۱۰۵		
واعظی، حسین	۷۴		
والا، سهراب	۱۲۵		
والری، پل	۱۲۶		
وجданی، محمد	۷۴		
وحیدی، حسین	۱۲۵		
ورزنده، رضا	۱۳۳		
نذیر احمد	۱۷		

- همائی، جلال الدین ۷۵
- همدانی، عبدالغفار ۶
- همدانی، مشقق ۱۲۷
- هورفری، حسین ۲۳، ۲۴
- هومن، محمود ۱۲، ۱۳، ۲۹، ۷۵
- هومن، مایکل ۱۰۴
- هیلمن، مایکل ۱۲۷
- یاحدتی، پرویز ۱۳۳
- یاحقی، محمد جعفر ۲۸
- یادداشت‌های دکتر قاسم غنی در حواشی دیوان حافظ ۷۱
- یادگارهای (یادهای) حافظ ۱۵۱
- یاربخت، شهریار ۳۵
- یاسمنی، رشید ۱۲۸
- یزدانی، بهمن ۱۲۸
- یزدانی، سیف الله ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۳۴، ۹۰
- یستا، ر. ج. ۱۲۸
- یغماء، ابوالحسن بن ابراهیم قلی ۱۱
- یکتایی، مجید ۱۲، ۱۴، ۲۲، ۲۹
- یسینی، عبدالعظیم ۱۲۸
- یوسفزاده ۲۲
- یوسفی، غلامحسین ۱۲۸
- وزیری، علینقی ۱۳۶
- وزینپور، نادر ۱۲۵
- وکیل، محمد صالح ۱۲۵
- ولی الله، میر ۶۳
- وهبی قونوی، محمدبن حسن ۶۳
- هادوی، مصطفی ۸۳
- الهاشمی، محمد یحیی ۱۴۹
- هدایت، رضاقلی ۸۳
- هدایت، صادق ۳۳
- هدایت، مهدیقلی ۸۴
- هروی، حسینعلی ۷۵، ۱۲۶، ۱۲۵
- غزل هماهنگ ۱۱۰
- هزیر، عبدالحسین ۹
- هفتاد و پنج غزل از دیوان حافظ ۳۲
- هفتاد و پنج غزل از ردیف دال (به شماره ۱۱۸ تا ۱۹۲) با تصحیح و ترجمه به انگلیسی ۱۵۱
- هفتاد و پنج غزل (به شماره ۱ تا ۷۵) از ردیف دال با ترجمه انگلیسی ۱۵۱
- هفتاد و پنج غزل (به شماره ۱۵۰- ۷۵) از ردیف «یا» با ترجمه و حواشی به انگلیسی ۱۵۱
- هفت اقلیم ۷۷
- همایونپور، منوچهر ۱۲۷
- همایونفرخ، رکن الدین ۶۳، ۶۴، ۱۲۵، ۱۲۷

Index

- Aagaard, Bjarne 223
Abdul Majid, Syed 159, 160
Abdulloev, A. 206
Abid, S. Abid Ali 171
Abidi, S.A.H. 171
Acht Hafis-Lieder 199
Afsalizod, A“lokhon 206
Aghha Khan, Agha Sultan Moham-
mad Shah 166, 171
Ahmad, Nasir 171
Akhtar, Ahmad Mian, gasi 168, 171
Alam, Munir 171
Ali Ameer 171
Ali Naghi (Mirza) 185
Allah naznačil doljumne... 202
*Allegorical techniques in the ghazals
of Hafiz* 167
András, Bodrogligeti 216
André, Jean Baptiste 182
Anthologie de la poésie Persane 184
Anthologie persane 183
Anthology of Islamic Literature 163
Arberry, Arthur John 162, 163, 164,
168, 171, 172
Arbuthnot, F.F. 168
Arnold, Sir Edwin 172
Aromat ee Krova... 202
Art poétique 214
*Art. Revue mensuelle littéraire et sci-
entifique Paraissant à constan-
tinople* 214
Artieri, Giovani 218
Aryanpur Kashani, Abbas 163
Asket, ne zovi menja v raj... 200
Atabay, Cyrus 190, 191
Atkinson, J 158
Aus Xâfiø 188
Avery, Peter 163
Bannaerth, E. 218
Barakaeva, G.B. 206
Bashiri, Iraj 172
Bausani, Alessandro 217, 219
Before the dawn 179

- Béla, Erödi Harrach 216
 Bell, Gertrude Lowthian 158, 161,
     163, 164, 167.
 Berger, Rudolf 190
 Berz, Fritz 189
 Bethge, Hans 189, 190, 194, 209, 228
 Bharucha, N.N. 172
Biblioteca de autores españoles 229
 Bicknell, Algernon Sidney 156, 158
 Bicknell, Herman 156, 164
*Biographical notices of Persian
     poets; with critical and ex-
     planatory remarks* 170
*Blesk tvoj vek neprestannym da
     budet* 202
 Blockmann, H. 172, 174
 Blom, Eric 169
 Blomberg, Eric 228
 Blunt, W.S. 172
 Bode, Rudolf 199
 Bodenstedt, Friedrich 188, 193
 Bombaci, A. 218
 Bowen, Charles Edward 163
 Boyce, M. 172
 Boylan, Michael 165
 Braginskii, I.S. 201, 204, 206, 207
 Breulier, Adolphe 185
 Bridges, Elizabeth 160, 172
 Brockhaus, Herman 230, 231
 Broms, Henri 166, 168, 212, 213
 Brown, Charles Brock 172
 Browne, E.G. 168, 169
 Brugsch, Heinrich 195
 Brunet, A. 229
 Burgel, Johann Christoph 185, 191,
     193, 217

Cantos de amor 229
 Carpentier, J. 180
 Cave, George W. 169
*A century of ghazals, or a hundred
     odes selected and translated
     from the Diwan of Hafiz* 156
Certain maxims of Hafiz 158
Četverostišja 205
Chambers biographical dictionary
     169
 Chapman, J.A. 172
 Chehabi, Issa 193
 Christensen, Arthur 211
 Clarke, Henry Wilberforce 157, 159,
     163, 164, 165
Classical Persian literature 168
*Close translation into English and
     notes* 157
Companionship of books 170
*A comparison of the translation into
     English of a selection of the
     Poems of Hafiz* 167
*The concept ofrendhood in the poet-
     ry of Hafiz, the Iranian poet*
     178
*Convegno internazionale sulla
     poesia di Hāfez, Ist, Rome,
     1976* 217
Conversion in tavern 162
 Cowell, Edward B. 172
 Cranmer-Byng, Launcelot Alfred
     159, 160, 180
Cyclopedia of world authors 169

 Dadachanji, Hormusji Temulji 157
Dam tjurcanka iz Širaza 202
 Daumer, Georg Friedrich 187, 188,
     189, 190, 193, 199
 Dawlatshāh Samarqandi 221
 Debeljak, Anton 227, 228
 De Beneditti, p. 218
 Defrémy, C.F. 185
 De Gubernatis, Angelo 218
Den' Otradnyh Vstreč 202
 Deržavin, V.I. 205

- Devillers, Charles 180, 181, 229
 Dewhurst, R.P. 172
 Dickson 173, 174
Dictionary of music and musicians
 169
 Dinshah Furdunji 157
The Divân 157, 163, 164
Divan (Hafizu-Shishu) 221
Des Divan Haphyz Sämmtliche ghazelen oder oden 187
Divan, in free verse 162
Divan. Norsk-austerlendsk 223
The divan of Hafiz; four Persian love lyrics 179
Divân-e-Hâfez, translated into English (Odes 151-200) 158
Divan-i-Hafiz 167
Divân-i-Hâphîz 163
Der Diwan des grossen lyrischen dichters Hafis 188
Der Diwon des Schems-eddin Muhammed Hafis aus Shiras 188
Der Diwan von Mohammad Schem-seddin Hafis 187
Diwan: With the commentary of Sudi; 230
Diwani Chodza Hafyz Szirazi 223
Diwan-i-Hafiz 157
Diwan-i-Hafiz;First fifty odes of radif Dal 162
Diwan-i-Hafiz, radif-i-min 369-443
 161
10 Rubaiyyât e 40 ghazal 217
Dlja mira Solncem oblik twoj... 204
Dni vesney nastupili 202
 Dole, Nathan Haskel 158
Dolg l'piršestva nam pravit'... 202
 Doopeeraz 173
 Dordevica, Milaša 227
Drei Hafis-Studien: Goethe und Hafis 193
 Drossou, May 214
 Duchesne-Guillemin, J. 185
 Duleba, Wladyslaw 224
 Dunaevskii, E. 200, 201
Duša-lis'sosud dlja vmeščen'ja ee...
 202
Early Persian poetry 169
Les Ecrivains célèbres 183
Edva s vostoka pialy... 205
 Eilers, Wilhelm 190
 Einem, Gottfried von 199
 Emerson, R.W. 162, 169, 172
Emerson's translations of Persian poetry from German sources
 162
 Engel, E. 197
Enzyklopädie des Islam 196
Epeirotike estia 214
 Errante, Vincenzo 218
An essay on the translation of Hafiz, and tentative translation of seven of his sonnets 163, 166
 Ethe, H. 195
Etud orientale ou trois odes de Hafiz et une élégi de Saadi, Poète Persans 180
 Evans, E.P. 172
 Faramarzi, Borzou 181
 Farouqi, H. Abbadullah 172
 Farzad, Mas'oud 161, 162, 163, 166,
 172, 217
 Fatemi, Nasrollah S. 173
 Fet, A. 204
Der Feueranbeter 189
Fifty poems of Hafiz 162, 163, 164
Figure and form in lyric poetry: 178
 Fischbach, Friedrich 188
 Fitzgerald, Edwards 158

- Fleischmann, L. 197
Flowers from Persian poets 158
 Ford, Thomas 173, 174
The four first ghazals of Hafiz 158
Foyer Epidote 215
 Frank, Eugen 210
 Friedel, J. 187
Friedrich Bodenstedts verdeutschung der Hafisischen Lieder
 193
Fuzuli-Hafiz: iki sair arasında bir karsilastirma 231
- Gäber, Fábián 216
 Gabetti, G. 218
 Galimova, G. 206
Garlands from Hafiz 162
Los gazales de Hafiz
Gazel 209
Gazele peskiego poetry Hafiza 222
Gazele wybrane Hafiza 224
Gazeli; Perevod s Farsi 205
Gde pravovernyh put' 202
Gedichte Irans 190
The genesis of Goethe's West-Oestlicher Divan' Hafis and the 'geselliges lied 178
Gesammelte poetische werke 193
Geschichte der Persischen literature
 195
Geschichte der Schönen Redekunste
Persiens mit... 195
 Geuthner, Paul 181
 Géza, Képes 183, 216
 Ghaffary, Emir Nosratteddine 183
 Ghani, Ghassem 167
Ghaselen des Hafis 190
The ghazaliyyat of Haasez of Shriaz
 164
Ghazals from the Diwan of Hafiz 157
Les ghazels de Hafiz 180, 181
- Giannini, Alfredo 219
 Giardina, Eva 217
 Gilchrist, J.B. 173
 Ginters, A. 222
 Goethe, J. Wolfgang 193, 219
Goethes noten und abhandlungen
zum West-Östlichen Divan 194
 Goll, Jaroslav 209
 Gölpinarlı, Abdülbaki 231
 Gotthei, Richard 170
Graf platens, Nachbildungen aus
dem diwan des Hafiz 189
 Grauls, A.W. 212
 Grigson, G 173
Grob Hafisa. Das grab des Hafis 199
 Grosso, Pier 219
 Grove, Sir George 169
La guirlande de l'Iran 181
 Guljaev, B. 202
Gulshan-i-Man'ani 161
Gulzar; or, the rose-bower: a tale of
Persia 156
 Guy, Arthur 181, 198
- Haasez and his poems* 162, 166
 Hacrevin, Z.L. 200
 Hadschi, Einem 188
Hafez: dance of life 165
Hafez et Goethe 182
Hafis. Eine Sammlung Persischer
gedichte 187, 188, 189, 190
Hafis. Gedichte aus dem Divan 190,
 191
Hafis in Hellas 188
Hafis-Lieder 199
Hafis [Nachbildungen der Lieder des
Hafis] 189, 190
Hafis. Neue Sammlung 187, 188
Hafis, rubajat 208
Hafis tolkad efter Hans Bethge av
Eric Blomberg 228

- Hafis: Von der Liebe und des Weins
Gottes-Trunkenheit aus den
Persischen Handschriften* 189
- Hafisische vierzeilen* 190
- Die Hafisischen Lieder* 188
- Hafislieder, West-Östliches* 189
- Hafiz* 207, 212
- Hafiz: an introduction* 178
- Hafiz and his followers, later Persian poet* 169
- Hafiz and the place of Iranian culture in the world* 166
- Hafiz av Shiraz* 223
- Hafiz dalai* 216
- Hafiz de Chiraz* 183
- Hafiz de Shiraz et l'analyse de l'âme Persane* 184
- Hafiz: Dīvān* 200, 230
- Hafiz Divani* 231
- Hafiz Divánjából gházelák és töredékek* 216
- Háfi et Csokonai* 183
- Hafiz in London and other poems* 157
- Hafiz in quatrains* 162
- Hafiz in runoja* 212
- Hafiz: jeho život a jeho báseně* 209
- Hafiz. Kaerlighedsdigde* 210
- Hafiz love songs for voice and orchestra* 179
- Hafiz: Mladost Stari dni* 209
- Hafiz-Odes 1-75* 160
- Háfi of Shiráz: Selections from his poems* 156, 164
- Hafiz of Shiraz; thirty poems* 163
- Hafiz Seyh Sadii Sirazi Muser-refeddin* 227
- Hafiz, the Persian lyric poet* 159
- Hafiz, the Persian poet* 167
- Hafiz, the prince of Persian lyric poets* 158, 159
- Hafiz, the Tongue of the hidden* 161, 162, 167
- Háfi: Versek* 216
- Hafizi Schirazensis vitam Tenens* 196
- Hafyz ta jogo pisni v joko ridnij Persii* 207
- Hammer-Purgestall, Joseph Freiherr von* 162, 187 191, 195
- Hammer-Purgstalls Hāfi* 195
- Hanley, Maurice P.* 161
- Hans Bethges Hafis'Sange* 210
- Harling, William Franke* 179
- Hawthorne, Julian* 170
- Hazerut Nakhchebi, Contes extrait du Thouthi Nameh* 183
- Heath-Stubbs, John Francis Alexander* 163
- Henschke, Alfred* 189
- d'Herbelot, B.* 185
- Herbin, F.J.* 183
- Herrscher und Dichter in Goethes und Hafis Divan* 194
- Hillman, Michael C.* 165, 167, 169, 174
- Hindley, John Haddon* 156
- A history of Persian literature under Tartar Dominion* 168
- History of the Mongols from 9th to the 19th Century* 169
- Hmel' naja, Op'janennaja* 201
- Hočevár, Slavko* 209
- Hockey, S.M.* 174
- Hollanda, Aurelio Buarque de* 226
- Horn, P.* 195
- Horovitz, J.* 197
- Houman, Mahmoud* 182
- Howorth, Henry* 169
- Hyde, Thomas* 169, 220
- Hyde's miscellanea* 169
- Hyman, A.* 174

- Idries Shah 165
Iliadés, Fr. 214
Immortal rose: an anthology of Persian lyrics 168
The influence of Persian poetry upon Emerson's work 167
An introduction to Persian literature 169
Introduction to the Gulistan 169
 Irani, Dinshaw Jijibhoy 160, 161, 174
 Irani, Khodabax B. 160, 161
Iranian culture: a Persian view 169
Iranische literaturgeschichte 195
Islamic literature; an introductory history with selections 170
 Israeli, Md. Shamoon 174
Iz istoorií tadžikskoj narodnoj poézii 207
Iz liriki Hofiza 200
 Izadpanah, Hedayat 178
- J.B. 181
 J.S. 174
Ja vyšel na zare... 200
 Jackson, A.V. 169, 174
 Jacob, Georg 190, 197
 Ja'fari, M. Muhammad Ali 175
 Jansky, Herbert 197
 Jarrett, H.S. 157, 164
Jashnnomai Hofiz 206
 Jhaveri, krishnalal M. 158
 Jones, Alan 174, 217
 Jones, William 156, 158, 159, 160, 174, 180, 185, 220
 Jovanović, Jovan 227
 Jung, Nizamat 175
 Jünger, F.G. 193
- K ètoj dveri iskat'ne činy...* 202
K voprosu o tolkovanii Hafiza 207
- Kaderi, Mohammed 184
 Kāngā, Nasarvāngī Kāvasjī 169
 Károly, Berecz 216
 Katib-Al-Soltan Shirazi, Mohammad Hosein 163
 Keil, Rolf-Dietrich 190, 191
Khafez: Lirika 200, 208
Khafiz gazeli 205
Knafiz. Pyatdesyat gazelei 207
 Khanlari, Parviz N. 183
 Khodizoda, P. 206
Khofizi Sherozi 206
 Kiersmeier, Carl 210
 Kipling, Rudyard 158
 Knott, J.B. 173
 Knowles, V. 169
 Kočetkov, A. 202, 203, 204, 205, 207
Kogda ty. milaja turčanka... 201
 Kokkinos, Demosthène 215
Kol'tuda, Kuda Stremljus'... 202
 Košut, B. 209
 Kotetišvili, V.V. 207
 Kreyenborg, Herman 190, 197
 Kritzeck, James 163
 Kroders, A. 222
 Krymškyj, A. 207
Kulturskitser fra Iran 211
 Kumud ne tletvornij... 203
- Lajos, Kondor 216
 Lambton, Ann K.S. 175
 Lapin, B.M. 200
 Latour, Enrique Fernandez 229
 Law, Thomas 173
 Leaf, Walter 158
 Lee, David Elwood 178
 LeGallienne, Richard 159, 160, 161, 175, 179
Lekarju často nes ja molen'ja... 203
 Lenti, Giacomo 219
 Lentz, W. 194

- Lescot, Roger 181, 186
 Leszczyński, Georg L. 189, 195
 Levy, Reuben 169
Lico Sokryla y oblakah 201
Lico tvoe ozareno da budet' 201
Liebesgedichte 190, 191
Die Liebeslieder des Hafis 190
Die Lieder des Hafis, Persisch mit dem commentare des Sudi 230, 231
The life and time of Hafiz of Shiraz 167
Linguarum Orientalium Turcicae, Arabicæ, Persicæ institutions 220
 Lipkin, S. 205
 Lipskerov, K. 202, 203, 204, 205, 207
Lirika 204, 205
 Lister, Henry Bertram 162
A literary history of Persia 169
Literary Standards in mediaeval Middle-East 168
Littérature Persane 183
Littérature Persane, poésies d'Hafiz 182
Le Livre d'or du Divân 181
 Lowe, W.H. 157
 Lüpi, G. 219
Lyrik des Ostens 194
 McCarthy, Justin Huntley 157
 Machalski, Franciszek 209
 Magill, F.N. 169
 Maitra, K.M. 161
 Majewska, B. 225
 Manos, M. 215
 Mariano, Emilio 218
 Marvin, F.R. 170
 Massé, Henri 181, 183
 Mazarei, Fakhreddin 178
 Mazioğlu, Hasibe 231
 Meisami, Julie Scott 167, 175
Memoires of Hafiz 160
 Memon, A.A. 162
 Meninski, Franciscus Mesgnien 220
 Mew, J. 175
 Mirza Saffy 216
 Mirzozoda, Khaliq 205
 Misik, Vasil 205
Mne večor muzykant... 203
 Modi, Jivanji Jamshedji 175
Mohammed Scheinsed-din Hafis der diwan 191
 Mohit Tabatabai, S.M. 175
 Monteil, Vincent 181, 186
More memories of Hafiz 160
 Moulvi Syed Sirajuddin 158
Die Mozaffariden in Iran 192
Muhammad Hamid Allâh Khân 167
Muntakhab-i devon 205
Muntakhab-i gazaliât 205
 Murray, John 163
 Müsâ Bîgîev 200, 230
 Mustafakhan, Maulvi 175
Mystische lyrik der Perse 195
Na serdce roza... 203
Nachbildungen aus dem Diwan des Hafis 189
 Naci, Muallim 230
 Najibullah 170
 Nakhosteem, Mehdi 164
Naletela Ona... 201
 Naumann, Fr. 194
 Naxshabi, Zia'eddin 183
Ne preryvaj, O grud'moja 201
 Nesselmann, Georg Heinrich Ferdinand 188
Net, ja ne cinik, mutasib... 203
Net; Podobnyh mne bezuncy... 203
Neue Arabisch anthology 196
Neuf gazels de Hafez 181

- Neuf qazal de Hâfez* 181
Die Neopersische literature 195
 Nicolas, Louis Alphonse Daniel 180, 181
 Norona, Conde de 229
Noten und Abhandlungen zu besserem Verständnis des West-Östlichen Divans 193
Notes on Persian prosody and rhyme 169
Notice Sur Khaudjah Hafiz 183
Notice et extraits 184
 Nott, John 155, 156, 160, 173, 219
Novye perevod 205
Novyj Hafiz 200
O veterok, ljubvi moej povest'... 201
Ob odnom bejte Hafeza o Rudaki 206
 Obbard, Robert 160
Obo mne ty ej vse, veterok, rasskaži 203
Odes from the Divan of Hafiz 159, 160, 161
Odes 1-75 radife däl 160
Odes of Hafez 400-500 with numerous explanatory notes 157
Odes 369-443; 75 odes of radif-e mim 161
Odinočestvo moe' 203
Omar Khajjam, Hafis og Karabkuhi. Persiske versetter... 223
Omar Khayyam, Saadi, Hafez; Catherine Persane (Robaiat) 226
L'oracle de Chiraz Khadjeh Chams ed-Din Mohammad Hafez 181
Orient und Okzident 193
Oriental collections 170
'Os gaseis d'Hafis 226
 Osborn, R.D. 175
Östliche rosen 187
 Ouseley, Sir Gore, bart 160, 170
 Ouseley, William 156, 170
 Pagliaro, A. 219
 Palmer, Edward Henry 156, 167
 Parsons, J.H. 175
 Patris, René 181, 186
 Paut, O. 197
 Payne, John 159
Persian anthology; being selections from..., the Rubāiyāt of Hāfiż 157
Persian literature 158, 169, 170
Persian literature, a bio-bibliographical survey 170
Persian lyrics; or Scattered poems, from the Diwan-i-Hafiz 156
Persian miscellanies 155
Persian poetry for English readers 164
Persian poetry in England and America; a 200 year history 170
Persian portraits 168
The Persian work of Muhammad Shamsu-d-Din Hafiz with his life 155
Pesuja; Bryznur' bud'gotova 203
 Pizzi, I. 219
Pjet'desyat gazelej 201, 204
Platen nachbildungen aus dem Diwan des Hafiz 189
 Plisetskii, G. 205
Podobno ptice 201
Les poèmes érotiques; au, ghazels de Chems ed Dīn Mohammed Hāfiż 181
Poems from the Divan of Hafiz 158, 161, 163
Poems from the Persian 163
The poems of Shemseddin Mohammed Hafiz 158

- Poetical horoscope; or, odes of Hafiz* 163
Poietike tekhone 214
Polna toska, Pyla et grud'... 203
Preperi iz Hafizovog Divana 227
Priznanijs Rinda 201
Probleme der Hafiz for schung und der standihrer Lösung 194
Prušek, Jaroslav 169
Pursglove, Parvin 178
- Qazi, Nabibakhsh 192
Quelques odes de Hafiz 180
- Rakovszky, József 216
Rascvetšej roze tak skazal odnaždy... 203
Rasmussen, Herald 211
Rehder, Robert McConkie 175, 178
Ried, John S. 156
Reise der K. Preussischen Gesandtschaft nach Persian 195
Renderings from the Dewan of Khwaja Shamsu'ddin Muhammad Hafiz Shirazi 162
Rewiczki, Carl Emarich Alexander de, Count 155, 156, 187, 220
Reychman, J. 225
Rice, Le P. Cyp. 184
Richard Kuebes: Pisně Háfizovy 209
Richardson, John 155
Roberts, O.H. 175
Robinson, Samuel 156, 157
Roemer, Hans Roberts 175, 194
Rogers, Alexander 157, 176
Rose-in-hood 160
Rose von Shiras 194
Rosen aus Schiras, Hafis, der grösste lyriker der Orientes 188
Rosenblum, Murris 176
Ross, E. Dension 161, 165
- Roubatates, par Omar Khayyam Ghazels, par Mohammed Hafiz* 181
Roubâyyât de Hâfiz et d'Omar Khayyâm 180
Rousseau, S. 156
Roza i solovej 201
The rubâ'iyât of Hafiz 159, 160
Rubaiyat of heart's delight and other poems 161
Rückert, Friedrich 187, 188, 190, 197
Rudow, W. 198
Rypka, Jan 176, 195, 198
- Saba, M. 163
Sadiq, Muhammad 173, 176
Safa, Zabihollah 184, 219
Saghers, Pierre 181
Samsami, N. 176
Der Sänger von Schiras 188, 192
Sanhatü'l-acem 230
Sarfraz, Khan Bahadur Shaik Abul-Kadir 176
Scarcia, Gianroberto 217, 219
Schaeder, H.H. 198
Schefer, L. 188
Schwannau, Vincenz Rosenzweig ritter zu 188
Schimmel, Annemarie 176, 194
Schroeder, Eric 176
Seipple, Alexander 223
Sekowski, Josef 222, 224
Select odes from the Persian poet Hafez 155
Select odes translated into English verse, with notes 156
Selection of Hafiz poetry 210
Selections from the poetical works of Hafiz 161
Selections from the rubaiyat and odes

- of Hafiz* 160, 163
 Sel'vinskii, I. 201, 202, 203, 204, 207
 Semenova, A. 207
Šepni toj nežnoj gazeli 205
Several ghazals translated in Latin, English and French 156, 180, 220
 Shafi', Khan Bahādur Muhammad 168
Shāh Nāmeh 158
 Shanbezoda, Ch. 205
Shareghi-Boroujeni, Caveh 194
 Sharp, Gregory 169
 Shevinskii, S. 205
Shiraz: Persian City of Saints and poets 168
 Shirazi, Agha Muhammad Kazim 176
 Shomuhamedov, S. 176
 Šijtov, A. 206
 Silvester de Sacy, Baron 184
Siráz rózsái 216
Sirazli Hâfiz Divani 231
 Sirvani, Jusif-Zija 206
Six Centuries of glory 170
 Skalmowski, Wojciech 176
 Skarbina, Fr. 188
 Slomp, J. 176
Snadob'ja lekarej 201
 Sommer, R. 190
Songs of Hafiz 160
The songs of reed and other pieces 156
Sonnets from Hafez & other verses 160
Les Soufis de l'Iran 183
 Sparšaman (Pseud.) 163
Specimen Cantici Primi divani poetae Haphiz 220
A specimen of Persian poetry; or odes of Hafez 155, 156
Specimen poeseos Persicae 220
Specimens of Hafiz 157
 Spendiarova, T. 203, 204
Spoj nam ešće... 201
 Stallard, Phillip Lechmere 162
 Starck, Otto 226
 Starostin, Aleksei 200
 Statkov, D. 208
 Stella, Maria 219
 Stern, J. 188
 Stoltz, Karl 198
 Storey, C.A. 170
Strasi'beskonečna... 203
 Streit, Clarence Kirshman 161, 162, 167
Studier over Hafiz med Sideblik til andre Persiske Lyrikere 211
Studies: Islamic & Oriental 168
 Sudermann, W. 195
 Sudi 156, 181, 230
Sufi poetry 169
 Sulejmanpašić, Dževad 227
 Sullima, Olman 212
 Süssheim, K. 196
 Svába, Jaroslava 209
Sveršaja utrom namaz... 203
Svetovna Knjizevnost 227
Szákszorszépek. Heine Hafiz 216
 Szymanowski, Karol 179, 199
 Tabnak, Amir Hossein 165
 Taskar, Pestongi Coovergi 157
Techings of Hafiz 164
 Tekne 214
 Teymourtache 186
To translate Hafez 161
Tomljus'po sladostnym ustam... 203
Towards a Hafiz bibliography 166
Translation and explanation of Dīvān-e-Hafez, odes 251-300 158
Translation and notes... of Hafiz'

- odes*, 201-250 158
Translation of odes of Hafez (301-350) 158
Translation with explanation of the seventy-five odes of Hafiz 157
Translations of Hafiz and their influence on English poetry since 1771: a study and a critical biography 178
A treasury of Asian literature 163
Trebutien, G.S. 184
Turiyanagi, T. 221
12 Minitatjur 206
Tweleve odes of Hafiz 156
Two studies in the relations of Hafiz and the west 166
Ty blagovonij na piru... 205
Ty Č'e serdce granit... 204
Ujdi, asket 202, 204
Ujdi, nedostojnyj asket 205
Umariana, S. 208
Underwood, Edna Worthley 160, 173
Unio mystica, Sehnscucht und Erfüllung; Hafisische Lieder in Nachbildungen 190
Unity in the ghazals of Hafez 167
Ušla ljubimja moja 202, 204
Už ne mimo li podrugi... 204
V carstvo rozy i vina pridi 204
V dni, Kogda lug naš pokryt... 204
Vahiduddin, S. 176
Vambery, A. 176
Viet, Friedrich 189, 198
Vencenoscy-raby tvoih tomnyh očej... 204
Ver', Jusuf vernetsja... 204
Verma Bhagwat, D. 161
Verolomstvo Osenilokaždyj dom...
- 204
Version from Hafiz: an essay in Persian metre 158
Vesennie dni nastajuta 201
Veter južnyj, okrylennyj... 204
Villena, Antonio de 229
Vingt poèmes de Hafiz 181
Vinho, Vidae amor. Rubāiyát de Hafiz e novas rosas do jardim de Saadi 226
Vitae poetarum Periscorum ex Dauletschahi Historia poetarum excerptae and fiddem Codd 221
Vrchlický, Jaroslav 209
Vstupit vnov' Jusuf... 205
Vullers, Joannes Augustus 196, 221
Vzgljani, kak prazdnyj stol... 204
Wahl, S.F. 196
Wahrmund, A. 198
Walker, Belle M. 158
Werner, W. 189
Wesendonk, O.G.v. 198
West-Östlicher Divan 193
Weston, S. 156
Wickens, G.M. 177
Wiernikowski, Jan Nepomucen 222, 224, 225
Wierze Perskiego poetry Hafiza 224
Wilhelm, Walter 191
Williams, W.H. 155
Woodburn, T. 155
The World's great classics 170
Wright, Thomas 160, 177
Wycliffe, Bernard 177
Xing Bing Shun 210
Yarshater, Ehsan 177
Yohannan, John D 162, 163, 167

Preface

The explosion of information during twentieth century has been one of the main factors producing change in the human social environment. This is why the developed societies are now referred to as Information Societies and not as Industrial Societies. Among the effects of this phenomenon is the need for subject bibliographies; and since Hafiz is one of the most renowned poets of Persian literature, enjoying worldwide fame, the absence of a bibliography on Hafiz was most felt. When I started compiling this bibliography in 1983 I intended to cover poetical works, translations, and books and articles on or about Hafiz and his poetry. However, in practice the bibliography came to include dissertations as well as the use of Hafiz poetry in musical compositions. The poetical works and selections have been arranged in chronological order, the books and articles according to the main entry and the musical tapes according to the name of musical composition. As for the manuscripts there was no need to include the entire bulk, mainly due to the fact that only the manuscripts written close to the poet's lifetime are of any importance; therefore only the copies that were scribed before the beginning of 17th century were included in chronological order. I hope this work will be of use to Hafiz scholars and that they will assist me in its perfection and completion in future editions.

Mehrdad Niknam
October 1988

©Copyright 1988

by Shirkat-i Intishārāt-i 'Ilmī wa Farhangī
Printed at S.I.I.F. Printing House
Tehrān, Irān

A Bibliography of Hāfiẓ

Compiled by

Mehrdād Nīknām

**Scientific & Cultural
Publications Company**